

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας

Ως γονική μέριμνα νοείται το σύνολο των δικαιωμάτων και των καθηκόντων έναντι του προσώπου και της περιουσίας του παιδιού. Αυτή η έννοια της γονικής μέριμνας διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών, ωστόσο συνήθως καλύπτει την επιμέλεια και το δικαίωμα επικοινωνίας. Αν είστε διεθνές ζευγάρι με ένα ή περισσότερα παιδιά και χωρίζετε, θα πρέπει να συμφωνήσετε σχετικά με τις ρυθμίσεις για την επιμέλεια των παιδιών αυτών.

Από πού να ξεκινήσετε;

Τι είναι το δικαίωμα επικοινωνίας; Τι είναι η επιμέλεια;

Όσο οι γονείς ζουν μαζί, συνήθως ασκούν από κοινού την επιμέλεια των παιδιών τους. Ωστόσο, σε περίπτωση διαζυγίου ή χωρισμού τους, οι γονείς πρέπει να αποφασίσουν πώς θα ασκείται η ευθύνη αυτή στο μέλλον.

Οι γονείς μπορούν να αποφασίσουν ότι το παιδί θα ζει εναλλάξ και με τους δύο γονείς ή ότι θα ζει μόνο με τον ένα γονέα. Στην τελευταία περίπτωση, ο άλλος γονέας έχει συνήθως το δικαίωμα να επισκέπτεται και να επικοινωνεί με το παιδί σε ορισμένες καθορισμένες χρονικές στιγμές.

Η επιμέλεια καλύπτει επίσης άλλα δικαιώματα και καθήκοντα που συνδέονται με την εκπαίδευση και τη φροντίδα του παιδιού, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος μέριμνας για το παιδί και διοίκησης της περιουσίας του. Συνήθως οι γονείς έχουν τη γονική μέριμνα του παιδιού, αλλά υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η γονική μέριμνα μπορεί να ανατεθεί σε ίδρυμα υπό του οποίου τη φροντίδα έχει τεθεί το παιδί.

Ποιος αποφασίζει για την επιμέλεια και το δικαίωμα επικοινωνίας;

Οι γονείς μπορούν να ρυθμίζουν τα θέματα αυτά με κοινή συμφωνία τους. Αν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία, μπορούν σε ζητήσουν τη βοήθεια διαμεσολαβητή ή δικηγόρου. Για να βρείτε διαμεσολαβητή, μπορείτε να επισκεφθείτε τον σύνδεσμο στο κάτω μέρος αυτής της σελίδας.

Αν και πάλι οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία, θα πρέπει ενδεχομένως να προσφύγουν στα δικαστήρια. Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει είτε ότι η επιμέλεια του παιδιού ή των παιδιών θα ασκείται και από τους δύο γονείς (κοινή επιμέλεια) είτε ότι η επιμέλεια θα ασκείται από έναν από τους γονείς (αποκλειστική επιμέλεια). Στην περίπτωση που μόνο ο ένας γονέας ασκεί την επιμέλεια, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας του άλλου γονέα.

Στην περίπτωση των διεθνών ζευγαριών, οι κανόνες της ΕΕ καθορίζουν ποια δικαστήρια είναι αρμόδια να επιληφθούν της υπόθεσης. Για να βρείτε τα αρμόδια δικαστήρια, μπορείτε να επισκεφθείτε τον σύνδεσμο στο κάτω μέρος αυτής της σελίδας.

Κύριος στόχος των κοινών κανόνων της ΕΕ είναι να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να προσφύγουν στα δικαστήρια και οι δύο γονείς, ο καθένας σε δικαστήριο της χώρας του, και να εκδοθούν δύο αποφάσεις για την ίδια υπόθεση. Ο κανόνας είναι ότι αρμόδια δικαστήρια για τα θέματα που αφορούν τη γονική μέριμνα, την επιμέλεια και το δικαίωμα επικοινωνίας είναι τα δικαστήρια της χώρας στην οποία το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του.

Η απόφαση του δικαστηρίου θα είναι εκτελεστή σε άλλη χώρα της ΕΕ;

Ένας μηχανισμός για την αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων διασφαλίζει ότι η απόφαση του δικαστηρίου θα είναι εφαρμοστέα στις άλλες χώρες της ΕΕ μετά την έκδοση ενός πιστοποιητικού από το αρμόδιο δικαστήριο της ΕΕ. Ο μηχανισμός αυτός διευκολύνει τα πρόσωπα ή τους φορείς που ασκούν τη γονική μέριμνα στην άσκηση των δικαιωμάτων τους.

Για τις διαδικασίες γονικής μέριμνας που κινήθηκαν την ή μετά την 1η Αυγούστου 2022 δεν απαιτούνται ειδικές διαδικασίες προκειμένου η απόφαση που θα εκδοθεί να είναι εκτελεστή στα άλλα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να στηρίζεται έτσι η σχέση μεταξύ του παιδιού και των δύο γονέων. Κήρυξη της εκτελεστότητας ενδέχεται να εξακολουθεί να είναι αναγκαία για αποφάσεις που εκδόθηκαν σε διαδικασίες γονικής μέριμνας που κινήθηκαν πριν από την 1η Αυγούστου 2022.

Ποιοι κανόνες της ΕΕ εφαρμόζονται;

Οι κανόνες που διέπουν τις διασυνοριακές υποθέσεις μεταξύ παιδιών και των γονέων τους περιλαμβάνονται στον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2019/1111 του Συμβουλίου \(τον επονομαζόμενο κανονισμό «Βρυξέλλες ΙΙβ»\)](#), της 25ης Ιουνίου 2019, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, και για τη διεθνή απαγωγή παιδιών. Ο κανονισμός αυτός αντικαθιστά τον [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου \(τον επονομαζόμενο κανονισμό «Βρυξέλλες ΙΙα»\)](#), ο οποίος, ωστόσο, εξακολουθεί να

εφαρμόζεται στις αγωγές που έχουν ασκηθεί πριν από την έναρξη εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1111, δηλαδή πριν από την 1η Αυγούστου 2022. Οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται εξίσου σε όλα τα παιδιά, είτε έχουν γεννηθεί εντός γάμου είτε όχι. Ο κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙβ αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας στην ΕΕ σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας. Ο κανονισμός εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες της ΕΕ εκτός από την Δανία.

Ο πρακτικός οδηγός για την εφαρμογή του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙβ διατίθεται στην ακόλουθη σελίδα: [Εκδόσεις του ΕΔΔ](#)

Επιλέξτε τη σημαία της αντίστοιχης χώρας για να λάβετε λεπτομερείς πληροφορίες για τη χώρα αυτή.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Αναζήτηση διαμεσολαβητή](#)

[Αναζήτηση του αρμόδιου δικαστηρίου](#)

[Διαβάστε το φυλλάδιο](#)

[Τα ευάλωτα πρόσωπα](#)

[Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα δικαιώματα του παιδιού](#)

[Εργαλείο για τους επαγγελματίες: Διασυνοριακή αναγνώριση και εκτέλεση συμφωνιών που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο οικογενειακών υποθέσεων που αφορούν παιδιά](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 14/06/2023

Για τη διαχείριση αυτής της ιστοσελίδας υπεύθυνη είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα σελίδα δεν απηχούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Παρακαλείσθε να συμβουλευθείτε την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου σχετικά με το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπει τις σελίδες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Βέλγιο

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η γονική μέριμνα είναι μηχανισμός δικαστικής προστασίας και εκπροσώπησης του τέκνου μέχρι την ενηλικίωση ή τη χειραφέτησή του. Αφορά το πρόσωπο και την περιουσία του τέκνου. Η γονική μέριμνα διέπεται από τα άρθρα 371 έως 387ter και το άρθρο 203 του Αστικού Κώδικα.

Η γονική μέριμνα ασκείται αυτοδικαίως από τους νόμιμους γονείς του τέκνου, δηλαδή τα πρόσωπα που θεωρούνται ως τέτοια από τον νόμο λόγω πατρότητας, μητρότητας ή συμμητρότητας που θεμελιώνεται εξ αίματος, λόγω υιοθεσίας ή από τον νόμο. Αν οι βιολογικοί γονείς δεν αναγνωρίζονται νομικά ως νόμιμοι γονείς του τέκνου, δεν δικαιούνται να ασκήσουν τη γονική μέριμνα.

Το τέκνο παραμένει υπό τη μέριμνα του πατέρα ή της μητέρας του μέχρι την ενηλικίωση (18 έτη) ή τη χειραφέτησή του. Οι αποφάσεις για τη διαμονή, τη συντήρηση, την υγεία, την επίβλεψη, την εκπαίδευση, την ανατροφή ή την ανάπτυξη του τέκνου αποτελούν ευθύνη των γονέων (άρθρο 203 του Αστικού Κώδικα).

Το περιεχόμενο της γονικής μέριμνας διακρίνεται στην εξουσία επί του προσώπου του τέκνου, στη διοίκηση της περιουσίας του και σε συγκεκριμένα προνόμια γονικής μέριμνας. Η εξουσία επί του προσώπου του τέκνου διαιρείται στο «δικαίωμα επιμέλειας», το οποίο συνίσταται στη «διαβίωση» με το τέκνο (δηλαδή, στη φροντίδα του τέκνου, στην επίβλεψή του και στη λήψη εκπαιδευτικών αποφάσεων που συνδέονται με την παρουσία του στο σπίτι), και στο δικαίωμα στην εκπαίδευση (που συνίσταται στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη συντήρηση, την εκπαίδευση και την ανατροφή του τέκνου). Στο επίπεδο της διοίκησης της περιουσίας του τέκνου, διακρίνεται το δικαίωμα διαχείρισης της περιουσίας του και το δικαίωμα νόμιμης κάρπωσης αυτής. Τα ιδιαίτερα προνόμια αφορούν τα χαρακτηριστικά των γονέων σχετικά με τον γάμο, την υιοθεσία και τη χειραφέτηση του τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η γονική μέριμνα επί του ανηλίκου τέκνου ασκείται συνήθως από κοινού από καθέναν από τους δύο γονείς του ανηλίκου. Ανεξάρτητα από το αν οι γονείς ζουν μαζί και από το αν είναι παντρεμένοι ή όχι, αν η συγγένεια με το τέκνο έχει θεμελιωθεί για καθέναν από αυτούς, οι γονείς ασκούν από κοινού (και οι δύο) τα διάφορα προνόμια της γονικής μέριμνας (άρθρα 373 και 374 του Αστικού Κώδικα).

Εάν η γονική σχέση δεν έχει θεμελιωθεί σε σχέση με τον πατέρα ή τη μητέρα ή αν ένας από αυτούς έχει αποβιώσει, απουσιάζει ή είναι ανίκανος να εκφράσει τη βούλησή του, ο άλλος γονέας ασκεί τη γονική μέριμνα κατ' αποκλειστικότητα.

Έναντι καλόπιστων τρίτων, κάθε γονέας θεωρείται ότι ενεργεί με τη συγκατάθεση του άλλου όταν εκτελεί μόνος του πράξεις γονικής μέριμνας (άρθρο 373 του Αστικού Κώδικα).

Αν δεν υπάρχει συμφωνία των γονέων για τον διακανονισμό της διαμονής του τέκνου και για σημαντικές αποφάσεις σχετικά με την υγεία, την εκπαίδευση, την ανατροφή, τον ελεύθερο χρόνο και τον θρησκευτικό ή φιλοσοφικό του προσανατολισμό ή αν θεωρεί τη συμφωνία αυτή αντίθετη προς το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών μπορεί να αναθέσει την αποκλειστική άσκηση της γονικής μέριμνας σε έναν από τους γονείς.

Στην περίπτωση αυτή, ο άλλος γονέας διατηρεί, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, 1) δικαίωμα επίβλεψης, δηλαδή το δικαίωμα να ενημερώνεται για την κατάσταση του τέκνου και να προσφεύγει στο αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών αν θεωρεί ότι ο άλλος γονέας δεν εβέβαια τα συμφέροντα του τέκνου 2) δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με το τέκνο. Ο γονέας δεν μπορεί να στερηθεί το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με το τέκνο του παρά μόνο για πολύ σοβαρούς λόγους (άρθρο 374 του Αστικού Κώδικα).

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Εάν δεν υπάρχει πατέρας ή μητέρα που να είναι σε θέση να ασκήσει τη γονική μέριμνα, ενεργοποιείται η διαδικασία της επιτροπείας (άρθρο 375 του Αστικού Κώδικα).

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Ο χωρισμός ή το διαζύγιο των γονέων δεν επηρεάζει, καταρχήν, τους κανόνες που διέπουν την ανάθεση της γονικής μέριμνας. Ο νομικός κανόνας συνίσταται στην κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας από τον καθέναν από τους δύο γονείς του τέκνου (βλέπε σημείο 2). Αυτό σημαίνει ότι και οι δύο ασκούν και συνεχίζουν να ασκούν τα επιμέρους στοιχεία του περιεχομένου της γονικής μέριμνας και κανείς γονέας δεν μπορεί να λάβει μόνος του απόφαση που θα εμπόδιζε την άσκηση από τον άλλο γονέα των δικών του προνομίων. Συνεπώς, πρέπει να λαμβάνει την συγκατάθεση του άλλου γονέα, καθώς χωρίς αυτήν δεν μπορεί να ενεργήσει. Ωστόσο, όσον αφορά, για παράδειγμα, τη διαμονή του τέκνου, ο γονέας με τον οποίο διαμένει το παιδί θα λαμβάνει εκείνη την στιγμή αποφάσεις σχετικά με τα ωράρια, τους κανόνες ευγένειας κ.λπ.

Οι γονείς μπορούν να συμφωνήσουν σχετικά με τους τρόπους άσκησης της γονικής μέριμνας, με σεβασμό προς το συμφέρον του τέκνου.

Διαφορετικά, επιλαμβάνεται το αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών, το οποίο μπορεί να αποφασίσει να αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας αποκλειστικά σε έναν από τους γονείς (βλέπε σημείο 2).

Είναι απαραίτητο να καθοριστούν οι λεπτομέρειες της διαμονής του τέκνου, ο τόπος εγγραφής του στα δημοτολόγια και οι τρόποι συμβολής των γονέων στη συντήρηση, την εκπαίδευση και την ανατροφή του τέκνου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Οι γονείς δεν υποχρεούνται να εμφανιστούν ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου οικογενειακών διαφορών και μπορούν να συνάψουν ιδιωτική συμφωνία για να διευθετήσουν το ζήτημα της γονικής μέριμνας του τέκνου. Για να λάβουν βοήθεια, οι γονείς μπορούν ανά πάσα στιγμή, ακόμη και κατά τη διάρκεια της

διαδικασίας, να προσφύγουν σε διαπιστευμένο και ειδικά εκπαιδευμένο διαμεσολαβητή (δικηγόρο, συμβολαιογράφο ή άλλο διαπιστευμένο διαμεσολαβητή) (άρθρο 1730 του Δικαστικού Κώδικα).

Εάν θελήσουν να εκτελέσουν αυτή την απόφαση, αν υπάρξει σχετική ανάγκη, οι γονείς υποχρεούνται να υποβάλουν αυτή τη συμφωνία στο αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών, το οποίο θα εξετάσει αν εξυπηρετείται το συμφέρον του τέκνου.

Σε περίπτωση διαζυγίου λόγω ισχυρού κλονισμού (βλ. ενότητα «Διαζύγιο - Βέλγιο»), οι γονείς μπορούν, ανά πάσα στιγμή κατά την διάρκεια της διαδικασίας, να ζητήσουν από το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών να επικυρώσει τη συμφωνία για τα προσωρινά μέτρα που αφορούν τα τέκνα. Ο δικαστής μπορεί να αρνηθεί να την επικυρώσει, αν η συμφωνία αυτή είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα των τέκνων.

Σε περίπτωση συναινετικού διαζυγίου (βλ. ενότητα «Διαζύγιο - Βέλγιο»), οι διάδικοι πρέπει να αναφέρουν στις συμφωνίες τους, που προηγούνται του διαζυγίου, τα μέτρα που αφορούν τη γονική μέριμνα (άσκηση της γονικής μέριμνας, δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο, διοίκηση της περιουσίας του) και τον τρόπο με τον οποίο καθένας από αυτούς θα συμβάλει στη συντήρηση, την εκπαίδευση, την υγεία, την ανατροφή και την ανάπτυξη του τέκνου κατά τη διάρκεια του διαζυγίου και μετά από αυτό. Η εισαγγελική αρχή γνωμοδοτεί και το αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών δύναται να καταργήσει ή να τροποποιήσει διατάξεις αντίθετες προς τα συμφέροντα των ανηλικών τέκνων. Το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών εκδίδει το διαζύγιο και επικυρώνει τις συμφωνίες που αφορούν τα ανήλικα τέκνα.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Μόλις υποβληθεί η αίτηση, ο γραμματέας ενημερώνει τα μέρη για τη δυνατότητα προσφυγής σε διαμεσολάβηση, συνδιαλλαγή ή οποιαδήποτε άλλη μορφή εναλλακτικής επίλυσης διαφορών (άρθρο 1253ter/1 του Δικαστικού Κώδικα). Επιπλέον, ο δικαστής μπορεί να προτείνει ανά πάσα στιγμή στα μέρη να εξετάσουν κατά πόσον είναι δυνατή η συνδιαλλαγή ή η διαμεσολάβηση και, με τη συγκατάθεσή τους, να αναβάλει την υπόθεση, για να επιτρέψει στα μέρη να εξετάσουν κατά πόσον μπορούν να συναφθούν συμφωνίες ή αν μια διαμεσολάβηση μπορεί να τους προσφέρει λύση, ή να παραπέμψει την υπόθεση στο τμήμα φιλικού διακανονισμού (άρθρο 1253ter/3 του Δικαστικού Κώδικα).

Σε περίπτωση συμφωνίας των διαδίκων, το δικαστήριο εγκρίνει τη συμφωνία αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι προδήλως αντίθετη προς το συμφέρον του τέκνου (άρθρο 1253ter/2 του Δικαστικού Κώδικα).

Οποιοδήποτε μέρος μπορεί επίσης να προτείνει την προσφυγή σε διαμεσολάβηση ανεξάρτητα από οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία (άρθρο 1730 του Δικαστικού Κώδικα). Η συμφωνία αυτή, που επιτυγχάνεται μέσω διαπιστευμένου διαμεσολαβητή, μπορεί επίσης να εγκριθεί υπό τους προαναφερθέντες όρους.

Τέλος, τα μέρη μπορούν πάντοτε να συμβουλευτούν εμπειρογνώμονες (κοινωνικό λειτουργό, ψυχολόγο, παιδοψυχίατρο), για να λάβουν εμπεριστατωμένη γνώματευση, ή να ζητήσουν να διοριστεί πραγματογνώμονας στο πλαίσιο της δικαστικής διαδικασίας. Σύμφωνα με την παραπάνω διαδικασία, η εισαγγελική αρχή μπορεί να ζητήσει την παρέμβαση της κοινωνικής υπηρεσίας προκειμένου να συλλέξει πληροφορίες για τα τέκνα, ενώ το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών λαμβάνει υπόψη την γνώμη που διατυπώνουν τα τέκνα (άρθρο 1253ter/6 του Δικαστικού Κώδικα).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ελλείψει συμφωνίας ή σε περίπτωση μερικής συμφωνίας μεταξύ των γονέων ή σε περίπτωση αντίθεσης της συμφωνίας αυτής προς το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών αποφαινεται για την άσκηση της γονικής μέριμνας, λαμβάνοντας υπόψη τις επιθυμίες που εκφράστηκαν από τους γονείς και από το τέκνο, αν η ηλικία του το επιτρέπει, καθώς επίσης την κατάσταση και τις περιστάσεις της υπόθεσης. Μεταξύ των ερωτημάτων που υποβάλλονται στο δικαστήριο είναι τα ακόλουθα:

- η από κοινού ή αποκλειστική άσκηση της γονικής μέριμνας (βλέπε σημείο 2),
- ο τόπος εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο (=τόπος κατοικίας του),
- οι λεπτομέρειες για τη διαμονή του (Ελλείψει συμφωνίας, στην περίπτωση άσκησης γονικής μέριμνας από κοινού, προτιμάται η διαμονή του τέκνου εξίσου στην κατοικία του κάθε γονέα, αν το ζητήσει ένας τουλάχιστον από τους γονείς. Αν αυτή δεν είναι η πλέον κατάλληλη λύση, εξετάζεται η δυνατότητα της διευρυμένης δευτερεύουσας διαμονής ή μελετώνται άλλες λύσεις. Το αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών θα λάβει υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις και τα συμφέροντα του τέκνου και των γονέων),
- η συμβολή στη διατροφή (Κάθε γονέας υποχρεούται να αναλάβει, ανάλογα με τις δυνατότητές του, τα έξοδα διαμονής, συντήρησης, υγείας, επίβλεψης, εκπαίδευσης, ανατροφής και ανάπτυξης του τέκνου).

Το αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών μπορεί επίσης να αποφανθεί για την εκπαίδευση και την ανατροφή του τέκνου. Τα μέρη μπορούν ακόμη να προσφύγουν για συγκεκριμένα θέματα όπως την κατανομή των διακοπών μεταξύ γονέων, την από κοινού καταβολή ορισμένων δαπανών, την εγγραφή σε σχολείο κ.λπ. Αυτό εξαρτάται από την εκάστοτε περίπτωση.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Το γεγονός ότι ένας από τους γονείς ασκεί κατ' αποκλειστικότητα την γονική μέριμνα δεν του δίνει εν λευκώ εξουσιοδότηση να λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν το τέκνο. Πρέπει να εξεταστεί τι συμφωνήθηκε στην κάθε περίπτωση. Επιπλέον (βλ. σημείο 2), ο άλλος γονέας διατηρεί το δικαίωμα επίβλεψης της εκπαίδευσης του τέκνου.

Η μετακίνηση του τέκνου χωρίς να έχει ειδοποιηθεί ο άλλος γονέας δύναται να επηρεάσει τη διαμονή του τέκνου, το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με το τέκνο κ.λπ. Στην περίπτωση αυτή, ο γονέας που δεν έχει ειδοποιηθεί ή διαφωνεί μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών (άρθρα 374 και 387bis του Αστικού Κώδικα) ή, σε περίπτωση απόλυτης έκτακτης ανάγκης, στη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων (άρθρο 584 παράγραφος 4 του Δικαστικού Κώδικα).

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίζει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Βλ. σημείο 2. Αυτό σημαίνει ότι οι γονείς ασκούν και συνεχίζουν να ασκούν και οι δύο τα επιμέρους στοιχεία του περιεχομένου της γονικής μέριμνας (άσκηση της «επιμέλειας» του τέκνου, άσκηση του δικαιώματος εκπαίδευσης του τέκνου, άσκηση του δικαιώματος διοίκησης και νόμιμης κάρπωσης της περιουσίας του τέκνου) και ότι κανείς γονέας δεν μπορεί να λάβει μόνος του απόφαση που θα εμπόδιζε την άσκηση από τον άλλο γονέα των δικών του προνομίων. Συνεπώς, πρέπει να λαμβάνει την συγκατάθεση του άλλου γονέα, καθώς χωρίς αυτήν δεν μπορεί να ενεργήσει. Ωστόσο, όσον αφορά, για παράδειγμα, την «επιμέλεια» του τέκνου, ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο θα λαμβάνει εκείνη τη στιγμή αποφάσεις σχετικά με τα ωράρια, τους κανόνες ευγένειας κ.λπ. Έναντι καλόπιστων τρίτων, κάθε γονέας θεωρείται ότι ενεργεί με τη συγκατάθεση του άλλου όταν εκτελεί μόνος του πράξεις της εν λόγω μέριμνας (άρθρο 373 του Αστικού Κώδικα).

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Σύμφωνα με το άρθρο 572bis παράγραφος 4 του Δικαστικού Κώδικα, οι αιτήσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα, τη διαμονή ή το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας σχετικά με ανήλικα τέκνα εξετάζονται από το αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών. Τα έγγραφα που πρέπει να επισυνάπτονται στην αίτηση διαφέρουν ανάλογα με την προσφυγή.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Ορισμένες υποθέσεις που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου οικογενειακών διαφορών, όπως οι περιπτώσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα, το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας, θεωρούνται επείγουσες από τον νόμο και μπορούν να εισαχθούν με αγωγή κατ' αντιμωλία, με κλήτευση ή με από κοινού προσφυγή. Το δικαστήριο αποφασίζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Εάν η υπόθεση εισαχθεί με κλήτευση, η προθεσμία είναι τουλάχιστον 2 ημέρες (βλέπε άρθρο 1035 παράγραφος 2 του Δικαστικού Κώδικα). Στις άλλες περιπτώσεις, η εισαγωγική ακρόαση πραγματοποιείται το αργότερο εντός 15 ημερών από την κατάθεση της αγωγής στην γραμματεία (άρθρο 1253ter/4 παράγραφος 2 του Δικαστικού Κώδικα). Σε όλες τις περιπτώσεις που αφορούν ανήλικα τέκνα, τα μέρη πρέπει να εμφανίζονται αυτοπροσώπως στην εισαγωγική ακρόαση, αλλά και στις ακροάσεις όπου συζητούνται θέματα που αφορούν τα τέκνα καθώς και στις επ' ακροατήριου συζητήσεις (άρθρο 1253ter/2 παράγραφος 1 και 2 του Δικαστικού Κώδικα). Επιπλέον, όλοι οι ανήλικοι έχουν το δικαίωμα ακρόασης σε θέματα που αφορούν τη γονική μέριμνα, το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας (άρθρο 1004/1 παράγραφος 1 του Δικαστικού Κώδικα).

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ισχύουν οι κανόνες του κοινού δικαίου (βλ. ενότητα «Νομική συνδρομή - Βέλγιο»).

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Στο πλαίσιο συναινετικού διαζυγίου όπου τα μέρη συμφώνησαν για τους όρους της γονικής μέριμνας, ο εισαγγελέας γνωμοδότησε και το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών επικύρωσε τις συμφωνίες και εξέδωσε το διαζύγιο, δεν υπάρχει καταρχήν λόγος να ασκηθεί έφεση.

Σε άλλες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να ασκηθεί έφεση κατά απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα εντός προθεσμίας ενός καταρχήν μηνός. Η προθεσμία αυτή αρχίζει από την επίδοση ή την κοινοποίηση της απόφασης (έφεση κατά απόφασης εκδοθείσας επί μονομερούς αίτησης). Ορισμένες φορές, για την έναρξη της προθεσμίας λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης (π.χ. σε περίπτωση έφεσης από την εισαγγελική αρχή).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών που έχει καθορίσει τις περιόδους διαμονής του τέκνου σε καθέναν από τους γονείς του ή που έχει ορίσει το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας ενός γονέα ή ακόμη και ενός τρίτου με το τέκνο είναι αρμόδιο να συνοδεύει εκ των υστέρων την απόφασή του με αναγκαστικά μέτρα (άρθρο 387ter, παράγραφος 1 εδάφιο 5 του Αστικού Κώδικα). Το δικαστήριο καθορίζει τη φύση αυτών των μέτρων και τις μεθόδους άσκησής τους λαμβάνοντας υπόψη το συμφέρον του τέκνου και ορίζει, αν το κρίνει απαραίτητο, τα πρόσωπα που επιτρέπεται να συνοδεύουν τον δικαστικό επιμελητή για την εκτέλεση της απόφασής του. Το δικαστήριο οικογενειακών διαφορών μπορεί να διατάξει χρηματική ποινή προκειμένου να εξασφαλίσει την τήρηση της απόφασής του.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Από την 1η Μαρτίου 2005, σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 2201/2003 «Βρυξέλλες ΙΙα», όλες οι αποφάσεις σχετικά με τη γονική μέριμνα που λαμβάνονται σε κράτος μέλος (εκτός από τη Δανία) αναγνωρίζονται, καταρχήν, αυτοδικαίως. Ωστόσο, με εξαίρεση τις αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας και τις αποφάσεις επιστροφής του τέκνου σε περίπτωση απαγωγής, η εκτέλεση απαιτεί την υποβολή αίτησης κήρυξης εκτελεστότητας στο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών, το οποίο θα αποφασίσει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Ωστόσο, αυτή η απλοποιημένη διαδικασία δεν εφαρμόζεται στις αποφάσεις που εκδόθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή εκτός διαδικασίας διαζυγίου. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να ακολουθείται η συνήθης διαδικασία αναγνώρισης και εκτέλεσης.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών για να επιτύχει τη μη αναγνώριση απόφασης που εκδόθηκε στο εξωτερικό. Το δικαστήριο μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία αν η σχετική απόφαση αποτελεί αντικείμενο προσφυγής στη χώρα έκδοσής της.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Τα βελγικά δικαστήρια εφαρμόζουν καταρχήν το δίκαιο της συνήθους διαμονής του τέκνου.

Ωστόσο, εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους του οποίου το τέκνο έχει την ιθαγένεια αν το δίκαιο της συνήθους διαμονής δεν παρέχει την προστασία που απαιτείται για το πρόσωπο ή την περιουσία του τέκνου. Το βελγικό δίκαιο εφαρμόζεται σε περίπτωση που αποδεικνύεται αδύνατο, ουσιαστικά ή νομικά, να ληφθούν τα μέτρα που προβλέπονται από το ισχύον αλλοδαπό δίκαιο.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 15/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Βουλγαρία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Οι νομικοί όροι που χρησιμοποιούνται στη βουλγαρική νομοθεσία για τη γονική μέριμνα και την επιμέλεια είναι «γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις» και «άσκηση γονεϊκών δικαιωμάτων». Οι ανωτέρω έννοιες περιλαμβάνουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των γονέων έναντι των τέκνων τους.

Στο βουλγαρικό δίκαιο γίνεται διάκριση μεταξύ των ανηλίκων που δεν έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους και εκείνων που είναι από 14 έως 18 ετών. Τα γονεϊκά δικαιώματα ισχύουν και για τις δύο ηλικιακές ομάδες τέκνων.

Σε περίπτωση υιοθεσίας, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που ισχύουν, αφενός, για το θετό τέκνο και τους κατιόντες του και, αφετέρου, για τον θετό γονέα και τους συγγενείς του, είναι όμοια με εκείνα που ισχύουν μεταξύ συγγενών εξ αίματος, ενώ τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις μεταξύ του θετού τέκνου και των κατιόντων του, αφενός, και των εξ αίματος συγγενών τους, αφετέρου, παύουν να ισχύουν.

Στη δικαστική απόφαση έκδοσης διαζυγίου το δικαστήριο οφείλει να αποφανθεί επίσης σχετικά με την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων, τις προσωπικές σχέσεις και τη διατροφή των τέκνων που έχουν γεννηθεί εντός του γάμου, καθώς επίσης σχετικά με τη χρήση της οικογενειακής κατοικίας, με γνώμονα το συμφέρον των τέκνων.

Το δικαστήριο αποφασίζει ποιος σύζυγος θα ασκεί τα γονεϊκά δικαιώματα και διατάσσει μέτρα σχετικά με την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων, τις προσωπικές σχέσεις μεταξύ των τέκνων και των γονέων του και τη διατροφή των τέκνων. Το δικαστήριο αποφασίζει ποιος γονέας θα ασκεί τα γονεϊκά δικαιώματα λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις, έχοντας ως γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, και ακούει τις απόψεις τόσο των γονέων όσο και του τέκνου, εφόσον αυτό έχει συμπληρώσει το 10ο έτος της ηλικίας του.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Κατά γενικό κανόνα, οι δύο γονείς ασκούν τα γονεϊκά δικαιώματα από κοινού και ευθύνονται εις ολόκληρον.

Ο νόμος περιέχει ρητές διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα επικοινωνίας των παππούδων και γιαγιάδων με το τέκνο.

Τα ανήλικα τέκνα υποχρεούνται να διαμένουν με τους γονείς τους, εφόσον δεν επιτάσσεται άλλως για σημαντικούς λόγους. Σε περίπτωση μη τήρησης αυτής της υποχρέωσης, το δικαστήριο διατάσσει την επιστροφή του τέκνου στους γονείς του, κατόπιν αιτήσεως των γονέων και κατόπιν ακρόασης του τέκνου, εφόσον αυτό έχει συμπληρώσει το 10ο έτος της ηλικίας του.

Κάθε γονέας μπορεί να εκπροσωπεί τέκνο το οποίο δεν έχει συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας του και να συναινεί στη λήψη νομικών μέτρων σε σχέση με τέκνο ηλικίας 14 έως 18 ετών, με μόνο γνώμονα το συμφέρον του τέκνου.

Η κινητή και ακίνητη περιουσία ανήλικου τέκνου, με εξαίρεση τα αναλώσιμα αντικείμενα, υπόκειται σε κατάσχεση και σύσταση εμπράγματος βάρους και γενικά μπορεί να εκποιηθεί με άδεια του τοπικού δικαστηρίου του συνήθους τόπου διαμονής του τέκνου, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο ή είναι προφανώς προς το συμφέρον του τέκνου. Δωρεά, παραίτηση από δικαίωμα, δανεισμός και παροχή εγγυήσεων υπέρ τρίτων μέσω ενεχύρου, υποθήκης ή άλλης εξασφάλισης, είναι άκυρα εφόσον διενεργούνται από ανήλικο τέκνο.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Σε περίπτωση που η συμπεριφορά ενός γονέα θέτει σε κίνδυνο την προσωπικότητα, ανατροφή, υγεία ή περιουσία του τέκνου, το τοπικό δικαστήριο διατάσσει μέτρα για την προστασία των συμφερόντων του τέκνου, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης του άλλου γονέα ή του εισαγγελέα, καθώς και για την παροχή κατάλληλης στέγης για το τέκνο, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Αντίστοιχα μέτρα διατάσσονται επίσης όταν ο γονέας αδυνατεί να ασκήσει τα γονεϊκά δικαιώματα λόγω παρατεταμένης σωματικής ή ψυχικής ασθένειας, μακροχρόνιας απουσίας, ή εφόσον συντρέχουν άλλοι αντικειμενικοί λόγοι. Τα γονεϊκά δικαιώματα μπορεί να αφαιρεθούν από τον γονέα στις ακόλουθες ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις: ο γονέας δεν φροντίζει το τέκνο και δεν καταβάλλει διατροφή για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς εύλογη αιτία ή έχει τοποθετήσει το τέκνο σε ειδικό ίδρυμα και δεν το έχει αναλάβει εντός έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία όφειλε να το πράξει.

Επιπευδεται δικαστική διαδικασία για την αφαίρεση των γονεϊκών δικαιωμάτων ενώπιον του τοπικού δικαστηρίου, αυτεπαγγέλτως ή με αίτημα του άλλου γονέα ή του εισαγγελέα. Σε όλες τις περιπτώσεις περιορισμού ή αφαίρεσης των γονεϊκών δικαιωμάτων το δικαστήριο αποφασίζει επίσης τους όρους της προσωπικής σχέσης μεταξύ γονέων και τέκνων.

Το δικαστήριο μπορεί να αποκαταστήσει τα γονεϊκά δικαιώματα σε περίπτωση που προκύψουν νέες περιστάσεις ή κατόπιν αιτήματος του γονέα.

Το δικαστήριο ενημερώνει αυτεπαγγέλτως τη δημοτική αρχή του τόπου κατοικίας του γονέα σχετικά με την αφαίρεση των γονεϊκών δικαιωμάτων ή τη μεταγενέστερη αποκατάστασή τους προκειμένου να διοριστεί ασκών την επιμέλεια ανηλικού 14 έως 18 ετών ή κηδεμόνας ανηλικού κάτω των 14 ετών.

Κατόπιν αιτήματος της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη φιλοξενία τέκνου σε χώρο εκτός της οικογενειακής του στέγης σε περίπτωση που οι γονείς έχουν αποβιώσει, είναι άγνωστοι, έχουν αφαιρεθεί από αυτούς τα γονεϊκά δικαιώματα, ασκούν περιορισμένα γονεϊκά δικαιώματα ή δεν φροντίζουν το τέκνο για μεγάλο χρονικό διάστημα για αντικειμενικούς λόγους ή χωρίς βάσιμο λόγο, ή σε περίπτωση που το τέκνο είναι θύμα ενδοοικογενειακής βία και υφίσταται σοβαρή απειλή κατά της σωματικής, ψυχικής, ηθικής, διανοητικής ή κοινωνικής του ανάπτυξης. Το τέκνο τοποθετείται σε ίδρυμα κοινωνικής πρόνοιας ή σε ανάδοχη οικογένεια, μεταξύ άλλων και στις περιπτώσεις του άρθρου 11 της Σύμβασης της Χάγης του 1996 για την προστασία των παιδιών.

Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την τοποθέτηση του τέκνου σε συγγενική ή ανάδοχη οικογένεια ή σε εξειδικευμένο ίδρυμα. Ενώσω εκκρεμεί η απόφαση του δικαστηρίου, η αρμόδια Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας του τόπου διαμονής του τέκνου επισπεύδει διοικητική διαδικασία προσωρινής φιλοξενίας του τέκνου.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση που συνοικούντες γονείς διαφωνούν σε θέματα που άπτονται γονεϊκών δικαιωμάτων, η διαφορά παραπέμπεται στο τοπικό δικαστήριο, όπου εκφράζουν τις απόψεις τους τόσο οι γονείς όσο και το τέκνο, εφόσον κρίνεται απαραίτητο. Η απόφαση του δικαστηρίου υπόκειται σε έφεση σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες.

Σε περίπτωση που μη συνοικούντες γονείς διαφωνούν σχετικά με το ποιος θα ασκεί την επιμέλεια του τέκνου, η διαφορά παραπέμπεται στο τοπικό δικαστήριο του τόπου συνήθους διαμονής του τέκνου, το οποίο παρέχει στο τέκνο τη δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις του εφόσον έχει συμπληρώσει το 10ο έτος της ηλικίας του. Η απόφαση του δικαστηρίου υπόκειται σε έφεση σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Οι γονείς έχουν δικαίωμα να καταρτίσουν εξωδίκως συμφωνία σχετικά με τη χορήγηση και άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων και τους όρους επικοινωνίας του τέκνου με τον γονέα ο οποίος δεν ασκεί γονεϊκά δικαιώματα, ωστόσο η συγκεκριμένη συμφωνία δεν είναι νομικά δεσμευτική. Παρά την ύπαρξη σχετικής εξωδικαστικής συμφωνίας, οποιοσδήποτε από τους δύο γονείς μπορεί να επισπεύσει δικαστική διαδικασία σχετικά με την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων ή του δικαιώματος επικοινωνίας του με το τέκνο, το δε δικαστήριο ορίζει τους όρους άσκησης των γονεϊκών δικαιωμάτων για το μέλλον, χωρίς να δεσμεύεται από την εξωδικαστική συμφωνία μεταξύ των γονέων. Το ίδιο νομικό πλαίσιο ισχύει και για την επικοινωνία του τέκνου με τον γονέα ο οποίος δεν ασκεί την επιμέλεια και δεν συνοικεί με το τέκνο.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Σύμφωνα με τον νόμο περί διαμεσολάβησης, οι οικογενειακές διαφορές υπάγονται σε διαμεσολάβηση, ωστόσο η συμφωνία σχετικά με την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων καθίσταται νομικά δεσμευτική μόνον εφόσον επικυρωθεί ρητά από το δικαστήριο σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί επί παντός ζητήματος το οποίο φέρεται ενώπιόν του, μεταξύ άλλων σχετικά με: τον τόπο συνήθους διαμονής του τέκνου, τον γονέα ο οποίος θα ασκεί τα γονεϊκά δικαιώματα, τους όρους επικοινωνίας του τέκνου με τον άλλο γονέα, τα δικαιώματα επισκέψεων/επικοινωνίας του γονέα, την υποχρέωση καταβολής διατροφής για το τέκνο, την επιλογή του σχολείου, το όνομα του τέκνου κλπ. Βλέπε απαντήσεις στις ερωτήσεις 3 και 4.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Γενικά, ο γονέας που ασκεί τα γονεϊκά δικαιώματα λαμβάνει τις αποφάσεις που αφορούν στην καθημερινότητα του τέκνου, όπως είναι για παράδειγμα σχετικά με το σχολείο στο οποίο αυτό θα φοιτήσει. Σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται η συναίνεση και των δύο γονέων, λόγω χάρη για την έκδοση εγγράφων ταυτοποίησης του τέκνου, ή όταν το τέκνο χρειάζεται να μεταβεί εκτός του τόπου δικαιοδοσίας, ανεξαρτήτως της διάρκειας ή του σκοπού του ταξιδιού, συμπεριλαμβανομένων των διακοπών.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Στην περίπτωση που οι γονείς του τέκνου δεν συνοικούν, το δικαστήριο πρέπει να εκδώσει απόφαση σχετικά με το ποιος γονέας θα ασκεί τα γονεϊκά δικαιώματα και σχετικά με τον τρόπο επικοινωνίας του τέκνου με τον άλλο γονέα. Με την επιφύλαξη των ανωτέρω, δεν ισχύουν περιορισμοί ως προς τη δικαστική κατάρτιση συμφωνίας μεταξύ των γονέων στην οποία θα προβλέπονται εκτενέστερα δικαιώματα επικοινωνίας μεταξύ του τέκνου και του άλλου γονέα σε σχέση με τη συνήθη πρακτική. Όπως γίνεται δεκτό στη νομολογία αλλά και εν γένει από τα μέρη σε γαμικές διαφορές, κατά κανόνα η επικοινωνία του τέκνου με τον άλλο γονέα ορίζεται σε δύο ή περισσότερες μη εργάσιμες ημέρες ανά μήνα, και σε συγκεκριμένο αριθμό εβδομάδων κατά τη διάρκεια των σχολικών διακοπών.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιος είναι ο τυπικός διαδικασίας και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Αρμόδιο είναι το τοπικό δικαστήριο του τόπου συνήθους διαμονής του εναγομένου. Εφόσον η αίτηση συνδέεται και με αίτημα διατροφής του τέκνου, ο αιτών μπορεί να την καταθέσει και στο δικαστήριο του δικού του τόπου συνήθους διαμονής.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Οι διαφορές που αφορούν θέματα γονεϊκών δικαιωμάτων εκδικάζονται σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες της δικονομίας.

Στις περιπτώσεις που το ζήτημα εξετάζεται στο πλαίσιο διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου, οποιοσδήποτε γονέας μπορεί να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων σε σχέση με την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων και τους όρους επικοινωνίας του τέκνου με τον άλλο γονέα.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Τα διάδικα μέρη μπορούν να λάβουν νομική αρωγή σύμφωνα με τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις χορήγησης νομικής αρωγής που προβλέπονται στον νόμο περί νομικής αρωγής.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Οι αποφάσεις του τοπικού δικαστηρίου υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες, εντός δύο εβδομάδων από τη λήψη αντιγράφου της απόφασης.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο οποίος περιέχει ρητές διατάξεις σχετικά με την υποχρέωση εκτέλεσης ή αποχής από συγκεκριμένες πράξεις και σχετικά με την υποχρέωση παράδοσης του τέκνου. Η απόφαση εκτελείται από δημόσιο ή ιδιωτικό δικαστικό επιμελητή της επιλογής του αιτούντος.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Το εφαρμοστέο δίκαιο είναι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, καθώς και το άρθρο 621 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (σε ισχύ από τις 24 Ιουλίου 2007).

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Το εφαρμοστέο δίκαιο είναι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, καθώς και το άρθρο 622 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (σε ισχύ από τις 24 Ιουλίου 2007).

Γενική δικαιοδοσία έχει το τοπικό δικαστήριο του τόπου διαμονής του αντίκου, ή, σε περίπτωση που ο τελευταίος δεν έχει διεύθυνση μόνιμης κατοικίας στη Βουλγαρία, του τόπου συνήθους διαμονής του ενδιαφερομένου, ή σε περίπτωση που ο τελευταίος δεν έχει τόπο συνήθους διαμονής στη Βουλγαρία, το Δικαστήριο της πόλης της Σόφιας.

Επίσης, στο Δικαστήριο της πόλης της Σόφιας υποβάλλεται η αίτηση αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης αλλοδαπού δικαστηρίου ή απόφασης αλλοδαπής αρχής σχετικά με την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων ή την αποκατάσταση γονεϊκών δικαιωμάτων σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης τέκνου σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1980 για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε θέματα επιμέλειας των τέκνων και για την αποκατάσταση της επιμέλειάς τους, η οποία υπεγράφη στο Λουξεμβούργο στις 20 Μαΐου 1980 (επικυρώθηκε με νόμο, βλ. βουλγαρική Εφημερίδα της Κυβέρνησης [ДВ] αριθ. 21 του 2003 (ДВ αριθ. 104 του 2003) («Σύμβαση του Λουξεμβούργου»). Το Δικαστήριο συνεδριάζει δημόσια με τη συμμετοχή εκπροσώπου του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή του αιτούντος, των διαδίκων ή αντιτιθέμενων μερών της αλλοδαπής απόφασης και του εισαγγελέα. Το Δικαστήριο ακούει τις απόψεις του τέκνου, εφόσον υπάρξει σχετικό αίτημα της Διεύθυνσης Κοινωνικών Ασφαλίσεων του δήμου όπου κατοικεί το τέκνο. Η διαδικασία αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης αλλοδαπού δικαστηρίου ή αρχής αναστέλλεται στις ακόλουθες περιπτώσεις: εκκρεμεί απόφαση επί της ουσίας της διαφοράς, και η εν λόγω διαδικασία επισπεύσθηκε μετά το πέρας σχετικής διαδικασίας στο κράτος στο οποίο εξεδόθη η σχετική απόφαση. Η ίδια διαδικασία ισχύει όταν εκκρεμεί η αναγνώριση και/ή εκτέλεση από τα δικαστήρια της Βουλγαρίας άλλης απόφασης δικαστηρίου ή αρχής σχετικά με την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων. Το σχετικό δικαστήριο ειδοποιείται άμεσα και ο δικαστής πρέπει να αποφανθεί εντός ενός μήνα από την ειδοποίηση. Η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να εκδοθεί εντός ενός μήνα από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και υπόκειται σε έφεση ενώπιον του Εφετείου της Σόφιας, του οποίου η απόφαση είναι τελεσίδικη.

Η ίδια διαδικασία ισχύει επίσης για αιτήσεις αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων που έχουν εκδοθεί μετά την απομάκρυνση τέκνου, εφόσον το δικαστήριο κρίνει ότι η απομάκρυνση ήταν παράνομη. Η αναγνώριση και εκτέλεση απόφασης που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος το οποίο είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Σύμβαση του Λουξεμβούργου είτε απορρίπτεται σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 10 παράγραφος 1 της Σύμβασης, είτε γίνεται δεκτή μόνο στο μέτρο που η απόφαση είναι εκτελεστή στο κράτος στο οποίο έχει εγκριθεί. Η ίδια διαδικασία ισχύει σε υποθέσεις που διέπονται από τη Σύμβαση της Χάγης σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Οι σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων διέπονται από τη νομοθεσία του κράτους στο οποίο τα μέρη έχουν τη συνήθη διαμονή τους. Εάν δεν υπάρχει κοινός τόπος συνήθους διαμονής, οι σχέσεις τους διέπονται από τη νομοθεσία του κράτους του τόπου συνήθους διαμονής ή της εθνικότητας του τέκνου, με κριτήριο την ευνοϊκότερη για το τέκνο νομοθεσία. Τα ζητήματα κηδεμονίας και επιμέλειας διέπονται από τη νομοθεσία του κράτους όπου έχει τη συνήθη διαμονή του το πρόσωπο το οποίο τελεί υπό κηδεμονία ή επιμέλεια. Οι σχέσεις του προσώπου που τελεί υπό κηδεμονία ή επιμέλεια με το πρόσωπο που την ασκεί, διέπονται από τη νομοθεσία η οποία ίσχυε κατά τον χρόνο στον οποίο το εν λόγω πρόσωπο ετέθη υπό κηδεμονία ή επιμέλεια.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου Η Ευρώπη σου.

Θα μας βοηθούσαν πολύ τα σχόλιά σας σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 15/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Τσεχία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο όρος «γονική μέριμνα» προβλέπεται στον Αστικό Κώδικα (νόμος αριθ. 89/2012). Ο όρος περιλαμβάνει ένα σύνολο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων που συνίστανται στα εξής:

φροντίδα του τέκνου, ιδίως φροντίδα για την υγεία και τη σωματική, συναισθηματική, διανοητική και ηθική ανάπτυξή του,

προστασία του τέκνου,

διατήρηση προσωπικής επικοινωνίας με το τέκνο,

διασφάλιση της ανατροφής και της εκπαίδευσής του,

καθορισμός του τόπου κατοικίας του, και

εκπροσώπηση του τέκνου και διαχείριση της περιουσίας του.

Η γονική μέριμνα ξεκινά από τη γέννηση του τέκνου και λήγει όταν το τέκνο αποκτά πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα. Η διάρκεια και το αντικείμενο της γονικής μέριμνας μπορούν να μεταβληθούν μόνο με δικαστική απόφαση. Η γονική μέριμνα ασκείται από τους γονείς με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου.

Προτού λάβουν μια απόφαση που έχει αντίκτυπο στα συμφέροντα του τέκνου, οι γονείς παρέχουν στο τέκνο κάθε αναγκαία πληροφορία, ώστε αυτό να μπορέσει να σχηματίσει τη δική του γνώμη σχετικά με το θέμα και να ενημερώσει τους γονείς του σχετικά· η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει εάν το τέκνο δεν είναι σε θέση να προσλάβει καταλλήλως τις πληροφορίες ή εάν δεν είναι σε θέση να σχηματίσει τη δική του γνώμη ή δεν είναι σε θέση να ενημερώσει τους γονείς του για τη γνώμη του. Οι γονείς αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στη γνώμη του τέκνου και τη λαμβάνουν υπόψη κατά τη λήψη της απόφασης. Η γονική μέριμνα ασκείται από τους γονείς σε σχέση με το τέκνο κατά τρόπο και στην έκταση που αντιστοιχούν στο επίπεδο ανάπτυξης του τέκνου. Όταν οι γονείς λαμβάνουν απόφαση σχετικά με την εκπαίδευση ή την εργασία του τέκνου, λαμβάνουν επίσης υπόψη τη γνώμη, τις ικανότητες και τις δεξιότητές του.

Έως ότου το τέκνο αποκτήσει δικαιοπρακτική ικανότητα, οι γονείς του έχουν το δικαίωμα να το καθοδηγούν με τη χρήση εκπαιδευτικών μέτρων αντίστοιχων προς τις εξελισσόμενες δυνατότητές του, συμπεριλαμβανομένων περιορισμών που στοχεύουν στην προστασία της ηθικής, της υγείας και των δικαιωμάτων του τέκνου καθώς και των δικαιωμάτων άλλων προσώπων και της δημόσιας τάξης. Το τέκνο οφείλει να συμμορφώνεται με τα εν λόγω μέτρα. Εκπαιδευτικοί πόροι μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο με τη μορφή και στην έκταση που αρμόζουν στις περιστάσεις, εφόσον δεν θέτουν σε κίνδυνο την υγεία ή την ανάπτυξη του τέκνου και δεν θίγουν την ανθρωπινή αξιοπρέπειά του.

Όλοι οι ανήλικοι οι οποίοι δεν διαθέτουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα τεκμαίρονται ικανοί για την τέλεση δικαιοπραξιών αντίστοιχων προς το διανοητικό επίπεδο και την ωριμότητα της βούλησης ανηλίκων της ηλικίας τους. Οι γονείς έχουν την υποχρέωση και το δικαίωμα να εκπροσωπούν το τέκνο στις δικαιοπραξίες για τις οποίες το τέκνο δεν διαθέτει δικαιοπρακτική ικανότητα. Οι γονείς έχουν εκπροσωπούν το τέκνο από κοινού, ωστόσο κάθε γονέας μπορεί να ενεργεί χωριστά· εάν ένας εκ των γονέων ενεργήσει καλόπιστα μόνος έναντι τρίτου σε σχέση με θέμα που αφορά το τέκνο, τεκμαίρεται ότι ο εν λόγω γονέας ενεργεί με τη συγκατάθεση του άλλου γονέα. Ένας γονέας δεν μπορεί να εκπροσωπήσει τέκνο του εάν κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει σε σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ γονέα και τέκνου ή μεταξύ τέκνων των ίδιων γονέων. Σε μια τέτοια περίπτωση, το δικαστήριο διορίζει κηδεμόνα για το τέκνο. Εάν οι γονείς δεν μπορούν να συμφωνήσουν ποιος εκ αυτών θα εκπροσωπήσει το τέκνο σε δικαιοπραξία, το δικαστήριο αποφασίζει—κατόπιν αίτησης ενός εκ των γονέων— ποιος εκ των γονέων θα ενεργήσει νόμιμα για λογαριασμό του τέκνου και με ποιον τρόπο.

Οι γονείς έχουν υποχρέωση και δικαίωμα διαχείρισης της περιουσίας του τέκνου στο πλαίσιο της οποίας οφείλουν να επιδεικνύουν τη δέουσα επιμέλεια. Οφείλουν να διαχειρίζονται με ασφάλεια κεφάλαια τα οποία ενδέχεται να μη θεωρούνται απαραίτητα για την κάλυψη δαπανών που σχετίζονται με την περιουσία του τέκνου. Στις δικαιοπραξίες που αφορούν επιμέρους τμήματα της περιουσίας του τέκνου, οι γονείς ενεργούν ως αντιπρόσωποι του· ένας γονέας δεν μπορεί να εκπροσωπήσει το τέκνο του εάν κάτι τέτοιο μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ γονέα και τέκνου ή μεταξύ τέκνων των ίδιων γονέων. Σε μια τέτοια περίπτωση, το δικαστήριο διορίζει κηδεμόνα για το τέκνο. Εάν ένας γονέας αθετήσει την υποχρέωση επίδειξης της δέουσας επιμέλειας κατά τη διαχείριση της περιουσίας του τέκνου, υπέχει αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη το τέκνο. Εάν οι γονείς δεν συμφωνούν σε κρίσιμα ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση της περιουσίας του τέκνου, αποφασίζει το δικαστήριο κατόπιν αίτησης ενός εκ των γονέων. Όταν πρόκειται για δικαιοπραξίες που αφορούν υφιστάμενη ή μελλοντική περιουσία του τέκνου ή επιμέρους τμήματα της εν λόγω περιουσίας, οι γονείς πρέπει να λάβουν την έγκριση του δικαστηρίου, εκτός εάν πρόκειται για συνήθη θέματα ή εάν, παρότι είναι ασυνήθιστα, αφορούν αμελητέα ποσά της περιουσίας.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η άσκηση της γονικής μέριμνας αποτελεί υποχρέωση και των δύο γονέων. Κάθε γονέας υπέχει την εν λόγω υποχρέωση, εκτός εάν του έχει αφαιρεθεί η γονική μέριμνα. Δεν έχει σημασία αν οι γονείς του τέκνου έχουν τελέσει γάμο ή όχι και αν το τέκνο γεννήθηκε στο πλαίσιο ή εκτός του γάμου των γονέων του. Οι γονείς ασκούν τη γονική μέριμνα με αμοιβαία συμφωνία. Εάν υπάρχει κίνδυνος αθέτησης υποχρεώσεων κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με θέμα που αφορά το τέκνο, ένας από τους γονείς μπορεί να λάβει την απόφαση και/ή να δώσει τη συγκατάθεσή του μόνος· ωστόσο, οφείλει να ενημερώσει αμελλητί τον άλλο γονέα σχετικά με την κατάσταση. Εάν ένας εκ των γονέων ενεργήσει καλόπιστα μόνος έναντι τρίτου σε σχέση με θέμα που αφορά το τέκνο, τεκμαίρεται ότι ο εν λόγω γονέας ενεργεί με τη συγκατάθεση του άλλου γονέα. Εάν οι γονείς δεν συμφωνούν επί θέματος που είναι σημαντικό για το τέκνο, ιδίως σε σχέση με τα συμφέροντά του, αποφασίζει το δικαστήριο κατόπιν αίτησης ενός εκ των γονέων· το ίδιο ισχύει εάν ο ένας γονέας αποκλειστεί από τον άλλο

γονέα από τη λήψη απόφασης σχετικά με σημαντικό θέμα που αφορά το τέκνο. Σημαντικά θέματα θεωρούνται ειδικότερα ο καθορισμός του τόπου κατοικίας του και η επιλογή της εκπαίδευσης ή της εργασίας του τέκνου, αλλά όχι συνήθεις ιατρικές και παρόμοιες διαδικασίες.

Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να αναστείλει τη γονική μέριμνα εάν οι γονείς αδυνατούν να την ασκήσουν λόγω σοβαρών περιστάσεων και εάν μπορεί να θεωρηθεί ότι κάτι τέτοιο είναι αναγκαίο για το συμφέρον του τέκνου. Εάν ένας γονέας δεν ασκεί δεόντως τη γονική μέριμνα, το δικαστήριο μπορεί να περιορίσει τη γονική του μέριμνα ή την άσκησή της και να καθορίσει ταυτόχρονα την έκταση του εν λόγω περιορισμού, εάν αυτό εξυπηρετεί το συμφέρον του τέκνου. Εάν ένας γονέας κάνει κατάχρηση της γονικής μέριμνας ή της άσκησής της και/ή παραμελεί σοβαρά τη γονική μέριμνα ή την άσκησή της, το δικαστήριο μπορεί να του αφαιρέσει τη γονική μέριμνα. Εάν ένας γονέας τελέσει αδίκημα εκ προθέσεως κατά του τέκνου του ή εάν ένας γονέας χρησιμοποιεί το τέκνο του —το οποίο δεν υπέχει ποινική ευθύνη— για την τέλεση αδικήματος, το δικαστήριο αξιολογεί ειδικότερα αν συντρέχουν λόγοι για την αφαίρεση της γονικής μέριμνας από τον συγκεκριμένο γονέα.

Εάν ένας εκ των γονέων έχει αποβιώσει ή είναι άγνωστος ή εάν ένας εκ των γονέων δεν ασκεί τη γονική μέριμνα και/ή έχει ανασταλεί η άσκηση της γονικής μέριμνας ως προς αυτόν, τη γονική μέριμνα ασκεί ο άλλος γονέας: το ίδιο ισχύει εάν η γονική μέριμνα ή η άσκησή της από έναν εκ των γονέων έχει περιοριστεί. Εάν κανένας από τους γονείς δεν ασκεί πλήρως τη γονική μέριμνα, εάν έχει ανασταλεί η άσκηση της γονικής μέριμνας ως προς αμφότερους τους γονείς και/ή εάν η γονική μέριμνα επηρεάζεται με έναν από τους προαναφερθέντες τρόπους, αλλά διαφορετικά για κάθε γονέα, το δικαστήριο διορίζει επίτροπο για το παιδί, ο οποίος αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των γονέων ή ασκεί τις εν λόγω υποχρεώσεις και τα εν λόγω δικαιώματα αντί των γονέων. Εάν η γονική μέριμνα ή η άσκησή της έχει περιοριστεί, το δικαστήριο διορίζει κηδεμόνα για το τέκνο.

Εάν ένα παιδί υιοθετηθεί, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη γονική μέριμνα μεταβιβάζονται στον θετό γονέα κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος της νόμιμης απόφασης περί υιοθεσίας.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Εάν το δικαστήριο αποφασίσει να περιορίσει τη δικαιοπρακτική ικανότητα ενός γονέα, αποφασίζει επίσης σχετικά με την ασκούμενη από αυτόν γονική μέριμνα. Η άσκηση γονικής μέριμνας από ανήλικο που είναι γονέας, αλλά δεν έχει αποκτήσει ακόμη πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα μέσω δήλωσης ή γάμου, αναστέλλεται έως ότου ο ανήλικος αποκτήσει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα: αυτό δεν ισχύει όσον αφορά την άσκηση των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που άπτονται της φροντίδας του τέκνου, εκτός εάν το δικαστήριο αποφασίσει για τον εν λόγω γονέα ότι η άσκηση της συγκεκριμένης υποχρέωσης και του συγκεκριμένου δικαιώματος αναστέλλεται έως ότου ο γονέας αποκτήσει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα. Η άσκηση της γονικής μέριμνας από γονέα του οποίου η δικαιοπρακτική ικανότητα έχει περιοριστεί στον συγκεκριμένο τομέα, αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί ο περιορισμός της δικαιοπρακτικής του ικανότητας, εκτός εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι, για λόγους που συντρέχουν στο πρόσωπο του εν λόγω γονέα, αυτός διατηρεί την υποχρέωση και το δικαίωμα φροντίδας του τέκνου και προσωπικής επικοινωνίας με το τέκνο.

Απουσία αμφότερων των γονέων που θα έπρεπε να ασκούν πλήρη γονική μέριμνα έναντι του τέκνου τους, το δικαστήριο διορίζει επίτροπο για το τέκνο. Ο επίτροπος έχει έναντι του τέκνου ουσιαστικά όλες τις υποχρεώσεις και όλα τα δικαιώματα του γονέα του, αλλά δεν υπέχει υποχρέωση διατροφής έναντι του τέκνου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το εύρος των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων μπορεί να οριστεί διαφορετικά, λαμβανομένων υπόψη ζητημάτων που σχετίζονται με το πρόσωπο του επιτρόπου ή την κατάσταση του τέκνου, καθώς και τον λόγο για τον οποίο οι γονείς δεν έχουν όλες τις σχετικές υποχρεώσεις και όλα τα σχετικά δικαιώματα. Ο επίτροπος πρέπει να διαθέτει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και ο τρόπος ζωής του πρέπει να εγγυάται ότι είναι σε θέση να επιτελεί προσηκόντως τα καθήκοντά του. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διορίσει δύο πρόσωπα —τα οποία είναι κατά κανόνα έγγαμο ζευγάρι— για να αναλάβουν καθήκοντα επιτρόπου. Εάν αυτό δεν αντιβαίνει στο συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο διορίζει ως επίτροπο πρόσωπο το οποίο ορίζει ένας εκ των γονέων. Διαφορετικά, το δικαστήριο διορίζει ως επίτροπο συγγενή ή πρόσωπο το οποίο βρίσκεται κοντά στο τέκνο ή στην οικογένειά του, εκτός εάν ένας γονέας αποκλείσει ρητώς το συγκεκριμένο πρόσωπο. Εάν δεν υπάρχει τέτοιο πρόσωπο, το δικαστήριο διορίζει επίτροπο άλλο κατάλληλο πρόσωπο. Εάν κανένα φυσικό πρόσωπο δεν μπορεί να διοριστεί επίτροπος για το τέκνο, το δικαστήριο διορίζει ως επίτροπο αρχή αρμόδια για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών έως ότου διορίσει άλλο επίτροπο για το τέκνο ή έως ότου τα σχετικά καθήκοντα αναληφθούν από επίτροπο. Ο επίτροπος τελεί υπό την εποπτεία του δικαστηρίου. Καταρτίζει απογραφή περιουσιακών στοιχείων κατά την έναρξη και τη λήξη της άσκησης των καθηκόντων του. Υποβάλλει στο δικαστήριο τακτικές εκθέσεις σχετικά με το τέκνο και την ανάπτυξή του καθώς και σχετικά με τη διαχείριση της περιουσίας του. Κάθε απόφαση του επιτρόπου πρέπει να εγκρίνεται από το δικαστήριο, εκτός εάν αφορά συνήθη θέματα.

Μια άλλη δυνατότητα είναι να ανατεθεί η φροντίδα του τέκνου σε ανάδοχο γονείς. Η αναδοχή συνίσταται στην προσωπική φροντίδα του τέκνου άλλου προσώπου: ωστόσο, δεν περιλαμβάνει την αποδοχή από κάποιον του τέκνου άλλου προσώπου ως δικού του, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της υιοθεσίας. Κατά την ανατροφή του παιδιού, ο ανάδοχος ασκεί τα δικαιώματα και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις των γονέων με τον δέοντα τρόπο. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος και εξουσιοδοτημένος να λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν αποκλειστικά τις καθημερινές υποθέσεις του παιδιού, να εκπροσωπεί το παιδί στις υποθέσεις αυτές και να διαχειρίζεται τα περιουσιακά στοιχεία του παιδιού. Ο ανάδοχος οφείλει να ενημερώνει τους γονείς του παιδιού για τα ουσιαστά ζητήματα που αφορούν το παιδί. Εάν το απαιτούν οι περιστάσεις, το δικαστήριο καθορίζει πρόσθετες υποχρεώσεις και πρόσθετα δικαιώματα για τον ανάδοχο γονέα. Οι γονείς του παιδιού διατηρούν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους που απορρέουν από τη γονική μέριμνα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προσωπικής και τακτικής επικοινωνίας καθώς και του δικαιώματος ενημέρωσης σχετικά με το τέκνο τους, με εξαίρεση τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που ο νόμος αναθέτει στον ανάδοχο γονέα, εκτός εάν το δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά για λόγους που πρέπει να εξεταστούν ειδικώς. Ο ανάδοχος γονέας δεν υπέχει υποχρέωση διατροφής έναντι του παιδιού.

Ο ανάδοχος γονέας πρέπει να διασφαλίζει κατάλληλη φροντίδα, να διαμένει στην Τσεχική Δημοκρατία και να συμφωνήσει να αναλάβει την αναδοχή του παιδιού. Συνήθως είναι συγγενής, αλλά μπορεί επίσης να είναι άλλο πρόσωπο που, σε συνεννόηση με την αρμόδια αρχή για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών, αναλαμβάνει την αναδοχή (για τον σκοπό αυτό, στα περιφερειακά δικαστήρια τηρούνται στοιχεία που αποδεικνύουν την καταλληλότητα υποψηφίων να γίνουν ανάδοχοι γονείς). Το δικαστήριο μπορεί να τοποθετήσει ένα παιδί σε ανάδοχη οικογένεια προσωρινά (για παράδειγμα, όσο διαρκεί η παραμονή γονέα σε θεραπευτικό κέντρο) ή επ' αόριστον. Με τον τρόπο αυτό, η τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση κρίσης στην οικογένεια ή στη διασφάλιση φροντίδας σε εναλλακτικό οικογενειακό περιβάλλον. Για τη μείωση του αριθμού των παιδιών που τοποθετούνται σε ιδρύματα ή παρόμοιου τύπου εγκαταστάσεις, η αναδοχή προηγείται της ανάθεσης της φροντίδας του παιδιού σε ίδρυμα. Ο ανάδοχος γονέας λαμβάνει επιδόματα αναδοχής από το κράτος (για παράδειγμα, ένα ποσό για την κάλυψη των αναγκών του παιδιού, ένα ποσό κατά τη λήξη της αναδοχής, αμοιβή ανάδοχου γονέα κ.λπ.).

Επιπλέον, ο Αστικός Κώδικας προβλέπει τον θεσμό της ανάθεσης της επιμέλειας παιδιού σε άλλο πρόσωπο, εάν κανένας εκ των γονέων, αλλά ούτε άλλος επίτροπος, δεν μπορεί να αναλάβει προσωπικά τη φροντίδα του παιδιού. Η ως άνω ανάθεση της επιμέλειας δεν αποτελεί εναλλακτική δυνατότητα της αναδοχής ούτε φροντίδα η οποία πρέπει να προηγηθεί της υιοθεσίας. Προτιμάται αντί της ανάθεσης της φροντίδας του παιδιού σε ίδρυμα. Το πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η επιμέλεια του παιδιού πρέπει να διασφαλίζει κατάλληλη φροντίδα, να διαμένει στην Τσεχική Δημοκρατία και να συμφωνήσει να αναλάβει την προσωπική φροντίδα του παιδιού. Οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του προσώπου στο οποίο ανατίθεται η επιμέλεια καθορίζονται από το δικαστήριο: κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται, κατά περίπτωση, η νομοθεσία για την αναδοχή.

Οι γονείς, ως νόμιμοι αντιπρόσωποι, μπορούν για τον χειρισμό των υποθέσεων του τέκνου τους —εκτός εάν πρόκειται για θέματα προσωπικού χαρακτήρα— να υπογράψουν συμφωνία εκπροσώπησης από πρόσωπο με ειδικές γνώσεις ή, για παράδειγμα, από άλλο κατάλληλο πρόσωπο. Εάν το τέκνο υπογράψει συμφωνία εκπροσώπησης, αυτή δεν επηρεάζει τη νόμιμη εκπροσώπηση του από τους γονείς. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των νόμιμων και των συμβατικών διορισμένων αντιπροσώπων, το δικαστήριο αποφασίζει με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου.

Εάν η ανατροφή του τέκνου, η σωματική, διανοητική ή ψυχική του κατάσταση και/ή η κατάλληλη ανάπτυξη του απειλούνται ή διαταράσσονται σε βαθμό που να βλάπτεται το συμφέρον του τέκνου και/ή εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους οι γονείς δεν μπορούν να διασφαλίσουν την ανατροφή του τέκνου, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει, ως αναγκαίο μέτρο, την ανάθεση της φροντίδας του σε ίδρυμα. Αυτό συμβαίνει ιδίως σε περιπτώσεις στις οποίες προηγούμενα μέτρα δεν θεράπευσαν το πρόβλημα. Στο πλαίσιο αυτό, το δικαστήριο εξετάζει πάντοτε αν αρμόζει να δοθεί προτεραιότητα στην ανάθεση της φροντίδας του παιδιού σε φυσικό πρόσωπο. Η ανάθεση της φροντίδας του παιδιού σε ίδρυμα μπορεί να διαταχθεί για μέγιστο διάστημα τριών ετών, αλλά μπορεί να παραταθεί (περισσότερες φορές), εάν εξακολουθούν να υφίστανται οι λόγοι για τους οποίους διατάχθηκε η ανάθεση της φροντίδας του σε ίδρυμα (κάθε φορά για μέγιστο διάστημα τριών ετών). Εάν εξέλιπταν οι λόγοι για τους οποίους διατάχθηκε η ανάθεση της φροντίδας του παιδιού σε ίδρυμα, ή εάν μπορεί να παρασχεθεί στο παιδί φροντίδα εκτός ιδρύματος, το δικαστήριο ακυρώνει αμελλητί την ανάθεση της φροντίδας στο ίδρυμα και αποφασίζει ταυτόχρονα σε ποιον θα ανατεθεί η φροντίδα του παιδιού ανάλογα με τις περιστάσεις.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η λήψη απόφασης σχετικά με την επιμέλεια του τέκνου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση του διαζυγίου των γονέων του. Κατά τη λήψη της συγκεκριμένης απόφασης, το δικαστήριο εξετάζει το συμφέρον του τέκνου· το δικαστήριο αποκλίνει και δεν ζητεί την αμοιβαία συναίνεση των γονέων μόνον εφόσον κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο για το συμφέρον του τέκνου. Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου σε έναν από τους γονείς ή να το θέσει υπό καθεστώς επιμερισμένης ή από κοινού επιμέλειας· το δικαστήριο μπορεί επίσης να αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου σε πρόσωπο άλλο από τους γονείς του, αν χρειαστεί, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον του τέκνου. Το δικαστήριο συνεκτιμά την προσωπικότητα του τέκνου, ιδίως τα ταλέντα και τις ικανότητές του σε σχέση με τις δυνατότητες ανάπτυξης, τον τρόπο ζωής των γονέων, καθώς και τον συναισθηματικό προσανατολισμό και το υπόβαθρο του τέκνου, την ικανότητα κάθε γονέα να εξασφαλίσει την ανατροφή του, την παρούσα και την προβλεπόμενη σταθερότητα του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στο οποίο πρέπει να ζει το τέκνο και τους συναισθηματικούς δεσμούς του τέκνου με τα αδέρφια, τους παππούδες/γιαγιάδες, άλλους συγγενείς του ή άλλα μη συγγενικά πρόσωπα. Το δικαστήριο λαμβάνει πάντοτε υπόψη ποιος από τους γονείς φρόντισε κατάλληλα το τέκνο έως τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή και ενδιαφέρθηκε κατάλληλα για τη συναισθηματική, διανοητική και ηθική του διαπαιδαγώγηση, καθώς και ποιος από τους γονείς παρέχει στο τέκνο καλύτερες ευκαιρίες για υγιή και επιτυχημένη ανάπτυξη. Το δικαστήριο δίνει επίσης έμφαση στο δικαίωμα του τέκνου να λαμβάνει φροντίδα από αμφότερους τους γονείς και να διατηρεί προσωπική επικοινωνία με κάθε γονέα, στο δικαίωμα του άλλου γονέα στον οποίο δεν ανατέθηκε η επιμέλεια του τέκνου να λαμβάνει τακτική ενημέρωση για το παιδί, και λαμβάνει επίσης υπόψη τη δυνατότητα του γονέα να συμφωνήσει με τον άλλο γονέα σχετικά με την ανατροφή του τέκνου. Το δικαστήριο δύναται επίσης να αποφασίσει να εγκρίνει συμφωνία μεταξύ των γονέων, εκτός εάν είναι εμφανές ότι η συμφωνηθείσα μέθοδος άσκησης της γονικής μέριμνας δεν συνάδει με το συμφέρον του τέκνου.

Εάν οι γονείς ανηλικού που δεν διαθέτει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα δεν ζουν μαζί, και εάν δεν μπορούν να συμφωνήσουν σχετικά με τη φροντίδα του τέκνου τους, το δικαστήριο αποφασίζει επί του θέματος αυτεπαγγέλτως. Λαμβάνει την απόφασή του με βάση κανόνες ανάλογους με εκείνους που ισχύουν για τη μέριμνα του τέκνου σε περίπτωση διαζυγίου των γονέων.

Ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια και ο άλλος γονέας αποφασίζουν από κοινού τον τρόπο επικοινωνίας του δεύτερου με το τέκνο. Το δικαστήριο ρυθμίζει την επικοινωνία γονέα και τέκνου εάν οι γονείς δεν μπορούν να συμφωνήσουν ή εάν κάτι τέτοιο απαιτείται ως πιο συμφέρον για την ανατροφή του τέκνου και τις σχέσεις στην οικογένεια. Σε δικαιολογημένες περιπτώσεις το δικαστήριο δύναται να καθορίσει τον τόπο επικοινωνίας του γονέα και του τέκνου. Εάν είναι αναγκαίο για το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο περιορίζει το δικαίωμα ενός γονέα σε προσωπική επικοινωνία με το τέκνο και/ή απαγορεύει την εν λόγω επικοινωνία.

Εάν οι περιστάσεις μεταβληθούν, το δικαστήριο τροποποιεί την απόφαση σχετικά με την άσκηση των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη γονική μέριμνα, ακόμη και αυτεπαγγέλτως.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Σε περίπτωση διαζυγίου των γονέων, στη συμφωνία των γονέων σχετικά με τη μέθοδο άσκησης της γονικής μέριμνας πρέπει να ρυθμίζεται με ποιον τρόπο καθένας από τους γονείς θα φροντίζει το τέκνο μετά το διαζύγιο. Με τη συμφωνία αυτή, οι γονείς μπορούν επίσης να ρυθμίσουν την επικοινωνία μεταξύ των γονέων και του τέκνου. Οι συμφωνίες αυτού του είδους υπόκεινται στην έγκριση του δικαστηρίου. Το δικαστήριο δύναται επίσης να αποφασίσει να εγκρίνει συμφωνία μεταξύ των γονέων, εκτός εάν είναι εμφανές ότι η συμφωνηθείσα μέθοδος άσκησης της γονικής μέριμνας δεν συνάδει με το συμφέρον του τέκνου. Το ίδιο ισχύει για συμφωνία των γονέων εάν οι γονείς του τέκνου δεν ζουν μαζί.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Για την προστασία του συμφέροντος του τέκνου, κατά τη διαδικασία που αφορά τη γονική μέριμνα ανηλικού, το δικαστήριο καθοδηγεί τους γονείς για την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στους γονείς να συμμετάσχουν σε συναντήσεις εξωδικαστικού συμβιβασμού ή διαμεσολάβησης ή οικογενειακής θεραπείας για μέγιστο διάστημα τριών μηνών ή μπορεί να τους επιβάλει να συμμετάσχουν σε συναντήσεις με ειδικό παιδοψυχολόγο.

Επιπλέον, μπορεί να γίνει χρήση των υπηρεσιών των κέντρων συμβουλευτικής σε θέματα γάμου και οικογενειακά θέματα, τα οποία παρέχουν βοήθεια μέσω ειδικών ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών.

Εξάλλου, η αρμόδια αρχή για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών μπορεί να επιστήσει την προσοχή του γονέα που δεν σέβεται τα δικαιώματα του τέκνου ή του άλλου γονέα (π.χ. όσον αφορά τη φροντίδα, την τακτική επικοινωνία) στην ισχύουσα νομοθεσία και τις συνέπειες της συμπεριφοράς του ή να τον ενημερώσει σχετικά. Η αρμόδια αρχή για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών μπορεί επίσης να επιβάλει στους γονείς την υποχρέωση προσφυγής σε ειδικούς συμβούλους, εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να επιλύσουν τα προβλήματα που σχετίζονται με την ανατροφή του τέκνου τους χωρίς τη συμβουλή ειδικών, ιδίως όσον αφορά διαφορές σχετικά με την ανατροφή ή τα δικαιώματα επικοινωνίας με το τέκνο.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Εφόσον πληρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις, το δικαστήριο μπορεί, κατόπιν αίτησης των γονέων, να αποφασίσει ειδικότερα σχετικά με τα ακόλουθα θέματα που αφορούν τις σχέσεις γονέων και τέκνων:

δικαιώματα προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. το δικαίωμα καθορισμού του ονόματος και του επωνύμου του τέκνου ή το δικαίωμα συναίνεσης στην υιοθεσία του τέκνου),

φροντίδα του τέκνου και ρύθμιση της επικοινωνίας με το τέκνο,

εναλλακτικές μορφές φροντίδας του τέκνου (π.χ. επιτροπεία, ανάθεση της επιμέλειας σε τρίτο, αναδοχή, ανάθεση της φροντίδας σε ίδρυμα), υποχρεώσεις διατροφής,

εκπροσώπηση και διαχείριση της περιουσίας του τέκνου, συγκατάθεση στις δικαιοπραξίες του τέκνου,

θέματα σημαντικά για το τέκνο, στα οποία οι γονείς δεν μπορούν να συμφωνήσουν (σημαντικά θέματα θεωρούνται, ιδίως, ο καθορισμός του τόπου κατοικίας του και η επιλογή της εκπαίδευσης ή της εργασίας του τέκνου, αλλά όχι συνήθεις ιατρικές και παρόμοιες διαδικασίες).

Συνήθως το δικαστήριο αποφασίζει σε ποιον θα αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου, ενδεχομένως δε ρυθμίζει και την επικοινωνία με το τέκνο καθώς και θέματα διατροφής.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί μόνον ένα μέρος των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που περιλαμβάνει η έννοια της γονικής μέριμνας. Εάν ένας γονέας στον οποίο δεν ανατέθηκε η επιμέλεια του τέκνου διατηρεί τη γονική μέριμνα, χωρίς αυτή να έχει περιοριστεί ή ανασταλεί, ο εν λόγω γονέας εξακολουθεί να ασκεί τη γονική μέριμνα σε σχέση με άλλα στοιχεία της και διατηρεί το δικαίωμα να αποφασίζει για σημαντικά θέματα που αφορούν το τέκνο. Η γονική μέριμνα ασκείται από τους γονείς με αμοιβαία συμφωνία και με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου. Εάν υπάρχει κίνδυνος αθέτησης υποχρεώσεων κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με θέμα που αφορά το τέκνο, ο ένας από τους γονείς μπορεί να λάβει την απόφαση και/ή να δώσει τη συγκατάθεσή του μόνος· ωστόσο, οφείλει να ενημερώσει αμελλητί τον άλλο γονέα σχετικά με την κατάσταση.

Εάν οι γονείς δεν συμφωνούν επί θέματος που είναι σημαντικό για το τέκνο, ιδίως σε σχέση με τα συμφέροντά του, αποφασίζει το δικαστήριο κατόπιν αίτησης ενός εκ των γονέων· το ίδιο ισχύει εάν ο ένας γονέας αποκλειστεί από τον άλλο γονέα από τη λήψη απόφασης σχετικά με σημαντικό θέμα που αφορά το τέκνο. Το δικαστήριο αποφασίζει επίσης, κατόπιν αίτησης ενός εκ των γονέων, εάν οι γονείς δεν μπορούν να αποφασίσουν ποιος εξ αυτών θα εκπροσωπήσει το τέκνο σε δικαιοπραξίες ή σε σημαντικά θέματα που αφορούν τη διαχείριση της περιουσίας του τέκνου.

Οι γονείς οφείλουν να ενημερώνουν ο ένας τον άλλο για κάθε σημαντικό θέμα που αφορά το τέκνο και τα συμφέροντά του.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίζει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Στον Αστικό Κώδικα γίνεται διάκριση μεταξύ της ανάθεσης της επιμέλειας του τέκνου σε έναν από τους γονείς του, υπό καθεστώς επιμερισμένης επιμέλειας ή από κοινού επιμέλειας, και της ανάθεσης της επιμέλειας σε άλλο πρόσωπο εκτός των γονέων του. Το δικαστήριο, όταν λαμβάνει απόφαση για την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου, αποφασίζει με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου. Το δικαστήριο μπορεί να μην εκδώσει απόφαση σχετικά με την επιμερισμένη επιμέλεια ή την από κοινού επιμέλεια, εάν οι γονείς είναι σε θέση να επικοινωνούν και να συνεργάζονται μεταξύ τους.

Από κοινού επιμέλεια (από κοινού ανατροφή)

Αυτός ο τρόπος ρύθμισης της επιμέλειας του τέκνου σημαίνει ότι εν προκειμένω δεν υπάρχει ειδική απόφαση ανάθεσης της επιμέλειας του τέκνου σε έναν εκ των γονέων. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι στην από κοινού επιμέλεια ένας γονέας μπορεί, π.χ., να μεριμνά για τις εκπαιδευτικές ανάγκες του τέκνου και ο άλλος για τις αθλητικές του δραστηριότητες και/ή ένας γονέας μπορεί να επικεντρώνεται στις γλωσσικές σπουδές του τέκνου, ενώ ο άλλος γονέας επικεντρώνεται στις εξωσχολικές δραστηριότητες του τέκνου. Αμφότεροι οι γονείς μεριμνούν για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την κάλυψη των υλικών αναγκών του τέκνου (π.χ. μαγείρεμα, καθαριότητα, ένδυση κ.λπ.). Για την από κοινού άσκηση της επιμέλειας του τέκνου, είναι απαραίτητη η συγκατάθεση των γονέων.

Επιμερισμένη επιμέλεια (εκ περιτροπής ανατροφή)

Η επιμερισμένη επιμέλεια σημαίνει ότι η επιμέλεια του τέκνου ανατίθεται εκ περιτροπής σε καθέναν από τους γονείς για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Το δικαστήριο καθορίζει επίσης τα δικαιώματα που ασκεί και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ο γονέας κατά τα εν λόγω διαστήματα.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Αγωγή η οποία αφορά τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των γονέων πρέπει να κατατεθεί στο τοπικό δικαστήριο (στην Πράγα στο τοπικό δικαστήριο, στο Μπρνο στο δημοτικό δικαστήριο) του τόπου κατοικίας του ανηλίκου και, εάν ο ανήλικος δεν έχει μόνιμη διεύθυνση, στο τοπικό δικαστήριο του τόπου διαμονής του. Σε θέματα που αφορούν ανηλίκους, το δικαστήριο μπορεί επίσης να λαμβάνει αποφάσεις αυτεπαγγέλτως.

Οι προϋποθέσεις άσκησης της αγωγής εξαρτώνται από το είδος της αγωγής. Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να αναφέρονται το όνομα, το επώνυμο και η διεύθυνση των διαδίκων, ή τα στοιχεία του πιστοποιητικού γέννησης των διαδίκων και των αντιπροσώπων τους, περιγραφή των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, μνεία των αποδεικτικών στοιχείων στα οποία στηρίζεται ο ενάγων και του αιτήματος του ενάγοντος βάσει των συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και το δικαστήριο στο οποίο ασκείται η αγωγή.

Η αγωγή πρέπει να συνοδεύεται από όλα τα σημαντικά έγγραφα που αφορούν την υπόθεση —πιστοποιητικό γέννησης, πιστοποιητικό γάμου, τυχόν προηγούμενες δικαστικές αποφάσεις που αφορούν το τέκνο κ.λπ. Η αγωγή πρέπει να κατατίθεται σε έντυπη μορφή με τον απαιτούμενο αριθμό αντιγράφων, ώστε ένα αντίγραφο να παραμένει στο δικαστήριο και κάθε διάδικος να λαμβάνει επίσης από ένα αντίγραφο, εφόσον απαιτείται.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Το δικαστήριο μπορεί να κινήσει διαδικασία σχετικά με την επιμέλεια ανηλίκου ακόμη και αυτεπαγγέλτως.

Το δικαστήριο μπορεί, με προσωρινή απόφαση, ακόμη και πριν από την έκδοση της απόφασης επί της ουσίας της υπόθεσης, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για την προσωρινή ρύθμιση των σχέσεων των διαδίκων ή εάν υπάρχουν φόβοι ότι κινδυνεύει η εκτέλεση δικαστικής απόφασης, να υποχρεώσει διάδικο στην καταβολή της απαραίτητης διατροφής και/ή να αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου σε έναν από τους γονείς ή σε πρόσωπο που καθορίζει το δικαστήριο.

Προσωρινή απόφαση εκδίδεται συνήθως κατόπιν αίτησης· ωστόσο, εάν μπορεί να κινηθεί αυτεπάγγελτη διαδικασία επί της ουσίας της υπόθεσης (και, επομένως, διαδικασία που αφορά την επιμέλεια ανηλίκου), μπορεί επίσης να ληφθεί αυτεπαγγέλτως προσωρινή απόφαση. Εκτός εάν ο νόμος προβλέπει διαφορετικά, το αρμόδιο καθ' ύλην δικαστήριο είναι επίσης αρμόδιο να εκδώσει προσωρινή απόφαση. Η αίτηση έκδοσης προσωρινής απόφασης πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 42 παράγραφος 4 και του άρθρου 75 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (νόμος αριθ. 99/1963, όπως τροποποιήθηκε) και ειδικότερα να περιέχει: τα στοιχεία του αιτούντος και το αντικείμενο της αίτησης, δηλαδή περιγραφή των πραγματικών περιστατικών που δικαιολογούν την έκδοση προσωρινής απόφασης· το αποτέλεσμα που επιδιώκει ο αιτών, δηλαδή το αντικείμενο της προσωρινής απόφασης της οποίας την έκδοση ζητεί ο αιτών· αναφορά στο γεγονός ότι είναι αναγκαίο να ρυθμιστούν προσωρινά οι σχέσεις των διαδίκων ή στον κίνδυνο μη εκτέλεσης δικαστικής απόφασης καθώς και μνεία της ημερομηνίας κατάθεσης της αίτησης και υπογραφή του αιτούντος ή του αντιπροσώπου του. Τα έγγραφα στα οποία αναφέρεται ο αιτών πρέπει να επισυνάπτονται στην αίτησή του. Γενικά, στις προσωρινές αποφάσεις, για την εξασφάλιση της αποκατάστασης ζημίας ή άλλης απώλειας η οποία θα επέλθει λόγω της προσωρινής απόφασης, ο αιτών πρέπει να καταθέσει, το αργότερο την ημέρα που καταθέτει στο δικαστήριο την αίτηση έκδοσης προσωρινής απόφασης, εγγύηση καθορισμένου ποσού. Ωστόσο, στην περίπτωση προσωρινής απόφασης σε υπόθεση διατροφής ή προσωρινής απόφασης την οποία το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει αυτεπαγγέλτως, δεν απαιτείται εγγυοδοσία. Το δικαστήριο εκδίδει την προσωρινή απόφαση αμελλητί. Εάν δεν υπάρχει κίνδυνος αθέτησης υποχρεώσεων, το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί επί αίτησης προσωρινής απόφασης εντός 7 ημερών από την υποβολή της. Το δικαστήριο αποφασίζει χωρίς ακρόαση των διαδίκων. Με την έκδοση της προσωρινής απόφασης, το δικαστήριο επιβάλλει στον αιτούντα την υποχρέωση να καταθέσει στο δικαστήριο αγωγή για την κίνηση διαδικασίας εντός ορισμένης προθεσμίας. Μπορεί επίσης να ορίσει ότι η προσωρινή απόφαση ισχύει μόνον για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Ο νόμος για τις έκτακτες δικαστικές διαδικασίες (νόμος αριθ. 292/2013, όπως τροποποιήθηκε) ρυθμίζει την έκδοση έκτακτης προσωρινής απόφασης στην περίπτωση που ο ανήλικος στερείται κατάλληλης φροντίδας, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει κάποιο πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η επιμέλεια του τέκνου, ή αν η ζωή του, η φυσιολογική του ανάπτυξη ή άλλο σημαντικό συμφέρον του απειλείται σοβαρά ή έχει διαταραχθεί. Σε μια τέτοια περίπτωση, το

δικαστήριο ρυθμίζει, με προσωρινή απόφαση την οποία μπορεί να εκδώσει μόνον κατόπιν αίτησης που υποβάλλεται από αρχή αρμόδια για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών, τις σχέσεις του τέκνου για ορισμένο χρονικό διάστημα διατάσσοντας την τοποθέτησή του σε κατάλληλο περιβάλλον, το οποίο ορίζεται στην απόφαση. Βάσει της συγκεκριμένης προσωρινής απόφασης, το τέκνο μπορεί να τοποθετηθεί προσωρινά σε ανάδοχη οικογένεια για το διάστημα κατά το οποίο ο γονέας δεν μπορεί να το φροντίζει για σοβαρούς λόγους· ή, μετά τη λήξη του διαστήματος αυτού, το τέκνο μπορεί να τεθεί υπό επιμέλεια προτού υιοθετηθεί, οι γονείς μπορεί να υποχρεωθούν να συναινέσουν στην υιοθεσία ή μπορεί να αποφασιστεί ότι δεν απαιτείται η συγκατάθεση των γονέων στην υιοθεσία. Το δικαστήριο αποφασίζει επί της αίτησης προσωρινής απόφασης αμελλητί και το αργότερο εντός 24 ωρών από την κατάθεσή της. Η απόφαση εκτελείται αμέσως μόλις εκδοθεί, το δε δικαστήριο συνεργάζεται με τις αρμόδιες δημόσιες αρχές για την εκτέλεσή της.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Βάσει του νόμου για τα δικαστικά τέλη (νόμος αριθ. 549/1991, όπως τροποποιήθηκε), οι διαδικασίες που αφορούν την κηδεμονία και την επιτροπεία ανηλικών δεν υπόκεινται σε τέλη. Αυτό σημαίνει ότι ο ενάγων που καταθέτει αγωγή σχετικά με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του γονέα δεν υποχρεούται στην καταβολή δικαστικών τελών.

Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί να διοριστεί νόμιμος αντιπρόσωπος δωρεάν ή με μειωμένη αμοιβή. Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει αντιπρόσωπο κατόπιν αιτήματος διαδίκου, ο οποίος αναμένεται ότι θα απαλλαγεί πλήρως ή μερικώς από τα δικαστικά τέλη από το δικαστήριο, εάν αυτό είναι απαραίτητο, για παράδειγμα για την προστασία των συμφερόντων του. Εάν είναι απαραίτητο για την προστασία των συμφερόντων του διαδίκου, το δικαστήριο διορίζει δικηγόρο ο οποίος θα τον εκπροσωπήσει. Ο διορισμός αντιπροσώπου πρέπει να δικαιολογείται από την κατάσταση του διαδίκου (στην πράξη, όταν πρόκειται για δύσκολη οικονομική ή κοινωνική κατάσταση, ενώ πρέπει πάντοτε να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης) και δεν θα πρέπει η επιβολή ή προστασία δικαιωμάτων που επιδιώκεται να είναι αυθαίρετη ή προδήλως αβάσιμη.

Ο νόμος σχετικά με την παροχή νομικής συνδρομής σε διασυνοριακές διαφορές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (νόμος αριθ. 629/2004, όπως τροποποιήθηκε) ρυθμίζει την πρόσβαση σε νομική συνδρομή για τις νομικές διαδικασίες σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες συμμετέχει φυσικό πρόσωπο που κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος. Η εν λόγω συνδρομή αφορά τις νομικές διαδικασίες στα στάδια της δίκης και της εκτέλεσης. Ο νόμος σχετικά με το νομικό επάγγελμα (νόμος αριθ. 85/1996, όπως τροποποιήθηκε) καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να ζητηθεί δωρεάν διορισμός νομικού συμβούλου απευθείας από τον σχετικό δικηγορικό σύλλογο.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, είναι δυνατή η άσκηση έφεσης κατά απόφασης που αφορά γονική μέριμνα. Τα τοπικά δικαστήρια είναι πρωτοβάθμια δικαστήρια τα οποία επιλαμβάνονται υποθέσεων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη γονική μέριμνα. Τα περιφερειακά δικαστήρια (ή το δημοτικό δικαστήριο της Πράγας) αποφαινόμενα επί των εφέσεων κατά αποφάσεων των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων. Έφεση κατά δικαστικής απόφασης μπορεί να ασκηθεί εντός 15 ημερών από την παραλαβή της έγγραφης απόφασης, ενώπιον του δικαστηρίου του οποίου η απόφαση προσβάλλεται, εφόσον δεν απαγορεύεται από τον νόμο (για παράδειγμα, δεν επιτρέπεται η άσκηση έφεσης κατά δικαστικής απόφασης που εγκρίνει τη συμφωνία των γονέων σχετικά με τη γονική μέριμνα). Η έφεση θεωρείται ότι κατατέθηκε εμπρόθεσμα, ακόμη και μετά την παρέλευση της δεκαπενθήμερης προθεσμίας, εάν ο εκκαλών ακολούθησε εσφαλμένες πληροφορίες τις οποίες του παρέσχε το εφετείο.

Πρέπει να τονιστεί ότι ορισμένες αποφάσεις ενδέχεται να είναι προσωρινά εκτελεστές—επομένως, μπορούν να εκτελεστούν ακόμη και αν προβλήθηκαν με αίτηση. Αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν την καταβολή διατροφής και αποφάσεις οι οποίες παρατείνουν τη διάρκεια μέτρου με παιδευτικό χαρακτήρα μέσω του οποίου το τέκνο απομακρύνθηκε προσωρινά από την επιμέλεια των γονέων του ή άλλου προσώπου, είναι προσωρινά εκτελεστές.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Στην Τσεχική Δημοκρατία απαιτείται η κατάθεση αίτησης για την εκτέλεση απόφασης που αφορά τη γονική μέριμνα ανηλικού. Η διαδικασία που εφαρμόζεται για την εκτέλεση απόφασης προβλέπεται στον νόμο για τις έκτακτες δικαστικές διαδικασίες (νόμος αριθ. 292/2013, όπως τροποποιήθηκε).

Αρμόδιο για τη σχετική διαδικασία είναι το τακτικό δικαστήριο στη δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται ο ανήλικος και αυτό είναι το τοπικό δικαστήριο (το τοπικό δικαστήριο στην Πράγα, το δημοτικό δικαστήριο στο Μπρνο) του τόπου κατοικίας του ανηλικού βάσει της συμφωνίας των γονέων ή δικαστικής απόφασης ή άλλων κρίσιμων πραγματικών περιστάσεων. Η αίτηση πρέπει να περιέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες (τον δικαιούχο και τον υπόχρεο, το αντικείμενο και το περιεχόμενο της υποχρέωσης του υπόχρεου και την προθεσμία εκτέλεσης της σχετικής υποχρέωσης και προσδιορισμό του εκτελεστού τίτλου, δηλαδή της απόφασης που πρόκειται να εκτελεστεί).

Το δικαστήριο μπορεί, προτού διατάξει την εκτέλεση της απόφασης και εάν εκτιμά ότι συντρέχουν ειδικοί λόγοι και/ή εάν ο υπόχρεος δεν ενημερώθηκε για τις συνέπειες της αθέτησης μιας υποχρέωσης, να καλέσει τον υπόχρεο να συμμορφωθεί με την απόφαση ή τη συμφωνία και να τον ενημερώσει για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να εκτελεστεί η απόφαση, δηλαδή μέσω της επιβολής προστίμων ή της απομάκρυνσης του τέκνου. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να ζητήσει από την αρμόδια αρχή για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών να παροτρύνει τον υπόχρεο να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του χωρίς να χρειαστεί να διαταχθεί η εκτέλεση της απόφασης.

Εάν ο υπόχρεος δεν συμμορφωθεί με την υποχρέωσή του, ακόμη και μετά τις υποδείξεις του δικαστηρίου, το δικαστήριο διατάσσει την εκτέλεση της απόφασης μέσω της επιβολής προστίμου, το οποίο μπορεί να επιβληθεί επανειλημμένως. Το ύψος των επιμέρους προστίμων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των CZK 50.000. Άλλα μέτρα τα οποία μπορεί να διατάξει το δικαστήριο είναι η συνάντηση με διαμεσολαβητή, η συνάντηση με ειδικό παιδοψυχολόγο ή ο καθορισμός σχεδίου για ένα σύστημα εξοικείωσης ώστε να διευκολυνθεί η σταδιακή επικοινωνία του τέκνου και του προσώπου που δικαιούται να επικοινωνεί μαζί του.

Εάν, παρά την εφαρμογή των μέτρων, ο υπόχρεος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του ή είναι σαφές από τις περιστάσεις ότι η συγκεκριμένη προσέγγιση δεν οδήγησε σε συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις, το δικαστήριο διατάσσει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, την εκτέλεση απόφασης απομάκρυνσης του τέκνου από το πρόσωπο με το οποίο δεν θα έπρεπε να βρίσκεται το τέκνο βάσει της συμφωνίας ή της απόφασης. Η απόφαση με την οποία διατάσσεται η απομάκρυνση του τέκνου επιδίδεται στον υπόχρεο μόνον κατά την εκτέλεσή της.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Οι αποφάσεις σε υποθέσεις γονικής μέριμνας που εκδίδονται από δικαστήρια των κρατών μελών της ΕΕ αναγνωρίζονται στην Τσεχική Δημοκρατία—χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικασία—σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 (στο εξής: κανονισμός 2201/2003) και τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1111 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2019, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, και για τη διεθνή απαγωγή παιδιών (στο εξής: κανονισμός 2019/1111). Σύμφωνα με τον κανονισμό 2201/2003, κάθε πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο για να ζητήσει την έκδοση απόφασης σχετικά με την αναγνώριση ή τη μη αναγνώριση απόφασης. Στην Τσεχική Δημοκρατία, αρμόδια για τις εν λόγω διαδικασίες σε πρώτο βαθμό είναι τα τοπικά δικαστήρια (τοπικό δικαστήριο στην Πράγα, δημοτικό δικαστήριο στο Μπρνο). Αρμόδιο δικαστήριο είναι το τοπικό δικαστήριο της γενικής δικαιοδοσίας του αιτούντος, διαφορετικά το τοπικό δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου επήλθε ή ενδέχεται να επέλθει το γεγονός σε σχέση με το οποίο έχει σημασία η αναγνώριση. Σύμφωνα με τον κανονισμό 2019/1111, κάθε ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί να υποβάλει αίτηση για την έκδοση απόφασης σχετικά με την απουσία λόγων

άρνησης της αναγνώρισης. Στην Τσεχική Δημοκρατία, αρμόδια για τις εν λόγω διαδικασίες σε πρώτο βαθμό είναι τα τοπικά δικαστήρια (τοπικό δικαστήριο στην Πράγα, δημοτικό δικαστήριο στο Μπρνο).

Για να εκτελεστεί στην Τσεχική Δημοκρατία απόφαση σε θέματα γονικής μέριμνας εκδοθείσα σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστή βάσει ειδικής διαδικασίας σύμφωνα με τον προαναφερθέντα κανονισμό αριθ. 2201/2003. Αίτηση κήρυξης της εκτελεστότητας κατατίθεται στην Τσεχική Δημοκρατία στο κατά τόπον αρμόδιο τοπικό δικαστήριο (τοπικό δικαστήριο στην Πράγα, δημοτικό δικαστήριο στο Μπρνο). Σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 2201/2003, η κατά τόπον αρμοδιότητα καθορίζεται από τη συνήθη διαμονή του προσώπου κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση ή από τη συνήθη διαμονή του παιδιού· εάν κανένας από τους δύο αυτούς τόπους δεν βρίσκεται στο κράτος μέλος στο οποίο θα εκτελεστεί η απόφαση, η κατά τόπον αρμοδιότητα καθορίζεται βάσει του τόπου εκτέλεσης της απόφασης.

Απόφαση σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο και απόφαση που διατάσσει την επιστροφή του τέκνου εκδοθείσα βάσει του άρθρου 11 παράγραφος 8 του κανονισμού αριθ. 2201/2003 είναι, σύμφωνα με τα άρθρα 41 και 42 του κανονισμού αριθ. 2201/2003, εκτελεστές σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητας και χωρίς δυνατότητα προσβολής της αναγνώρισης της απόφασης, εάν για την απόφαση έχει εκδοθεί πιστοποιητικό στο κράτος μέλος προέλευσης με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο παράρτημα του κανονισμού αριθ. 2201/2003. Στην αίτηση αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης απόφασης και κήρυξης απόφασης εκτελεστής πρέπει να επισυνάπτεται αντίγραφο της απόφασης που να πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας (π.χ. διπλότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο της απόφασης) και το πιστοποιητικό που προβλέπεται στο άρθρο 39, το οποίο χορηγείται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους έκδοσης της απόφασης, στο τυποποιημένο έντυπο που παρατίθεται στο παράρτημα του κανονισμού αριθ. 2201/2003. Σε περίπτωση που η απόφαση εκδόθηκε ερήμην, πρέπει επίσης να προσκομιστεί το πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που πιστοποιεί ότι ο διάδικος δεν προσήλθε στη διαδικασία και να αποδειχθεί ότι εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο του επιδόθηκε ή ότι ο ερμηδικήσας διάδικος αποδέχεται την απόφαση κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση. Εάν δεν προκομιστεί το πιστοποιητικό ή το απαιτούμενο έγγραφο στην περίπτωση που η απόφαση εκδόθηκε ερήμην, η εφαρμοστέα διαδικασία είναι η προβλεπόμενη στο άρθρο 38 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 2201/2003.

Σύμφωνα με τον κανονισμό 2019/1111, αποφάσεις σχετικά με διαφορές γονικής μέριμνας που εκδόθηκαν σε κράτος μέλος και είναι εκτελεστές σ' αυτό, είναι εκτελεστές στην Τσεχική Δημοκρατία χωρίς να απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητάς τους.

Οι αποφάσεις με τις οποίες χορηγείται δικαίωμα επικοινωνίας με παιδιά και οι αποφάσεις του άρθρου 29 παράγραφος 6, εάν απαιτείται η επιστροφή του παιδιού, εφόσον έχουν πιστοποιηθεί στο κράτος μέλος προέλευσης με τη χρήση του πιστοποιητικού που προβλέπεται στο παράρτημα του κανονισμού 2019/1111, αναγνωρίζονται σε άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 43 του κανονισμού 2019/1111 χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικασία και χωρίς καμία δυνατότητα εναντίωσης στην αναγνώρισή τους, εκτός εάν διαπιστωθεί ότι η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με [μεταγενέστερη] απόφαση όπως αναφέρεται στο άρθρο 50 και μόνο στον βαθμό που είναι ασυμβίβαστη.

Οι αποφάσεις με τις οποίες χορηγείται δικαίωμα επικοινωνίας με παιδιά και οι αποφάσεις του άρθρου 29 παράγραφος 6, εάν απαιτείται η επιστροφή του παιδιού, εφόσον έχουν πιστοποιηθεί στο κράτος μέλος προέλευσης με τη χρήση του πιστοποιητικού που προβλέπεται στο παράρτημα του κανονισμού 2019/1111, αναγνωρίζονται σε άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 43 του κανονισμού 2019/1111, χωρίς να απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητάς τους.

Για τους σκοπούς της αναγνώρισης και της εκτέλεσης σύμφωνα με τον κανονισμό 2019/1111, είναι αναγκαία η προσκόμιση αντιγράφου της απόφασης το οποίο να πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις γνησιότητας της, καθώς και το σχετικό πιστοποιητικό που αναφέρεται στα άρθρα 36 ή 47 το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση, με τη χρήση του πιστοποιητικού που προβλέπεται στο παράρτημα του κανονισμού 2019/1111. Εάν δεν προσκομιστούν τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 31 παράγραφος 1, πρέπει να εφαρμοστεί η διαδικασία του άρθρου 32 του κανονισμού 2019/1111.

Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στους προαναφερθέντες κανονισμούς, η διαδικασία εκτέλεσης απόφασης σε θέματα γονικής μέριμνας η οποία εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ είναι ίδια με τη διαδικασία που εφαρμόζεται για την εκτέλεση εθνικών αποφάσεων. Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Ένδικο μέσο (έφεση) κατά απόφασης δικαστηρίου ασκείται στο δικαστήριο που εξέδωσε την εν λόγω απόφαση. Επὶ του ένδικου μέσου αποφαίνεται ανώτερο ιεραρχικά δικαστήριο.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Σε διαδικασίες που αφορούν θέματα γονικής μέριμνας, το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται βάσει της Σύμβασης της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών. Κάθε διμερής διεθνής συμφωνία από την οποία δεσμεύεται η Τσεχική Δημοκρατία σε σχέση με άλλα κράτη υπερισχύει της Σύμβασης της Χάγης του 1996, εκτός εάν έχει γίνει αντίθετη δήλωση βάσει του άρθρου 52 παράγραφος 1 της Σύμβασης της Χάγης του 1996 (τέτοια δήλωση έχει γίνει σε σχέση με αμοιβαία διμερή συμφωνία της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Πολωνίας, με την οποία εξασφαλίστηκε η υπεροχή της Σύμβασης της Χάγης του 1996).

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 06/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Γερμανία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας είναι η επιμέλεια του τέκνου. Οι γονείς έχουν το καθήκον και το δικαίωμα να φροντίζουν το ανήλικο τέκνο τους. Η επιμέλεια του τέκνου περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου και της περιουσίας του τέκνου, αλλά και την εκπροσώπησή του· επομένως, το δικαίωμα λήψης αποφάσεων σχετικά με το τέκνο συνδέεται κατά βάση με την **επιμέλεια του τέκνου**. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει επίσης την επικοινωνία με το τέκνο και την υποχρέωση διατροφής του τέκνου.

2 Γενικά, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Όπως προαναφέρθηκε στην απάντηση της ερώτησης 1, η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα.

Καταρχήν, η επιμέλεια του τέκνου ασκείται από κοινού από τους γονείς του,

όταν το τέκνο έχει γεννηθεί εντός γάμου,

όταν οι γονείς δηλώνουν ότι επιθυμούν να ασκούν από κοινού την επιμέλεια (δηλώσεις περί επιμέλειας),

αν το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων (Familiengericht) αναθέσει την επιμέλεια και στους δύο γονείς.

Οι δηλώσεις περί επιμέλειας πρέπει να καταρτιστούν με δημόσιο έγγραφο, το οποίο μπορεί να συνταχθεί από την υπηρεσία ανηλίκων (Jugendamt), από συμβολαιογράφο ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από διπλωματική αντιπροσωπεία στην αλλοδαπή. Αν οι γονείς δεν υποβάλουν δηλώσεις περί επιμέλειας και δεν έχουν συνάψει γάμο μεταξύ τους, την επιμέλεια του τέκνου ασκεί αποκλειστικά η μητέρα. Ωστόσο, το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων μπορεί, κατόπιν αίτησης ενός από τους γονείς, να αναθέσει την επιμέλεια και στους δύο γονείς, εφόσον αυτό δεν αντίκειται στο συμφέρον του τέκνου. Συναφώς, τεκμαίρεται ότι η από κοινού άσκηση της επιμέλειας δεν αντίκειται στο συμφέρον του τέκνου όταν ο άλλος γονέας δεν προβάλλει λόγους που να μπορούν να εμποδίσουν την ανάθεση της επιμέλειας και στους δύο γονείς ούτε διαφαίνεται άλλως ότι συντρέχουν τέτοιοι λόγοι.

Το γερμανικό δίκαιο εκκινεί από την παραδοχή ότι η επικοινωνία του τέκνου με αμφότερους τους γονείς του εξυπηρετεί κατά κανόνα το συμφέρον του τέκνου και, ως εκ τούτου, το γερμανικό δίκαιο κατοχυρώνει δικαίωμα του τέκνου για επικοινωνία με τους γονείς του. Συγχρόνως, κάθε γονέας διατηρεί το δικαίωμα και υπέχει την υποχρέωση επικοινωνίας με το τέκνο.

Το δικαίωμα επικοινωνίας επιτρέπει πρωτίστως στον γονέα να βλέπει και να μιλάει με το τέκνο ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Εκτός από τις προσωπικές συναντήσεις, ως επικοινωνία νοείται επίσης η επικοινωνία με αλληλογραφία και μέσω τηλεφώνου.

Η υποχρέωση διατροφής του τέκνου βαρύνει καταρχήν αμφότερους τους γονείς. Οι γονείς μπορούν να καθορίσουν μόνοι τους τον τρόπο παροχής της διατροφής των τέκνων τους. Για παράδειγμα, μπορούν να αποφασίσουν ότι η διατροφή στην οικογενειακή οικία θα παρέχεται κατά κύριο λόγο σε είδος (παροχή στέγης, τροφής, ένδυσης κ.λπ.).

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου**.

Αν κανείς δεν ασκεί την επιμέλεια ανήλικου τέκνου, για παράδειγμα επειδή οι γονείς του έχουν αποβιώσει ή δεν διαθέτουν ούτε το δικαίωμα εκπροσώπησης του ανήλικου τέκνου ούτε το δικαίωμα διαχείρισης της περιουσίας του, λόγω χάριν επειδή έχει αφαιρεθεί από τους γονείς η επιμέλεια του τέκνου, το ανήλικο τέκνο τίθεται υπό επιτροπεία. Η επιτροπεία διατάσσεται από το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων.

Αν οι γονείς αντιμετωπίζουν κώλυμα στην άσκηση επιμέρους πτυχών της επιμέλειας, το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων διορίζει για τις πτυχές αυτές κηδεμόνα για τον ανήλικο [άρθρο 1909 του γερμανικού αστικού κώδικα (Bürgerliches Gesetzbuch — BGB)].

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου**.

Αν οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου και διακόψουν τη συμβίωσή τους, η κοινή επιμέλεια εξακολουθεί, ανεξαρτήτως του αν οι γονείς είναι έγγαμοι ή όχι. Ωστόσο, το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων μπορεί, κατόπιν αίτησης ενός από τους γονείς, να αναθέσει την επιμέλεια στον έναν μόνο από τους γονείς. Η εν λόγω αίτηση γίνεται δεκτή αν ο άλλος γονέας συναινεί, εκτός αν το τέκνο είναι 14 ετών και άνω και εκφράσει αντίρρηση, ή αν κρίνεται ότι η άρση της από κοινού άσκησης της επιμέλειας και η ανάθεσή της στον έναν γονέα εξυπηρετούν καλύτερα το συμφέρον του τέκνου. Εξάλλου, και στην περίπτωση διαζυγίου των γονέων τέτοια απόφαση μπορεί να εκδοθεί μόνο κατόπιν σχετικής αίτησης του ενός από τους γονείς (εκτός αν απειλείται το συμφέρον του τέκνου).

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Καταρχήν, η συγκεκριμένη διαμόρφωση της από κοινού άσκησης της επιμέλειας αποφασίζεται ατύπως από τους ίδιους τους γονείς. Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να συμφωνηθεί, κατά τρόπο νομικά δεσμευτικό, παρέκκλιση από τις διατάξεις που διέπουν την επιμέλεια του τέκνου με απλή συμφωνία των γονέων, αλλά απαιτείται συναφώς απόφαση του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων. Αν οι γονείς βρίσκονται σε διάσταση, για την εκπόνηση ενός κοινά αποδεκτού σχεδίου ρύθμισης της επιμέλειας του τέκνου μπορούν να λάβουν βοήθεια από την υπηρεσία ανηλίκων. Το σχέδιο αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως βάση δικαστικής απόφασης σχετικά με την επιμέλεια. Αν οι γονείς συμφωνήσουν ότι η επιμέλεια θα ασκείται στο εξής από έναν γονέα μόνο, μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων και να ζητήσουν την ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας κατ' αποκλειστικότητα στον γονέα αυτόν.

Οι γονείς μπορούν επίσης ατύπως να συμφωνήσουν τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας. Αν μια τέτοια συμφωνία καταχωριστεί ως δικαστικός συμβιβασμός σε πρακτικά δικαστηρίου και εγκριθεί από το δικαστήριο, ο συμβιβασμός αυτός είναι δεσμευτικός όπως μια δικαστική απόφαση και μπορεί αν χρειαστεί να εκτελεστεί αναγκαστικά.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Αν οι γονείς δεν μπορούν να επιλύσουν αυτόνομα τις διαφορές τους, μπορούν να απευθυνθούν στην υπηρεσία ανηλίκων ή σε κάποιον από τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς βοήθειας για νέους. Εκεί οι γονείς λαμβάνουν συμβουλές και υποστήριξη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους. Στη

διεύθυνση <http://www.dajeb.de> θα βρείτε βάση δεδομένων με όλα τα συμβουλευτικά κέντρα. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα επίτευξης φιλικού διακανονισμού με τη βοήθεια διαμεσολάβησης. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή διαμεσολάβηση παρέχονται στη διεύθυνση <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Στο πλαίσιο της εκάστοτε διαδικασίας και ανάλογα με το αίτημα ή την αιτία κίνησής της, ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει για όλα τα ζητήματα της επιμέλειας του τέκνου (συμπεριλαμβανομένης της απόδοσης του τέκνου), της επικοινωνίας με το τέκνο και της διατροφής αυτού. Στο πλαίσιο αυτό, ο δικαστής πρέπει να επιδιώκει σε κάθε στάδιο της διαδικασίας τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Περαιτέρω, αν οι γονείς διαφωνούν ως προς κάποιο σημαντικό για το τέκνο επιμέρους ζήτημα που εμπίπτει στην επιμέλεια του τέκνου, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει στον έναν γονέα την αποκλειστική εξουσία λήψης των αποφάσεων για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Εξάλλου, σε περίπτωση που απειλείται το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή να διατάξει κάθε μέτρο που είναι αναγκαίο για την εξάλειψη της εν λόγω απειλής.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Όσον αφορά την επιμέλεια του τέκνου, στην ερώτηση πρέπει να δοθεί, καταρχήν, καταφατική απάντηση. Ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Εντούτοις, διατηρεί το δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο και μπορεί να ζητεί από τον άλλο γονέα να τον ενημερώνει για την προσωπική κατάσταση του τέκνου, υπό την προϋπόθεση ότι έχει σχετικό έννομο συμφέρον. Αντιθέτως, αν το τέκνο διαμένει με τον γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια, είτε βάσει συμφωνίας με τον γονέα που ασκεί την επιμέλεια είτε βάσει δικαστικής απόφασης (για παράδειγμα, στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας), ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει μόνος του για τα ζητήματα της καθημερινής φροντίδας του τέκνου (π.χ. για το φαγητό του τέκνου).

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου**.

Αν οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου και ζουν μαζί, πρέπει να ρυθμίζουν με κοινή απόφασή τους όλα τα ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια του τέκνου. Αν, αντιθέτως, οι γονείς βρίσκονται σε διάσταση, πρέπει να ρυθμίζουν από κοινού μόνο τα ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας για το τέκνο. Τα ζητήματα καθημερινότητας ρυθμίζονται με απόφαση μόνου του γονέα που ο οποίος την οικία βρίσκεται το βιοτικό κέντρο του τέκνου.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Οι υποθέσεις που αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία με αυτό υπάγονται κατά κανόνα στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων οικογενειακών υποθέσεων (τμήματα των ειρηνοδικείων). Αν είναι αναγκαίο να ασκηθεί αίτηση εισαγωγικής δίκης, για παράδειγμα για την ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας κατ' αποκλειστικότητα στον έναν εκ γονέων που βρίσκονται σε διάσταση, η εν λόγω αίτηση πρέπει να είναι τεκμηριωμένη. Στην αίτηση πρέπει να παρατίθενται τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς και να επισυνάπτονται τα έγγραφα στα οποία παραπέμπει η αίτηση. Στην αίτηση πρέπει επίσης να αναφέρεται αν της κατάθεσης της αίτησης προηγήθηκε προσπάθεια διαμεσολάβησης ή άλλης διαδικασίας εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς. Η εκπροσώπηση από δικηγόρο είναι υποχρεωτική μόνο κατ' εξαίρεση, π.χ. για τις αιτήσεις στο πλαίσιο δίκης διαζυγίου. Αν η εκπροσώπηση από δικηγόρο δεν είναι υποχρεωτική, η αίτηση μπορεί να κατατεθεί απευθείας στο αρμόδιο δικαστήριο. Προς τον σκοπό αυτόν, στα ειρηνοδικεία λειτουργούν τα λεγόμενα «γραφεία κατάθεσης δικογράφων» (Rechtsantragstellen), όπου μπορούν να κατατεθούν προς πρωτοκόλληση αιτήσεις και άλλα δικόγραφα.

Αν οι γονείς δεν έχουν συνάψει γάμο πριν από τη γέννηση του τέκνου, οι δηλώσεις περί επιμέλειας (για την από κοινού ανάληψη της επιμέλειας του τέκνου) μπορούν να καταρτιστούν από τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας ανηλίκων, από συμβολαιογράφο ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από διπλωματική αντιπροσωπεία στην αλλοδαπή.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Στις διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή το δικαίωμα επικοινωνίας εφαρμόζεται το επονομαζόμενο ανακριτικό σύστημα. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, το δικαστήριο εξακριβώνει αυτεπάγγελτα τα πραγματικά περιστατικά που είναι κρίσιμα για την έκδοση της απόφασής του και δεν δεσμεύεται από αυτά που προτείνουν οι διάδικοι.

Σε περίπτωση επείγοντος, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα με προσωρινή διαταγή, αν αυτό δικαιολογείται και υφίσταται σχετική επείγουσα ανάγκη. Σε περίπτωση που απειλείται το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο υποχρεούται να εξετάσει το ενδεχόμενο να εκδώσει προσωρινή διαταγή ακόμη και χωρίς σχετική αίτηση διαδίκου. Αν, στο πλαίσιο δίκης με αντικείμενο το δικαίωμα επικοινωνίας, δεν επιτευχθεί συναινετική διευθέτηση κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, το δικαστήριο οφείλει να συζητήσει με τους γονείς και την υπηρεσία ανηλίκων το ενδεχόμενο έκδοσης σχετικής προσωρινής διαταγής.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Πολίτες οι οποίοι, λόγω της προσωπικής και οικονομικής κατάστασής τους, δεν μπορούν να αναλάβουν το κόστος της διαδικασίας ή μπορούν να το αναλάβουν μόνο εν μέρει ή σε δόσεις μπορούν να λάβουν δωρεάν νομική συνδρομή, μεταξύ άλλων και για δίκη ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων. Προϋπόθεση αποτελεί να έχει η σκοπούμενη προσφυγή στη δικαιοσύνη ή δικαστική υπεράσπιση αρκετές πιθανότητες ευδοκίμησης και να μην υφίστανται ενδείξεις στρεψοδικίας. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζεται και για τους οικονομικά ασθενέστερους η πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Στο πλαίσιο της νομικής συνδρομής, η πολιτεία αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει (ανάλογα με το εισόδημα του δικαιούχου) τη συμμετοχή του δικαιούχου στη δικαστική δαπάνη και, αν έχει διοριστεί δικηγόρος για τον δικαιούχο, την αμοιβή του δικηγόρου του.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Οι αποφάσεις για την επιμέλεια και την επικοινωνία με το τέκνο υπόκεινται σε ένδικα μέσα. Συναφώς δεν έχει σημασία αν η διαδικασία κινήθηκε αυτοτελώς ή αν διεξάγεται ως παρεπόμενη διαδικασία δίκης διαζυγίου. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις μπορεί να ασκηθεί προσφυγή (Beschwerde).

Η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εντός ενός μήνα από την έγγραφη κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων για την επιμέλεια τέκνου μπορούν να προσβληθούν με προσφυγή μόνο αν έχουν εκδοθεί κατόπιν προφορικής συζήτησης. Στην περίπτωση αυτή, η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων που έχουν εκδοθεί χωρίς προφορική συζήτηση δεν μπορούν να προσβληθούν. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων για το δικαίωμα επικοινωνίας δεν μπορούν να προσβληθούν, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκδοθεί κατόπιν προφορικής συζήτησης ή χωρίς προφορική συζήτηση. Στις περιπτώσεις αυτές, ωστόσο, παρέχεται η δυνατότητα κίνησης δίκης επί της ουσίας της υπόθεσης. Κατά τα λοιπά, τα ασφαλιστικά μέτρα παύουν να ισχύουν με τη θέση σε ισχύ άλλων ρυθμίσεων για το ίδιο ζήτημα.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς εκτελεστό τίτλο για την απόδοση προσώπου και τη ρύθμιση της επικοινωνίας, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον υπόχρεο χρηματική ποινή και, για την περίπτωση που δεν είναι εφικτή η είσπραξή της, προσωπική κράτηση. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, είναι επίσης δυνατόν να επιβληθεί απευθείας προσωπική κράτηση. Στην απόφαση που διατάζει την απόδοση του προσώπου ή ρυθμίζει την επικοινωνία πρέπει να επισημαίνονται οι συνέπειες της μη συμμόρφωσης προς τον εκτελεστό τίτλο. Η χρηματική ποινή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 25 000 EUR, ενώ η προσωπική κράτηση δεν μπορεί να υπερβαίνει σε διάρκεια τους 6 μήνες. Περαιτέρω, ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης μπορεί να διαταχθεί επίσης ο άμεσος καταναγκασμός του υποχρέου. Αν για την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας πρέπει να αποδοθεί το τέκνο, δεν επιτρέπεται η άσκηση άμεσου καταναγκασμού στο τέκνο. Κατά τα λοιπά, η άσκηση άμεσου καταναγκασμού στο τέκνο επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις που αυτή δικαιολογείται, λαμβανομένου υπόψη και του συμφέροντος του τέκνου, και που η επιβολή της υποχρέωσης με ηπιότερα μέσα δεν είναι δυνατή.

15 Τι πρέπει να πράξει για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Απόφαση για την επιμέλεια τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό που έχει εκδοθεί σε κράτος μέλος της ΕΕ (με εξαίρεση τη Δανία) αναγνωρίζεται στη Γερμανία βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 (ο κανονισμός «Βρυξέλλες ΙΙα»), χωρίς καμία διαδικασία. Ωστόσο, δυνατή είναι επίσης η υποβολή ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων αίτησης διαπίστωσης της αναγνώρισης της απόφασης στη Γερμανία. Η διαπίστωση αυτή ισχύει υπέρ και έναντι πάντων.

Για να μπορεί να εκτελεστεί στη Γερμανία απόφαση για την επιμέλεια που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, απαιτείται, σύμφωνα με τον προαναφερθέντα κανονισμό, αίτηση για την κήρυξη της εκτελεστότητάς της, δηλαδή η απόφαση πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστή στην ημεδαπή. Η αίτηση υποβάλλεται στο κατά τόπο αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων της περιφέρειας του οικείου εφετείου (Oberlandesgericht). Στην αίτηση για περιαφή του εκτελεστήριου τύπου πρέπει να επισυναφθούν αντίγραφο της απόφασης καθώς και πιστοποιητικό του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης με χρήση του εντύπου του παραρτήματος II του κανονισμού. Η εκπροσώπηση από δικηγόρο δεν είναι υποχρεωτική. Εντούτοις, αιτών που διαμένει σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να διορίσει αντίκλητο στη Γερμανία. Η απόφαση του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων εκδίδεται χωρίς προφορική συζήτηση. Βάσει της απόφασης, ο γραμματέας του δικαστηρίου περιάπτει τον εκτελεστήριο τύπο. Η απόφαση του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή στο εφετείο. Η απόφαση του εφετείου μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή για νομικούς λόγους (Rechtsbeschwerde) στο Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο (Bundesgerichtshof), εφόσον το επιτρέπει το εφετείο. Για αιτήσεις διαπίστωσης της αναγνώρισης και/ή κήρυξης της εκτελεστότητας αρμόδια είναι μόνο 22 από τα συνολικά περισσότερα από 650 δικαστήρια οικογενειακών υποθέσεων στη Γερμανία. Μπορείτε να βρείτε τις διευθύνσεις τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> — «Zuständige Gerichte» (στα γερμανικά) ή <http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> — «Competent German courts» (στα αγγλικά).

Επισημαίνεται ότι ορισμένες αποφάσεις δικαστηρίων κρατών μελών σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας και την επιστροφή τέκνων που μετακινήθηκαν ή κατακρατήθηκαν παράνομα μπορούν να αναγνωριστούν και να εκτελεστούν στη Γερμανία χωρίς να απαιτείται κήρυξη εκτελεστότητας και χωρίς να μπορεί να προσβληθεί η αναγνώριση. Εντούτοις, οι φορείς της γονικής μέριμνας μπορούν και σε αυτές τις περιπτώσεις να ζητήσουν τυπικά από τα γερμανικά δικαστήρια την κήρυξη της εκτελεστότητας της απόφασης.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Και ως προς αυτό ισχύει η ειδική αρμοδιότητα των 22 δικαστηρίων που αναφέρονται στην απάντηση της ερώτησης 15. Η αίτηση διαπίστωσης της μη αναγνώρισης απόφασης για την επιμέλεια τέκνου πρέπει να υποβληθεί στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων της περιφέρειας του εφετείου όπου διαμένει συνήθως ο καθός ή το τέκνο το οποίο αφορά η επίμαχη απόφαση. Επικουρικά, αρμόδιο είναι το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων στην περιφέρεια του οποίου ανακύπτει το συμφέρον για τη μη αναγνώριση ή η ανάγκη προστασίας σε διαφορετική περίπτωση, αρμόδιο είναι το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων Pankow/Weißensee. Η κίνηση διαπιστωτικής διαδικασίας οδηγεί καταρχήν σε συγκέντρωση της αρμοδιότητας για όλες τις υποθέσεις που αναφέρονται σε σχέσεις γονέων και τέκνων και αφορούν το ίδιο τέκνο, δηλαδή ένα δικαστήριο καθίσταται αρμόδιο για όλες τις υποθέσεις που αναφέρονται στις σχέσεις των γονέων με το τέκνο. Ωστόσο, διαπιστωτική απόφαση (αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης) ισχύει μόνο στο κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε. Εντούτοις, στη Γερμανία παρέχεται η δυνατότητα κίνησης διαδικασίας για τη διαπίστωση της μη αναγνώρισης έστω και για προληπτικούς απλώς λόγους.

Όσον αφορά τη διαδικασία, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για την κήρυξη της εκτελεστότητας στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, στη διαδικασία προσφυγής και στη διαδικασία προσφυγής για νομικούς λόγους.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την **επιμέλεια του τέκνου** και την **επικοινωνία μ' αυτό**.

Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του ζητήματος του εφαρμοστέου δικαίου και του ζητήματος της διεθνούς δικαιοδοσίας. Αρμόδια για τα ζητήματα της επιμέλειας και της επικοινωνίας είναι κανονικά τα δικαστήρια και οι αρχές του τόπου συνήθους διαμονής του τέκνου [άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 και άρθρο 5 της σύμβασης της Χάγης για την προστασία των παιδιών]. Αντιθέτως, η ιθαγένεια δεν ασκεί επιρροή. Το εφαρμοστέο δίκαιο επίσης

καθορίζεται βάσει της σύμβασης της Χάγης για την προστασία των παιδιών. Σύμφωνα με αυτήν, η εκ του νόμου ανάθεση, παύση και άσκηση της επιμέλειας και το δικαίωμα επικοινωνίας διέπονται καταρχήν από το δικαίο του κράτους της συνήθους διαμονής του τέκνου. Η κατά το δικαίο του κράτους της συνήθους διαμονής του τέκνου επιμέλεια διατηρείται καταρχήν και σε περίπτωση μεταβολής του τόπου διαμονής του τέκνου. Όταν γερμανικό δικαστήριο ή αρχή που είναι αρμόδιο βάσει του τόπου της συνήθους διαμονής του τέκνου θεσπίζει ρυθμίσεις για την επιμέλεια τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό, οι ρυθμίσεις αυτές διέπονται από το γερμανικό δικαίο.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [ΕΥ Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 29/12/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [et](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [en](#)

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Εσθονία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ως γονική μέριμνα νοείται η επιμέλεια ανήλικου τέκνου, η οποία περιλαμβάνει την υποχρέωση και το δικαίωμα φροντίδας του παιδιού από τον γονέα. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει το δικαίωμα επιμέλειας του τέκνου (*custody of person*), το δικαίωμα διοίκησης της περιουσίας του τέκνου (*custody of property*) και το δικαίωμα λήψης αποφάσεων για ζητήματα που αφορούν το τέκνο. Η διοίκηση της περιουσίας περιλαμβάνει το δικαίωμα και την υποχρέωση διαχείρισης της περιουσίας του τέκνου και εκπροσώπησης του. Αυτό δεν αποκλείει το δικαίωμα του τέκνου να διαχειρίζεται την περιουσία του με ανεξάρτητο τρόπο στις περιπτώσεις που ορίζονται στον νόμο.

Ο γονέας έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ως προς το ανήλικο τέκνο του, η οποία περιλαμβάνει το δικαίωμα να αποφασίζει για καθημερινά ζητήματα που αφορούν το τέκνο (συνήθη ζητήματα επιμέλειάς του). Κατά κανόνα, ως λήψη αποφάσεων για καθημερινά ζητήματα νοείται η λήψη συνήθων αποφάσεων οι οποίες λαμβάνονται σε συχνή βάση και δεν έχουν μόνιμο αντίκτυπο στην ανάπτυξη του τέκνου. Εκτός από την εξουσία λήψης αποφάσεων, ο γονέας με το δικαίωμα να ασκεί την επιμέλεια του ανήλικου τέκνου του έχει επίσης το δικαίωμα να το εκπροσωπή. Οι γονείς που ασκούν από κοινού την επιμέλεια έχουν από κοινού το δικαίωμα εκπροσώπησης.

Και οι δύο γονείς έχουν το δικαίωμα επικοινωνίας με τα τέκνα τους, η οποία συνεπάγεται την υποχρέωση και το δικαίωμα αμφοτέρων να διατηρούν απευθείας επικοινωνία με τα τέκνα τους. Το δικαίωμα επικοινωνίας των γονέων με τα τέκνα δεν εξαρτάται από την επιμέλεια. Οι γονείς έχουν επίσης υποχρέωση διατροφής των ανήλικων τέκνων τους.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Τα αμοιβαία δικαιώματα και οι υποχρεώσεις γονέων και τέκνων απορρέουν από τη συγγένεια, η οποία αναγνωρίζεται με τη διαδικασία που ορίζεται στον νόμο. Η γυναίκα που έχει γεννήσει ένα παιδί είναι η μητέρα του. Ο άντρας από τον οποίο έχει συλληφθεί ένα παιδί είναι ο πατέρας του. Ένα παιδί θεωρείται ότι έχει συλληφθεί από τον άντρα που είναι ο σύζυγος της μητέρας κατά τον χρόνο γέννησης του παιδιού, ο οποίος έχει αναγνωρίσει την πατρότητά του ή του οποίου η πατρότητα έχει αποδειχθεί δικαστικά.

Οι έγγαμοι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, δηλαδή την επιμέλεια των τέκνων τους. Εάν οι γονείς ενός τέκνου δεν έχουν συνάψει γάμο κατά τον χρόνο γέννησής του, ασκούν τη γονική μέριμνα από κοινού, εκτός αν έχουν εκφράσει την επιθυμία να ασκείται η γονική μέριμνα από τον έναν γονέα κατά τη υποβολή δηλώσεων προθέσεως ως προς την αναγνώριση της πατρότητας ή της μητρότητας.

Εάν κανένας από τους γονείς ενός ανήλικου τέκνου δεν έχει το δικαίωμα εκπροσώπησης ή δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της σχέσης γονέα και τέκνου, τότε ορίζεται νόμιμος επίτροπος για το τέκνο. Σε αυτή την περίπτωση, την επιμέλεια θα ασκεί ο νόμιμος επίτροπος. Καθήκον του νόμιμου επιτρόπου είναι να διασφαλίζει την ανατροφή και την ανάπτυξη του παιδιού και να προστατεύει τα προσωπικά και περιουσιακά συμφέροντά του.

Νόμιμος επίτροπος μπορεί να οριστεί ενήλικος με πλήρη νομική ικανότητα (για παράδειγμα, συγγενής του παιδιού ή τρίτος) ή νομικό πρόσωπο (εταιρεία ή αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης). Ένα νομικό πρόσωπο διορίζεται νόμιμος επίτροπος, αν δεν βρεθεί κατάλληλο φυσικό πρόσωπο ή αν ο γονέας έχει ορίσει στη διαθήκη ή τη σύμβαση διαδοχής να διοριστεί νόμιμος επίτροπος ένα νομικό πρόσωπο. Το νομικό πρόσωπο οφείλει να αναζητά συστηματικά φυσικά πρόσωπα ως νόμιμους επιτρόπους για τα πρόσωπα που τελούν υπό την επιτροπεία του νομικού προσώπου, και να παρέχει συμβουλές και εκπαίδευση στους εν λόγω επιτρόπους.

Έως τον διορισμό νόμιμου επιτρόπου, τα καθήκοντα αυτού εκτελούνται προσωρινά από τον αγροτικό δήμο ή την αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης του τόπου κατοικίας του τέκνου ο οποίος έχει καταχωριστεί στο δημοτολόγιο, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις υπαγωγής σε επιτροπεία. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του επιτρόπου, οι αγροτικοί δήμοι ή οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του νόμιμου επιτρόπου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Εάν οι γονείς δεν μπορούν ή δεν προτιμούνται να ασκήσουν τη γονική μέριμνα επί ενός τέκνου, μπορούν να συναινέσουν στην υιοθεσία του. Η συναίνεση ενός γονέα για την υιοθεσία αναπτύσσει τα έννομα αποτελέσματά της οκτώ εβδομάδες μετά τη γέννηση του τέκνου, ενώ δεν μπορεί να κατατεθεί αίτηση ενώπιον του δικαστηρίου πριν αναπτύξει τα έννομα αποτελέσματά της η συναίνεση του γονέα. Με τη συναίνεση ενός γονέα, το τέκνο μπορεί να δοθεί στο πρόσωπο το οποίο επιθυμεί να υιοθετήσει το παιδί που χρειάζεται μέριμνα πριν αναπτύξει τα αποτελέσματά της η συναίνεση για την υιοθεσία.

Εάν κανένας από τους γονείς ενός ανήλικου τέκνου δεν έχει το δικαίωμα εκπροσώπησης ή δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της ιδιότητας του γονέα, το δικαστήριο αποφασίζει να διορίσει νόμιμο επίτροπο με δική του πρωτοβουλία ή σύμφωνα με αίτηση αγροτικού δήμου ή αρχής τοπικής αυτοδιοίκησης ή ενδιαφερόμενου προσώπου.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Εάν οι γονείς είναι διαζευγμένοι ή σε διάσταση, πρέπει να αποφασίσουν πώς θα επιλύσουν τα περαιτέρω ζητήματα επιμέλειας. Οι γονείς που ασκούν την επιμέλεια μπορούν να ρυθμίσουν την άσκηση του δικαιώματος εκπροσώπησης που έχουν από κοινού. Ωστόσο, η τροποποίηση των ρυθμίσεων επιμέλειας, η οποία περιλαμβάνει την παύση της άσκησης της γονικής μέριμνας από κοινού, επιτρέπεται μόνο δικαστικά.

Κάθε γονέας έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο, σε δίκη η οποία κινείται με αίτηση, να του/της ανατεθεί μερικώς ή πλήρως η επιμέλεια του τέκνου. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να εκδικάσει μια διαφορά επιμέλειας σε δίκη επί αγωγής, εφόσον έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα σε συνάρτηση με το διαζύγιο ή την πληρωμή διατροφής.

5 Εάν οι γονείς συνάδουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Οι γονείς που ασκούν την επιμέλεια μπορούν να ρυθμίσουν ελεύθερα την άσκηση της επιμέλειας από κοινού. Ωστόσο, η τροποποίηση των ρυθμίσεων επιμέλειας, περιλαμβανομένης της παύσης της γονικής μέριμνας από κοινού, επιτρέπεται μόνο δικαστικά. Τα ζητήματα επιμέλειας αποφασίζονται και επιλύονται με νομικά δεσμευτικό τρόπο από το δικαστήριο. Κατά τη συζήτηση οποιασδήποτε υπόθεσης η οποία αφορά ένα παιδί, τα δικαστήρια καθοδηγούνται πρωτίστως από το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, αφού ληφθούν υπόψη όλες οι περιστάσεις και το έννομο συμφέρον των συναφών προσώπων. Οι διαφορές επιμέλειας συνιστούν υποθέσεις του οικογενειακού δικαίου, οι οποίες εκδικάζονται από τα δικαστήρια σε δίκη που κινείται με αίτηση και επιδικάζονται με έκδοση ασφαλιστικών μέτρων. Ο γονέας πρέπει να υποβάλει αίτηση στο δικαστήριο για να καθοριστούν τα δικαιώματά του ως προς το τέκνο του.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Οι γονείς που ασκούν την επιμέλεια μπορούν να ρυθμίσουν ελεύθερα την άσκηση της επιμέλειας από κοινού. Ωστόσο, η τροποποίηση των ρυθμίσεων επιμέλειας, στις οποίες περιλαμβάνεται η παύση της άσκησης γονικής μέριμνας από κοινού, επιτρέπεται μόνο δικαστικά. Για να καταλήξουν σε συμφωνία, οι γονείς μπορούν να προσφύγουν στην υπηρεσία οικογενειακής διαμεσολάβησης. Η αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορεί να τους παραπέμψει στον οικείο πάροχο υπηρεσιών. Για παράδειγμα, οι γονείς μπορούν να συμφωνήσουν για την προσωπική επικοινωνία με το τέκνο μόνοι τους ή με τη βοήθεια οικογενειακού διαμεσολαβητή, αλλά σε περίπτωση αθέτησης της συμφωνίας θα πρέπει να προσφύγουν στο δικαστήριο για να λάβουν εκτελεστό τίτλο (δηλαδή, ασφαλιστικά μέτρα).

Κατά τον καθορισμό της προσωπικής επικοινωνίας με ένα τέκνο, τα δικαστήρια ενεργούν επίσης ως συμβιβαστικά όργανα στη δίκη, αναζητώντας να επιτύχουν συμφωνία μεταξύ των γονέων για την επικοινωνία με το τέκνο. Τα δικαστήρια εξετάζουν τους διαδίκους το συντομότερο δυνατό και επικεντρώνονται στη δυνατότητα συνδρομής από οικογενειακό σύμβουλο, ιδίως για να επιτευχθεί συμφωνία ως προς την επιμέλεια και την ευθύνη για το τέκνο. Το δικαστήριο μπορεί να αναστείλει μια δίκη η οποία αφορά παιδί, αν από την αναστολή δεν θα προκύψει καθυστέρηση η οποία παραβιάζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και αν οι υπόψη διάδικοι προετοιμάζονται να λάβουν συμβουλευτικές υπηρεσίες εξωδικαστικά ή αν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, η διαφορά θα μπορούσε για άλλους λόγους να επιλυθεί με συμφωνία μεταξύ των διαδίκων.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Στη διαδικασία των δικαστηρίων εμπíπτουν ζητήματα που σχετίζονται με το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με τα τέκνα, οι μεταβολές στην επιμέλεια, η αποκατάσταση της επιμέλειας, η υποχρέωση καταβολής διατροφής και οι μεταβολές στο ποσό της διατροφής με αίτηση ενός γονέα.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλον γονέα;

Τα εκατέρωθεν δικαιώματα και οι υποχρεώσεις γονέων και τέκνων απορρέουν από τη σχέση γονέα και τέκνου, η οποία συνεπάγεται το καθήκον φροντίδας του τέκνου από τον ανιόντα του. Τα εκατέρωθεν δικαιώματα και οι υποχρεώσεις γονέα και τέκνου εξαρτώνται από το ποιος έχει την επιμέλεια του τέκνου δηλαδή, αν μόνο ο ένας γονέας έχει την επιμέλεια του τέκνου, μόνος αυτός μπορεί να αποφασίσει για όλα τα ζητήματα που αφορούν το τέκνο χωρίς να συμβουλευτεί προηγουμένως τον άλλον γονέα.

Ένας γονέας μπορεί να ασκεί κατ' αποκλειστικότητα την επιμέλεια ενός τέκνου από τη γέννησή του, για παράδειγμα αν οι γονείς έχουν εκφράσει την επιθυμία τους να ασκείται η γονική μέριμνα από τον έναν κατά την υποβολή των δηλώσεων προθέσεως αναφορικά με την αναγνώριση πατρότητας ή μητρότητας. Ο ένας γονέας μπορεί επίσης να ασκεί την επιμέλεια κατ' αποκλειστικότητα και στις παρακάτω ενδεικτικές τρεις περιπτώσεις.

Ένας γονέας αποκτά αποκλειστική επιμέλεια αν έχει ζητήσει από το δικαστήριο, σε δίκη η οποία κινείται με αίτηση, να του/της ανατεθεί πλήρως ή μερικώς η επιμέλεια του τέκνου. Κατά κανόνα, ένας γονέας θα ζητήσει να του ανατεθεί κατ' αποκλειστικότητα η επιμέλεια αν οι γονείς που ασκούν από κοινού την επιμέλεια διαμένουν μόνιμα χωριστά ή δεν επιθυμούν πλέον να ασκούν την επιμέλεια από κοινού για άλλον λόγο.

Ο γονέας μπορεί επίσης να ασκεί την επιμέλεια κατ' αποκλειστικότητα αν οι γονείς ασκούν μεν την επιμέλεια από κοινού, αλλά έχει ανασταλεί το δικαίωμα άσκησης επιμέλειας του ενός. Εάν ανασταλεί η αποκλειστική επιμέλεια ενός παιδιού η οποία έχει απονεμηθεί στον έναν γονέα με νόμο ή δικαστική απόφαση και δεν αναμένεται ότι θα παύσει η αναστολή, το δικαστήριο απονέμει την επιμέλεια στον άλλον γονέα εφόσον αυτό συνάδει με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Το δικαστήριο μπορεί επίσης να απονεμίσει την επιμέλεια στον άλλον γονέα, αν ο γονέας που ασκούσε την αποκλειστική επιμέλεια έχει χάσει τη ζωή του ή του έχει αφαιρεθεί η επιμέλεια, εκτός αν αυτό αντίκειται στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Εάν οι γονείς έχουν δικαίωμα άσκησης της επιμέλειας από κοινού, τότε ασκούν από κοινού την επιμέλεια του παιδιού τους και εκτελούν την εν λόγω υποχρέωση με ευθύνη τους και με συναίνεση, λαμβάνοντας υπόψη την εν γένει ευημερία του παιδιού. Οι γονείς που ασκούν από κοινού την επιμέλεια έχουν επίσης από κοινού το δικαίωμα εκπροσώπησης.

Εάν οι γονείς που ασκούν την επιμέλεια από κοινού δεν μπορούν να συμφωνήσουν για ένα ζήτημα το οποίο είναι σημαντικό για το τέκνο, το δικαστήριο μπορεί, με αίτημα του ενός γονέα, να απονεμίσει την εξουσία λήψης απόφασης επί του ζητήματος στον έναν γονέα. Σε περίπτωση μεταβίβασης των εξουσιών λήψης αποφάσεων, το δικαστήριο μπορεί να περιορίσει την άσκηση των εν λόγω εξουσιών ή να επιβάλει πρόσθετες υποχρεώσεις στον γονέα που ασκεί το εν λόγω δικαίωμα.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Οι διαφορές επιμέλειας εκδικάζονται από τα περιφερειακά δικαστήρια. Σε μια διαφορά επιμέλειας, ο αιτών πρέπει να καταθέσει αίτηση ενώπιον περιφερειακού δικαστηρίου προκειμένου να εκδικαστεί η υπόθεση στη δίκη που θα κινηθεί με την αίτηση. Η αίτηση πρέπει να κατατεθεί ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του παιδιού.

Στην αίτηση πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία του δικαστηρίου, τα προσωπικά στοιχεία του αιτούντος, το υπόψη πρόσωπο και τα τέκνα τους, καθώς και το ρητό αίτημα του αιτούντος. Επιπλέον, στην αίτηση πρέπει να παρατίθενται τα πραγματικά περιστατικά, και ο αιτών πρέπει να παραθέσει και να

προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του. Η αίτηση πρέπει να φέρει την υπογραφή του αιτούντος ή του αντιπροσώπου του. Σε περίπτωση αντιπροσώπου, πρέπει να προσαρτηθεί στην αίτηση πληρεξούσιο ή άλλο έγγραφο το οποίο να πιστοποιεί την εξουσία αντιπροσώπευσης. Η αίτηση και τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να προσκομιστούν γραπτώς στο δικαστήριο, στην εσθονική γλώσσα. Εάν μια αίτηση, ένα αίτημα, μια καταγγελία ή μια δήλωση αντηρήσεων η οποία κατατίθεται ενώπιον του δικαστηρίου από διάδικο δεν έχει συνταχθεί στην εσθονική γλώσσα, το δικαστήριο θα ζητήσει από το πρόσωπο που υποβάλλει τα εν λόγω έγγραφα να προσκομίσει τη μετάφραση αυτών έως την ημερομηνία που ορίζει το δικαστήριο. Οι υποθέσεις που αφορούν τον καθορισμό των δικαιωμάτων ενός γονέα ως προς ένα τέκνο και η ρύθμιση της επικοινωνίας με το τέκνο, δηλαδή οι υποθέσεις επιμέλειας, μπορούν επίσης να εκδικαστούν με αγωγή, εφόσον αυτό ζητείται με αγωγή σε συνάρτηση με το διαζύγιο ή την πληρωμή διατροφής.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Τα δικαστήρια εξετάζουν τις υποθέσεις επιμέλειας σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν τις αγωγές, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών που ορίζονται ως προς τη δίκη η οποία κινείται με αίτηση (βλ., τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας [1]).

Σε διαδικασία κατεπείγοντος, το δικαστήριο μπορεί να εκδικάσει μόνο αίτηση χορήγησης διατροφής από τον γονέα ο οποίος δεν διαμένει με το ανήλικό τέκνο. Οι υποθέσεις επιμέλειας δεν μπορούν να εξετάζονται στο πλαίσιο απλοποιημένης διαδικασίας. Ωστόσο, οι υποθέσεις επιμέλειας εξετάζονται με αίτηση και, ως εκ τούτου, διαφέρουν από τις τακτικές αγωγές. Σε υπόθεση που εξετάζεται με αίτηση, το δικαστήριο βεβαιώνει τα πραγματικά περιστατικά και συλλέγει το ίδιο τα αναγκαία έγγραφα, εκτός αν άλλως ορίζεται στον νόμο. Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τα αιτήματα ή τα πραγματικά περιστατικά που εκθέτουν οι διάδικοι στη δίκη ή από την αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν άλλως ορίζεται στον νόμο. Οι προδιαγραφές τήρησης πρακτικών των συζητήσεων και επίδοσης εγγράφων είναι επίσης λιγότερο αυστηρές. Σε υποθέσεις επιμέλειας, τα δικαστήρια μπορούν επίσης να εφαρμόζουν μέτρα για τη ρύθμιση της άσκησης επιμέλειας ή της επικοινωνίας με το τέκνο κατά τη διάρκεια της δίκης ή για τη διασφάλιση της μελλοντικής συμμόρφωσης με τις συμφωνίες.

Το δικαστήριο μπορεί να εφαρμόσει προληπτικά ή ασφαλιστικά μέτρα αν εύλογα θεωρείται ότι η μη εφαρμογή μέτρων θα καταστήσει δυσχερή ή αδύνατη την εκτέλεση μιας απόφασης. Σε υπόθεση οικογενειακού δικαίου που εκδικάζεται με αίτηση, ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να εκδίδονται από κάθε δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου πρέπει να ληφθούν τα μέτρα. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την παράδοση του παιδιού στον άλλον γονέα ή τη συμμόρφωση με την υποχρέωση νόμιμης διατροφής μεταξύ άλλων, τα δικαστήρια μπορούν να διατάξουν τον εναγόμενο να πληρώσει διατροφή κατά την διάρκεια της δίκης ή να παράσχει εξασφάλιση για τη συμμόρφωση με την υποχρέωση πληρωμής.

[1] Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας (RT I 2005, 26, 197RT I, 21.06.2014, 58). Διαδικτυακά: <https://www.rigiteataja.ee/en/eli/513122013001/consolide>.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Εάν το δικαστήριο αποφανθεί ότι ένα φυσικό πρόσωπο αδυνατεί να καλύψει τα έξοδα της διαδικασίας λόγω της οικονομικής του θέσης, μπορεί να το απαλλάξει πλήρως ή εν μέρει από τα έξοδα της νομικής συνδρομής και την πληρωμή του κρατικού τέλους.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Απόφαση η οποία εκδίδεται σε δίκη επί αιτήσεως συνιστά διαταγή η οποία διέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν για τις διαταγές που εκδίδονται επί αγωγών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον νόμο. Έφεση μπορεί να κατατεθεί κατά διαταγής η οποία ρυθμίζει την επιμέλεια σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις που διέπουν τη διαδικασία της έφεσης, αν ο εκκαλών κρίνει ότι η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου βασίζεται σε παράβαση νομικής διάταξης (για παράδειγμα, αν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εφάρμοσε εσφαλμένα νομική διάταξη ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου). Για τους παραπάνω λόγους, μπορεί επίσης να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι υποθέσεις επιμέλειας εκδικάζονται σε δίκη η οποία κινείται με αίτηση. Σε υπόθεση του οικογενειακού δικαίου που εκδικάζεται με αίτηση, το δικαστήριο εκδίδει απόφαση ασφαλιστικών μέτρων η οποία είναι εκτελεστή από τη στιγμή που αναπτύσσει τα έννομα αποτελέσματά της, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στον νόμο. Διαταγή που εκδίδεται σε υπόθεση που κινείται με αίτηση συνιστά εκτελεστό τίτλο. Αν ο οφειλέτης δεν συμμορφωθεί οικειοθελώς με τη διαταγή για την επιμέλεια, η διαταγή θα εκτελεστεί με τη διαδικασία εκτέλεσης βάσει της αίτησης που έχει υποβάλει ο ενάγων. Προς τούτο, ο ενάγων πρέπει να υποβάλει αίτηση σε δικαστικό επιμελητή στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει την κατοικία ή την έδρα του ή στον τόπο όπου βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη. Σε υπόθεση ρύθμισης της επικοινωνίας με το τέκνο, ο δικαστικός επιμελητής θα συνεργαστεί στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης με εκπρόσωπο της αρχής της τοπικής αυτοδιοίκησης του τόπου κατοικίας του παιδιού ή κατ' εξαίρεση του τόπου κατοικίας του υπόχρεου προσώπου, το οποίο ειδικεύεται στην αλληλεπίδραση με παιδιά. Εάν κριθεί αναγκαίο, ο δικαστικός επιμελητής μπορεί να προτείνει στην αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης να τοποθετηθεί προσωρινά το παιδί σε κοινωφελές ίδρυμα. Εάν ο υπόχρεος παρεμποδίσει την αναγκαστική εκτέλεση, μπορεί να του επιβληθεί πρόστιμο.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, απόφαση η οποία εκδίδεται σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται στα άλλα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικασία. Ο κανονισμός εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλην της Δανίας.

Αποφάσεις που εκδόθηκαν σε κράτος μέλος για την άσκηση της γονικής μέριμνας παιδιού, οι οποίες είναι εκτελεστές σ' αυτό το κράτος μέλος και έχουν επιδοθεί, μπορούν να εκτελεστούν σε άλλο κράτος μέλος αφού κηρυχθούν εκτελεστές με αίτηση κάθε ενδιαφερομένου. Για αυτόν τον σκοπό, πρέπει να κατατεθεί στο δικαστήριο δήλωση εκτελεστότητας.

Το δικαστήριο στο οποίο πρέπει να υποβληθεί η αίτηση αναφέρεται [εδώ](#).

Ο διάδικος που επικαλείται ή αμφισβητεί την αναγνώριση απόφασης ή ζητεί την κήρυξη της εκτελεστότητας, οφείλει να προσκομίσει:

- αντίγραφο της απόφασης το οποίο να πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας και
- το πιστοποιητικό που αφορά αποφάσεις για τη γονική μέριμνα.

Το έντυπο διατίθεται [σ' αυτή τη διεύθυνση](#).

Απόφαση που αφορά τη γονική μέριμνα δεν αναγνωρίζεται:

- αν η αναγνώριση αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους αναγνώρισης, λαμβανομένου υπόψη του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού
- αν έχει εκδοθεί, εκτός περιπτώσεων κατεπείγοντος, χωρίς να δοθεί στο παιδί δυνατότητα ακρόασης, κατά παράβαση θεμελιωδών δικονομικών αρχών του κράτους μέλους αναγνώρισης
- αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερμηδοκίησαντα διάδικο κανονικά και έγκαιρα, ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν βεβαιωθεί ότι ο διάδικος έχει δεχτεί την απόφαση κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση
- κατόπιν αιτήματος προσώπου που ισχυρίζεται ότι η απόφαση παραβιάζει την άσκηση της γονικής μέριμνας του, εάν η απόφαση έχει εκδοθεί χωρίς να δοθεί στο πρόσωπο αυτό δυνατότητα ακρόασης
- ε) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί στο κράτος μέλος αναγνώρισης

στ) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος ή στην τρίτη χώρα συνθήκης διαμονής του παιδιού, εφόσον η απόφαση αυτή συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος αναγνώρισης

ή

ζ) αν δεν έχει τηρηθεί η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Το δικαστήριο στο οποίο πρέπει να υποβληθεί η αίτηση αναφέρεται [εδώ](#).

Ο διάδικος που επικαλείται ή αμφισβητεί την αναγνώριση απόφασης ή ζητεί την κήρυξη της εκτελεστότητας, οφείλει να προσκομίσει:

α) αντίγραφο της απόφασης το οποίο να πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας και

β) το πιστοποιητικό που αφορά αποφάσεις για τη γονική μέριμνα το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 39 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου.

Το έντυπο διατίθεται [σ' αυτή τη διεύθυνση](#).

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του εσθονικού νόμου περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου [1], οι σχέσεις οικογενειακού δικαίου μεταξύ γονέων και τέκνων διέπονται από τη νομοθεσία του κράτους κατοικίας του τέκνου.

Επιπλέον, η σύμβαση της Χάγης του 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών εφαρμόζεται μεταξύ των κρατών που έχουν υπογράψει τη σύμβαση.

Ο καθορισμός του ισχύοντος δικαίου μπορεί επίσης να υπόκειται στις συμφωνίες δικαστικής συνδρομής. Η Δημοκρατία της Εσθονίας έχει συνάψει συμφωνίες δικαστικής συνδρομής με τις παρακάτω χώρες:

Συμφωνία σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τις νομικές σχέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας και της Δημοκρατίας της Λετονίας (1993)

Συμφωνία σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τις νομικές σχέσεις στις αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Ρωσικής Ομοσπονδίας (1993)

Συμφωνία σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τις νομικές σχέσεις στις αστικές και ποινικές υποθέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Ουκρανίας (1995)

Συμφωνία σχετικά με τη δικαστική συνδρομή και τις νομικές σχέσεις στις αστικές, εργατικές και ποινικές υποθέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Δημοκρατίας της Πολωνίας (1999).

Δεδομένου ότι όλα τα συμβαλλόμενα μέρη των συμφωνιών περί δικαστικής συνδρομής που έχουν συναφθεί με τη Λιθουανία, τη Λετονία και την Πολωνία είναι επίσης συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης της Χάγης του 1996, τα μέρη έχουν αποφασίσει να εφαρμόζουν τις διατάξεις της σύμβασης κατά τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου.

[1] Νόμος περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου (RT I 2002, 35, 217). Διαδικτυακά: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/513112013009/consolide>.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 04/01/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Ιρλανδία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» —για την οποία στην Ιρλανδία χρησιμοποιείται ο όρος «guardianship»— αναφέρεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και των καθηκόντων που έχουν σχέση με ένα τέκνο και που απονέμονται ή επιβάλλονται στους φορείς τους από τον νόμο ή το δικαστήριο ή με νομική συμφωνία. Ο ασκών τη γονική μέριμνα έχει τα δικαιώματα επιμέλειας και επικοινωνίας, μεταξύ των άλλων δικαιωμάτων που σχετίζονται με την ευημερία του τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Γενικώς, οι έγγαμοι γονείς ενός τέκνου ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα του τέκνου τους. Σε περίπτωση μη έγγαμων γονέων, γενικώς η μητέρα ασκεί τη γονική μέριμνα, ωστόσο ο φυσικός πατέρας μπορεί να οριστεί ως ασκών γονική μέριμνα με συμφωνία μεταξύ των γονέων ή από το δικαστήριο.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Ναι. Η Αρχή Υπηρεσιών Υγείας (Health Service Executive) της Υγειονομικής Υπηρεσίας, μέσω του τμήματος Υπηρεσιών για το Παιδί και την Οικογένεια «TUSLA», μπορεί να προσφύγει στο περιφερειακό δικαστήριο (District Court) και να ζητήσει την έκδοση των αναγκαίων διαταγών μέριμνας για ανηλίκους κάτω των δεκαοκτώ ετών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει επίτροπο για να ασκεί τα καθήκοντα της γονικής μέριμνας, εάν γονέας δεν επιθυμεί ή δεν είναι σε θέση να τα ασκεί. Σε περίπτωση θανάτου γονέα, μπορεί να διοριστεί ως εγκατάστατος επίτροπος (Testamentary Guardian) το πρόσωπο που έχει επιλεγεί με διαθήκη ή κωδίκελλο ή το πρόσωπο που διορίζεται από το δικαστήριο. Ελλείψει τέτοιας επιλογής, η Αρχή Υπηρεσιών Υγείας, μέσω του τμήματος Υπηρεσιών για το Παιδί και την Οικογένεια «TUSLA», μπορεί να προσφύγει στο περιφερειακό δικαστήριο (District Court) και να ζητήσει την έκδοση των αναγκαίων διαταγών μέριμνας για ανηλίκους κάτω των δεκαοκτώ ετών, εάν οι γονείς του τέκνου έχουν αποβιώσει ή είναι ανίκανοι να το φροντίσουν.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης των γονέων, οι ρυθμίσεις της επιμέλειας και της επικοινωνίας μπορούν να αποφασιστούν με συμφωνία των γονέων. Εάν δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία, οι γονείς μπορούν να προσφύγουν στο δικαστήριο, οπότε η επιμέλεια και η επικοινωνία ρυθμίζονται από το δικαστήριο. Σε περίπτωση που οι δύο γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα του τέκνου, αυτή δεν θίγεται από το διαζύγιο ή τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης, αν και το δικαστήριο μπορεί —σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο αν απαιτείται για την ευημερία του τέκνου— να αφαιρέσει τη γονική μέριμνα από τον εκτός γάμου πατέρα.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Οι γονείς που συνάπτουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας οφείλουν να την υποβάλουν ενώπιον του δικαστηρίου και να λάβουν δικαστική απόφαση η οποία αποτυπώνει τη συγκεκριμένη συμφωνία, ώστε αυτή να καταστεί νομικά δεσμευτική. Το δικαστήριο πρέπει να πειστεί ότι η συμφωνία προστατεύει επαρκώς τα δικαιώματα του τέκνου, ενώ μπορεί να αρνηθεί να την εγκρίνει εάν δεν πειστεί ότι τηρούνται οι υποχρεώσεις αμφοτέρων των γονέων έναντι του τέκνου. Με τέτοια συμφωνία δεν μπορεί να αφαιρεθεί η γονική μέριμνα από οποιονδήποτε γονέα.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Μπορούν να προσφύγουν σε μη νομικές μεθόδους επίλυσης διαφορών, όπως σε υπηρεσίες διαμεσολάβησης ή συμβουλευτικής υποστήριξης.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει για όλα τα ζητήματα που αφορούν την ευημερία του τέκνου, περιλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ζητημάτων της γονικής μέριμνας, της επιμέλειας και της επικοινωνίας. Βλ. επίσης τις απαντήσεις στις ερωτήσεις 4 και 5 ανωτέρω – η γονική μέριμνα των έγγαμων γονέων ή της φυσικής μητέρας δεν μπορεί να αφαιρεθεί δικαστικά, αν και το δικαστήριο μπορεί να θέσει όρους στην άσκηση της γονικής μέριμνας από ένα πρόσωπο.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτείται τον άλλο γονέα;

Όχι. Παρότι ο γονέας που ασκεί κατ' αποκλειστικότητα την επιμέλεια τέκνου μπορεί να αποφασίζει για την καθημερινή φροντίδα και τον έλεγχο του τέκνου, ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια έχει το δικαίωμα να ζητείται η γνώμη του για όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την ευημερία του τέκνου, περιλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ζητημάτων που αφορούν την εκπαίδευση και τον τόπο κατοικίας του τέκνου.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Η επιμέλεια ανατίθεται από κοινού στους γονείς εάν δεν υπάρχει βαθιά εχθρότητα μεταξύ τους και, με τον τρόπο αυτόν, είναι σε θέση να λαμβάνουν από κοινού τις αποφάσεις που αφορούν τη βασική ευημερία του τέκνου και την καθημερινή του φροντίδα. Αυτό δεν σημαίνει ότι κάθε γονέας έχει δικαίωμα να περνά τον ίδιο χρόνο με το τέκνο, αλλά αντιθέτως διασφαλίζει ότι αμφότεροι οι γονείς έχουν ανάλογα καθήκοντα και υποχρεώσεις απέναντι στο τέκνο.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Κατά κανόνα, τα μέρη που επιθυμούν να καταθέσουν αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας προσφεύγουν στο περιφερειακό δικαστήριο (District Court) ωστόσο, για ορισμένες αγωγές που είναι παρεπόμενες γαμικών διαφορών μπορεί να απαιτείται προσφυγή στο κομητειακό δικαστήριο (Circuit Court) ή το Ανώτατο Δικαστήριο (High Court). Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα σε ζητήματα απαγωγής παιδιού.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Ναι. Επιτρέπεται η μονομερής (ex parte) προσφυγή στο δικαστήριο, δηλαδή χωρίς ειδοποίηση του αντιδίκου, όταν από τις περιστάσεις προκύπτει ότι το τέκνο θα εκτίθετο σε κίνδυνο αν ο αιτών ενημέρωνε τον καθού η αίτηση κατά τον συνήθη τρόπο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι. Νομική συνδρομή παρέχεται μέσω του προγράμματος αστικής νομικής συνδρομής. Για τη συμμετοχή στο εν λόγω πρόγραμμα τίθενται εισοδηματικά κριτήρια.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι. Επιτρέπεται η άσκηση έφεσης κατά απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, δηλαδή του δικαστηρίου στο οποίο ξεκίνησε η διαδικασία ωστόσο, συνήθως δεν επιτρέπεται η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης του εφετείου.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Τα πρόσωπα που επιχειρούν να εκτελέσουν απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα θα πρέπει να συμβουλευτούν τους κανόνες των οικείων δικαστηρίων ή του οικείου οργανισμού. Με εξαίρεση τις μονομερείς (ex parte) αιτήσεις, οφείλετε να ενημερώσετε τον καθού για την πρόθεσή σας να κινήσετε διαδικασία για την εκτέλεση απόφασης.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Βλ. απάντηση στην ερώτηση 14.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Στο Ανώτατο Δικαστήριο (High Court), που έχει πλήρη και πρωτογενή αρμοδιότητα.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Ο νόμος για την προστασία των παιδιών του 2000 (Σύμβαση της Χάγης) προσδίδει νομική ισχύ στη Σύμβαση της Χάγης του 1996 σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών, η οποία εφαρμόζεται εν προκειμένω επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας (κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙα) είναι επίσης εφαρμοστέος εν προκειμένω.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθήσουν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/04/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Ελλάδα

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η γονική μέριμνα αποτελεί δικαίωμα, αλλά και καθήκον των γονέων (λειτουργικό δικαίωμα). Περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου, τη διοίκηση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του ανήλικου τέκνου σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη, που αφορούν το πρόσωπο ή την περιουσία του. Εξασφαλίζει δηλαδή την προστασία των προσωπικών και περιουσιακών συμφερόντων του ανήλικου τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς. Κάθε απόφαση των γονέων σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του τέκνου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Στην περίπτωση κατά την οποία ο ένας γονέας αδυνατεί, για πραγματικούς (π.χ. νοσηλεία, φυλάκιση) ή νομικούς (δικαιοπρακτική ανικανότητα) λόγους, να ασκεί την γονική μέριμνα, τότε αυτός παραμένει απλός φορέας του δικαιώματος, ενώ την άσκηση την αναλαμβάνει μόνος ο άλλος γονέας.

Στην περίπτωση κατά την οποία και οι δύο γονείς αδυνατούν να ασκήσουν την γονική μέριμνα, το ανήλικο τέκνο τίθεται σε επιτροπεία, η οποία θα συνυπάρχει με τη γονική μέριμνα των γονέων, απλών φορέων πλέον της γονικής μέριμνας και όχι δικαιούχων άσκησης της.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Στις περιπτώσεις διαζυγίου ή διακοπής της συμβίωσης των γονέων, και εφόσον ζουν και οι δύο γονείς, η άσκηση της γονικής μέριμνας ρυθμίζεται από το δικαστήριο. Η άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να ανατεθεί στον έναν από τους γονείς ή, αν αυτοί συμφωνούν ορίζοντας συγχρόνως τον τόπο διαμονής του τέκνου, στους δύο από κοινού. Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά, ιδίως να κατανείμει την άσκηση της γονικής μέριμνας μεταξύ των γονέων ή να την αναθέσει σε τρίτον.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Εάν πρόκειται για τις περιπτώσεις όπου η γονική μέριμνα ρυθμίζεται από το δικαστήριο (όπως διαζύγιο ή διακοπή της συμβίωσης) το δικαστήριο συνεκτιμά και τις ενδεχόμενες συμφωνίες των γονέων προκειμένου να ρυθμίσει την άσκηση της γονικής μέριμνας, χωρίς πάντως οι συμφωνίες αυτές να το δεσμεύουν. Οι συμφωνίες αυτές δεν είναι απαραίτητο να περιβληθούν κάποιον ιδιαίτερο τύπο, αρκεί να έρθουν νομότυπα σε γνώση του δικαστηρίου. Συνήθως τούτο γίνεται με την υποβολή ενός εγγράφου που έχουν συντάξει οι ενδιαφερόμενοι στο οποίο αποτυπώνεται η με την σχετική συμφωνία τους. Τούτο προβλέπεται ρητά από το νόμο στην περίπτωση του συναινετικού διαζυγίου των γονέων, όταν υπάρχουν ανήλικα τέκνα, οπότε πρέπει απαραίτητως να υποβληθεί στο δικαστήριο και έγγραφη συμφωνία των συζύγων που να ρυθμίζει την επιμέλεια των τέκνων και την επικοινωνία με αυτά.

Κατά τα λοιπά οι γονείς μπορούν άτυπα, χωρίς να τηρηθεί κάποιος ιδιαίτερος τύπος ή να ακολουθηθεί κάποια τυπική διαδικασία, να συμφωνήσουν τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας, καταθέτοντας λειτουργικά αυτήν, οπότε δηλαδή μέρος της γονικής μέριμνας ασκείται από τον ένα γονέα, ενώ το υπόλοιπο το ασκεί ο άλλος, π.χ. ο ένας γονέας ασκεί την επιμέλεια του προσώπου, ενώ ο άλλος διαχειρίζεται την περιουσία του ανήλικου και τον αντιπροσωπεύει.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Αν οι γονείς διαφωνούν κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας, και το συμφέρον του τέκνου επιβάλλει να ληφθεί απόφαση, αποφασίζει το δικαστήριο. Εναλλακτικός τρόπος επίλυσης της διαφοράς είναι η δικαστική μεσολάβηση.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Το συγκεκριμένο ζήτημα στο οποίο διαφωνούν οι γονείς κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας και για το οποίο προσέφυγαν στο δικαστήριο είναι αυτό που μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής. Μπορεί να είναι οποιοδήποτε ζήτημα ανακύψει κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας, στο οποίο διαφωνούν οι γονείς, εμμένοντας ο καθένας στην άποψή του, και, επομένως, το συμφέρον του παιδιού επιβάλλει την επίλυση του. Το ζήτημα αυτό μπορεί να είναι αντικειμενικά σοβαρό, όπως π.χ. επιλογή κυρίου ονόματος, διενέργεια ιατρικής επέμβασης κλπ, ή μικρής αντικειμενικά σημασίας θέμα, για το οποίο όμως οι γονείς, θεωρώντας αυτό σημαντικό, προσέφυγαν στο δικαστήριο.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτείται τον άλλο γονέα;

Καταρχάς ναι, εφόσον το ζήτημα αφορά την επιμέλεια του τέκνου που έχει αποκλειστικά αναταθεί στον ένα γονέα. Σε κάθε περίπτωση, οι γονείς μπορούν να μην υιοθετήσουν την δικαστική λύση που δόθηκε (αναθέτοντας την επιμέλεια αποκλειστικά στον ένα γονέα), αλλά, συμφωνώντας έστω και καθυστερημένα (αφού ήδη έχει προηγηθεί η δικαστική απόφαση), να ακολουθήσουν μία άλλη λύση, με την οποία θα αναλαμβάνει και ο άλλος γονέας ρόλο στην επιμέλεια του τέκνου, με την αυτονόητη βέβαια προϋπόθεση ότι η λύση αυτή θα είναι προς το συμφέρον του τέκνου.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Σημαίνει ότι για τις αποφάσεις που σχετίζονται με την επιμέλεια του τέκνου απαιτείται η από κοινού απόφαση των γονέων.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Αρμόδιο δικαστήριο είναι πάντοτε το Μονομελές Πρωτοδικείο. Η αγωγή πρέπει να κατατεθεί στο κατά τόπο στο αρμόδιο δικαστήριο και να επιδοθεί στον αντίδικο και, περαιτέρω, να υποβληθούν στο δικαστήριο τα έγγραφα που είναι κρίσιμα για την απόδειξη της βασιμότητας της.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Το δικαστήριο (Μονομελές Πρωτοδικείο) δικάζει κατά την ειδική διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 681 Β και Γ ΚΠολΔ, η οποία καταστρώθηκε στο πρότυπο των εργατικών διαφορών, για την ταχύτερη εκδίκαση των διαφορών αυτών, με την εφαρμογή, ωστόσο, λόγω του προέχοντος προσωπικού χαρακτήρα των συγκεκριμένων διαφορών, ορισμένων ρυθμίσεων των γαμικών διαφορών και των κανόνων της εκούσιας δικαιοδοσίας περί ανακριτικής αρχής και αυτεπάγγελτης διάταξης των αποδείξεων. Εάν όμως διαφορά σχετική με την άσκηση της γονικής μέριμνας ενωθεί με οποιαδήποτε από τις γαμικές διαφορές του άρθρου 592 §1 ΚΠολΔ (π.χ. διαζύγιο, ακύρωση γάμου) ή τις διαφορές του άρθρου 614 §1 ΚΠολΔ (π.χ. προσβολή πατρότητας), το δικαστήριο (Μονομελές Πρωτοδικείο) οφείλει να εφαρμόσει την διαδικασία των άρθρων 598 – 612 και 616 – 622 ΚΠολΔ. Σε περίπτωση επείγοντος προβλέπεται η διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων και στην περίπτωση κατεπείγοντος η προσωρινή διαταγή.

12 Μπορώ να τόχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι, υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται γενικώς για την νομική βοήθεια.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικοι μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Η δικαστική απόφαση σχετικά με την γονική μέριμνα υπόκειται σε ανάκληση ή μεταρρύθμιση, αν μεταβληθούν οι συνθήκες, οι οποίες οδήγησαν στην αρχική λύση. Κατά τα λοιπά, η δικαστική απόφαση που εκδίδεται για την γονική μέριμνα υπόκειται στην άσκηση όλων των νόμιμων ενδίκων μέσων (έφεση, αναίρεση, ανακοπή ερημοδικίας, αναψηλάφηση) υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται για αυτά.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Αναφορικά με την εκτέλεση απόφασης σχετική με την γονική μέριμνα ακολουθείται η διάταξη του άρθρου 950 ΚΠολΔ, εφόσον όμως η σχετική απόφαση περιλαμβάνει και καταψηφιστικές διατάξεις, όταν δηλαδή με την δικαστική απόφαση δεν ρυθμίζεται απλώς η γονική μέριμνα ή η επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου ή το δικαίωμα επικοινωνίας με αυτό, αλλά διατάσσεται παράλληλα η παράδοση ή απόδοση του τέκνου, η ανοχή του τρόπου επικοινωνίας ή η παράλειψη αντίθετων ενεργειών. Ειδικότερα, α) με την απόφαση που διατάσσεται η απόδοση ή παράδοση τέκνου καταδικάζεται ο γονέας που έχει το τέκνο να εκτελέσει αυτή την πράξη και με την ίδια απόφαση, για την περίπτωση που δεν την εκτελέσει, απαγγέλλεται αυτεπαγγέλτως χρηματική ποινή έως πενήντα χιλιάδες ευρώ υπέρ του αιτούντος την απόδοση ή παράδοση ή η καταδίκη του σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος ή και στις δύο ποινές (έμμεση εκτέλεση) και β) αν παρεμποδίζεται το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας του γονέα με το τέκνο, η απόφαση που ρυθμίζει την επικοινωνία μπορεί να απειλήσει με χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση εκείνον που εμποδίζει την επικοινωνία (αναπληρωματική εκτέλεση).

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Οι αποφάσεις που εκδίδονται από δικαστήρια άλλου κράτους μέλους για τη γονική μέριμνα του τέκνου αναγνωρίζονται χωρίς άλλη διατύπωση από τις ελληνικές διοικητικές αρχές, τα ελληνικά δε δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να κρίνουν σχετικά με το κύρος ή παρεμπόδιση αίτημα αναγνώρισης της απόφασης του αλλοδαπού δικαστηρίου, δεν δύνανται όμως να ερευνούν τη δικαιοδοσία του κράτους μέλους προελεύσεως. Στα ελληνικά δικαστήρια, ως δικαστήρια του κράτους μέλους αναγνώρισης, παρέχεται η δυνατότητα να μην αναγνωρίζουν απόφαση γονικής μέριμνας: α) αν αντικείται στην εγχώρια δημόσια τάξη, με γνώμονα το ύψιστο συμφέρον του τέκνου ή β) αν είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα, που έχει εκδοθεί από ελληνικά δικαστήρια. Επίσης, τα ελληνικά δικαστήρια, ως δικαστήρια του κράτους μέλους αναγνώρισης, έχουν την δυνατότητα χωρίς προηγούμενη έρευνα της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης και της δεσμευτικότητας (και λόγω δεδικασμένου) της απόφασής του, να ρυθμίσουν με μεταγενέστερη απόφασή τους κατά διαφορετικό τρόπο τη γονική μέριμνα του τέκνου, εφόσον κατά τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου θεμελιώνεται η δικαιοδοσία τους από τη διαμονή του τέκνου.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Υπό τις προϋποθέσεις που αμέσως ανωτέρω αναφέρθηκαν, αρμόδιο δικαστήριο είναι το μονομελές πρωτοδικείο, το οποίο δικάζει κατά την σχετική προβλεπόμενη διαδικασία των διαφορών αυτών.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Οι σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνου ρυθμίζονται κατά σειρά: 1. από το δίκαιο της τελευταίας κοινής ιθαγένειάς τους 2. από το δίκαιο της τελευταίας κοινής συνήθους διαμονής τους 3. από το δίκαιο της ιθαγένειας του τέκνου.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου Η Ευρώπη σου.

Θα μας βοηθούσαν πολύ τα σχόλιά σας σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 15/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Ισπανία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Στο ισπανικό δίκαιο η γονική μέριμνα αναφέρεται συνήθως με τον όρο «patría potestad» (γονική μέριμνα). Αυτή συνίσταται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών προσώπων, συνήθως των γονέων, ή νομικών προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί από τον νόμο ή δυνάμει δικαστικής απόφασης η προστασία του προσώπου και της περιουσίας ανηλίκων.

Η γονική μέριμνα ασκείται πάντοτε προς το συμφέρον του ανηλίκου, σύμφωνα με την προσωπικότητά του και με σεβασμό στη σωματική και ψυχική του ακεραιότητα. Περιλαμβάνει τα κατώτερω δικαιώματα και υποχρεώσεις:

τη φροντίδα του ανηλίκου, την παραμονή του με τον γονέα, τη διατροφή του, την ανατροφή του και την εξασφάλιση ολοκληρωμένης εκπαίδευσης την εκπροσώπηση του ανηλίκου και τη διαχείριση της περιουσίας του.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η γονική μέριμνα επί ανηλίκου ασκείται από τους γονείς.

Αν οι γονείς βρίσκονται σε δικαστικό χωρισμό, έχουν λάβει διαζύγιο, έχουν χωρίσει ή δεν συνοικούν, όλα τα δικαιώματα και όλες οι υποχρεώσεις που αφορούν τον ανήλικο, το πρόσωπο και την περιουσία του ασκούνται από τους δύο γονείς από κοινού, με ορισμένες εξαιρέσεις.

Εάν οι γονείς δεν συνοικούν, η γονική μέριμνα ασκείται από τον γονέα ο οποίος συνοικεί με το τέκνο. Ωστόσο, με δεόντως αιτιολογημένη αίτηση του άλλου γονέα, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας και στους δύο γονείς, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον του τέκνου, ή να επιμερίσει τα σχετικά καθήκοντα μεταξύ της μητέρας και του πατέρα.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Σύμφωνα με το ισπανικό δίκαιο, η άσκηση της γονικής μέριμνας επί ανηλίκου μπορεί να ανατεθεί σε άλλους συγγενείς ή σε τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία την ασκούν υπό δικαστική εποπτεία, εάν οι γονείς δεν συμμορφώνονται προς το καθήκον προστασίας που προβλέπεται στη νομοθεσία σχετικά με τη φροντίδα ανηλίκων, ή δεν εκτελούν επιμελώς τα σχετικά καθήκοντα.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου των γονέων, η γονική μέριμνα μπορεί να ανατεθεί:

Με κοινό αίτημα των γονέων, δυνάμει «ρυθμιστικής συμφωνίας» (convenio regulador), την οποία επικυρώνει το δικαστήριο.

Με δικαστική απόφαση που εκδίδεται σε κατ' αντιδικία διαδικασία.

Η γονική μέριμνα, ως θεσμός προστασίας του ανηλίκου, είναι δικαίωμα και υποχρέωση και των δύο γονέων.

Η ανατροφή και η επιμέλεια του ανηλίκου μπορεί να ρυθμιστεί ως εξής:

Να ανατεθεί μόνο στον ένα γονέα. Ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια έχει συνήθως δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο

Να ανατεθεί και στους δύο γονείς εναλλάξ, δηλαδή να εναλλάσσονται οι περίοδοι διαβίωσης του τέκνου με τον έναν ή τον άλλο γονέα.

Κατ' εξαίρεση, εφόσον επιβάλλεται από τις περιστάσεις ή κρίνεται προς το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει τη φροντίδα και επιμέλεια του τέκνου σε τρίτο πρόσωπο, είτε κατόπιν σχετικής πρότασης των ίδιων των γονέων είτε κατά την αποκλειστική κρίση του δικαστηρίου.

Στις περιπτώσεις όπου η επιμέλεια ασκείται από τις διοικητικές αρχές, το καθεστώς αυτό διατηρείται, και η επιμέλεια δεν ανατίθεται σε κανέναν από τους γονείς.

Οι συγκεκριμένοι όροι για την επιμέλεια καθορίζονται ανά περίπτωση με γνώμονα το συμφέρον του ανηλίκου τέκνου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Γονείς οι οποίοι συμφωνούν σχετικά με τα θέματα της γονικής μέριμνας πρέπει να υποβάλουν υπογεγραμμένη ρυθμιστική συμφωνία, με την οποία ρυθμίζονται όλα τα θέματα στα οποία αυτοί έχουν συμφωνήσει. Στη σχετική συμφωνία πρέπει να ορίζονται ρητά, μεταξύ άλλων:

Η μέριμνα και η επιμέλεια του ανηλίκου.

Οι όροι επικοινωνίας των γονέων με το τέκνο.

Η άσκηση της γονικής μέριμνας.

Η χρήση της οικογενειακής κατοικίας.

Η διατροφή που θα καταβάλλεται για το τέκνο.

Η ρυθμιστική συμφωνία υποβάλλεται μαζί με την αίτηση στο αρμόδιο Πρωτοδικείο (Juzgado de primera Instancia). Πρέπει να επικυρωθεί από τους γονείς στο δικαστήριο. Επαφίεται στην κρίση του δικαστηρίου να ακούσει τις απόψεις του ανηλίκου τέκνου, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος του εισαγγελέα, των αντιδικίων ή των μελών της τεχνικής δικαστικής ομάδας ή ακόμη και του ίδιου του ανηλίκου τέκνου. Αφότου ακουστούν οι απόψεις του εισαγγελέα, το δικαστήριο αξιολογεί τα συμφωνηθέντα.

Εφόσον κρίνεται προς το συμφέρον του τέκνου, οι συμφωνίες των γονέων σχετικά με τις συνέπειες της ακύρωσης του γάμου, του δικαστικού χωρισμού ή της έκδοσης διαζυγίου επικυρώνονται από το δικαστήριο. Εάν οι γονείς προτείνουν όρους επισκέψεων και επικοινωνίας μεταξύ εγγονών και παππούδων /γιαγιάδων, το δικαστήριο μπορεί να εγκρίνει τους εν λόγω όρους κατόπιν ακρόασης των παππούδων/γιαγιάδων κατά την οποία παρέχουν τη συναίνεσή τους.

Το δικαστήριο μπορεί να απορρίψει τις σχετικές συμφωνίες με αιτιολογημένη απόφαση. Σ' αυτή την περίπτωση, οι σύζυγοι πρέπει να υποβάλουν νέα συμφωνία προς έγκριση από το δικαστήριο, κατά περίπτωση.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Η οικογενειακή διαμεσολάβηση αποτελεί την καλύτερη εναλλακτική λύση, αντί της προσφυγής στο δικαστήριο, για την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των μερών.

Προκειμένου να είναι εκτελεστά, τα μέτρα που συμφωνούνται πρέπει πάντοτε να επικυρώνονται με δικαστική απόφαση.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Αφού ακούσει τις απόψεις των ανηλίκων, αν αυτοί είναι ικανοί προς κρίση, ο δικαστής οφείλει με τη δικαστική απόφαση να μεριμνά ώστε να ρυθμίζονται τα κατώτερω ζητήματα, πάντοτε με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, αποτρέποντας, όπου είναι δυνατό, τον χωρισμό αδελφών:

Τα δικαστικά μέτρα για την επιμέλεια και τη φροντίδα του τέκνου, που ανατίθενται στον έναν ή και στους δύο γονείς, και η εκπαίδευση του ανηλίκου.

Οι όροι επικοινωνίας με το τέκνο, με σαφή καθορισμό του χρόνου, τρόπου και τόπου επικοινωνίας των γονέων με το τέκνο και παραμονής του τέκνου με τον έναν ή τον άλλο γονέα.

Κατ' εξαίρεση, το δικαίωμα επικοινωνίας είναι δυνατόν να περιοριστεί ή να ανασταλεί αν συντρέχουν σοβαρές περιστάσεις ή αν κάποιος από τους γονείς παραμελεί σοβαρά και κατ' επανάληψη τα καθήκοντά του.

Η ανάθεση της γονικής μέριμνας και, όπου είναι απαραίτητο και ευνοϊκό για το τέκνο, απόφαση σχετικά με την ολική ή μερική άσκηση της γονικής μέριμνας από τον έναν γονέα, ή και η αφαίρεση της γονικής μέριμνας, εάν συντρέχει σοβαρός λόγος.

Η διατροφή που θα καταβάλλει κάθε γονέας για την κάλυψη των αναγκών του τέκνου, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών περιστάσεων και με λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της επάρκειάς της.

Καθορισμός της χρήσης της οικογενειακής κατοικίας και των αντικειμένων καθημερινής χρήσης, στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει σχετική συμφωνία των γονέων, με προτεραιότητα στον γονέα που ασκεί την επιμέλεια του ανήλικου τέκνου.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενες να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Κατά γενικό κανόνα, η γονική μέριμνα ασκείται από τους γονείς από κοινού. Συνεπώς, όλα τα θέματα σχετικά με το ανήλικό τέκνο αποφασίζονται και επιλύονται από αμοτέρους τους γονείς, ακόμη και όταν η γονική επιμέλεια έχει ανατεθεί αποκλειστικά στον έναν γονέα.

Εάν οι γονείς διαφωνούν σε σχέση με αποφάσεις οι οποίες πρέπει να ληφθούν σχετικά με το ανήλικό τέκνο, π.χ. αποφάσεις που αφορούν σχολικά θέματα ή θέματα εκπαίδευσης, όπως η επιλογή σχολείου ή εξωσχολικών δραστηριοτήτων, θέματα ιατρικής φροντίδας, όπως η επιλογή ιατρού, προσωπικά θέματα, όπως η επιλογή ονόματος ή θρησκευτικής αγωγής, ή η επιλογή του τόπου ή της χώρας κατοικίας του τέκνου κ.λπ., και εφόσον η αμοιβαία συμφωνία δεν είναι εφικτή, οποιοσδήποτε από τους γονείς μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο ζητώντας την επίλυση της διαφοράς.

Κατόπιν ακρόασης των γονέων και του τέκνου, αν αυτό είναι ικανό προς κρίση, το δικαστήριο αναθέτει στον πατέρα ή τη μητέρα το δικαίωμα λήψης αποφάσεων. Σε περίπτωση που ανακύψουν νέες διαφωνίες ή άλλες αιτίες οι οποίες δυσχεραίνουν σημαντικά την άσκηση της γονικής μέριμνας, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει το δικαίωμα λήψης αποφάσεων εν όλω ή εν μέρει στον έναν γονέα ή να επιμερίσει τα σχετικά δικαιώματα μεταξύ των γονέων. Τα μέτρα αυτά διατάσσονται για μέγιστο χρονικό διάστημα δύο ετών.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Στις περιπτώσεις που η μέριμνα ανήλικου ανατίθεται από κοινού στους δύο γονείς, στην πράξη η καθημερινή φροντίδα του ανήλικου αναλαμβάνεται εναλλάξ από κάθε γονέα για προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα. Οι όροι άσκησης της εναλλάξ επιμέλειας μπορεί να διαφέρουν. Είθισται όμως η κατοικία του ανήλικου να εναλλάσσεται μεταξύ των γονέων είτε ανά εβδομάδα είτε ανά συγκεκριμένες ημέρες της εβδομάδας και εναλλάξ τα Σαββατοκύριακα.

Στην περίπτωση αυτή, όλες οι περίοδοι διακοπών κατανέμονται μεταξύ αμοτέρων των γονέων.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Στις συναινετικές γαμικές διαδικασίες δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο του τόπου της τελευταίας κοινής κατοικίας των συζύγων ή οποιουδήποτε από τους προσφεύγοντες.

Στις κατ' αντιδικία γαμικές διαδικασίες αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο του τόπου της συζυγικής κατοικίας, ενώ, εάν οι σύζυγοι διαμένουν σε διαφορετικές δικαστικές περιφέρειες, μπορεί να επιλεγεί, από τον ενάγοντα, ο τόπος της τελευταίας συζυγικής κατοικίας ή ο τόπος διαμονής του εναγόμενου.

Σε περίπτωση που οι σύζυγοι δεν διαθέτουν τόπο σταθερή κατοικίας ή διαμονής, ο ενάγων μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο του τόπου διαμονής ή της τελευταίας κατοικίας τους, κατ' επιλογή του. Αν και πάλι δεν είναι δυνατό με τον τρόπο αυτό να καθοριστεί ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο, τότε αρμόδιο να επιληφθεί είναι το δικαστήριο της κατοικίας του ενάγοντος.

Για υποθέσεις που αφορούν αποκλειστικά τη φροντίδα, την επιμέλεια και τη διατροφή ανήλικων τέκνων των οποίων οι γονείς δεν έχουν τελέσει γάμο μεταξύ τους, αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο του τόπου της τελευταίας κοινής κατοικίας των γονέων. Εάν οι γονείς διαμένουν σε διαφορετικές δικαστικές περιφέρειες, επιλαμβάνεται το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του εναγόμενου ή το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του ανήλικου, κατ' επιλογή του ενάγοντος.

Στην αγωγή διαζυγίου πρέπει να επισυνάπτεται ληξιαρχική πράξη γάμου και γέννησης των τέκνων, εάν υπάρχουν, καθώς και τα έγγραφα που στοιχειοθετούν το βάσιμο της αγωγής. Εάν ζητείται η λήψη μέτρων περιουσιακής φύσης, ο ενάγων θα πρέπει να υποβάλει τα έγγραφα στη διάθεσή του που επιτρέπουν την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των συζύγων και ενδεχομένων των τέκνων, όπως φορολογικές δηλώσεις, καταστάσεις μισθοδοσίας, τραπεζικές βεβαιώσεις, τίτλο ιδιοκτησίας ή πιστοποιητικά μεταγραφής.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στις περιπτώσεις αυτές είναι οι εξής:

Αν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των μερών, η συναινετική διαδικασία του άρθρου 777 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, η οποία ισχύει για τον δικαστικό χωρισμό, το διαζύγιο και τη λήψη οριστικών μέτρων σχετικά με τη φροντίδα, την επιμέλεια και τη διατροφή ανήλικων τέκνων, όταν δεν υπάρχει γάμος μεταξύ των γονέων.

Αν δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των μερών, η κατ' αντιδικία διαδικασία που διέπεται από τα άρθρα 770 και 774 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, η οποία ισχύει επίσης σε οικογενειακές διαφορές και διαφορές που αφορούν ανήλικο, όταν δεν υπάρχει γάμος μεταξύ των γονέων.

Σε επείγουσες περιπτώσεις μπορεί να ζητηθεί η λήψη μέτρων κατά τις κατωτέρω διαδικασίες:

Προσωρινά μέτρα πριν από την κατάθεση αγωγής ακύρωσης του γάμου, δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου ή σε διαφορές που αφορούν τη φροντίδα και την επιμέλεια ανήλικων τέκνων και τη χορήγηση διατροφής. Η σχετική διαδικασία διέπεται από τα άρθρα 771 και 772 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Προβλέπεται ρητά ότι, αν συντρέχουν λόγοι επείγοντος, τα μέτρα είναι δυνατόν να ληφθούν με την πρώτη απόφαση που εκδίδεται, με άμεση ισχύ.

Προσωρινά μέτρα που απορρέουν από την αποδοχή της αγωγής, σε γαμικές διαφορές ή σε διαφορές σχετικές με ανήλικους, όπως στις προηγούμενες περιπτώσεις. Η σχετική διαδικασία ορίζεται στο άρθρο 773 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Είναι δυνατή η χορήγηση νομικής συνδρομής εν όλω ή εν μέρει, εφόσον αποδεικνύεται ότι πληρούνται οι όροι χορήγησής της σύμφωνα με τον νόμο περί νομικής συνδρομής. (Βλέπε «[Νομική συνδρομή - Ισπανία](#)»).

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Για να προσδιοριστεί ποιες αποφάσεις εφεσιβάλλονται, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ όλων των αποφάσεων που είναι δυνατόν να εκδοθούν σε θέματα γονικής μέριμνας, ως εξής:

Όλες οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά την κατ' αντιδικία διαδικασία εφεσιβάλλονται ενώπιον του Εφετείου (Audiencia Provincial).

Οι αποφάσεις των συναινετικών διαδικασιών εφεσιβάλλονται επίσης ενώπιον του Εφετείου, μόνο αν συμφωνηθεί κάποιο μέτρο το οποίο διαφέρει από τους όρους της ρυθμιστικής συμφωνίας.

Ο νόμος δεν προβλέπει ένδικο μέσο κατά αποφάσεων επί προηγούμενων προσωρινών μέτρων ή επί προσωρινών μέτρων ή κατά αποφάσεων σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Σε περίπτωση μη οικειοθελούς συμμόρφωσης με δικαστική απόφαση για γονική μέριμνα, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο Πρωτοδικείο που εξέδωσε την απόφαση, υποβάλλοντας αίτημα προκειμένου να διαταχθεί η αναγκαστική εκτέλεση του μέτρου ή των μέτρων που παραμένουν ανεκτέλεστα.

Στην αίτηση πρέπει να προσδιορίζεται η απόφαση προς την οποία ζητείται η συμμόρφωση καθώς και το πρόσωπο κατά του οποίου ζητείται να διαταχθεί η εκτέλεσή της.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται σε κράτος μέλος για την άσκηση της γονικής μέριμνας σε γαμικές διαφορές έναντι κοινών τέκνων και οι οποίες είναι εκτελεστές στο εν λόγω κράτος μέλος και έχουν κοινοποιηθεί, αναγνωρίζονται στην Ισπανία κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε ενδιαφερομένου, χωρίς να

απαιτείται ιδιαίτερη διαδικασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας. Ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται σε αποφάσεις που εκδόθηκαν σε σχέση με αγωγές που ασκήθηκαν ήδη, σε δημόσια έγγραφα που συντάχθηκαν ή καταχωρίστηκαν επισήμως, καθώς και στις συμφωνίες που κατέστησαν εφαρμοστέες στο κράτος μέλος στο οποίο συνάφθηκαν πριν από την 1η Αυγούστου 2022. Από την ημερομηνία αυτή και μετά εφαρμόζεται ο κανονισμός 2019/1111, της 25ης Ιουνίου 2019.

Για την κήρυξη της εκτελεστότητας απαιτείται η υποβολή σχετικής αίτησης στο δικαστήριο του τόπου όπου είναι εγκατεστημένος ο ανήλικος και στον οποίο ζητείται η εκτέλεση της απόφασης. Στην αίτηση πρέπει να επισυναφθεί αντίγραφο της απόφασης της οποίας ζητείται η εκτέλεση, το οποίο πρέπει να πληροί όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις εξακρίβωσης της γνησιότητάς του, σύμφωνα με το τυποποιημένο έντυπο του παραρτήματος V. Απαιτείται δικηγόρος και νόμιμος εκπρόσωπος.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Για να προσβληθεί στην Ισπανία η αναγνώριση απόφασης ανάθεσης της γονικής μέριμνας η οποία έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να προσφύγει στο Πρωτοδικείο όπου ζητείται η αναγνώρισή της και να επικαλεστεί τη συνδρομή κάποιου εκ των λόγων μη αναγνώρισης που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 και, ανάλογα με την περίπτωση, στον κανονισμό 2019/1111.

Οι λόγοι που μπορεί επί του παρόντος να επικαλεστεί ο ενδιαφερόμενος είναι οι εξής:

ότι η απόφαση αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη, λαμβανομένου υπόψη του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου

ότι, πλην επειγουσών περιπτώσεων, δεν δόθηκε η δυνατότητα στο τέκνο να εκφράσει τις απόψεις του

όταν η απόφαση εκδόθηκε ερήμην του ενδιαφερομένου, ότι το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο δεν επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε, εκτός αν αποδεικνύεται ότι η απόφαση έγινε δεκτή

ότι το μέρος που αντιτίθεται στην αναγνώριση και ισχυρίζεται ότι η απόφαση παρακωλύει την άσκηση της γονικής μέριμνας δεν είχε τη δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις του

ή ότι απόφαση προσκρούει σε μεταγενέστερη απόφαση.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Σύμφωνα με τη σύμβαση της Χάγης του 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών, εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο του τόπου συνήθους διαμονής του ανηλίκου.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [🇪🇺 Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [🇪🇺 τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 29/03/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Γαλλία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Στη Γαλλία, η γονική μέριμνα ορίζεται ως ένα σύνολο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχουν ως απώτερο σκοπό το συμφέρον του τέκνου.

Ασκείται από τους γονείς μέχρι την ενηλικίωση ή τη χειραφέτηση του τέκνου.

Οι γονείς έχουν την υποχρέωση να προστατεύουν το τέκνο από την άποψη της ασφάλειας, της υγείας και της ηθικής του, προκειμένου να διασφαλίσουν την εκπαίδευσή του και να καταστήσουν δυνατή την ανάπτυξή του στο πλαίσιο του δέοντος σεβασμού προς το πρόσωπό του.

Εναπόκειται στους γονείς να ορίσουν τον τόπο συνήθους διαμονής του τέκνου, ιδίως εάν βρίσκονται σε διάσταση. Οφείλουν να του εξασφαλίσουν στέγαση και εάν δεν είναι σε θέση να του προσφέρουν στέγη οι ίδιοι, οφείλουν να εμπιστευτούν το τέκνο σε τρίτο.

Ο πατέρας και η μητέρα έχουν δικαίωμα και καθήκον εποπτείας και οφείλουν να προσέχουν το τέκνο και να το φροντίζουν σε καθημερινή βάση. Μπορούν να ελέγχουν, ακόμα και να απαγορεύουν, τις σχέσεις του παιδιού με τρίτους, λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας του. Οφείλουν να εσβένονται το δικαίωμα του τέκνου να διατηρεί προσωπικές σχέσεις με τους παππούδες του.

Οι γονείς υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανατροφή του τέκνου: εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, ηθική, πολιτική συνείδηση κ.λπ. Εναπόκειται στους γονείς να αποφασίσουν σχετικά με τον θρησκευτικό προσανατολισμό του παιδιού με σεβασμό στο πρόσωπό του. Οι γονείς αποφασίζουν για την ιατρική περίθαλψη που θα παρέχουν στο παιδί τους.

Εφόσον έχουν αναλάβει την άσκηση της γονικής μέριμνας, ο πατέρας και η μητέρα είναι επίσης εκ του νόμου διαχειριστές των τέκνων τους και, υπό την ιδιότητά τους αυτή, είναι επιφορτισμένοι με την εκπροσώπηση των τέκνων σε όλες τις αστικές πράξεις, καθώς και με τη διαχείριση της περιουσίας τους.

Ανεξάρτητα από το αν ασκεί ή όχι τη γονική μέριμνα, κάθε γονέας πρέπει να συνεισφέρει στη συντήρηση και την εκπαίδευση των παιδιών ανάλογα με τους πόρους του και τις ανάγκες του παιδιού.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η γονική μέριμνα ανήκει ισότιμα και στους δύο γονείς. Η έννοια της πατρικής εξουσίας καταργήθηκε στη Γαλλία το 1970.

Γίνεται διάκριση μεταξύ των δικαιούχων γονικής μέριμνας και των ασκούντων τη γονική μέριμνα. Ένας γονέας μπορεί να είναι δικαιούχος γονικής μέριμνας, χωρίς να έχει το δικαίωμα άσκησης αυτής.

Κατά κανόνα, και οι δύο γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, με εξαίρεση την περίπτωση καθυστερημένης αναγνώρισης του τέκνου που υπερβαίνει το ένα έτος μετά τη γέννησή του (στην περίπτωση αυτή μόνο κοινή δήλωση ενώπιον του δικαστηρίου ή απόφαση του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων επιτρέπει την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας). Ως εκ τούτου, ενίοτε η γονική μέριμνα ασκείται μόνο από τη μητέρα, αν και ο κανόνας προβλέπει την από κοινού άσκηση γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς.

Ο πατέρας και η μητέρα που ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα του τέκνου πρέπει να λαμβάνουν μαζί όλες τις σημαντικές αποφάσεις που το αφορούν (αλλαγή κατοικίας, αλλαγή σχολείου, χειρουργική επέμβαση κ.λπ.).

Ένας γονέας που είναι δικαιούχος γονικής μέριμνας, αλλά δεν έχει το δικαίωμα άσκησης αυτής, πρέπει σε κάθε περίπτωση να ενημερώνεται για τις σημαντικές αποφάσεις που λαμβάνει ο άλλος γονέας για να μπορεί να ασκεί το δικαίωμα και το καθήκον «εποπτείας». Πρέπει να ενημερώνεται για να μπορεί, εάν χρειαστεί, να ειδοποιήσει τις κοινωνικές υπηρεσίες ή τον δικαστή σε περίπτωση σοβαρού προβλήματος. Διατηρεί επίσης την υποχρέωση συνεισφοράς στη συντήρηση και την εκπαίδευση του τέκνου και, ως εκ τούτου, ενδεχομένως να πρέπει να καταβάλλει διατροφή. Ο δικαστής δύναται να ορίσει την από κοινού ή αποκλειστική άσκηση της γονικής μέριμνας.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Εάν οι γονείς αδυνατούν προσωρινά να φροντίσουν τα τέκνα τους, μπορούν να τα αναθέσουν σε τρίτο. Μπορούν επίσης να ζητήσουν από τον δικαστή να ανατεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας στον εν λόγω τρίτο. Στην περίπτωση αυτή, η ανάθεση είναι εκούσια.

Σε περίπτωση που οι γονείς θέτουν σε κίνδυνο το παιδί τους, ο δικαστής ανηλίκων που επιλαμβάνεται της υπόθεσης κατόπιν αίτησης και των δύο γονέων ή ενός εξ αυτών, του προσώπου στο οποίο έχει ανατεθεί το τέκνο, του επίτροπου του ανηλίκου ή του ίδιου του ανηλίκου ή του αρμόδιου εισαγγελέα (procureur de la République), μπορεί να διατάξει την τοποθέτηση του τέκνου και να το αναθέσει είτε σε τρίτο πρόσωπο είτε στην υπηρεσία κοινωνικής μέριμνας παιδιών (services de l'Aide Sociale à l'Enfance) υπό την εποπτεία του προέδρου του νομαρχιακού συμβουλίου (Président du Conseil départemental).

Γενικά, σε περίπτωση έκδηλης έλλειψης ενδιαφέροντος ή σε περίπτωση που οι γονείς αδυνατούν να ασκήσουν το σύνολο ή μέρος της γονικής μέριμνας, το πρόσωπο, το ίδρυμα ή η νομαρχιακή υπηρεσία κοινωνικής μέριμνας παιδιών που περιέλαβε το τέκνο ή ένα μέλος της οικογένειας μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο, προκειμένου να του ανατεθεί εξ ολοκλήρου ή εν μέρει η άσκηση της γονικής μέριμνας. Ενίοτε γίνεται λόγος για αναγκαστική ανάθεση της άσκησης της γονικής μέριμνας σε τρίτο.

Κατά κανόνα, οι γονείς που υπάγονται σε μέτρα προστασίας (π.χ.: επιτροπεία ή κηδεμονία) δεν στερούνται την άσκηση της γονικής μέριμνας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις, η άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να ανατεθεί σε τρίτο ή να οριστεί επίτροπος προς όφελος του τέκνου.

Εάν οι γονείς έχουν αποβιώσει ή έχουν εκπέσει της άσκησης της γονικής μέριμνας (ιδίως σε περίπτωση που ένας από τους γονείς είναι απών ή δεν είναι σε θέση να εκφράσει τη βούλησή του), κινείται η διαδικασία διορισμού επιτρόπου και ορίζεται εποπτικό συμβούλιο. Το εποπτικό συμβούλιο συγκροτείται από τουλάχιστον τέσσερα άτομα, τα οποία επιλέγονται με γνώμονα το συμφέρον του παιδιού και από τα οποία ορίζονται ένας επίτροπος και ένας παρεπίτροπος. Το μέτρο επιτροπείας εποπτεύεται από τον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων ο οποίος ασκεί καθήκοντα δικαστή επιτροπείας ανηλίκων.

Η γονική μέριμνα αποτελεί καθήκον δημόσιας τάξης. Πρόκειται για δικαίωμα που δεν μπορεί να διατεθεί και από το οποίο οι γονείς δεν μπορούν να παραιτηθούν.

Σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, οι γονείς μπορούν να προβάλουν ορισμένα αιτήματα ή να αποφασίσουν ότι η γονική μέριμνα θα ασκείται αποκλειστικά από τον έναν από τους δύο, αλλά αυτό πρέπει να συνάδει προς το συμφέρον του παιδιού.

Ελλείψει συμφωνίας, απαιτείται απόφαση του δικαστή ο οποίος θα αποφανθεί για την άσκηση της γονικής μέριμνας. Η ανάθεση της άσκησης της γονικής μέριμνας σε τρίτο υπόκειται πάντοτε στον έλεγχο του δικαστή.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Ο χωρισμός των γονέων δεν επηρεάζει τους κανόνες που διέπουν την ανάθεση της άσκησης της γονικής μέριμνας. Οφείλουν και οι δύο να συνεχίσουν να φροντίζουν τα τέκνα και να λαμβάνουν από κοινού τις αποφάσεις που απαιτούνται προς το συμφέρον αυτών.

Εάν οι γονείς αδυνατούν να συμφωνήσουν, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων, στο πλαίσιο της διαδικασίας διαζυγίου ή διαδικασίας που αφορά την άσκηση της γονικής μέριμνας, θα καθορίσει τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας, λαμβάνοντας υπόψη:

1° την πρακτική που είχαν ακολουθήσει προηγουμένως οι γονείς ή τις συμφωνίες που είχαν καταφέρει να συνάψουν προηγουμένως·

2° τα συναισθήματα που εξέφρασε το ανήλικό τέκνο κατά την ακρόασή του από τον δικαστή·

3° την ικανότητα κάθε γονέα να ασκεί τα καθήκοντά του και να σέβεται τα δικαιώματα του άλλου γονέα·

4° το αποτέλεσμα των πραγματογνωμοσυνών που ενδεχομένως διενεργήθηκαν, λαμβάνοντας υπόψη κυρίως την ηλικία του τέκνου·

5° τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν σε τυχόν κοινωνικές έρευνες και αντεξετάσεις·

6° τη σωματική ή ψυχολογική πίεση ή βία που ασκεί ένας από τους γονείς έναντι του άλλου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Οι γονείς μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με το σύνολο των μέτρων που πρέπει να θεσπιστούν προς το συμφέρον του τέκνου τους και να συνάψουν, είτε μόνοι τους είτε με τη βοήθεια διαμεσολαβητή και/ή των δικηγόρων τους, γονική συμφωνία.

Στη συνέχεια, μπορούν να προσφύγουν στον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων για να επικυρώσουν τη συμφωνία με την οποία ρυθμίζουν τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας και καθορίζουν τη συνεισφορά στη συντήρηση και την εκπαίδευση του τέκνου, έτσι ώστε να της προσδώσουν εκτελεστική ισχύ.

Ο δικαστής δεν μπορεί να τροποποιήσει τη συμφωνία. Ο δικαστής επικυρώνει τη συμφωνία, εκτός εάν διαπιστώσει ότι δεν προστατεύει επαρκώς το συμφέρον του παιδιού ή ότι η συναίνεση των γονέων δεν έχει δοθεί ελεύθερα. Μπορεί να αποφανθεί χωρίς συζήτηση.

Στο πλαίσιο συναινετικού διαζυγίου, οι γονείς και οι αντίστοιχοι δικηγόροι τους μπορούν επίσης να ορίσουν τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας στη συμφωνία διαζυγίου. Η εν λόγω συμφωνία υπογράφεται από τους συζύγους και τους αντίστοιχους δικηγόρους τους μετά από περίοδο περίσκεψης τουλάχιστον 15 ημερών και κατατίθεται στο αρχείο συμβολαιογράφου, γεγονός που της προσδίδει εκτελεστική ισχύ.

Ως εκ τούτου, εξαιρουμένης της περίπτωσης συναινετικού διαζυγίου με πράξη δικηγόρου, η οποία κατατίθεται στο αρχείο συμβολαιογράφου, η παρέμβαση δικαστή είναι αναγκαία, προκειμένου να καταστεί εκτελεστή μια γονική συμφωνία που αφορά τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Εάν οι γονείς αδυνατούν να καταλήξουν σε συμφωνία και δεν θέλουν να προσφύγουν στη δικαιοσύνη, μπορούν, με δική τους πρωτοβουλία, να συμμετάσχουν σε οικογενειακή διαμεσολάβηση.

Σκοπός της οικογενειακής διαμεσολάβησης είναι η αποκατάσταση της επικοινωνίας μεταξύ των γονέων, προκειμένου να καταλήξουν από κοινού σε συμφωνία, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του καθενός, και ειδικότερα τις ανάγκες των τέκνων. Η διαμεσολάβηση αποτελεί προνομιακό πλαίσιο διαλόγου που θα πρέπει να καθιστά δυνατή την αποκλιμάκωση της διαμάχης, τη δημιουργία αμοιβαίας κατανόησης και εμπιστοσύνης και, ως εκ τούτου, την εξεύρεση

συγκεκριμένων λύσεων, τόσο σε επίπεδο οικογενειακής οργάνωσης όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Ελλείψει συμφωνίας, οι γονείς μπορούν να προσφύγουν στον δικαστή, ενώ σε περίπτωση συμφωνίας, μπορούν να υποβάλουν τη συμφωνία τους προς επικύρωση από το δικαστήριο ή να την καταχωρίσουν στο συμφωνητικό συναινετικού διαζυγίου.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων είναι αρμόδιος να αποφαινεται σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας.

Μπορεί να αναθέσει την άσκηση της αποκλειστικά σε έναν από τους δύο γονείς ή να διαπιστώσει ότι και οι δύο γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των γονέων, ο δικαστής μπορεί να επιτρέψει σε έναν από τους δύο να λάβει ειδική απόφαση η οποία, κατά κανόνα, θα απαιτούσε τη συμφωνία και των δύο, όπως για παράδειγμα η αλλαγή κατοικίας του παιδιού, η αλλαγή σχολείου, μια χειρουργική επέμβαση.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί επίσης να απαγορεύσει την έξοδο του ανήλικου τέκνου από την επικράτεια της χώρας, εφόσον δεν έχει δοθεί η έγκριση και των δύο γονέων, ιδίως σε περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος ο ένας από τους γονείς να φύγει με το παιδί στο εξωτερικό χωρίς πρόθεση επιστροφής, κατά παράβαση των δικαιωμάτων του άλλου γονέα.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο δικαστής επιλαμβάνεται της υπόθεσης, προκειμένου να ορίσει ως συνήθη διαμονή του τέκνου είτε την κατοικία ενός από τους γονείς είτε εναλλάξ την κατοικία κάθε γονέα. Εάν ως συνήθης διαμονή του τέκνου ορίζεται η κατοικία ενός από τους γονείς, ο δικαστής προβλέπει επίσης δικαίωμα επικοινωνίας και διανυκτέρευσης ή απλό δικαίωμα επικοινωνίας κατά τη διάρκεια της ημέρας προς όφελος του άλλου γονέα.

Σε περίπτωση κινδύνου για το παιδί, ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει ότι ο γονέας που έχει το δικαίωμα επικοινωνίας θα συναντά το τέκνο σε χώρο συνάντησης, δηλαδή σε ουδέτερο τόπο υποδοχής υπό την επίβλεψη επαγγελματιών. Πρόκειται συνήθως για ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων είναι επίσης αρμόδιος για τον καθορισμό της συνεισφοράς στη συντήρηση και την εκπαίδευση του τέκνου που οφείλει να καταβάλλει ο γονέας ο οποίος δεν αναλαμβάνει την καθημερινή φροντίδα του παιδιού. Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόκειται για διατροφή που καταβάλλει κάθε μήνα ο ένας γονέας στον άλλο.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Εάν ο δικαστής ορίσει ως συνήθη διαμονή του τέκνου την κατοικία ενός από τους γονείς, ο άλλος γονέας εξακολουθεί, εκτός εάν αποφασιστεί διαφορετικά, να ασκεί τη γονική μέριμνα από κοινού με τον γονέα που έχει την επιμέλεια, ακόμα και στην περίπτωση που δεν φιλοξενεί το παιδί στην κατοικία του. Και οι δύο γονείς πρέπει να συνεχίσουν να λαμβάνουν από κοινού όλες τις σημαντικές αποφάσεις. Σε περίπτωση διαφωνίας, πρέπει να προσφύγουν στον δικαστή. Εάν το συμφέρον του τέκνου το επιβάλλει, ο δικαστής μπορεί να αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας στον έναν από τους δύο γονείς. Αυτό μπορεί να αποφασιστεί σε περίπτωση που ένας από τους γονείς επιδεικνύει ανικανότητα, έλλειψη ενδιαφέροντος και αδυναμία επικοινωνίας με το τέκνο ή σε περίπτωση συστηματικής παρεμπόδισης της επικοινωνίας του με το τέκνο, εφόσον το συμφέρον του παιδιού απαιτεί ταχεία λήψη αποφάσεων.

Ο γονέας που στερείται την άσκηση της γονικής μέριμνας διατηρεί το δικαίωμα εποπτείας της ανατροφής του τέκνου και πρέπει να ενημερώνεται για τις σημαντικές επιλογές που το αφορούν.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Η έννοια της «επιμέλειας του τέκνου» καταργήθηκε από το γαλλικό οικογενειακό δίκαιο το 1987.

Η έννοια της «κοινής επιμέλειας» μπορεί να ερμηνευτεί στο γαλλικό δίκαιο, είτε, υπό την ευρεία έννοια, ως η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, είτε, υπό τη στενότερη έννοια, ως ο καθορισμός της διαμονής ενός τέκνου εναλλάξ στην κατοικία κάθε γονέα (μερικές φορές γίνεται λόγος για «εκ περιτροπής επιμέλεια», ωστόσο, ο εν λόγω όρος δεν είναι νομικά σωστός και αντ' αυτού πρέπει να χρησιμοποιείται η διατύπωση «εκ περιτροπής διαμονή»).

Κατά κανόνα, οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα χωρίς να χρειάζεται να αποφανθεί ο δικαστής. Η αρχή της από κοινού άσκησης της γονικής μέριμνας έχει κατοχυρωθεί από το γαλλικό δίκαιο. Προβλέπει ότι και οι δύο γονείς συμμετέχουν ισότιμα στη ζωή και την ανατροφή του τέκνου και του παρέχουν τη φροντίδα που χρειάζεται σε καθημερινή βάση.

Η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας συνεπάγεται ότι οι γονείς λαμβάνουν μαζί όλες τις σημαντικές αποφάσεις που αφορούν το τέκνο.

Οι γονείς μπορούν επίσης να φιλοξενούν το παιδί εναλλάξ στις αντίστοιχες κατοικίες τους κάθε δεύτερη εβδομάδα. Αυτό προϋποθέτει οι κατοικίες τους να είναι κοντά και οι γονείς να έχουν καλή επικοινωνία μεταξύ τους. Η εκ περιτροπής διαμονή δεν επιβάλλει απαραίτητα ισότιμη κατανομή χρόνου.

Συχνά, οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, αλλά ως συνήθης διαμονή του παιδιού ορίζεται η κατοικία ενός εκ των δύο γονέων με τον άλλο γονέα να χαιρεί δικαιώματος επικοινωνίας και διανυκτέρευσης.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων είναι ο δικαστής που έχει την αρμοδιότητα να αποφαινεται σε θέματα γονικής μέριμνας. Μπορεί να επιληφθεί υπόθεσης είτε με απλή αίτηση που υποβάλλεται στη γραμματεία, από κοινού ή από έναν μόνο διάδικο, είτε με κλήση από δικαστικό επιμελητή.

Η διαδικασία είναι προφορική και η εκπροσώπηση από δικηγόρο δεν είναι υποχρεωτική. Οι διάδικοι έχουν τη δυνατότητα να εκπροσωπούνται ή να εκπροσωπούνται από δικηγόρο.

Η αίτηση πρέπει να αναφέρει το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση των διαδίκων ή, κατά περίπτωση, την τελευταία γνωστή διεύθυνση του εναγόμενου.

Περιλαμβάνει επίσης το αντικείμενο της αίτησης και συνοπτική έκθεση των λόγων υποβολής της. Η αίτηση φέρει ημερομηνία και την υπογραφή του προσώπου που την υποβάλλει ή του δικηγόρου του.

Ο γονέας που προσφεύγει στον δικαστή πρέπει να προσκομίσει:

– πλήρες αντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης γέννησης κάθε τέκνου το οποίο αφορά η αίτηση

– τις προηγούμενες δικαστικές αποφάσεις, κατά περίπτωση

– αντίγραφο του δελτίου ταυτότητάς του

– δικαιολογητικό κατοικίας (απόδειξη καταβολής ενοικίου, λογαριασμός ηλεκτρικού ρεύματος κ.λπ.)

και ανάλογα με το είδος της αίτησής του: αντίγραφο του τελευταίου εκκαθαριστικού σημειώματος φόρου εισοδήματος, της τελευταίας δήλωσης εισοδήματος, των τριών τελευταίων εκκαθαριστικών σημειωμάτων μισθοδοσίας, των δικαιολογητικών είσπραξης κοινωνικών παροχών κ.λπ.

Το ζήτημα των όρων άσκησης της γονικής μέριμνας μπορεί επίσης να εξεταστεί στο πλαίσιο διαζυγίου. Στην περίπτωση συναινετικού διαζυγίου, οι γονείς πρέπει να συμφωνούν σε όλα. Επίσης, ο καθένας πρέπει να εκπροσωπείται από δικηγόρο. Μετά από περίοδο περίσκεψης, η συμφωνία διαζυγίου κατατίθεται στο αρχείο συμβολαιογράφου, γεγονός που την καθιστά εκτελεστή. Εάν ένα τέκνο ζητήσει ακρόαση, το διαζύγιο καθίσταται δικαστικό και επιλαμβάνεται δικαστής ή πρόσωπο που ορίζει ο δικαστής.

Τα υπόλοιπα είδη διαζυγίου εκδίδονται από τον δικαστή. Η παράσταση δικηγόρου είναι υποχρεωτική.

Σε κάθε περίπτωση, ο ανήλικος που έχει ικανότητα διάκρισης έχει το δικαίωμα ακρόασης.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία ακοιπέγοντος;

Όταν το δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν υποβολής αίτησης, η γραμματεία κλητεύει τον εναγόμενο στο ακροατήριο με συστημένη επιστολή με απόδειξη παραλαβής εντός δεκαπέντε ημερών από την κατάθεση της αίτησης.

Ωστόσο, σε περίπτωση που η αίτηση αναφέρει ότι η διεύθυνση του εναγόμενου είναι η τελευταία γνωστή διεύθυνση, η γραμματεία καλεί τον αιτούντα να προβεί σε επίδοση.

Η γραμματεία ενημερώνει με κάθε πρόσφορο μέσο τον αιτούντα σχετικά με τον τόπο, την ημέρα και την ώρα διεξαγωγής της ακρόασης.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί επίσης να αποφαίνεται σε θέματα γονικής μέριμνας στο πλαίσιο διαδικασίας διαζυγίου (βλ. διαζύγιο).

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων ασκεί καθήκοντα δικαστή ασφαλιστικών μέτρων σε επείγουσες περιπτώσεις. Μπορεί να επιληφθεί στο πλαίσιο επείγουσας διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων με κλήση. Εξετάζει την υπόθεση κατ' αντιμωλιών των διαδίκων, στο πλαίσιο ακρόασης, και εκδίδει απόφαση με τη μορφή διαταγής που δεν έχει επί της ουσίας ισχύ δεδικασμένου. Η διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων παρέχει τη δυνατότητα να ζητηθεί από τον δικαστή η ταχεία έκδοση προσωρινών μέτρων εν αναμονή της απόφασης επί της ουσίας. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ως εκ τούτου, καθιστά δυνατή την πρόσπιση των δικαιωμάτων.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να διατάξει με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων όλα τα μέτρα που δεν προσκρούουν σε καμία σοβαρή αντίκρουση ή τα οποία δικαιολογούνται από την ύπαρξη διαφοράς. Δεδομένου ότι πρόκειται αποκλειστικά για προσωρινά μέτρα, η εν λόγω διαδικασία χρησιμοποιείται σπάνια.

Σε περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένης επείγουσας κατάστασης, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων, ο οποίος επιλαμβάνεται κατόπιν αίτησης, μπορεί να επιτρέψει την εκδίκαση της υπόθεσης ορίζοντας ημερομηνία ακρόασης εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαστής αποφαίνεται επί της ουσίας, αλλά οι προθεσμίες συντομεύονται. Πρόκειται για διαδικασία που εφαρμόζεται πολύ συχνά.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί επίσης να επιληφθεί με την ταχεία διαδικασία επί της ουσίας στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο (σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου η εν λόγω διαδικασία αφορά τις παράνομες μετακινήσεις των τέκνων). Επιλαμβάνεται της υπόθεσης με κλήση και, στη συνέχεια, εκδίδει απόφαση επί της ουσίας σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στην περίπτωση αυτή, δεν χρειάζεται να δικαιολογηθεί το επείγον της υπόθεσης. Η ίδια η φύση της διαδικασίας απαιτεί να οριστεί σύντομα ημερομηνία.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί επίσης να επιληφθεί επείγοντως σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, σύμφωνα με τα άρθρα 515-9 και επόμενα του αστικού κώδικα, προκειμένου να εκδώσει εντολή προστασίας. Σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει να εκδώσει την απόφασή του εντός προθεσμίας έξι ημερών από τον ορισμό της ημερομηνίας ακρόασης (νόμος της 28ης Δεκεμβρίου 2019). Το εν λόγω μέτρο προστασίας αποσκοπεί στην προστασία των συζύγων ή πρώην συζύγων, που υπήρξαν θύματα σωματικής ή ψυχολογικής βίας, καθιστώντας δυνατή την απαγόρευση κάθε επαφής μεταξύ τους και, εάν κριθεί απαραίτητο, μεταξύ του/της συζύγου ή του/της πρώην συζύγου και των παιδιών. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, ο δικαστής διατάσσει επίσης τα μέτρα που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας των τέκνων. Ειδικότερα, μπορεί να αποφασίσει να αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας αποκλειστικά στον γονέα που υπήρξε θύμα βίας, να στερήσει από τον βίαιο γονέα την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας και διανυκτέρευσης ή να ορίσει υπέρ αυτού περιορισμένο δικαίωμα επικοινωνίας σε χώρο συνάντησης.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Τα δικαστικά έξοδα (αμοιβή δικηγόρου, έξοδα του δικαστικού επιμελητή, κοινωνική έρευνα κ.λπ.) μπορούν να αναληφθούν από το γαλλικό κράτος. Το ευεργέτημα πενίας χορηγείται στους διαδίκους βάσει εισοδηματικών κριτηρίων. Μπορεί να καλύψει το σύνολο των δικαστικών εξόδων ή μόνο ένα μέρος αυτών ανάλογα με τα εισοδήματα του αιτούντος και τον αριθμό των συντηρούμενων από αυτόν προσώπων. Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί στο γραφείο δικαστικής αρωγής του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται της υπόθεσης.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικο μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Οι αποφάσεις του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων υπόκεινται σε έφεση εντός προθεσμίας ενός μηνός, με εξαίρεση τις αποφάσεις που εκδίδονται βάσει του άρθρου 481-1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας (ταχεία διαδικασία επί της ουσίας για τις παράνομες μετακινήσεις) οι οποίες υπόκεινται σε έφεση εντός προθεσμίας 15 ημερών.

Οι διατάξεις του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων υπόκεινται σε έφεση εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, εντολή προστασίας).

Η κατ' έφεση διαδικασία είναι γραπτή και η εκπροσώπηση από δικηγόρο είναι υποχρεωτική. Διεξάγεται ενώπιον του εφετείου (Cour d'appel).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι αποφάσεις του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων σχετικά με τη γονική μέριμνα είναι αυτοδικαίως προσωρινά εκτελεστές.

Στην περίπτωση μη εκτέλεσης απόφασης του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων σχετικά με τη γονική μέριμνα, όπως για παράδειγμα εάν ένας από τους γονείς έχει δικαίωμα επικοινωνίας και διανυκτέρευσης και ο άλλος γονέας τον εμποδίζει να ασκήσει το εν λόγω δικαίωμα, ο γονέας του οποίου τα δικαιώματα καταπατώνται μπορεί να υποβάλει έγκληση στον αρμόδιο εισαγγελέα (procureur de la République) του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του τέκνου. Η παρεμπόδιση του άλλου γονέα στην άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας και διανυκτέρευσης αποτελεί ποινικό αδίκημα μη παράδοσης ανήλικου τέκνου που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης ενός έτους και πρόστιμο 15 000 ευρώ.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να συνδυάσει τα μέτρα που επιβάλλει με χρηματική ποινή. Μπορεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, να επιβάλλει χρηματική ποινή, προκειμένου να διασφαλίσει την εκτέλεση της απόφασής του. Εάν οι περιστάσεις το απαιτούν, μπορεί επίσης να συνδυάσει με χρηματική ποινή την απόφαση που εκδόθηκε από άλλον δικαστή, καθώς και τη γονική συμφωνία που διαπιστώθηκε στη συμφωνία συναινετικού διαζυγίου.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί επίσης, όταν ένας γονέας παρεμποδίζει σκόπιμα, κατά τρόπο σοβαρό ή επανειλημμένο, την εκτέλεση μιας απόφασης, μιας συμφωνίας συναινετικού διαζυγίου που έχει τη μορφή ιδιωτικής πράξης προσυπογεγραμμένης από δικηγόρους και κατατεθειμένης στο αρχείο συμβολαιογράφου ή μιας επικυρωμένης συμφωνίας που ορίζει τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας, να καταδικάσει τον εν λόγω γονέα σε αστικό πρόστιμο του οποίου το ύψος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10 000 ευρώ.

Τέλος, κατόπιν αιτήματος του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων ή του ενδιαφερόμενου γονέα, ο αρμόδιος εισαγγελέας (procureur de la République) μπορεί να ζητήσει, κατ' εξαίρεση, τη συνδρομή των οργάνων της δημόσιας τάξης, προκειμένου να διασφαλίσει την εκτέλεση απόφασης του δικαστή, συμφωνίας συναινετικού διαζυγίου ή επικυρωμένης συμφωνίας που ορίζει τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας, όπως για παράδειγμα την άσκηση δικαιώματος επικοινωνίας και διανυκτέρευσης.

Επομένως, ανάλογα με την περίπτωση, πρέπει να απευθυνθείτε είτε στον αρμόδιο εισαγγελέα (procureur de la République) είτε στον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων που εξέδωσε την απόφαση.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Οι αποφάσεις σχετικά με τη γονική μέριμνα που εκδίδονται από δικαστήριο κράτους μέλους αναγνωρίζονται και εκτελούνται στη Γαλλία χωρίς να απαιτείται διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας.

Ωστόσο, η άμεση εκτελεστότητα δεν προσδίδεται σε όλες τις αποφάσεις σε θέματα γονικής μέριμνας, αλλά μόνο στις αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας και τις αποφάσεις που αφορούν την επιστροφή του τέκνου. Κατά κανόνα, πρέπει να υποβάλλονται τα πιστοποιητικά που προβλέπονται στον κανονισμό Βρυξέλλες Ια. Για τις λοιπές αποφάσεις γονικής μέριμνας, απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητας που προσδόθηκε βάσει του αντίστοιχου πιστοποιητικού.

Οι αιτήσεις για την αναγνώριση ή κήρυξη της εκτελεστότητας, στο έδαφος της Γαλλικής Δημοκρατίας, των αλλοδαπών εκτελεστών τίτλων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας υποβάλλονται στη Γαλλία στον πρόεδρο του πρωτοδικείου (tribunal judiciaire) ή στον αντιπρόσωπό του (άρθρο 509-2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Για τις αιτήσεις που υποβάλλονται ενώπιον του δικαστή δεν απαιτείται εκπροσώπηση από δικηγόρο.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 3 του κανονισμού, οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει «την έκδοση απόφασης για την αναγνώριση ή μη αναγνώριση της απόφασης».

Στη Γαλλία, η αίτηση για την έκδοση απόφασης για τη μη αναγνώριση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλης χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να υποβληθεί ενώπιον του προέδρου του πρωτοδικείου ή του αντιπροσώπου του.

Η αίτηση μπορεί να γίνει δεκτή μόνο για τους εξής λόγους:

- Αν η απόφαση δεν συμμορφώνεται με την ουσιαστική δημόσια τάξη του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, λαμβάνοντας υπόψη το ύψιστο συμφέρον του παιδιού·
- Αν δεν υπήρξε ακρόαση του τέκνου, σε περίπτωση που η ακρόαση αποτελεί μέρος των θεμελιωδών δικονομικών αρχών του κράτους μέλους αναγνώρισης. Αν δεν έγιναν σεβαστά τα δικαιώματα άμυνας
- Αν η απόφαση παραβιάζει την άσκηση της γονικής μέριμνας·
- Αν είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση που έχει εκδοθεί είτε στο κράτος αναγνώρισης, είτε σε άλλο κράτος μέλος είτε σε τρίτο κράτος, εφόσον η απόφαση αυτή συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος αναγνώρισης·
- Αν η απόφαση δεν συμμορφώνεται με τη διαδικασία τοποθέτησης.

Μπορεί να ασκηθεί έφεση κατά της απόφασης του προέδρου του πρωτοδικείου.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Εάν υφίσταται στοιχείο αλλοδαπότητας (διαμονή στο εξωτερικό, ενός εκ των δύο διαδίκων ή του τέκνου, αλλοδαπή ιθαγένεια), πρέπει πρώτα να εξεταστεί εάν τα γαλλικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία.

Σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία των γαλλικών δικαστηρίων.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, εάν η συνήθης διαμονή του τέκνου βρίσκεται στη Γαλλία, τα γαλλικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να αποφαινούνται σχετικά με τις αιτήσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1 του ίδιου κανονισμού, εάν τα γαλλικά δικαστήρια έχουν αρμοδιότητα να αποφασίζουν για την αίτηση διαζυγίου των συζύγων, είναι επίσης αρμόδια να αποφαινούνται σχετικά με τις αιτήσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα, εφόσον οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα και έχουν ρητώς αποδεχτεί την αρμοδιότητα των γαλλικών δικαστηρίων και εφόσον αυτή είναι προς το ύψιστο συμφέρον του παιδιού.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3 του προαναφερθέντος κανονισμού, τα δικαστήρια κράτους μέλους είναι επίσης αρμόδια σε θέματα γονικής μέριμνας σε διαδικασίες εκτός από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1, εφόσον το παιδί έχει στενή σχέση με αυτό το κράτος μέλος, λόγω, ιδίως, του ότι ένας εκ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος ή το παιδί έχει την ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους, και η αρμοδιότητα των εν λόγω δικαστηρίων έχει γίνει ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας κατά την ημερομηνία που επελήφθη το δικαστήριο και η αρμοδιότητα είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

Μπορεί επίσης να υπάρξει παρέκταση της αρμοδιότητας των δικαστηρίων του τόπου της προηγούμενης συνήθους διαμονής του παιδιού, σε περίπτωση που το παιδί μετακόμισε σε άλλο κράτος μέλος μέσα στους τελευταίους τρεις μήνες και η διαφορά αφορά την τροποποίηση του δικαιώματος επικοινωνίας.

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, όταν δεν μπορεί να διαπιστωθεί η συνήθης διαμονή του παιδιού και δεν μπορεί να προσδιοριστεί η αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου 12, αρμόδια είναι τα γαλλικά δικαστήρια, εφόσον το παιδί βρίσκεται σε γαλλικό έδαφος και δεν μπορεί να διαπιστωθεί η συνήθης διαμονή του (παιδιά πρόσφυγες ή εκτοπισμένα παιδιά).

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια άλλη διεθνής σύμβαση ή το γαλλικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο μπορεί επίσης να εφαρμοστεί και, ως εκ τούτου, τα γαλλικά δικαστήρια να δεχτούν ότι έχουν διεθνή δικαιοδοσία.

Σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο

Εν προκειμένω, η Γαλλία εφαρμόζει το άρθρο 15 της σύμβασης της Χάγης της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων όσον αφορά την προστασία των παιδιών. Ως εκ τούτου, με την επιφύλαξη τυχόν εξαιρέσεων που προβλέπονται στη σύμβαση, το δικαστήριο που έχει αρμοδιότητα να αποφαινείται σε θέματα γονικής μέριμνας εφαρμόζει το δικαίό του.

Κατά συνέπεια, εάν τα γαλλικά δικαστήρια είναι αρμόδια για θέματα γονικής μέριμνας, εφαρμόζεται το γαλλικό δίκαιο (το δικαίωμα του δικάζοντος δικαστή).

Κατ' εξαίρεση, θα εφαρμόζεται το δίκαιο που συνδέεται στενά με την υπόθεση, εάν το επιβάλλει η προστασία του ανηλίκου.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/08/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Κροατία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ως γονική μέριμνα νοούνται οι υποχρεώσεις, τα καθήκοντα και τα δικαιώματα των γονέων στους οποίους έχει ανατεθεί η προστασία και η προαγωγή των προσωπικών και των περιουσιακών δικαιωμάτων του τέκνου, καθώς και του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου. Οι γονείς οφείλουν να ασκούν τη γονική μέριμνα ανάλογα με τις αναπτυξιακές ανάγκες και τις ικανότητες του τέκνου. Κανένας γονέας δεν μπορεί να παραιτηθεί από το δικαίωμα γονικής μέριμνας. Οι γονείς οφείλουν να συζητούν και να συμφωνούν όσον αφορά τις επιμέρους πτυχές της γονικής μέριμνας με το τέκνο ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα του.

Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει το δικαίωμα και την υποχρέωση προστασίας των προσωπικών δικαιωμάτων του τέκνου στην υγεία, την ανάπτυξη, τη φροντίδα και την προστασία, την ανατροφή και την εκπαίδευση, την επικοινωνία, την επιλογή τόπου διαμονής, καθώς και το δικαίωμα και την υποχρέωση διοίκησης της περιουσίας του τέκνου. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα και την υποχρέωση εκπροσώπησης των προσωπικών και περιουσιακών δικαιωμάτων και συμφερόντων του τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Οι γονείς έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να ασκούν τη γονική μέριμνα ισότιμα, από κοινού και κατόπιν συμφωνίας. Αν οι γονείς δεν μένουν μαζί μόνιμα, οφείλουν να συμφωνήσουν όσον αφορά τη ρύθμιση της γονικής μέριμνας με την κατάρτιση προγράμματος κοινής γονικής μέριμνας. Η κοινή γονική μέριμνα μπορεί επίσης να ρυθμιστεί από δικαστήριο, η απόφαση του οποίου βασίζεται στις συμφωνίες των γονέων όσον αφορά όλα τα σχετικά ζητήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας. Κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας, οι γονείς οφείλουν να προσπαθούν να επιλύουν με συμφωνία τυχόν ζητήματα που ανακύπτουν.

Κάθε γονέας μπορεί να ασκεί τη γονική μέριμνα μόνος του, συνολικά ή εν μέρει, ή στον βαθμό που απαιτείται για τη λήψη απόφασης σχετικά με συγκεκριμένο σημαντικό ζήτημα που αφορά το τέκνο. Στις παραπάνω περιπτώσεις, το δικαίωμα γονικής μέριμνας του έτερου γονέα μπορεί να περιοριστεί μόνο με απόφαση του δικαστηρίου η οποία λαμβάνει υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Αν οι γονείς ασκούσαν από κοινού τη γονική μέριμνα πριν από τον θάνατο οποιουδήποτε εξ αυτών, ο επιζών γονέας οφείλει να ασκεί μόνος του τη γονική μέριμνα χωρίς απόφαση δικαστηρίου, εάν ο άλλος γονέας έχει πεθάνει ή κηρυχθεί νεκρός. Κάθε γονέας μπορεί να ασκεί τη γονική μέριμνα μόνος του, δυνάμει σχετικής δικαστικής απόφασης, αν οι γονείς δεν συμφωνήσουν σε πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας ή σε εναλλακτική συμφωνία στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας. Σ' αυτή την περίπτωση, το δικαστήριο οφείλει να επιλέξει τον γονέα που έδειξε πρόθυμος να συνεργαστεί και να καταλήξει σε συμφωνία σχετικά με τη γονική μέριμνα.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Αν ο γονέας είναι ανήλικος ή έχει στερηθεί τη δικαιοπρακτική του ικανότητα όσον αφορά ορισμένη πτυχή της γονικής μέριμνας, τότε αναστέλλεται το δικαίωμα γονικής μέριμνας λόγω νομικών κωλυμάτων. Για όσο καιρό ισχύει η αναστολή του δικαιώματος, ο γονέας αυτός μπορεί να αναλάβει την καθημερινή φροντίδα του τέκνου από μόνος του, μαζί με τον έτερο γονέα του τέκνου ή μαζί με κηδεμόνα που διορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί οικογενείας (*Obiteljski zakon*) για τον διορισμό επιτρόπου. Ο ανωτέρω γονέας δεν μπορεί να εκπροσωπεί το τέκνο και, αν έχει στερηθεί τη δικαιοπρακτική του ικανότητα, δεν μπορεί να εκπροσωπεί το τέκνο στους τομείς που αφορά ή εν λόγω στέρηση της δικαιοπρακτικής ικανότητας. Το τέκνο θα εκπροσωπείται μόνο από τον έτερο γονέα ή τον επίτροπο ο τελευταίος οφείλει να συμμορφώνεται με τις επιθυμίες του έτερου γονέα.

Αν οι γονείς του τέκνου ή ένας εκ των γονέων και ο επίτροπός του διαφωνούν σχετικά με την εκπροσώπηση του τέκνου σε σημαντικές αποφάσεις που σχετίζονται μ' αυτό, το δικαστήριο εκδίδει, κατόπιν αίτησης του τέκνου, οποιουδήποτε εκ των γονέων ή του κηδεμόνα, μονομερή (ex parte) απόφαση σχετικά με την εκπροσώπηση του τέκνου για το σχετικό ζήτημα.

Κατόπιν αιτήματος του τέκνου, οποιουδήποτε εκ των γονέων ή κέντρου κοινωνικής πρόνοιας, το δικαστήριο εκδίδει μονομερή απόφαση περί αναστολής της γονικής μέριμνας (αναστολή γονικής μέριμνας λόγω πραγματικών κωλυμάτων) αν οποιοσδήποτε εκ των γονέων απουσιάζει ή κατοικεί σε άγνωστη διεύθυνση ή αν οποιοσδήποτε εκ των γονέων δεν μπορεί, για αντικειμενικούς λόγους, να ασκήσει το δικαίωμα γονικής μέριμνας για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ο εν λόγω γονέας δεν μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα γονικής μέριμνας για όσο διαρκεί η αναστολή του εν λόγω δικαιώματος για τους παραπάνω λόγους. Στη διάρκεια του εν λόγω διαστήματος αναστολής, η γονική μέριμνα ασκείται από τον έτερο γονέα μόνο του ή το τέκνο τίθεται υπό καθεστώς επιτροπείας σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί οικογενείας. Κατόπιν αιτήματος του τέκνου, γονέα του οποίου το δικαίωμα γονικής μέριμνας έχει ανασταλεί ή κέντρου κοινωνικής πρόνοιας, το δικαστήριο εκδίδει μονομερή απόφαση περί ανάκλησης της αναστολής της γονικής μέριμνας λόγω πραγματικών κωλυμάτων, εφόσον δεν υφίστανται πλέον οι λόγοι για τους οποίους επιβλήθηκε η αναστολή.

Αν οι γονείς έχουν από κοινού τη γονική μέριμνα και ένας εξ αυτών πεθάνει, ο επιζών γονέας θα συνεχίσει να ασκεί τη γονική μέριμνα μόνος του. Αν ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα μόνος του πεθάνει, το δικαστήριο θα εκδώσει, κατόπιν αιτήματος του τέκνου, του επιζώντα γονέα ή κέντρου κοινωνικής πρόνοιας, μονομερή απόφαση με την οποία θα αναθέτει τη γονική μέριμνα στον επιζώντα γονέα, εάν θεωρεί ότι κάτι τέτοιο είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Αν πεθάνουν αμφότεροι οι γονείς, το τέκνο τίθεται υπό καθεστώς επιτροπείας από κέντρο κοινωνικής πρόνοιας. Όσο είναι εν ζωή, ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα μπορεί, μέσω διαθήκης ή συμβολαιογραφικής πράξης [αναφερόμενη ως «anticipirana nagedba» (εκ των προτέρων απόφαση/οδηγία) στα κροατικά] να ορίσει πρόσωπο που θεωρεί ότι θα μπορεί να παρέχει τη βέλτιστη φροντίδα στο τέκνο σε περίπτωση θανάτου του γονέα. Σε περίπτωση διορισμού επιτρόπου για το τέκνο ύστερα από τον θάνατο γονέα, λαμβάνεται υπόψη η γνώμη του τέκνου και η επιθυμία του επιζώντα γονέα, εκτός αν θεωρείται ότι αυτό δεν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.

Σύμφωνα με το άρθρο 224 του νόμου περί οικογενείας, το τέκνο τίθεται υπό καθεστώς επιτροπείας αν οι γονείς έχουν πεθάνει, αγνοούνται ή είναι άγνωστης ταυτότητας, ή κατοικούν σε άγνωστη διεύθυνση για τουλάχιστον έναν μήνα αν οι γονείς έχουν στερηθεί το δικαίωμα γονικής μέριμνας αν οι γονείς έχουν στερηθεί τη δικαιοπρακτική τους ικανότητα κατά τρόπο που τους εμποδίζει να ασκήσουν τη γονική μέριμνα, δεν έχουν αναθέσει τη φροντίδα του τέκνου σε πρόσωπο που πληροί τα κριτήρια επιτροπείας ή αν οι γονείς έχουν συναίνεσει στο να δοθεί το τέκνο για υιοθεσία. Σύμφωνα με το άρθρο 225 του νόμου περί οικογενείας, η απόφαση με την οποία το τέκνο τίθεται σε καθεστώς επιτροπείας και διορίζεται επίτροπος λαμβάνεται από κέντρο κοινωνικής πρόνοιας. Το κέντρο κοινωνικής πρόνοιας μπορεί να αναθέσει την καθημερινή φροντίδα του τέκνου σε επίτροπο, άλλο πρόσωπο, ανάδοχη οικογένεια, ίδρυμα για εγκαταλελειμμένα παιδιά ή σε νομικό πρόσωπο που δραστηριοποιείται στον τομέα της κοινωνικής μέριμνας, εκτός αν προβλέπεται κάτι διαφορετικό από τον νόμο περί οικογενείας.

Μέτρα για την προστασία των προσωπικών δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου θα λαμβάνονται βάσει αξιολόγησης εμπειρογνώμονα εφόσον διαπιστωθεί ότι έχουν παραβιαστεί τα δικαιώματα και το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και ότι έχει τεθεί σε κίνδυνο η ανάπτυξή του. Τα δικαιώματα του τέκνου θεωρείται ότι έχουν τεθεί σε κίνδυνο αν η φροντίδα του είναι ανεπαρκής, αν το τέκνο βιώνει ψυχοσωματικές δυσκολίες (όπως εκφράζονται μέσω της συμπεριφοράς του, συναισθηματικών προβλημάτων, προβλημάτων στο σχολείο ή άλλων προβλημάτων στην ανάπτυξή του) ή αν είναι πιθανό να συμβούν τα παραπάνω.

Για την προστασία των δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου το κέντρο κοινωνικής πρόνοιας μπορεί:

1. να λάβει έκτακτα μέτρα για την απομάκρυνση του τέκνου και την παροχή στέγης σ' αυτό εκτός της οικογενειακής εστίας
2. να εκδώσει προειδοποίηση λόγω σφάλματος ή παράλειψης κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας
3. να εξασφαλίσει τη λήψη επαγγελματικής βοήθειας και υποστήριξης από τους γονείς σε σχέση με τη γονική μέριμνα και
4. να εξασφαλίσει την παροχή εντατικής επαγγελματικής υποστήριξης στους γονείς και την επιτήρηση της άσκησης της γονικής μέριμνας από αυτούς.

Για την προστασία των προσωπικών δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου το δικαστήριο μπορεί:

1. να θέσει προσωρινά το τέκνο στη φροντίδα άλλου προσώπου, ανάδοχης οικογένειας ή ιδρύματος κοινωνικής πρόνοιας
2. να διατάξει περιοριστικά μέτρα
3. να αφαιρέσει από τους γονείς το δικαίωμα να ζουν στο ίδιο σπίτι με το τέκνο και να αναθέσει την καθημερινή φροντίδα του τέκνου σε άλλο πρόσωπο, ανάδοχη οικογένεια ή ίδρυμα κοινωνικής πρόνοιας
4. να παράσχει υποστήριξη στην ανατροφή του τέκνου, αν αυτό παρουσιάζει προβλήματα συμπεριφοράς, με την τοποθέτησή του σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα κοινωνικής πρόνοιας ή
5. να αφαιρέσει από τους γονείς τη γονική μέριμνα.

Στο πλαίσιο των μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου, ο νόμος περί οικογενείας περιέχει διατάξεις για τη ρύθμιση της παροχής προσωρινού καταλύματος για το τέκνο ή της προσωρινής τοποθέτησής του στη φροντίδα άλλου προσώπου, της στέρησης των γονέων από το δικαίωμα να ζουν σε κοινή κατοικία με το τέκνο κ.λπ.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Τα ζητήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο της γονικής μέριμνας μπορούν να επιλυθούν με την κατάρτιση προγράμματος κοινής γονικής μέριμνας ή με δικαστική απόφαση.

Το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας είναι γραπτή συμφωνία μεταξύ των γονέων που ορίζει τρόπους κοινής άσκησης της γονικής μέριμνας σε περιπτώσεις που οι γονείς του τέκνου δεν ζουν μαζί μόνιμα ως οικογένεια. Το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας πρέπει να ορίζει τα παρακάτω:

1. τον τόπο και τη διεύθυνση κατοικίας του τέκνου,
2. τον χρόνο που θα περνάει το τέκνο με κάθε γονέα,
3. τους τρόπους ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τη συγκατάθεση που απαιτείται κατά τη λήψη σημαντικών αποφάσεων για το τέκνο και τους τρόπους ανταλλαγής σημαντικών πληροφοριών για το τέκνο,
4. το ύψος της υποχρέωσης διατροφής του γονέα με τον οποίο δεν κατοικεί το τέκνο, και
5. τον τρόπο επίλυσης μελλοντικών ζητημάτων. Οι γονείς μπορούν να καταρτίζουν το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας μόνιμοι ή στο πλαίσιο της υποχρεωτικής συμβουλευτικής διαδικασίας ή της διαδικασίας οικογενειακής διαμεσολάβησης.

Αν οι γονείς δεν καταφέρουν να συμφωνήσουν όσον αφορά το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας ή αν αυτό απορριφθεί από το δικαστήριο, οποιοσδήποτε εκ των γονέων ή το τέκνο μπορεί να ασκήσει αγωγή για την επίλυση τυχόν ζητημάτων που αφορούν τον γονέα με τον οποίο θα διαμένει το τέκνο, τους τρόπους άσκησης της γονικής μέριμνας, την επικοινωνία του τέκνου με τον έτερο γονέα ή τη διατροφή του τέκνου. Στη διαδικασία για τον προσδιορισμό του γονέα με τον οποίο θα διαμένει το τέκνο, της άσκησης της γονικής μέριμνας ή της επικοινωνίας του τέκνου με τον έτερο γονέα, το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τυχόν αιτήματα των μερών. Το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί σχετικά με τον γονέα με τον οποίο θα διαμένει το τέκνο, τους τρόπους με τους οποίους αυτό θα διατηρεί επικοινωνία με τον έτερο γονέα και την άσκηση γονικής μέριμνας βάσει συμφωνίας μεταξύ των γονέων, εάν θεωρεί ότι η συμφωνία αυτή είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.

Το δικαστήριο αποφασίζει αυτεπαγγέλτως με ποιον γονέα θα διαμένει το τέκνο, τους τρόπους άσκησης της γονικής μέριμνας, τους τρόπους επικοινωνίας του τέκνου με τον έτερο γονέα και τη διατροφή του τέκνου, με την έκδοση απόφασης για την οριστική λύση του γάμου ή την ακύρωσή του ή την έκδοση διαζυγίου και σε άλλες περιπτώσεις που οι γονείς δεν μένουν μαζί, ή με την έκδοση απόφασης σε περίπτωση προσβολής της μητρότητας ή της πατρότητας, αν η έκδοση της εν λόγω απόφασης είναι δυνατή και απαραίτητη όσον αφορά την έκβαση της νομικής διαδικασίας και τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Για να είναι εκτελεστό, το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας μπορεί να υποβληθεί στο δικαστήριο στο πλαίσιο διαδικασίας ex parte αυτό θα δώσει στο δικαστήριο τη δυνατότητα να ελέγξει το περιεχόμενό του και να το εγκρίνει ή να το απορρίψει σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί οικογενείας. Το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα του τέκνου ή σε περίπτωση που η τροποποίηση είναι απαραίτητη λόγω σημαντικών αλλαγών στις περιστάσεις. Αν τροποποιηθεί, το πρόγραμμα θα πρέπει να υποβληθεί στο δικαστήριο στο πλαίσιο διαδικασίας ex parte, προκειμένου το δικαστήριο να ελέγξει το περιεχόμενό του και να εγκρίνει ή να απορρίψει τις τροποποιήσεις.

Το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί σχετικά με τον γονέα με τον οποίο θα διαμένει το τέκνο, τους τρόπους με τους οποίους αυτό θα διατηρεί επικοινωνία με τον έτερο γονέα και την άσκηση γονικής μέριμνας βάσει συμφωνίας μεταξύ των γονέων, εάν θεωρεί ότι η συμφωνία αυτή είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Αν οι γονείς αποφασίσουν να ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, η συμφωνία πρέπει να ρυθμίζει όλα τα σημαντικά ζητήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας. Όσον αφορά τα ένδικα μέσα ή την τροποποίηση της απόφασης του δικαστηρίου, η απόφασή του που βασίζεται σε συμφωνία των γονέων όσον αφορά την άσκηση κοινής γονικής μέριμνας έχει το ίδιο έννομο αποτέλεσμα με το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας, όπως εγκρίθηκε από το δικαστήριο. Η απόφαση δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει επεξηγηματικές σημειώσεις όσον αφορά τη γονική μέριμνα ή την επικοινωνία του τέκνου με τον έτερο γονέα εάν η απόφαση βασίζεται στην παραπάνω συμφωνία των γονέων για την κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Αν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας, τότε το κέντρο κοινωνικής πρόνοιας θα τους ενθαρρύνει να προσπαθήσουν να συμφωνήσουν στο πλαίσιο διαδικασίας οικογενειακής διαμεσολάβησης, εκτός αν η εν λόγω υπόθεση δεν υπόκειται σε κανονιστικές απαιτήσεις διαμεσολάβησης. Αν γονείς που προτίθενται να πάρουν διαζύγιο δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας, το κέντρο κοινωνικής πρόνοιας θα τους ενημερώσει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας διαζυγίου που θα κινηθεί από οποιονδήποτε από τους συζύγους, το δικαστήριο αυτεπάγγελτα:

1. θα εκδώσει απόφαση προσδιορισμού του γονέα με τον οποίο θα διαμένει το τέκνο
2. θα αφήσει το τέκνο να εκφράσει την άποψή του σύμφωνα με τον νόμο περί οικογενείας, και
3. θα διορίσει ειδικό επίτροπο για το τέκνο σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί οικογενείας.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Σύμφωνα με το άρθρο 413 του νόμου περί οικογενείας, το δικαστήριο αποφασίζει αυτεπαγγέλτως με ποιον γονέα θα διαμένει το τέκνο, τους τρόπους άσκησης της γονικής μέριμνας, τους τρόπους επικοινωνίας του τέκνου με τον έτερο γονέα, τη διατροφή του τέκνου, με την έκδοση απόφασης για την οριστική

λύση του γάμου ή την ακύρωσή του ή την έκδοση διαζυγίου και σε άλλες περιπτώσεις που οι γονείς δεν μένουν μαζί, ή με την έκδοση απόφασης σε περίπτωση προσβολής της μητρότητας ή της πατρότητας, αν η έκδοση της εν λόγω απόφασης είναι δυνατή και απαραίτητη όσον αφορά την έκβαση της νομικής διαδικασίας και τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης.

Το δικαστήριο μπορεί

1. να περιορίσει ή να απαγορεύσει την επικοινωνία του τέκνου με τον έτερο γονέα
  2. να αποφασίσει ότι η επικοινωνία θα επιτηρείται από εμπειρογνώμονα
  3. να λάβει μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου ανάλογα με τις περιστάσεις ή
  4. να αποφανθεί σχετικά με την επικοινωνία του τέκνου με τον θετό γονέα αν αυτός ζούσε με το τέκνο και το φρόντιζε κατά τον χρόνο λύσης του γάμου.
- Σύμφωνα με το άρθρο 417 του νόμου περί οικογενείας, στις διαδικασίες σχετικά με την επικοινωνία του τέκνου με τον έτερο γονέα το δικαστήριο οφείλει να ενημερώνει τους γονείς ότι η επικοινωνία αυτή είναι σημαντική για την ευημερία του τέκνου, να ενθαρρύνει τους γονείς να συμφωνήσουν και να συμμετάσχουν στη διαδικασία οικογενειακής διαμεσολάβησης σε όλες τις περιπτώσεις πλην των περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας και να καταλήξουν σε συμφωνία, να διασφαλίζει ότι ο τόπος στον οποίο το τέκνο θα επικοινωνεί με τον έτερο γονέα είναι κατάλληλος για το τέκνο, λαμβανομένων υπόψη των γεωγραφικών και χρονικών περιορισμών του έτερου γονέα. Η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να περιέχει πληροφορίες σχετικά με τους τρόπους, τον χρόνο και τον τόπο στον οποίο ο έτερος γονέας μπορεί να παραλαμβάνει και να επιστρέφει το τέκνο και, αν χρειάζεται, λεπτομέρειες σχετικά με το κόστος της επικοινωνίας. Στις επεξηγηματικές σημειώσεις της απόφασης, το δικαστήριο θα περιλαμβάνει γραπτή προειδοποίηση στην οποία θα περιγράφονται οι έννομες συνέπειες τυχόν μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση διευκόλυνσης της επικοινωνίας του τέκνου με τον έτερο γονέα (συμπεριλαμβανομένου προστίμου, φυλάκισης ή απόφασης τροποποίησης της απόφασης προσδιορισμού του γονέα με τον οποίο θα διαμένει το τέκνο). Σύμφωνα με το άρθρο 418 του νόμου περί οικογενείας, το δικαστήριο μπορεί, στο πλαίσιο διαδικασίας για τη ρύθμιση της επικοινωνίας του τέκνου με τον έτερο γονέα, να λάβει μέτρα για τη διασφάλιση της εκτέλεσης της απόφασης, αν υπάρχουν υπόνοιες ότι ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο είναι πιθανό να μην συμμορφωθεί με την απόφαση περί επικοινωνίας, και ειδικότερα: 1. να ορίσει πρόσωπο που θα βοηθά στην εκτέλεση της απόφασης ή των συμφωνιών που καθιστούν δυνατή την επικοινωνία του τέκνου με τον έτερο γονέα και 2. να διατάξει τον γονέα με τον οποίο διαμένει το τέκνο να καταθέσει χρηματική εγγύηση. Κατά τη λήψη των εν λόγω μέτρων το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τον τρόπο συμπεριφοράς του γονέα με τον οποίο διαμένει το τέκνο κατά το παρελθόν. Σύμφωνα με το άρθρο 419 του νόμου περί οικογενείας, το δικαστήριο μπορεί, στο πλαίσιο διαδικασίας για τη ρύθμιση της επικοινωνίας του τέκνου με τον έτερο γονέα, να λάβει ένα ή περισσότερα μέτρα με σκοπό τη διασφάλιση της επιστροφής του τέκνου ή την αποφυγή της απαγωγής του τέκνου από τον γονέα που έχει δικαίωμα επικοινωνίας (π.χ. με εντολή στον γονέα που έχει δικαίωμα επικοινωνίας να παραδίσει το διαβατήριό του στο δικαστήριο που έλαβε το μέτρο κατά τον χρόνο επικοινωνίας, με εντολή στον γονέα που έχει δικαίωμα επικοινωνίας να καταθέσει χρηματική εγγύηση, με την απαγόρευση τυχόν δέσμευσης ή επιβάρυνσης των περιουσιακών δικαιωμάτων του γονέα που έχει δικαίωμα επικοινωνίας —οι λεπτομέρειες της εν λόγω απαγόρευσης καταχωρίζονται σε δημόσια μητρώα—, με την απαίτηση ο γονέας που έχει δικαίωμα επικοινωνίας να παρουσιάζεται τακτικά ενώπιον εξουσιοδοτημένου φορέα, όπως κέντρο κοινωνικής πρόνοιας, μαζί με το τέκνο και στον τόπο που πραγματοποιείται η επικοινωνία, με προσδιορισμό του τόπου όπου πρόκειται να πραγματοποιηθεί η επικοινωνία, με απαγόρευση της εξόδου του τέκνου από τη χώρα στην οποία θα πραγματοποιηθεί η επικοινωνία και με καταχώριση των λεπτομερειών της εν λόγω απαγόρευσης σε εθνικό ή διεθνικό πληροφοριακό σύστημα). Κατά τη λήψη των παραπάνω μέτρων το δικαστήριο οφείλει να λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τον τρόπο συμπεριφοράς του γονέα που έχει δικαίωμα επικοινωνίας κατά το παρελθόν. Σύμφωνα με το άρθρο 421 του νόμου περί οικογενείας, δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνονται επεξηγηματικές σημειώσεις στην απόφαση προσδιορισμού της γονικής μέριμνας ή ρύθμισης της επικοινωνίας με το τέκνο, αν η απόφαση βασίζεται σε συμφωνία μεταξύ των γονέων που επιτεύχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί οικογενείας, ή αν η απόφαση ανακοινώθηκε προφορικά παρουσία όλων των μερών και όλα τα μέρη δεσμεύτηκαν να μην καταφύγουν σε ένδικα μέσα.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Σύμφωνα με το άρθρο 99 του νόμου περί οικογενείας, κάθε γονέας οφείλει να εκπροσωπεί ο ίδιος το τέκνο στους τομείς της γονικής μέριμνας από τους οποίους έχει αποκλειστεί ο έτερος γονέας κατά τις διατάξεις του νόμου περί οικογενείας ή δύναμι δικαστικής απόφασης.

Το άρθρο 105 του νόμου περί οικογενείας ορίζει ότι κάθε γονέας μπορεί να ασκεί τη γονική μέριμνα μόνος του, συνολικά ή εν μέρει, ή στον βαθμό που απαιτείται για τη λήψη απόφασης σχετικά με συγκεκριμένο σημαντικό ζήτημα που αφορά το τέκνο. Στις παραπάνω περιπτώσεις, το δικαίωμα γονικής μέριμνας του έτερου γονέα μπορεί να περιοριστεί μόνο με απόφαση του δικαστηρίου η οποία λαμβάνει υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Αν οι γονείς ασκούσαν κοινή γονική μέριμνα πριν από τον θάνατο οποιουδήποτε εξ αυτών, ο επιζών γονέας οφείλει να ασκεί μόνος του τη γονική μέριμνα χωρίς απόφαση δικαστηρίου, εάν ο άλλος γονέας έχει πεθάνει ή κηρυχθεί νεκρός. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την αποκλειστική γονική μέριμνα, το δικαστήριο αποφασίζει κατά πόσον ο γονέας στον οποίο ανατέθηκε η γονική μέριμνα θα πρέπει να εκπροσωπεί το τέκνο σε ζητήματα που αφορούν τα βασικά προσωπικά δικαιώματα του τέκνου από μόνος του ή αν θα είναι απαραίτητη η συγκατάθεση του έτερου γονέα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 100 του νόμου περί οικογενείας (ως εκπροσώπηση του τέκνου σε ζητήματα που αφορούν τα βασικά προσωπικά του δικαιώματα νοείται η εκπροσώπηση σε περίπτωση αλλαγής στο όνομα του τέκνου ή στον τόπο μόνιμης ή προσωρινής διαμονής του, ή όσον αφορά την ελευθερία του να επιλέγει ή να αλλάζει το θρήσκευμά του).

Σύμφωνα με το άρθρο 110 του νόμου περί οικογενείας, ανεξάρτητα από το αν η γονική μέριμνα ασκείται κατ' αποκλειστικότητα ή από κοινού, οι γονείς έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν καθημερινές αποφάσεις σχετικά με το τέκνο από μόνοι τους όταν το τέκνο μένει με οποιονδήποτε εξ αυτών. Σε έκτακτες περιπτώσεις, δηλαδή όταν υπάρχει άμεση απειλή για το τέκνο, κάθε γονέας δικαιούται να λάβει τα απαραίτητα μέτρα προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου χωρίς να εξασφαλίσει τη συγκατάθεση του έτερου γονέα. Οφείλει να ενημερώσει σχετικά τον έτερο γονέα το συντομότερο δυνατό.

Ανεξάρτητα από το αν η γονική μέριμνα ασκείται κατ' αποκλειστικότητα ή από κοινού, οι γονείς οφείλουν να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με την υγεία του τέκνου, τη συνέπεια στην ανατροφή του, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις σχολικές και τις εξωσχολικές δραστηριότητες του τέκνου. Οι πληροφορίες πρέπει να ανταλλάσσονται κατά τρόπο ταχύ και διαφανή και να εστιάζονται αποκλειστικά στο τέκνο.

Κανένας γονέας δεν επιτρέπεται να παραβιάζει την υποχρέωση συνεργασίας που έχει προκειμένου να ελέγξει τον έτερο γονέα.

Πέρα από τα παραπάνω, σύμφωνα με το άρθρο 112 του νόμου περί οικογενείας, ο γονέας που έχει περιοριστεί σε συγκεκριμένους τομείς της γονικής μέριμνας δικαιούται να έχει επικοινωνία με το τέκνο, να λαμβάνει καθημερινές αποφάσεις σχετικά με το τέκνο, να λαμβάνει έκτακτα μέτρα σε περίπτωση άμεσης απειλής για το τέκνο και να ενημερώνεται σχετικά με σημαντικές περιστάσεις που αφορούν τα προσωπικά δικαιώματα του τέκνου. Τα δικαιώματα αυτά μπορούν να περιοριστούν ή να ανακληθούν μόνο με απόφαση δικαστηρίου αν ο περιορισμός ή η ανάκληση απαιτούνται για την προστασία του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου. Ο γονέας που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα του τέκνου δικαιούται να ζητά πληροφορίες για σημαντικές περιστάσεις που αφορούν τα προσωπικά δικαιώματα του τέκνου από τον έτερο γονέα αν έχει έννομο συμφέρον προς τούτο και στον βαθμό που αυτό δεν συγκρούεται με το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Σε περίπτωση διαφοράς, το δικαστήριο εκδίδει απόφαση, στο πλαίσιο ex parte διαδικασίας και κατόπιν αιτήματος του τέκνου ή οποιουδήποτε εκ των γονέων, για τη διασφάλιση της προστασίας του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Σύμφωνα με το άρθρο 108 του νόμου περί οικογενείας, αν οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, οφείλουν να λαμβάνουν κάθε σημαντική απόφαση που αφορά το τέκνο και να παρέχουν τυχόν συγκατάθεση μέσω συμφωνίας. Σημαντικές αποφάσεις για το τέκνο είναι αυτές που αφορούν την εκπροσώπηση των υποθέσεων του όσον αφορά τα βασικά προσωπικά του δικαιώματα και την εκπροσώπηση των υποθέσεων του που αφορούν πολύτιμα περιουσιακά στοιχεία και τα περιουσιακά δικαιώματα του τέκνου. Σημαντικές αποφάσεις για το τέκνο είναι και άλλες αποφάσεις που ενδεχομένως να μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη ζωή του, όπως αυτές που αφορούν την επικοινωνία του τέκνου με τα κοντινά του πρόσωπα, τις έκτακτες ιατρικές διαδικασίες ή θεραπείες και την ελευθερία του τέκνου να επιλέξει σχολείο. Όλες οι αποφάσεις αυτές θα είναι έγκυρες εφόσον ο έτερος γονέας έχει δώσει τη συναίνεσή του. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, π.χ. σε περίπτωση έκτακτης ιατρικής διαδικασίας, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις ειδικών κανονισμών που διέπουν την προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών. Το άρθρο 100 του νόμου περί οικογενείας περιέχει διατάξεις για την εκπροσώπηση του τέκνου σε ζητήματα που αφορούν τα βασικά προσωπικά του δικαιώματα (σε περίπτωση αλλαγής στο όνομα ή τη μόνιμη ή προσωρινή διεύθυνση κατοικίας ή όσον αφορά την ελευθερία επιλογής ή αλλαγής του θρησκευόμενου του τέκνου). Η εκπροσώπηση σε ζητήματα που αφορούν βασικά προσωπικά δικαιώματα του τέκνου θεωρείται έγκυρη αν ο γονέας που εκπροσωπεί το τέκνο έχει λάβει γραπτή έγκριση από τον έτερο γονέα που έχει δικαίωμα εκπροσώπησης του τέκνου. Ο νόμος προβλέπει περιπτώσεις στις οποίες δεν απαιτείται η εν λόγω συγκατάθεση εάν ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο έχει λάβει τη συγκατάθεση κέντρου κοινωνικής πρόνοιας. Αν ο γονέας που εκπροσωπεί το τέκνο δεν μπορεί να λάβει γραπτή συγκατάθεση, το δικαστήριο εκδίδει απόφαση, στο πλαίσιο ex parte διαδικασίας και κατόπιν αιτήματος του τέκνου ή οποιουδήποτε εκ των γονέων, σχετικά με το ποιος γονέας θα εκπροσωπεί το τέκνο στο εν λόγω ζήτημα, με σκοπό την προστασία του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου.

Το άρθρο 101 του νόμου περί οικογενείας περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την εκπροσώπηση σε ζητήματα που αφορούν πολύτιμα περιουσιακά στοιχεία και τα περιουσιακά δικαιώματα του τέκνου.

Σύμφωνα με το άρθρο 109 του νόμου περί οικογενείας, στις περιπτώσεις που οι γονείς με δικαίωμα εκπροσώπησης του τέκνου δεν συμφωνήσουν όσον αφορά σημαντικές αποφάσεις για το τέκνο, το δικαστήριο αποφασίζει, στο πλαίσιο ex parte διαδικασίας και κατόπιν αιτήματος του τέκνου ή οποιουδήποτε εκ των γονέων, για το ποιος γονέας θα εκπροσωπεί το τέκνο στο συγκεκριμένο ζήτημα. Αν πρέπει να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις σχετικά με τα προσωπικά δικαιώματα του τέκνου, οι γονείς πρέπει να συμμετάσχουν στην υποχρεωτική συμβουλευτική διαδικασία πριν κινηθεί διαδικασία ex parte.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Τα αιτήματα και οι αγωγές πρέπει να κατατίθενται ενώπιον του δημοτικού δικαστηρίου που είναι κατά τόπο αρμόδιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (*Zakon o parničnom postupku*), τα δημοτικά δικαστήρια είναι αρμόδια για τη λήψη πρωτόδικης απόφασης στις παρακάτω διαφορές: διαφορές σχετικά με το κατά πόσον ο γάμος έχει λήξει οριστικά ή κατά πόσον ο γάμος θα πρέπει να ακυρωθεί και οι σύζυγοι να πάρουν διαζύγιο διαφορές σχετικά με τον καθορισμό ή την προσβολή της πατρότητας ή της μητρότητας διαφορές σχετικά με τον καθορισμό του γονέα με τον οποίο θα διαμένει το τέκνο και διαφορές που σχετίζονται με τη γονική μέριμνα, σε περίπτωση που εκκρεμεί παράλληλα διαδικασία για τον καθορισμό του κατά πόσον ο γάμος έχει λήξει οριστικά, την ακύρωση του γάμου ή την έκδοση διαζυγίου.

Σύμφωνα με τον νόμο περί οικογενείας, πριν υποβληθεί αίτηση διαζυγίου από τους συζύγους που ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα ανήλικου τέκνου τους ή πριν κινηθούν άλλες νομικές διαδικασίες σχετικά με τη γονική μέριμνα και την επικοινωνία, είναι απαραίτητη η συμμετοχή σε υποχρεωτική συμβουλευτική διαδικασία. Οι διατάξεις του νόμου περί οικογενείας που αφορούν την εφαρμογή υποχρεωτικής συμβουλευτικής διαδικασίας πριν από την κατάθεση αίτησης διαζυγίου από τους συζύγους που ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα ανήλικου τέκνου τους εφαρμόζονται κατ' αναλογία στην υποχρεωτική συμβουλευτική διαδικασία που εφαρμόζεται πριν από την κατάθεση αγωγής για τον προσδιορισμό της γονικής μέριμνας και της επικοινωνίας του τέκνου με τον έτερο γονέα, σε περίπτωση που ο γάμος ή η σχέση συμβίωσης των γονέων του έχει λήξει οριστικά. Ο νόμος προβλέπει περιπτώσεις στις οποίες δεν διεξάγεται υποχρεωτική συμβουλευτική διαδικασία. Η υποχρεωτική συμβουλευτική διαδικασία ξεκινά μόλις αυτό ζητηθεί από κάποιον από τα μέρη. Το αίτημα υποβάλλεται σε κέντρο κοινωνικής πρόνοιας, γραπτώς ή προφορικά (με δήλωση που καταχωρίζεται σε μητρώο). Η υπηρεσία υποχρεωτικής συμβουλευτικής διαδικασίας παρέχεται από ομάδα εμπειρογνομώνων του κέντρου κοινωνικής πρόνοιας που είναι αρμόδιο στον τόπο όπου το τέκνο έχει μόνιμη ή προσωρινή διεύθυνση κατοικίας, ή του τόπου όπου οι σύζυγοι ή οι αναγνωρισμένοι σύντροφοι κατά το κοινό δίκαιο είχαν την τελευταία τους κοινή, μόνιμη ή προσωρινή, διεύθυνση κατοικίας. Η υποχρεωτική συμβουλευτική διαδικασία είναι διαδικασία που συνεπάζεται την προσωπική συμμετοχή των μελών της οικογένειας (δεν επιτρέπεται η συμμετοχή αντιπροσώπων). Με την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής συμβουλευτικής διαδικασίας, το κέντρο κοινωνικής πρόνοιας συντάσσει έκθεση, η οποία παραμένει έγκυρη για έξι μήνες από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συμβουλευτικής διαδικασίας. Πριν δοθεί στον αιτούντα η δυνατότητα κατάθεσης αίτησης διαζυγίου είναι απαραίτητη η συμμετοχή στην πρώτη συνεδρία οικογενειακής διαμεσολάβησης. Ανάλογα με το είδος αγωγής που ασκείται (γαμική διαφορά, διαφορά για τον προσδιορισμό ή την προσβολή της μητρότητας ή της πατρότητας, διαφορά για τη γονική μέριμνα, διαφορά σχετικά με την επικοινωνία, αγωγή συναινετικού διαζυγίου, ή αίτηση έγκρισης προγράμματος κοινής γονικής μέριμνας), ο αιτών οφείλει να υποβάλει, μαζί με τα άλλα έγγραφα, την έκθεση της υποχρεωτικής συμβουλευτικής διαδικασίας / την απόδειξη συμμετοχής στην πρώτη συνεδρία οικογενειακής διαμεσολάβησης / το πρόγραμμα κοινής γονικής μέριμνας. Τα απαιτούμενα έγγραφα διαφέρουν ανάλογα με το είδος αγωγής που ασκείται.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Σε όλες τις αγωγές οικογενειακού δικαίου σχετικά με τέκνα, οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να λαμβάνουν επείγοντα μέτρα, προστατεύοντας παράλληλα το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι. Η δωρεάν νομική συνδρομή ρυθμίζεται στον νόμο περί δωρεάν νομικής συνδρομής (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) [*Narodne novine* (NN Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Κροατίας) αριθ. 143/2013].

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι. Τα μέρη μπορούν να ασκήσουν έφεση κατά πρωτόδικης απόφασης εντός δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία επίδοσης αντιγράφου της απόφασης, εκτός αν προβλέπεται διαφορετική προθεσμία στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Εκτός αν ο νόμος προβλέπει κάτι διαφορετικό, μπορεί να ασκηθεί έφεση κατά πρωτόδικης απόφασης που εκδίδεται στο πλαίσιο ειδικής διαδικασίας ex parte που ρυθμίζεται από τον νόμο περί οικογενείας. Οι εφέσεις πρέπει να ασκούνται εντός δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία επίδοσης της απόφασης.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Αρμόδιο είναι το δημοτικό δικαστήριο που είναι κατά τόπο αρμόδιο. Κάθε διαδικασία εκτέλεσης πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί αναγκαστικής εκτέλεσης (*Ovršni zakon*), ωστόσο ο νόμος περί οικογενείας περιέχει ειδικές διατάξεις σχετικά με την εκτέλεση που αποσκοπούν στη διασφάλιση της επιστροφής του τέκνου και σχετικά με την εκτέλεση που αποσκοπεί στη διασφάλιση της διατήρησης της επικοινωνίας με το τέκνο (άρθρα 509-525 του νόμου περί οικογενείας).

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Πρέπει να υποβάλετε αίτηση αναγνώρισης απόφασης αλλοδαπού δικαστηρίου σύμφωνα με τον νόμο περί επίλυσης περιπτώσεων σύγκρουσης νόμων μεταξύ της κροατικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας τρίτων χωρών όσον αφορά ορισμένες σχέσεις (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (NN, αριθ. 53/91, 8/01).

Από την 1η Ιουλίου 2013, η Κροατία εφαρμόζει τον κανονισμό (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000. Το κεφάλαιο III του εν λόγω κανονισμού εφαρμόζεται κατ' αναλογία στην αναγνώριση και την κήρυξη της εκτελεστότητας των αποφάσεων που αφορούν τη γονική μέριμνα. Η αίτηση για αναγνώριση ή μη, η αίτηση για κήρυξη της εκτελεστότητας και το αίτημα εκτέλεσης υποβάλλονται στο δημοτικό δικαστήριο που είναι κατά τόπο αρμόδιο.

Τα αιτήματα και οι αγωγές πρέπει να κατατίθενται ενώπιον του δημοτικού δικαστηρίου που είναι κατά τόπο αρμόδιο.

Οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, εφαρμόζονται στις διαδικασίες αναγνώρισης και εκτέλεσης των αποφάσεων που εκδίδουν αλλοδαπά δικαστήρια.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Οι προσφυγές πρέπει να υποβάλλονται σε δημοτικό δικαστήριο. Το επαρχιακό δικαστήριο αποφασίζει σχετικά με τις προσφυγές.

Οι διαδικασίες προσφυγής διέπονται από τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, και από τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Σύμφωνα με το άρθρο 40 του νόμου περί επίλυσης περιπτώσεων σύγκρουσης νόμων μεταξύ της κροατικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας τρίτων χωρών όσον αφορά ορισμένες σχέσεις, στις σχέσεις γονέων και τέκνων εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας ιθαγένειας των γονέων και των τέκνων. Αν οι γονείς και τα τέκνα έχουν ιθαγένεια διαφορετικών χωρών, εφαρμόζεται ο νόμος της χώρας στην οποία έχουν όλοι τους μόνιμη διεύθυνση κατοικίας. Αν οι γονείς και τα τέκνα έχουν ιθαγένεια διαφορετικών χωρών και αν δεν έχουν μόνιμη διεύθυνση κατοικίας στην ίδια χώρα, εφαρμόζεται η νομοθεσία της Κροατίας αν είτε το τέκνο είτε οποιοσδήποτε εκ των γονέων είναι υπήκοος Κροατίας. Οι σχέσεις γονέων και τέκνων που δεν καλύπτονται από τις παραπάνω διατάξεις διέπονται από το δίκαιο της χώρας ιθαγένειας του τέκνου.

Από την 1η Ιανουαρίου 2006, η Κροατία εφαρμόζει τη σύμβαση της Χάγης του 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών.

Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε:

τον νόμο περί οικογενείας (NN, αριθ. 103/15 και 98/19)

τον νόμο περί αναγκαστικής εκτέλεσης (NN, αριθ. 112/12, 25/13, 93/14)

τον νόμο περί επίλυσης περιπτώσεων σύγκρουσης νόμων μεταξύ της κροατικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας τρίτων χωρών όσον αφορά ορισμένες σχέσεις (NN, αριθ. 53/91, 88/01)

τον νόμο περί δωρεάν νομικής συνδρομής (NN, αριθ. 143/2013)

τον νόμο για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (NN, αριθ. 127/2013)

τον κανονισμό (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

Your Europe

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 15/04/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [it](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Ιταλία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Στο ιταλικό δίκαιο, ο όρος «γονική εξουσία» (*potestà genitoriale*) αντικαταστάθηκε από τον όρο «γονική μέριμνα» (*responsabilità genitoriale*) από τον νόμο αριθ. 219/2012, ο οποίος μεταρρύθμισε τις σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων, και από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 154/2013, του οποίου οι διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ στις 7 Φεβρουαρίου 2014.

Ως γονική μέριμνα νοείται το καθήκον διατροφής, ανατροφής, εκπαίδευσης και παροχής ηθικής υποστήριξης στα τέκνα, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ικανοτήτων, των κλίσεων και των προσδοκιών τους.

Επίσης, τα τέκνα έχουν το δικαίωμα να διατηρούν ισορροπημένη και αδιάλειπτη σχέση και με τους δύο γονείς, να λαμβάνουν φροντίδα, να ανατρέφονται, να εκπαιδεύονται και να στηρίζονται ηθικά από τον καθέναν και να διατηρούν ουσιαστικές σχέσεις με τους ανιόντες και τους συγγενείς κάθε γονέα.

Και τα τέκνα έχουν ορισμένα καθήκοντα: να σέβονται τους γονείς τους και να συμβάλλουν στη συντήρηση της οικογένειας για όσο διάστημα διαμένουν εντός της οικογένειας.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η γονική μέριμνα απορρέει απευθείας από τον νόμο όταν οι γονείς είναι έγγαμο ζευγάρι. Σ' αυτή την περίπτωση, και οι δύο γονείς ασκούν τη γονική μέριμνα των τέκνων τους.

Εάν οι γονείς δεν έχουν συνάψει γάμο, τη γονική μέριμνα ασκεί ο γονέας που έχει αναγνωρίσει το τέκνο. Εάν και οι δύο γονείς έχουν αναγνωρίσει το τέκνο, ασκούν και οι δύο τη γονική μέριμνα αυτού, ωσάν να ήταν έγγαμοι. Εάν οι γονείς δεν είναι έγγαμοι και δεν έχουν αναγνωρίσει ταυτόχρονα το τέκνο, δεν επιτρέπεται δεύτερη αναγνώριση χωρίς τη συναίνεση του γονέα ο οποίος έχει ήδη προβεί στην αναγνώριση.

Η γονική μέριμνα πρέπει να ασκείται από τους γονείς με κοινή συμφωνία, αφού ληφθούν υπόψη οι ικανότητες, οι φυσικές κλίσεις και οι προσδοκίες του τέκνου. Ιδίως, οι γονείς πρέπει να καθορίσουν τον τόπο συνήθους διαμονής του τέκνου τους με κοινή συμφωνία.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Εάν το τέκνο στερείται προσωρινά του κατάλληλου οικογενειακού περιβάλλοντος, γίνονται ενέργειες για να τοποθετηθεί σε ανάδοχη οικογένεια.

Επιπλέον, όταν οι γονείς δεν είναι επαρκώς ικανοί να φροντίζουν την ανατροφή των τέκνων τους, για παράδειγμα όταν είναι εξαιρετικά επιθετικοί, τα δικαστήρια συχνά απονέμουν την επιμέλεια στις κοινωνικές υπηρεσίες του τόπου κατοικίας της οικογένειας. Συνήθως αυτό συνεπάγεται περιορισμούς στην άσκηση της γονικής μέριμνας: κατά κανόνα, οι αποφάσεις για την υγεία, την εκπαίδευση και την ανατροφή του τέκνου λαμβάνονται από τις κοινωνικές υπηρεσίες του τόπου κατοικίας της οικογένειας. Σ' αυτή την περίπτωση, το τέκνο συνήθως εξακολουθεί να διαμένει και με τους δύο γονείς του ή με τον έναν γονέα. Σε σοβαρότερες περιπτώσεις, το δικαστήριο διατάσσει την απομάκρυνση του τέκνου από την οικογενειακή εστία.

Εάν ένας γονέας αθετήσει ή αμελήσει τα καθήκοντά του ή κάνει κατάχρηση των συναφών εξουσιών, με αποτέλεσμα να προκληθεί σημαντική βλάβη στο τέκνο, το δικαστήριο μπορεί να αφαιρέσει τη γονική μέριμνα από τον εν λόγω γονέα.

Εάν και οι δύο γονείς έχουν αποβιώσει ή έχει ανακληθεί η γονική τους μέριμνα ή δεν είναι σε θέση να ασκούν τη γονική μέριμνα για οποιονδήποτε άλλον λόγο, διορίζεται επίτροπος. Ο επίτροπος φροντίζει το τέκνο, το εκπροσωπεί σε όλες τις αστικές διαδικασίες και διαχειρίζεται τα περιουσιακά του στοιχεία.

Ο Αστικός Κώδικας προβλέπει επίσης τη δυνατότητα διορισμού ειδικού επιτρόπου από το δικαστήριο όταν και οι δύο γονείς δεν μπορούν ή δεν είναι πρόθυμοι – ή όταν ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα δεν είναι σε θέση ή δεν είναι πρόθυμος – να διεξαγάγουν μία ή περισσότερες πράξεις προς όφελος του τέκνου πέραν όσων άπτονται της συνήθους διαχείρισης. Σ' αυτή την περίπτωση, ο ειδικός επίτροπος εξουσιοδοτείται να διενεργεί τις εν λόγω πράξεις.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς δεν παύει μετά τον χωρισμό, τη λύση, την παύση των αστικών συνεπειών, την ακύρωση και την ακυρότητα του γάμου.

Η συνήθης μορφή επιμέλειας, με την οποία διασφαλίζεται η από κοινού ανατροφή των τέκνων, είναι η άσκηση της επιμέλειας από κοινού, η οποία συνεπάγεται την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας και από τους δύο γονείς.

Οι αποφάσεις που έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα για τα τέκνα και αφορούν την εκπαίδευση, την ανατροφή, την υγεία και την επιλογή της συνήθους διαμονής του τέκνου λαμβάνονται με κοινή συμφωνία μεταξύ των γονέων και προς όφελος του τέκνου, αφού ληφθούν υπόψη οι ικανότητές του, οι φυσικές του κλίσεις και οι προσδοκίες του αντίθετως, για τα θέματα που άπτονται της συνήθους διαχείρισης, οι γονείς μπορούν να ασκούν χωριστά τη γονική μέριμνα (άρθρο 337ter του Αστικού Κώδικα).

Η επιμέλεια που ασκείται από κοινού δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι το τέκνο μοιράζει εξίσου τον χρόνο του μεταξύ των γονέων. Κατά κανόνα, η απόφαση χωρισμού ή διαζυγίου καθορίζει το ποιος είναι ο συμβιών γονέας – δηλαδή, ο γονέας με τον οποίο διαμένει μόνιμα το τέκνο – και στη συνέχεια καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο μη συμβιών γονέας μπορεί να περνάει χρόνο με το τέκνο. Είναι επίσης πιθανό να διαμοιράζεται ισότιμα ο χρόνος που περνάει το τέκνο με κάθε γονέα, αν οι γονείς διαμένουν πλησίον ο ένας του άλλου και διάγουν παρόμοιο βίο, εφόσον η εν λόγω ρύθμιση δεν έχει δυσμενή αντίκτυπο στην κοινωνική ή σχολική ζωή των παιδιών.

Ωστόσο, αν η άσκηση της επιμέλειας από κοινού δεν εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, ο δικαστής μπορεί να απονείμει αποκλειστική επιμέλεια στον έναν γονέα, με αιτιολογημένη του απόφαση (άρθρο 337ter του Αστικού Κώδικα).

Συνηθέστερα απονέμεται αποκλειστική επιμέλεια αν: 1. ένας από τους γονείς θέσει σε κίνδυνο τη σωματική και ψυχολογική ευημερία του παιδιού (βίαιος γονέας, γονέας με βεβαρημένο ποινικό μητρώο, γονέας εθισμένος στα ναρκωτικά ή αλκοολικός) 2. ο γονέας δεν μπορεί να στηρίξει υλικά και ψυχικά το τέκνο ή το παραμελεί πλήρως 3. ο ένας γονέας κακολογεί τον άλλον μπροστά στο τέκνο 4. η εχθρότητα μεταξύ των γονέων είναι τόσο έντονη που θα μπορούσε να κλονίσει την ισορροπία και την ψυχοσωματική ανάπτυξη του τέκνου.

Σε περίπτωση αποκλειστικής επιμέλειας, η γονική μέριμνα ασκείται από τον γονέα στον οποίο έχει απονεμηθεί η επιμέλεια, αλλά κάθε απόφαση η οποία έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για το τέκνο πρέπει να λαμβάνεται και από τους δύο γονείς, εκτός αν υπαγορεύεται διαφορετικά από ιδιαίτερα σοβαρές περιστάσεις, για παράδειγμα σε περίπτωση βίαιης ή κακοποιητικής συμπεριφοράς (άρθρο 337ter του Αστικού Κώδικα).

Ο γονέας ο οποίος δεν ασκεί τη γονική μέριμνα έχει το δικαίωμα και το καθήκον να επιβλέπει την εκπαίδευση, την ανατροφή και τις συνθήκες διαβίωσης του τέκνου (τελευταία παράγραφος του άρθρου 316).

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Η συμφωνία των γονέων για τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας μετά τον χωρισμό τους πρέπει να υποβληθεί στο κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο, το οποίο στη συνέχεια θα ελέγξει αν η συμφωνία διασφαλίζει τα δικαιώματα και την ευημερία των τέκνων και, αν πειστεί περί αυτού, θα εγκρίνει τη συμφωνία. Εάν ένα έγγαμο ζευγάρι με ανήλικα τέκνα επιθυμεί να προχωρήσει σε χωρισμό ή διαζύγιο και έχει καταλήξει σε συμφωνία για την επιμέλεια των παιδιών και την άσκηση της γονικής μέριμνας, τότε οι γονείς μπορούν να επιλέξουν μια από τις παρακάτω λύσεις:

α) να υποβάλουν κοινή αίτηση στο δικαστήριο για να εγκριθεί η συμφωνία τους

β) να προσφύγουν σε «διαπραγματεύσεις με νομική συνδρομή» (άρθρο 6 του νομοθετικού διατάγματος αριθμ. 132/2014): η εν λόγω διαδικασία συνιστά συμφωνία μέσω της οποίας τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται καλόπιστα και δίκαια για να διακανονίσουν φιλικά τη διαφορά σχετικά με τον χωρισμό και την επιμέλεια των τέκνων.

Σε περίπτωση ανήλικων τέκνων (αλλά και ενήλικων τέκνων με ανικανότητα ή σοβαρή αναπηρία ή οικονομική εξάρτηση), η συμφωνία που έχει επιτευχθεί με διαπραγμάτευση με νομική συνδρομή πρέπει να διαβιβαστεί, εντός δέκα ημερών, στον εισαγγελέα του αρμόδιου δικαστηρίου, ο οποίος θα την εγκρίνει αν κρίνει ότι εξυπηρετεί το συμφέρον των τέκνων. Αν, όμως, ο εισαγγελέας κρίνει ότι η συμφωνία δεν εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον των τέκνων, θα τη διαβιβάσει εντός πέντε ημερών στον πρόεδρο του δικαστηρίου, ο οποίος θα ορίσει ημερομηνία για την εμφάνιση των μερών εντός των επόμενων τριάντα ημερών και θα ενεργήσει αμελλητί.

Μετά την έγκρισή της η συμφωνία αποκτά ίδια ισχύ με τις δικαστικές διαταγές που εκδίδονται σε περίπτωση χωρισμού ή διαζυγίου.

Εάν οι γονείς δεν είναι έγγαμοι, είναι δυνατή μόνο η πρώτη λύση (δηλαδή, η έγκριση συμφωνίας από το δικαστήριο).

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Για την επίλυση των ζητημάτων που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας οι γονείς μπορούν να προσφύγουν σε οικογενειακό διαμεσολαβητή. Σκοπός της διαμεσολάβησης δεν είναι η επίτευξη συμφιλίωσης του ζευγαριού, αλλά η επίτευξη αμοιβαίας συμφωνίας για τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας

και, ως εκ τούτου, η αποτροπή και η ελάττωση κάθε είδους συγκρούσεων. Ωστόσο, οι λύσεις που επιτυγχάνονται από κοινού πρέπει να υποβάλλονται στο δικαστήριο, το οποίο θα κρίνει αν εξυπηρετούν τα συμφέροντα του τέκνου.

Εάν η διαφορά εξακολουθεί να υφίσταται, πρέπει να εισαχθεί ενώπιον του δικαστηρίου το οποίο είναι αρμόδιο για τη δίκη χωρισμού, διαζυγίου και επιμέλειας του τέκνου.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Διακρίνονται δύο υποθετικές περιπτώσεις.

α) Εάν οι γονείς διαφωνούν σε ιδιαίτερα σημαντικά ζητήματα, μπορούν να φέρουν τη διαφορά ενώπιον του δικαστηρίου. Σ' αυτή την περίπτωση, το δικαστήριο προτείνει αρχικά τις πλέον συμφέρουσες λύσεις για το τέκνο και την οικογενειακή μονάδα. Εάν η διαφορά εξακολουθεί να υφίσταται, το δικαστήριο απονέμει την εξουσία απόφασης για το συγκεκριμένο ζήτημα στον γονέα που κρίνει πιθανότερο ότι θα φροντίσει τα συμφέροντα του τέκνου.

β) οι γονείς μπορούν να ασκήσουν αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου για την έκδοση απόφασης η οποία θα ρυθμίζει την επιμέλεια και τη διαμονή των τέκνων (κατά κανόνα σε περίπτωση χωρισμού των γονέων). Σ' αυτή την περίπτωση, το δικαστήριο αποφασίζει για:

την επιμέλεια των τέκνων, επιλέγοντας αρχικά τη λύση της άσκησης της επιμέλειας από κοινού (δηλαδή και από τους δύο γονείς), τον χρόνο και τους όρους διαμονής με κάθε γονέα, το ποσό της διατροφής που παρέχεται στα τέκνα και εν γένει τη συνεισφορά κάθε γονέα στα έξοδα για τη φροντίδα, την εκπαίδευση και την ανατροφή των τέκνων.

Επειδή οι πιο σημαντικές αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με κοινή συμφωνία ακόμη κι όταν οι γονείς έχουν χωρίσει ή βρίσκονται σε διάσταση, αν οι γονείς διαφωνούν για ένα επιμέρους ζήτημα, μπορούν να φέρουν τη διαφορά ενώπιον δικαστηρίου, όπως εξηγήθηκε στο στοιχείο α).

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενες να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Ο γονέας στον οποίο έχει απονεμηθεί η αποκλειστική επιμέλεια των παιδιών ασκεί αποκλειστικά τη γονική μέριμνα, εκτός αν διατάξει διαφορετικά το δικαστήριο. Ο εν λόγω γονέας μπορεί ιδίως να λαμβάνει επίσης ανεξάρτητα αποφάσεις οι οποίες δεν άπτονται της συνήθους διαχείρισης.

Ωστόσο, ακόμη κι όταν έχει απονεμηθεί αποκλειστική επιμέλεια σε έναν γονέα, οι αποφάσεις που εξυπηρετούν το βέλτιστο συμφέρον των τέκνων (όσες αφορούν την εκπαίδευση, την ανατροφή και την υγεία) πρέπει να λαμβάνονται και από τους δύο γονείς, εκτός αν ορίζει διαφορετικά η απόφαση για την επιμέλεια.

Γενικά, οι δικαστές κρίνουν ότι η συμφωνία του γονέα ο οποίος δεν ασκεί την επιμέλεια δεν είναι αναγκαία όταν ο εν λόγω γονέας είναι απών, αδιάφορος, μη προσβάσιμος ή έχει συμπεριφερθεί βίαια ή κακοποιητικά στο παρελθόν.

Ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια των τέκνων έχει το δικαίωμα και το καθήκον να επιτηρεί την εκπαίδευση, την ανατροφή και τις συνθήκες διαβίωσης τους και μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο, αν κρίνει ότι οι αποφάσεις που έχουν ληφθεί αντίκεινται στα συμφέροντα των τέκνων.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Εάν απονεμηθεί επιμέλεια από κοινού, η γονική μέριμνα ασκείται και από τους δύο γονείς, οι οποίοι πρέπει να συμφωνήσουν για την κατεύθυνση της ζωής των τέκνων και να λαμβάνουν αποφάσεις από κοινού ως προς την εκπαίδευση, την ανατροφή, την υγεία και την επιλογή τόπου συνήθους διαμονής των τέκνων, διασφαλίζοντας ότι οι εν λόγω αποφάσεις εξυπηρετούν το βέλτιστο συμφέρον των τέκνων. Μόνο ως προς τις αποφάσεις για τα συνήθη ζητήματα διαχείρισης, κατά κανόνα κάθε γονέας ασκεί τη γονική μέριμνα χωριστά για τα διαστήματα που τα τέκνα διαμένουν μ' αυτόν.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Το τακτικό δικαστήριο (*Tribunale ordinario*) είναι αρμόδιο για όλες τις διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια των τέκνων και κάθε συναφές ζήτημα που αφορά τη γονική μέριμνα.

Εάν η διαφορά αφορά την ανάκληση ή τον περιορισμό της γονικής μέριμνας ή την αποκατάσταση της γονικής μέριμνας, χωρίς να τίθενται άλλα ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια των τέκνων, αρμόδιο δικαστήριο είναι το δικαστήριο ανηλίκων (*Tribunale per i minorenni*).

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Εάν το θέμα της επιμέλειας και της άσκησης της γονικής μέριμνας των τέκνων που έχουν γεννηθεί εντός γάμου εμπίπτει στο πλαίσιο της διαφοράς χωρισμού ή διαζυγίου, τηρείται η διαδικασία που προσδιορίζεται στην ενότητα [Διαζύγιο](#).

Τα μέτρα που αφορούν την επιμέλεια και την άσκηση γονικής μέριμνας για τέκνα γεννημένα εκτός γάμου διατάσσονται από το δικαστήριο σε συνεδρίαση κεκλεισμένων των θυρών, αφού ληφθούν συνοπτικές πληροφορίες και αφού διατυπώσουν τις απόψεις τους ο εισαγγελέας και οι γονείς σε επείγουσες περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει προσωρινά μέτρα υπέρ του τέκνου.

Σε κάθε περίπτωση, ο δικαστής μπορεί να διατάξει επείγοντα προσωρινά μέτρα για την προστασία των τέκνων. Η διαδικασία διαφέρει ανάλογα με το αν αφορά τέκνα άγαμων ή έγγαμων ζευγαριών, ωστόσο σε κάθε περίπτωση αρμόδιο είναι το τακτικό δικαστήριο.

Όπως σε κάθε άλλη διαδικασία η οποία αφορά παιδιά, το παιδί εξετάζεται από τον δικαστή αν έχει συμπληρώσει τουλάχιστον το δωδέκατο έτος της ηλικίας του ή πάντως αν έχει την ικανότητα διάκρισης.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Μπορεί να ληφθεί νομική συνδρομή για την κάλυψη του κόστους της δίκης χωρισμού, διαζυγίου και επιμέλειας τέκνων ή της δίκης για τον περιορισμό ή την αφαίρεση της γονικής μέριμνας.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Έφεση κατά απόφασης με την οποία ρυθμίζεται η γονική μέριμνα μπορεί να ασκηθεί ενώπιον του εφετείου (*Corte d'Appello* - δευτεροβάθμιο δικαστήριο).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι δικαστικές αποφάσεις για τη γονική μέριμνα είναι εκτελεστοί τίτλοι.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Οι αποφάσεις για τη γονική μέριμνα οι οποίες έχουν εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους αναγνωρίζονται αυτοδικαίως. Ωστόσο, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 της 27ης Νοεμβρίου 2003, κάθε ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί να υποβάλει αίτηση για την έκδοση απόφασης περί αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης μιας απόφασης.

Για να εκτελεστεί η απόφαση, το ενδιαφερόμενο μέρος πρέπει να υποβάλει αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας στο κατά τόπον αρμόδιο εφετείο. Αφού κηρυχθεί εκτελεστή, η απόφαση εκτελείται με τους ίδιους όρους που θα ίσχυαν αν είχε εκδοθεί στο εν λόγω κράτος μέλος.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Αρμόδιο δικαστήριο είναι το κατά τόπον αρμόδιο εφετείο (με παραπομπή στον τόπο εκτέλεσης της απόφασης, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες). Το ένδικο βόηθημα εκδικάζεται σε δίκη κατ' αντιμωλιαν που περατώνεται με την έκδοση αναγνωριστικής απόφασης κατά της οποίας μπορεί να ασκηθεί αναίρεση για νομικά σφάλματα (*ricorso per cassazione*).

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Η Ιταλία έχει επικυρώσει τη σύμβαση της Χάγης του 1996 και, επομένως, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εν λόγω σύμβασης. Συνεπώς, η ανάθεση και η άρση της γονικής μέριμνας, η άσκηση της και η ανάκληση ή ο περιορισμός της διέπονται από το δίκαιο του κράτους συνήθους διαμονής του τέκνου.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [🇪🇺 Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [🇪🇺 τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 21/07/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Κύπρος

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η έννοια τη "γονικής μέριμνας" περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του ονόματος του παιδιού, την επιμέλειά του, τη διαχείριση της περιουσίας του και την εκπροσώπηση του σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία που αφορά το ίδιο ή την περιουσία του. Στην πράξη καλύπτει όλα τα ζητήματα που αφορούν το παιδί, ως άτομο, καθώς, επίσης, και την περιουσία του.

Η γονική μέριμνα του παιδιού είναι καθήκον και δικαίωμα των γονέων, οι οποίοι το ασκούν από κοινού. Θα πρέπει να ασκείται με γνώμονα τα συμφέροντα του παιδιού (άρθρο 6, Ν.216/1990).

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η γονική μέριμνα ενός τέκνου ασκείται και από τους δύο γονείς από κοινού.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Ναι, σε τέτοιες περιπτώσεις το Δικαστήριο δύναται να διορίσει κηδεμόνα για άσκηση της γονικής μέριμνας (άρθρο 18(2) Περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμος, Ν.216/90).

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση διαζυγίου, ακύρωσης του γάμου ή άκυρου γάμου, η άσκηση της γονικής μέριμνας ρυθμίζεται από το Δικαστήριο, το οποίο μπορεί να την αναθέσει στον ένα από τους δύο γονείς ή και στους δύο από κοινού ή σε τρίτο πρόσωπο (άρθρα 14 και 15, Ν.216/90). Σε περίπτωση που το Δικαστήριο αναθέσει τη γονική μέριμνα στον ένα γονέα μόνο, δύναται επίσης να αποφασίσει και για το δικαίωμα επικοινωνίας του άλλου γονιού με το παιδί με γνώμονα το συμφέρον του παιδιού (άρθρο 17, Ν.216/90).

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Θα πρέπει η συμφωνία να κατασταθεί διάταγμα Δικαστηρίου ούτως ώστε να είναι νομικά δεσμευτική.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Στο παρόν στάδιο δεν υπάρχουν εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς πέραν από την προσφυγή στο Δικαστήριο.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο Δικαστής δύναται να ρυθμίσει οποιοδήποτε θέμα αφορά το τέκνο, συμπεριλαμβανομένου του θέματος της γονικής μέριμνας, επικοινωνίας, μόρφωσης και εκπαίδευσης, υγείας, διαχείρισης περιουσίας, ονόματος, διατροφής, μετάβασης στο εξωτερικό και απαγωγής.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Όχι, καθότι υπάρχουν ζητήματα, όπως η διαχείριση της περιουσίας, που δεν καλύπτονται από την στενότερη έννοια της επιμέλειας.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Από κοινού επιμέλεια σημαίνει στην πράξη ότι οι γονείς θα πρέπει να αποφασίζουν μαζί και από κοινού για θέματα που αφορούν το παιδί τους.

Συνήθως προνοεί ότι το παιδί θα διαμένει εξίσου και με τους δύο γονείς.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Το αρμόδιο δικαστήριο είναι το Οικογενειακό Δικαστήριο της επαρχίας εντός της οποίας ο ανήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του. Η διαδικασία ξεκινά με την καταχώρηση εναρκτήριας αίτησης χωρίς ένορκη δήλωση. Δεν απαιτούνται οποιαδήποτε συνοδευτικά έγγραφα στο στάδιο αυτό.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Η αίτηση επιδίδεται στην άλλη πλευρά, η οποία καλείται να εμφανιστεί στο Δικαστήριο κατά την ημερομηνία που η αίτηση έχει οριστεί και να εκφέρει άποψη. Σε υποθέσεις που αφορούν παιδιά δεν υπάρχει η διαδικασία του κατεπείγοντος, εκτός σε περιπτώσεις απαγωγής ανήλικου. Παρόλα αυτά, λόγω της φύσεώς τους, τα Δικαστήρια φροντίζουν να τους δίνουν προτεραιότητα. Εξάλλου, εφαρμόζονται σε όλες τις διαδικασίες το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συνθήκης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το άρθρο 30 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, σύμφωνα με τα οποία κάθε διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου θα πρέπει να διεκπαιρώνεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι, νοουμένου ότι ικανοποιείτε τα κριτήρια που θέτει ο νόμος και έχετε εξασφαλίσει σχετικό διάταγμα δικαστηρίου δυνάμει του Νόμου 165(I)/2002.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι. Υπάρχει δυνατότητα άσκησης έφεσης ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Οικογενειακού Δικαστηρίου.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Αρμόδιο δικαστήριο αναφορικά με την εκτέλεση του διατάγματος γονικής μέριμνας είναι το δικαστήριο το οποίο έχει εκδώσει το διάταγμα. Η διαδικασία ξεκινά με καταχώρηση αίτησης δια κλήσεως χωρίς ένορκη δήλωση, στην βάση του Τύπου Ι του διαδικαστικού Κανονισμού 2/90.

15 Τι πρέπει να πράξει για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Θα πρέπει να καταχωρήσετε σχετική αίτηση για αναγνώριση και εκτέλεση στη βάση του άρθρου 21(3) του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 2201/2003. Η αίτηση θα πρέπει να καταχωρηθεί στο Οικογενειακό Δικαστήριο εντός της επαρχίας της οποίας διαμένει το παιδί ή ο καθ' ου η αίτηση, σε περίπτωση που το παιδί διαμένει στο εξωτερικό.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Αρμόδιο Δικαστήριο είναι το Οικογενειακό Δικαστήριο της επαρχίας εντός της οποίας διαμένει το παιδί ή ο καθ' ου η αίτηση, σε περίπτωση που το παιδί διαμένει στο εξωτερικό.

Όταν η αίτηση που αναφέρεται πιο πάνω επιδοθεί στον καθ' ου η αίτηση, αυτός έχει το δικαίωμα να εμφανιστεί και να καταχωρήσει Υπεράσπιση ως προνοεί ο Νόμος 121(Ι)/2000. Η διαδικασία αυτή είναι στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 2201/2003.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Εφαρμόζεται το δίκαιο της Κυπριακής Δημοκρατίας και, συγκεκριμένα, ο Νόμος 216/90. Σε περίπτωση όμως που κανείς από τα μέρη δεν διαμένει στην Κύπρο, σύμφωνα με το Ν.216/90, τα Οικογενειακά Δικαστήρια της Δημοκρατίας δεν έχουν δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/02/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [lv](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [en](#)

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Λετονία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Οι γονείς ασκούν τη γονική μέριμνα του τέκνου τους έως την ενηλικίωσή του.

Ως γονική μέριμνα νοείται το δικαίωμα και η υποχρέωση των γονέων να μεριμνούν για το τέκνο και την περιουσία του και να το εκπροσωπούν στις προσωπικές και περιουσιακές του σχέσεις.

Ως φροντίδα του τέκνου νοείται η φροντίδα και επίβλεψή του και το δικαίωμα καθορισμού του τόπου κατοικίας του.

Ως επιμέλεια τέκνου νοείται η διατροφή του, δηλαδή η παροχή τροφής, ένδυσης, στέγης και περίθαλψης, μέριμνας, εκπαίδευσης και ανατροφής (που διασφαλίζουν την πνευματική και σωματική του ανάπτυξη, αφού ληφθούν υπόψη η προσωπικότητά του, οι ικανότητες και τα ενδιαφέροντά του, στο μέτρο του δυνατού, και προετοιμάζουν το παιδί για να παρέχει κοινωνικά επωφελές έργο).

Ως επίβλεψη τέκνου νοείται η φροντίδα για την ασφάλεια του παιδιού και η αποτροπή κινδύνων από τρίτους. Ως δικαίωμα καθορισμού του τόπου κατοικίας του τέκνου νοείται η γεωγραφική επιλογή του τόπου κατοικίας και η επιλογή στέγης.

Η μέριμνα για την περιουσία του τέκνου έχει την έννοια της διατήρησης και χρήσης της περιουσίας του παιδιού με τρόπο που να κατατείνει στη διαφύλαξη και επαύξηση της αξίας της.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Οι γονείς που συμβιώνουν ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα. Οι γονείς οι οποίοι είναι σε διάσταση εξακολουθούν να ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα. Τη φροντίδα και την επιμέλεια ασκεί ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο. Οι γονείς αποφασίζουν από κοινού για τα θέματα που έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ανάπτυξη του τέκνου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Εάν τεθεί σε διακινδύνευση η υγεία ή η ζωή του τέκνου με υπαιτιότητα του γονέα (λόγω εκ προθέσεως συμπεριφοράς ή παράλειψης του γονέα) ή αν ο γονέας κάνει κατάχρηση των δικαιωμάτων του ή δεν παράσχει φροντίδα και επιμέλεια, θέτοντας συνεπώς σε κίνδυνο τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη του παιδιού, το δικαστήριο μπορεί να αφαιρέσει από τον γονέα το δικαίωμα επιμέλειας.

Κατά την αφαίρεση της επιμέλειας από τον έναν γονέα, το δικαστήριο απονέμει την επιμέλεια του τέκνου κατ' αποκλειστικότητα στον άλλον γονέα. Εάν ο γονέας ασκεί την επιμέλεια με τρόπο που δεν μπορεί να διαφυλάξει επαρκώς το τέκνο από κινδύνους ή αν αφαιρεθεί η επιμέλεια και από τους δύο γονείς, το δικαστήριο αναθέτει στο οικογενειακό δικαστήριο να διασφαλίσει την άσκηση μέριμνας εκτός οικίας για το παιδί.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Οι γονείς οι οποίοι είναι σε διάσταση εξακολουθούν να ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα. Τη φροντίδα και την επίβλεψη ασκεί ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο. Οι γονείς αποφασίζουν από κοινού για τα θέματα που έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ανάπτυξη του τέκνου. Οι διαφωνίες των γονέων επιλύονται από το οικογενειακό δικαστήριο, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Η κοινή επιμέλεια παύει όταν ορίζεται η άσκηση της επιμέλειας κατ' αποκλειστικότητα από έναν γονέα, βάσει συμφωνίας των γονέων ή δικαστικής απόφασης.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Εάν οι γονείς συμφωνούν και ασκούν με τη θέλησή τους τη γονική μέριμνα, δεν απαιτείται να ληφθεί η έγκριση αρχής ή δικαστηρίου.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Σε περίπτωση διαφοράς, οι διαφωνίες επιλύονται από το οικογενειακό δικαστήριο. Εάν το οικογενειακό δικαστήριο δεν είναι σε θέση να επιλύσει τις διαφωνίες μεταξύ των γονέων ή δεν εκτελεστεί η δικαστική απόφαση, οι γονείς μπορούν να προσφύγουν στο περιφερειακό δικαστήριο (ή το πρωτοδικείο).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Εάν οι γονείς προσφύγουν στο δικαστήριο, μπορούν να ζητήσουν να απονεμηθεί από κοινού ή κατ' αποκλειστικότητα επιμέλεια. Επιπλέον, αν αυτό κριθεί αναγκαίο, ο δικαστής αποφασίζει για τα ζητήματα διατροφής, τον τόπο κατοικίας κ.λπ. Ο γονέας με δικαίωμα άσκησης της επιμέλειας κατ' αποκλειστικότητα ασκεί την επιμέλεια του τέκνου, η οποία περιλαμβάνει το δικαίωμα να ενεργεί για λογαριασμό του στις προσωπικές και περιουσιακές του σχέσεις και το δικαίωμα επιλογής του τόπου κατοικίας του τέκνου. Κάθε γονέας έχει την υποχρέωση και το δικαίωμα να διατηρεί προσωπική σχέση και απευθείας επαφή με το τέκνο. Η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται επίσης αν το τέκνο αποχωριστεί από την οικογένεια ή δεν διαμένει με τον έναν ή και τους δύο γονείς. Ο γονέας ο οποίος δεν διαμένει με το τέκνο έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται για το τέκνο, ιδίως για την ανάπτυξη, την υγεία, τις σχολικές του επιδόσεις, τα ενδιαφέροντα και τις συνθήκες διαβίωσής του. Οι διαφορές των γονέων ως προς την επιμέλεια θα πρέπει να επιλύονται αφού ληφθούν υπόψη τα συμφέροντα του τέκνου και ζητηθεί η γνώμη του, αν αυτό είναι σε θέση να εκφέρει γνώμη.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενα να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια του τέκνου κατ' αποκλειστικότητα έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την επιμέλεια. Οι γονείς υπέχουν την υποχρέωση να στηρίζουν το τέκνο σύμφωνα με τις ικανότητες και την οικονομική τους κατάσταση. Η υποχρέωση βαρύνει τον πατέρα και τη μητέρα έως ότου το παιδί να είναι σε θέση να βιοποριστεί.

Η υποχρέωση στήριξης του τέκνου δεν παύει αν αυτό χωριστεί από την οικογένεια ή δεν διαμένει με έναν από τους γονείς.

Τα δικαστήρια, όταν αποφασίζουν να απονεμούν την άσκηση της επιμέλειας κατ' αποκλειστικότητα σε έναν γονέα, εξετάζουν τις περιστάσεις της υπόθεσης, δηλαδή ποιος γονέας διαμένει με το τέκνο κατά τον χρόνο άσκησης της αγωγής και ποιος γονέας ασκεί την καθημερινή επιμέλεια του τέκνου. Το παιδί έχει το δικαίωμα να διατηρεί προσωπικές σχέσεις και απευθείας επαφές και με τους δύο γονείς του (δικαιώματα επικοινωνίας). Κάθε γονέας έχει την υποχρέωση και το δικαίωμα να διατηρεί προσωπικές σχέσεις και απευθείας επαφή με το παιδί. Ο γονέας που δεν διαμένει με το τέκνο έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται για το παιδί, ιδίως για την ανάπτυξη, την υγεία, τις σχολικές του επιδόσεις, τα ενδιαφέροντα και τις συνθήκες διαβίωσής του. Η απονομή αποκλειστικής επιμέλειας του τέκνου στον έναν γονέα δεν έχει την έννοια ότι ο άλλος γονέας στερείται το δικαίωμα γονικής μέριμνας.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Εάν οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια των τέκνων τους, μπορούν και οι δύο να ενεργούν για λογαριασμό τους στις προσωπικές και περιουσιακές τους σχέσεις. Οι γονείς αποφασίζουν από κοινού για όλα τα ζητήματα που αφορούν την ανάπτυξη του τέκνου.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Οι αξιώσεις που απορρέουν από τα δικαιώματα επιμέλειας και επικοινωνίας εγείρονται στο δικαστήριο του τόπου κατοικίας του τέκνου. Για αξιώσεις που απορρέουν από τα δικαιώματα επιμέλειας και επικοινωνίας, ως τόπος κατοικίας του τέκνου θεωρείται ο τόπος κατοικίας των γονέων. Εάν ο τόπος κατοικίας των γονέων του τέκνου βρίσκεται σε διαφορετικές διοικητικές περιφέρειες, τόπος κατοικίας του τέκνου θεωρείται αυτός του γονέα με τον οποίο διαμένει το τέκνο. Εάν οι γονείς του τέκνου ή το τέκνο δεν διαθέτουν καταχωρισμένο τόπο κατοικίας, ο τόπος κατοικίας του τέκνου θεωρείται τόπος κατοικίας των γονέων. Η αγωγή θα πρέπει να κατατεθεί σύμφωνα με το άρθρο 128 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Το άρθρο 129 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζεται ως προς τους όρους που διέπουν τα έγγραφα τα οποία θα επισυναφθούν στην αγωγή.

Στην αγωγή μπορεί επίσης να επισυναφθεί η γνώμη του οικογενειακού δικαστηρίου επί του ζητήματος.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Η δικαστική διαδικασία στις αστικές υποθέσεις διέπεται από τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας της Λετονίας. Οι υποθέσεις που αφορούν την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του παιδιού εξετάζονται από το δικαστήριο εκτός σειράς. Το δικαστήριο ζητά τη γνώμη του οικογενειακού δικαστηρίου στις υποθέσεις που αφορούν την απονομή της επιμέλειας, τη φροντίδα του τέκνου και τη διαδικασία άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας και καλεί στη συζήτηση στο ακροατήριο έναν ειδικό για να εξακριβώσει τη γνώμη του παιδιού, αν αυτό είναι σε θέση να την εκφέρει, λαμβανομένων υπόψη της ηλικίας και του βαθμού ωριμότητάς του.

Το δικαστήριο εκδικάζει τις αστικές υποθέσεις σε ανοικτές συνεδριάσεις, εκτός, για παράδειγμα, από τις υποθέσεις δικαιωμάτων επιμέλειας και επικοινωνίας. Ομοίως, το δικαστήριο μπορεί να κηρύξει περαιωμένη τη συνεδρίαση συνολικά ή εν μέρει, ανάλογα με τα συμφέροντα των ανηλίκων, μετά από αιτιολογημένο αίτημα των διαδίκων ή κατά τη διακριτική του ευχέρεια.

Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν αιτιολογημένο αίτημα στο δικαστήριο για να ορίσει ταχύτερο δικάσιμο για την υπόθεση, το οποίο στη συνέχεια εξετάζεται από το δικαστήριο.

Κατόπιν αιτήματος ενός από τους διαδίκους, μπορεί να οριστεί με δικαστική απόφαση ότι οι αποφάσεις διατροφής ή μέρος αυτών και οι αποφάσεις που εκδίδονται σε υποθέσεις ρύθμισης του δικαιώματος επιμέλειας και επικοινωνίας είναι εκτελεστές χωρίς καθυστέρηση.

Κατόπιν αιτήματος ενός διαδίκου, το δικαστήριο εκδίδει απόφαση με την οποία καθορίζει προσωρινά τη διατροφή του παιδιού έως την έκδοση της απόφασης.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Τα πρόσωπα με χαμηλά εισοδήματα ή χωρίς εισοδήματα, στα οποία έχει αναγνωριστεί το εν λόγω καθεστώς με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος, και τα πρόσωπα που περιήλθαν απροσδόκητα σε μια θέση και οικονομική κατάσταση που δεν τους επιτρέπει να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους (λόγω φυσικών καταστροφών, ανωτέρας βίας ή άλλων περιστάσεων οι οποίες διαφεύγουν από τον έλεγχο του προσώπου) ή τελούν πλήρως υπό την πρόνοια του κράτους ή του δήμου (στο εξής, σε «ειδική κατάσταση») έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν οικονομική στήριξη για νομική συνδρομή.

Έπειτα από σχετικό αιτιολογημένο αίτημα του ενδιαφερομένου, το δικαστήριο ή ο δικαστής εξετάζει την οικονομική κατάσταση φυσικού προσώπου και το απαλλάσσει πλήρως ή εν μέρει από την πληρωμή δικαστικών εξόδων για τον κρατικό προϋπολογισμό και αναστέλλει την επιβληθείσα πληρωμή δικαστικών εξόδων για τον κρατικό προϋπολογισμό ή τα χωρίζει σε δόσεις.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι ενάγοντες απαλλάσσονται από την καταβολή των δικαστικών εξόδων για τον κρατικό προϋπολογισμό για αξιώσεις που αφορούν την εισπραξη διατροφής τέκνου.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Η απόφαση μπορεί να προσβληθεί με ένδικο μέσο σύμφωνα με τη γενική διαδικασία, δηλαδή με άσκηση έφεσης (στο εφετείο) ή αναίρεσης (στο Ανώτατο Δικαστήριο).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται μόλις αρχίσουν να παράγουν τα έννομα αποτελέσματά τους ή αμέσως, αν κηρυχθούν άμεσα εκτελεστές.

Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται από δικαστικό επιμελητή.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Οι αποφάσεις των αλλοδαπών δικαστηρίων αναγνωρίζονται και εκτελούνται από τα δικαστήρια της Λετονίας.

Οι αποφάσεις των αλλοδαπών δικαστηρίων αναγνωρίζονται και εκτελούνται σύμφωνα με τη διαδικασία η οποία ορίζεται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

Η αίτηση κήρυξης της εκτελεστότητας κατατίθεται προς εκδίκαση στο περιφερειακό δικαστήριο (ή το πρωτοδικείο) του τόπου μόνιμης κατοικίας του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται το αίτημα αναγκαστικής εκτέλεσης ή του τόπου μόνιμης κατοικίας του παιδιού το οποίο αφορά η αναγκαστική εκτέλεση. Η απόφαση κήρυξης της εκτελεστότητας μιας απόφασης ή η απόφαση η οποία απορρίπτει την κήρυξη της εκτελεστότητας εκδίδεται από τον δικαστή κατά την αποκλειστική διακριτική του ευχέρεια, σύμφωνα με την αίτηση που υποβλήθηκε και τα επισυναπτόμενα σ' αυτήν έγγραφα, εντός 10 ημερών από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης, χωρίς κλήτευση των διαδίκων.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Κατά της απόφασης πρωτοβάθμιου δικαστηρίου επί αιτήσεως αναγνώρισης απόφασης αλλοδαπού δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αυτοτελής ένσταση ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου, και η απόφαση του περιφερειακού δικαστηρίου επί της εν λόγω ένστασης μπορεί να προσβληθεί ενώπιον της Γερουσίας με άσκηση αυτοτελούς ένστασης.

Ο διάδικος που έχει τον τόπο κατοικίας ή τη συνήθη διαμονή του στη Λετονία μπορεί να ασκήσει αυτοτελή ένσταση εντός 30 ημερών από την ημερομηνία έκδοσης αντιγράφου της απόφασης, ενώ ο διάδικος που δεν έχει τον τόπο κατοικίας ή τη συνήθη διαμονή του στη Λετονία μπορεί να ασκήσει την εν λόγω ένσταση εντός 60 ημερών από την ημερομηνία έκδοσης αντιγράφου της απόφασης.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Η Λετονία δεσμεύεται από τη σύμβαση της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών, καθώς και από διμερείς συμφωνίες περί δικαστικής συνδρομής που έχουν συναφθεί μεταξύ της Δημοκρατίας της Λετονίας και της Ρωσικής Ομοσπονδίας, της Ουκρανίας, της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας, της Δημοκρατίας του Ουζμπεκιστάν, της Δημοκρατίας του Κιργιστάν και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/04/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Λιθουανία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Τα δικαιώματα και τα καθήκοντα γονέων και τέκνων ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Μέρους IV του Βιβλίου III του Αστικού Κώδικα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας (*Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas*, στο εξής «ο Αστικός Κώδικας»). Το άρθρο 3.155 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι τα τέκνα τελούν υπό την επιμέλεια των γονέων έως την ενηλικίωση ή τη χειραφέτησή τους. Οι γονείς έχουν δικαίωμα και καθήκον να παρέχουν σωστή ανατροφή στα παιδιά τους και να τους διδάσκουν την εντιμότητα, να μεριμνούν για την υγεία τους και, αφού λάβουν υπόψη τη φυσική και διανοητική τους κατάσταση, να δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για την πλήρη και αρμονική ανάπτυξή τους, ώστε να είναι έτοιμα να ζήσουν ανεξάρτητα στην κοινωνία. Το κεφάλαιο XI του Βιβλίου III του Αστικού Κώδικα ορίζει τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των γονέων έναντι των τέκνων τους, και το κεφάλαιο XII ορίζει τα περιουσιακά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις γονέων και τέκνων.

Το άρθρο 3.227 παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι οι θετοί γονείς αντιμετωπίζονται ως γονείς του τέκνου κατά τον νόμο, από την ημέρα που αναπτύσσει τα έννομα αποτελέσματά της η δικαστική απόφαση για την υιοθεσία, με τις εξαιρέσεις που ορίζονται στο άρθρο 3.222 παράγραφος 4 του Αστικού Κώδικα.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Το άρθρο 3.156 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι ο πατέρας και η μητέρα έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις έναντι των τέκνων τους. Οι γονείς έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις απέναντι στα τέκνα τους ανεξάρτητα από το αν το τέκνο έχει γεννηθεί εντός ή εκτός γάμου, μετά το διαζύγιο ή την ακύρωση του γάμου ή τον χωρισμό.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Αν οι γονείς είναι ανίκανοι ή δεν επιθυμούν να ασκήσουν τη γονική μέριμνα των τέκνων τους, μπορεί στη θέση τους να διοριστεί άλλο πρόσωπο. Γι' αυτόν τον σκοπό, ο Αστικός Κώδικας εισάγει το θεσμό της κηδεμονίας και επιτροπείας ανηλίκων. Οι βασικοί κανόνες που διέπουν την υπαγωγή ενός παιδιού σε προσωρινή και μόνιμη κηδεμονία/επιτροπεία ορίζονται στα άρθρα 3.254 και 3.257.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση διαζυγίου των γονέων, η μελλοντική γονική μέριμνα καθορίζεται ανάλογα με το είδος του διαζυγίου.

Εάν ένας γάμος λυθεί με κοινή συναίνεση των συζύγων, αυτοί οφείλουν να προσκομίσουν στο δικαστήριο συμφωνητικό που να ρυθμίζει τις συνέπειες της λύσης του γάμου (διαχωρισμός περιουσίας, πληρωμές διατροφής για τα τέκνα κ.λπ.). Το άρθρο 3.53 παράγραφος 3 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι κατά την έκδοση της απόφασης διαζυγίου, το δικαστήριο εγκρίνει συμφωνητικό για τις συνέπειες της λύσης του γάμου των συζύγων, το οποίο διέπει τις υποχρεώσεις πληρωμής διατροφής στα ανήλικα τέκνα τους και μεταξύ τους, τον τόπο διαμονής των ανήλικων τέκνων τους, τη συμμετοχή των συζύγων στην εκπαίδευση των τέκνων τους και λοιπά περιουσιακά δικαιώματα και καθήκοντα. Το περιεχόμενο του εν λόγω συμφωνητικού ενσωματώνεται στην απόφαση διαζυγίου. Αν μεταβληθούν σημαντικά οι περιστάσεις (ασθένεια ή ανικανότητα προς εργασία ενός από τους πρώην συζύγους κ.λπ.), οι πρώην σύζυγοι από κοινού ή χωριστά μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο να τροποποιήσει τους όρους που προβλέπει το συμφωνητικό για τις συνέπειες της λύσης του γάμου. Αν ο γάμος λυθεί με αίτηση ενός εκ των συζύγων, η αίτηση που υποβάλλεται στο δικαστήριο πρέπει να αναφέρει και τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών θα εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του απέναντι στον άλλο σύζυγο και τα ανήλικα τέκνα τους. Κατά την έκδοση της απόφασης διαζυγίου, το δικαστήριο πρέπει να επιλύσει τα ζητήματα που αφορούν τον τόπο διαμονής και τη διατροφή των ανηλίκων τέκνων, τη διατροφή του/της συζύγου και τον διαχωρισμό των κοινών περιουσιακών στοιχείων, εκτός αν η περιουσία έχει κατατμηθεί με αμοιβαία συμφωνία επικυρωμένη από συμβολαιογράφο (άρθρο 3.59 του Αστικού Κώδικα). Το διαζύγιο που οφείλεται σε κοινή υπαιτιότητα έχει τις ίδιες συνέπειες με τη λύση του γάμου με κοινή συναίνεση των συζύγων (άρθρα 3.51 έως 3.54 του Αστικού Κώδικα). Η δίκη του διαζυγίου που οφείλεται σε υπαιτιότητα ενός από τους συζύγους υπόκειται αναλογικά στο άρθρο 3.59 του Αστικού Κώδικα. Ως προς τον χωρισμό, ένας σύζυγος μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο για να καθοριστούν ρυθμίσεις χωριστής διαβίωσης, αν είναι πλέον αφόρητη η συγκατοίκηση με τον/την σύζυγό του ή αυτή έχει καταστεί αδύνατη ή μπορεί να θίξει σοβαρά τα συμφέροντα των ανηλίκων τέκνων λόγω ειδικών περιστάσεων οι οποίες μπορεί να μην εξαρτώνται από τον άλλον σύζυγο, ή αν οι σύζυγοι δεν ενδιαφέρονται πλέον να συγκατοικούν. Κατά την επίδικση του δικαστικού χωρισμού, το δικαστήριο πρέπει να ορίσει με ποιον σύζυγο θα διαμένει το τέκνο και να επιλύσει τα ζητήματα που αφορούν τη διατροφή των τέκνων και τη συμμετοχή του χωρισμένου πατέρα (ή της μητέρας) στην εκπαίδευσή τους. Και οι δύο σύζυγοι μπορούν να ζητήσουν από κοινού από το δικαστήριο την έγκριση του χωρισμού, αν έχουν συνάψει συμφωνία σχετικά με τις συνέπειές του, ως προς τον τόπο διαμονής, τη διατροφή και την εκπαίδευση των ανηλίκων τέκνων τους, τον διαχωρισμό της περιουσίας τους και τη μεταξύ τους διατροφή. Αν οι σύζυγοι έχουν καταρτίσει συμφωνία για τις συνέπειες του χωρισμού τους, το δικαστήριο εγκρίνει τη συμφωνία, αν αυτή συνάδει με τη δημόσια τάξη και δεν θίγει τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα των ανηλίκων τέκνων τους ή ενός από τους συζύγους. Το δικαστήριο, αφού εγκρίνει τη συμφωνία, την ενσωματώνει στην απόφαση για τον δικαστικό χωρισμό.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Αν οι γονείς συγκατοικούν, οι ρυθμίσεις και η μορφή καταβολής της διατροφής καθορίζονται με μεταξύ τους αμοιβαία συμφωνία. Η εν λόγω συμφωνία ή η διαδικασία σύναψής της δεν υπόκειται σε ιδιαίτερο τύπο. Το άρθρο 3.193 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι, σε περίπτωση συναινετικού διαζυγίου (άρθρο 3.51 του Αστικού Κώδικα) ή χωρισμού (άρθρο 3.73 του Αστικού Κώδικα), οι σύζυγοι καταρτίζουν συμφωνία η οποία ορίζει τα αμοιβαία τους καθήκοντα ως προς τη διατροφή των ανηλίκων τέκνων τους, καθώς και τα μέσα, το ποσό και το είδος της εν λόγω διατροφής. Η συμφωνία εγκρίνεται από το δικαστήριο (άρθρο 3.53 του Αστικού Κώδικα). Οι γονείς ανηλίκων τέκνων μπορούν να συνάψουν συμφωνία για τη διατροφή των τέκνων τους, αν το διαζύγιό τους οφείλεται σε άλλους λόγους. Εάν ένας από τους γονείς δεν συμμορφωθεί με τη συμφωνία για τη διατροφή των ανηλίκων τέκνων η οποία εγκρίθηκε από το δικαστήριο, ο άλλος γονέας έχει δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο την έκδοση διαταγής προς εκτέλεση.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Οι γονείς μπορούν εναλλακτικά να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση για να επιλύσουν εξωδικαστικά τις διαφορές τους. Δικαστική διαμεσολάβηση διατίθεται σε όλα τα τακτικά δικαστήρια. Η δικαστική διαμεσολάβηση παρέχεται δωρεάν. Πρόκειται για έναν οικονομικότερο και ταχύτερο τρόπο επίλυσης των διαφορών. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η δικαστική διαμεσολάβηση εγγυάται την εμπιστευτικότητα και κάθε διάδικος μπορεί να παραιτηθεί από τη δικαστική διαμεσολάβηση, χωρίς αιτιολόγηση. Η παραπομπή μιας διαφοράς στη δικαστική διαμεσολάβηση μπορεί να προταθεί από τον δικαστή (δικαιοδοτικό τμήμα) που εκδικάζει την αστική υπόθεση ή από διάδικο. Περισσότερες πληροφορίες για τη διαμεσολάβηση και ο κατάλογος των διαμεσολαβητών διατίθενται στον δικτυακό τόπο των [δικαστηρίων της Λιθουανίας](#).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Εάν οι γονείς προσφύγουν στο δικαστήριο, ο δικαστής θα αποφασίσει για όλα τα ζητήματα που αφορούν τα τέκνα τους, περιλαμβανομένου του τόπου διαμονής τους, των δικαιωμάτων προσωπικής επικοινωνίας των γονέων με τα τέκνα, της διατροφής των ανηλίκων τέκνων και οποιουδήποτε άλλου ζητήματος προκύπτει από την αίτηση που κατατίθεται ενώπιον του δικαστηρίου.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Το άρθρο 3.156 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι ο πατέρας και η μητέρα έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις ως προς τα τέκνα τους. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το αν το τέκνο γεννήθηκε εντός ή εκτός γάμου, μετά το διαζύγιο ή την ακύρωση του γάμου ή τον χωρισμό. Οι γονείς έχουν δικαίωμα και υποχρέωση να ανατρέφουν τα τέκνα τους, είναι υπεύθυνοι για την εκπαίδευση και την ανάπτυξή τους, μεριμνούν για την υγεία τους και παρέχουν πνευματική και ηθική καθοδήγηση. Κατά την εκτέλεση των εν λόγω υποχρεώσεων, τα δικαιώματα των τέκνων προηγούνται των δικαιωμάτων άλλων προσώπων. Οι γονείς πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα τέκνα τους θα φοιτούν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα έως την ηλικία που προβλέπεται από τον νόμο.

Η γονική μέριμνα ανατίθεται αποκλειστικά σε έναν από τους γονείς μόνο σε περιπτώσεις περιορισμού της γονικής εξουσίας του άλλου. Αν οι γονείς (ο πατέρας ή η μητέρα) δεν εκπληρώνουν τα καθήκοντα ανατροφής των τέκνων τους, καταχρώνται τη γονική εξουσία τους, μεταχειρίζονται τα τέκνα τους με σκληρότητα, έχουν επιβλαβή επιρροή λόγω ανήλικης συμπεριφοράς ή δεν μεριμνούν γι' αυτά, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει απόφαση για προσωρινό ή επ' αόριστον περιορισμό της γονικής εξουσίας (του πατέρα ή της μητέρας). Κατά την έκδοση μιας τέτοιας απόφασης, το δικαστήριο θα λάβει υπόψη τις ειδικές περιστάσεις στις οποίες βασίζεται η αίτηση περιορισμού της γονικής εξουσίας. Οι γονείς, ωστόσο, διατηρούν το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με το τέκνο τους, εκτός αν αυτό αντιβαίνει στα συμφέροντα του τέκνου. Όταν η γονική μέριμνα περιορίζεται για απεριόριστο χρονικό διάστημα, το παιδί μπορεί να τεθεί υπό υιοθεσία χωρίς την ειδική συγκατάθεση των γονέων.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Οι γονείς αποφασίζουν με αμοιβαία συμφωνία για όλα τα ζητήματα που αφορούν την εκπαίδευση των τέκνων τους και τα άλλα ζητήματα γονικής μέριμνας. Εάν δεν συμφωνούν, οι τυχόν διαφορές επιλύονται από το δικαστήριο.

Ο πατέρας, η μητέρα ή οι γονείς (επίτροποι/κηδεμόνες) νομικά ανίκανων ανηλίκων γονέων μπορούν να προσφύγουν στο δικαστήριο για τη ρύθμιση της επικοινωνίας με το τέκνο ή τη συμμετοχή στην εκπαίδευσή του. Το δικαστήριο ρυθμίζει την επικοινωνία του πατέρα ή της μητέρας με το τέκνο λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντά του, προκειμένου να δώσει τη δυνατότητα στον χωρισμένο πατέρα ή τη χωρισμένη μητέρα να συμμετέχει όσο το δυνατόν

περισσότερο στην εκπαίδευση του τέκνου. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να περιοριστεί στο ελάχιστο η επικοινωνία με το τέκνο μόνον όταν η στενότερη επικοινωνία είναι επιβλαβής για τα συμφέροντα του τέκνου.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο καταπίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Εάν ένα πρόσωπο επιθυμεί να καταθέσει αίτηση που αφορά την άσκηση γονικής μέριμνας, πρέπει να απευθυνθεί στο περιφερειακό δικαστήριο. Οι διατυπώσεις που πρέπει να τηρηθούν και τα δικαιολογητικά που πρέπει να επισυναφθούν στην αίτηση εξαρτώνται από τις απαιτήσεις που ορίζονται στην αίτηση και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αμφισβητούνται ή πρέπει να ρυθμιστούν ή να προσδιοριστούν (σχετικά με το περιεχόμενο της γονικής μέριμνας).

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Οι κυριότερες διαφορές και τα κυριότερα ζητήματα σχετικά με τη γονική μέριμνα εξετάζονται με απλουστευμένη διαδικασία.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Η παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής διέπεται από τις διατάξεις του νόμου για την κρατική νομική συνδρομή (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*). Η δυνατότητα λήψης κρατικής νομικής συνδρομής εξαρτάται από την οικονομική κατάσταση του εκάστοτε προσώπου.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, επιτρέπεται η προσφυγή κατά τέτοιας απόφασης στο ανώτερο δικαστήριο σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες της αστικής διαδικασίας.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Η απόφαση του δικαστηρίου εκτελείται από δικαστικούς επιμελητές.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας εφαρμόζεται χωρίς τήρηση ειδικής διαδικασίας, με αναγνώριση απόφασης η οποία έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους της ΕΕ στη Λιθουανία. Ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, με εξαίρεση τη Δανία.

Οι αποφάσεις για τα δικαιώματα προσωπικής επικοινωνίας και οι αποφάσεις που επιτάσσουν την επιστροφή του παιδιού και έχουν εκδοθεί από δικαστήρια κρατών μελών της ΕΕ υπόκεινται σε εκτέλεση σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο Μέρος VI του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*, στο εξής «ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας»).

Οι αιτήσεις αφαίρεσης της δικαιοδοσίας από αλλοδαπό δικαστήριο και οι αιτήσεις παραπομπής σε αλλοδαπό δικαστήριο, όπως αναφέρονται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (και στα άρθρα 8 και 9 της σύμβασης της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996), εξετάζονται από το εφετείο της Λιθουανίας (*Lietuvos apeliacinis teismas*).

Οι εν λόγω αιτήσεις εξετάζονται σύμφωνα με τη διαδικασία η οποία ορίζεται στο κεφάλαιο 39 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αν ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου δεν ορίζει διαφορετικά. Οι εν λόγω αιτήσεις δεν υπόκεινται σε δικαστικά έξοδα.

Οι αιτήσεις που υποβάλλονται στο εφετείο της Λιθουανίας πρέπει να πληρούν τις γενικές προϋποθέσεις που ισχύουν για τα δικονομικά έγγραφα (άρθρο 111 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας). Σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, η αίτηση και τα επισυναπτόμενα παραρτήματα πρέπει να υποβληθούν στην εθνική γλώσσα, αλλιώς πρέπει να επισυναφθούν μεταφράσεις στη λιθουανική γλώσσα. Αν ο αιτών διαμένει εκτός της Δημοκρατίας της Λιθουανίας και δεν έχει ορίσει εκπρόσωπο για την υπόθεση ή αντίκλητο για να παραλαμβάνει τα δικονομικά έγγραφα με κατοικία /επαγγελματική έδρα στη Δημοκρατία της Λιθουανίας (άρθρο 805 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας), η αίτηση πρέπει να αναγράφει διεύθυνση στη Δημοκρατία της Λιθουανίας ή διεύθυνση τηλεπικοινωνίας στην οποία θα επιδίδονται τα δικονομικά έγγραφα στον αιτούντα. Ωστόσο, οι εν λόγω αιτήσεις δεν ισχύουν για αιτήσεις οι οποίες έχουν ασκηθεί ενώπιον του εφετείου της Λιθουανίας από αλλοδαπό δικαστήριο.

Αν το κρίνει ενδεδειγμένο, το εφετείο της Λιθουανίας μπορεί να ζητήσει από την υπηρεσία κρατικής προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού και υιοθεσίας, η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας (*Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos*), να γνωμοδοτήσει για τη σκοπιμότητα της παραπομπής ή της αφαίρεσης δικαιοδοσίας. Το εφετείο της Λιθουανίας ορίζει προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να διατυπωθεί η εν λόγω γνώμη.

Η αίτηση πρέπει να εξεταστεί από το εφετείο της Λιθουανίας το αργότερο εντός έξι εβδομάδων από την ημερομηνία παραλαβής της από το δικαστήριο. Μετά την εξέταση της αίτησης αφαίρεσης της δικαιοδοσίας από αλλοδαπό δικαστήριο και την έκδοση απόφασης με την οποία γίνεται δεκτή η αίτηση, το εφετείο της Λιθουανίας, αφού εξετάσει τις περιστάσεις της υπόθεσης, ορίζει το αρμόδιο δικαστήριο της Λιθουανίας το οποίο θα επιληφθεί της υπόθεσης στη Λιθουανία. Η δίκη που έχει αρχίσει στο αλλοδαπό δικαστήριο παραπέμπεται στο αρμόδιο δικαστήριο της Λιθουανίας, το οποίο επιλαμβάνεται της ουσίας της υπόθεσης. Στην εν λόγω περίπτωση, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 35 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και η δίκη συνεχίζεται στο αρμόδιο δικαστήριο της Λιθουανίας. Κατά περίπτωση, το αρμόδιο δικαστήριο της Λιθουανίας καθορίζει τη θέση των διαδίκων στη δίκη και λαμβάνει μέτρα για την άρση των τυχόν ελλείψεων που φέρουν τα δικονομικά έγγραφα.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Το ένδικο μέσο πρέπει να ασκηθεί ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου της Λιθουανίας (*Lietuvos Aukščiausiasis Teismas*). Θα εξεταστεί ως αναίρεση σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις γονέων και τέκνων ορίζεται από το άρθρο 1.32 του Αστικού Κώδικα. Οι προσωπικές και οι περιουσιακές σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του το τέκνο. Εάν κανένας γονέας δεν έχει τη συνήθη διαμονή του στο κράτος στο οποίο έχει το τέκνο τη συνήθη διαμονή του και το τέκνο και αμφότεροι οι γονείς είναι πολίτες του ίδιου κράτους, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο του κράτους του οποίου είναι όλοι πολίτες.

Σε υποθέσεις γονικής μέριμνας, το αρμόδιο δικαστήριο καθορίζεται σύμφωνα με τη σύμβαση της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική μέριμνα και τα μέτρα προστασίας των παιδιών.

Η εφαρμοστέα νομοθεσία για την προστασία των ανηλίκων, την κηδεμονία και την επιτροπεία τους καθορίζεται σύμφωνα με τη σύμβαση της Χάγης, της 5ης Οκτωβρίου 1961, για τη δικαιοδοσία των αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας των ανηλίκων.

Οι υποχρεώσεις διατροφής εντός της οικογένειας διέπονται από τη σύμβαση της Χάγης, της 2ας Οκτωβρίου 1973, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 15/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [fr](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Λουξεμβούργο

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Από ορολογικής άποψης, στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου χρησιμοποιείται ο όρος «γονική εξουσία» αντί του όρου «γονική μέριμνα». Πρόκειται για το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που ο νόμος αναγνωρίζει στους γονείς όσον αφορά το πρόσωπο και την περιουσία των ανήλικων μη χειράφωτων τέκνων τους, προκειμένου αυτοί να εκπληρώσουν τα καθήκοντα προστασίας, εκπαίδευσης και διατροφής που υπέχουν.

Η γονική εξουσία ανήκει και στους δύο γονείς, ούτως ώστε να προστατεύουν το τέκνο από την άποψη της ασφάλειας, της υγείας και της ηθικής του, να διασφαλίζουν την εκπαίδευσή του και να καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη του τέκνου στο πλαίσιο του δέοντος σεβασμού προς το πρόσωπό του. Οι γονείς έχουν έναντι του τέκνου τους δικαίωμα και υποχρέωση εποπτείας της διατροφής και της εκπαίδευσής του. Η γονική εξουσία δεν είναι απόλυτο δικαίωμα των γονέων ούτε αποκείται στη διακριτική τους ευχέρεια. Αντίθετα, η γονική εξουσία πρέπει να ασκείται προς το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Κατ' αρχήν, εάν η σχέση γονέα και τέκνου έχει εγκαθιδρυθεί και με τους δύο γονείς, οι τελευταίοι ασκούν από κοινού τη γονική εξουσία είτε είναι παντρεμένοι είτε όχι, είτε έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης είτε όχι, είτε είναι σε διάσταση ή διαζευγμένοι. Εάν η σχέση γονέα και τέκνου δεν έχει εγκαθιδρυθεί ως προς έναν από τους γονείς ή εάν ο ένας από αυτούς απεβίωσε, είναι απών ή αδυνατεί να εκφράσει τη βούλησή του, η γονική εξουσία ασκείται από μόνο τον άλλο γονέα.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Ο θάνατος των γονέων ή η ανικανότητά τους να φροντίζουν τα τέκνα τους οδηγεί στον διορισμό επιτρόπου. Επίτροπο μπορεί να επιλέξει ο τελευταίος επιζών γονέας πριν από τον θάνατό του. Ελλείψει τέτοιας επιλογής, επίτροπο διορίζει το οικογενειακό συμβούλιο ή, άλλως, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων (juge aux affaires familiales).

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Κατ' αρχήν, η διάσταση ή το διαζύγιο των γονέων δεν μεταβάλλει τους όρους που διέπουν την άσκηση της γονικής εξουσίας, η οποία εξακολουθεί να ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς. Οι γονείς, μετά τη διάστασή τους, πρέπει να συνεχίσουν να λαμβάνουν από κοινού όλες τις σημαντικές αποφάσεις που αφορούν τη ζωή του τέκνου. Έναντι των καλόπιστων τρίτων κάθε γονέας θεωρείται ότι ενεργεί με τη σύμφωνη γνώμη του άλλου, όταν ενεργεί μόνος του συνήθη πράξη της γονικής εξουσίας ως προς το πρόσωπο του τέκνου.

Μόνο όταν το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου το επιβάλλει, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει την άσκηση της γονικής εξουσίας σε έναν μόνο γονέα. Στην περίπτωση αυτή, ο γονέας στον οποίο ανατέθηκε η άσκηση της, λαμβάνει μόνος τις αποφάσεις που αφορούν το τέκνο. Ωστόσο, ο άλλος γονέας διατηρεί το δικαίωμα να ενημερώνεται και να παρακολουθεί τη διατροφή και την εκπαίδευσή του τέκνου. Διαθέτει επίσης δικαίωμα επίσκεψης και διανυκτέρευσης, με την επιφύλαξη εξαιρέσεων για σοβαρούς λόγους.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να αναθέσει το τέκνο σε τρίτον ασκούντα τη γονική εξουσία.

Όταν το τέκνο έχει ανατεθεί σε τρίτον με τη συμφωνία των γονέων του, η γονική εξουσία εξακολουθεί να ασκείται από τους γονείς. Ωστόσο, το πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί το τέκνο εκτελεί όλες τις συνήθεις πράξεις που σχετίζονται με την επιτήρηση και την εκπαίδευσή του. Το δικαστήριο, με την προσωρινή ανάθεση του τέκνου σε τρίτον, μπορεί να αποφασίσει ότι ο εν λόγω τρίτος πρέπει να ζητήσει τον διορισμό επιτρόπου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Συμφωνία των γονέων επί ζητήματος σχετικού με τη γονική εξουσία είναι νομικά δεσμευτική μόνον εφόσον εγκριθεί από το αρμόδιο δικαστήριο.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Οι γονείς έχουν τη δυνατότητα να προσφύγουν στον μηχανισμό οικογενειακής διαμεσολάβησης.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να αποφανθεί επί των ακόλουθων ζητημάτων:

των αιτήσεων που αφορούν την άσκηση της γονικής εξουσίας, εξαιρουμένων εκείνων που αφορούν την αφαίρεση της γονικής εξουσίας. Αυτό αφορά τους όρους άσκησης της γονικής εξουσίας από κοινού από τους γονείς, ανεξαρτήτως του αν είναι παντρεμένοι ή όχι, σε διάσταση ή διαζευγμένοι. Η άσκηση της γονικής εξουσίας δεν ανατίθεται σε έναν μόνο γονέα, παρά μόνον όταν τούτο επιβάλλεται από το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου

της άσκησης του δικαιώματος επίσκεψης και διανυκτέρευσης του γονέα από τον οποίο έχει αφαιρεθεί η γονική εξουσία: το δικαίωμα αυτό μπορεί να μη χορηγηθεί μόνο για σοβαρούς λόγους

του δικαιώματος του τέκνου να διατηρεί προσωπικές σχέσεις με τους ανιόντες του. Μόνο το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στο δικαίωμα αυτό. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο καθορίζει τους όρους των σχέσεων μεταξύ του τέκνου και του ανιόντος

του δικαιώματος επίσκεψης και διανυκτέρευσης άλλων προσώπων, είτε γονέων είτε όχι: το δικαστήριο χορηγεί το δικαίωμα αυτό λαμβάνοντας υπόψη του εξαιρετικές περιστάσεις

της υποχρέωσης συνεισφοράς στη διατροφή και την εκπαίδευση του τέκνου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης των γονέων. Σε περίπτωση διάστασης των γονέων, η υποχρέωση αυτή μπορεί να λάβει τη μορφή καταβολής διατροφής, το ποσό της οποίας ορίζεται βάσει των αναγκών του τέκνου και των δυνατοτήτων συνεισφοράς των δύο γονέων, και η οποία μπορεί να συνεχιστεί και μετά την ενηλικίωση, αν το τέκνο δεν μπορεί να συντηρήσει τον εαυτό του.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενες να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Κατ' αρχήν, η διάσταση ή το διαζύγιο των γονέων δεν μεταβάλλει τους όρους που διέπουν την άσκηση της γονικής εξουσίας, η οποία εξακολουθεί να ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς. Οι γονείς οφείλουν να συνεχίσουν να λαμβάνουν από κοινού όλες τις σημαντικές αποφάσεις που αφορούν τη ζωή του τέκνου (διατροφή, εκπαίδευση, σχολικός προσανατολισμός κ.λπ.).

Μόνον όταν το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου το επιβάλλει, το δικαστήριο αναθέτει την άσκηση της γονικής εξουσίας σε έναν μόνο γονέα. Στην περίπτωση αυτή, ο γονέας στον οποίο ανατέθηκε η άσκηση της λαμβάνει μόνος τις αποφάσεις που αφορούν το τέκνο. Ωστόσο, ο άλλος γονέας διατηρεί το δικαίωμα να ενημερώνεται και να παρακολουθεί τη διατροφή και την εκπαίδευση του τέκνου. Διαθέτει επίσης δικαίωμα επίσκεψης και διανυκτέρευσης, με την επιφύλαξη εξαιρέσεων για σοβαρούς λόγους. Έτσι, σε περίπτωση διάστασης των γονέων, κάθε γονέας οφείλει να διατηρεί προσωπικές σχέσεις με το τέκνο και να σέβεται τους δεσμούς του τέκνου με τον άλλο γονέα.

Εάν ο γονέας από τον οποίο έχει αφαιρεθεί η γονική εξουσία θεωρεί ότι ο άλλος γονέας δεν ασκεί τη γονική εξουσία προς το συμφέρον του τέκνου, μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την επίλυση της διαφοράς. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο μπορεί, κατά περίπτωση, να τροποποιήσει την ανάθεση της γονικής εξουσίας ή τους όρους άσκησης της.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίζει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Η κοινή γονική εξουσία προϋποθέτει, στην περίπτωση της διάστασης των γονέων, ένα ευρύ πεδίο αμοιβαίας συνεννόησης και συναίνεσης προς τον σκοπό της συνεχούς και εποικοδομητικής συνεργασίας στις αποφάσεις των γονέων σχετικά με την άσκηση της γονικής εξουσίας, τη διατροφή και την εκπαίδευση του τέκνου. Οι αποφάσεις του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων καθοδηγούνται πάντοτε από το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Ο αιτών μπορεί να προσφύγει στον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων με αίτηση ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου (tribunal d'arrondissement). Η αίτηση αναφέρει, εκτός από την ημερομηνία και το αντικείμενό της, τα ονοματεπώνυμα και τις κατοικίες των μερών, καθώς και τις ημερομηνίες και τους τόπους γέννησής τους. Στην αίτηση περιλαμβάνεται, επί ποινή ακυρότητας, επιλογή του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου ως τόπου επιδόσεων του αιτούντος που, ενδεχομένως, δεν διαμένει σε αυτό. Οι διάδικοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση εκπροσώπησης από δικηγόρο. Η γραμματεία κλητεύει τους διαδίκους εντός προθεσμίας 15 ημερών, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες προβλέπονται στον νέο κώδικα πολιτικής δικονομίας μακρύτερες προθεσμίες λόγω απόστασης.

Κατ' εξαίρεση, η αγωγή για την εν όλω ή εν μέρει αφαίρεση της γονικής εξουσίας δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων, αλλά εμπίπτει στην αρμοδιότητα του περιφερειακού δικαστηρίου, δικάζοντας ως πολιτικού δικαστηρίου. Η αγωγή πρέπει να ασκείται από τον εισαγγελέα ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου του τόπου κατοικίας ή διαμονής ενός εκ των γονέων. Ελλείψει γνωστής κατοικίας ή διαμονής στη χώρα των γονέων, η αγωγή ασκείται ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου του τόπου στον οποίο βρίσκονται τα τέκνα. Εάν δεν βρίσκονται όλα τα τέκνα στην ίδια περιφέρεια, η αγωγή ασκείται ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου του Λουξεμβούργου. Ο εισαγγελέας προβαίνει σε έρευνα σχετικά με την κατάσταση της οικογένειας του ανήλικου και το ήθος των γονέων του. Οι τελευταίοι καλούνται να υποβάλουν στο δικαστήριο τις παρατηρήσεις και ενστάσεις που κρίνουν κατάλληλες. Η αίτηση αφαίρεσης της γονικής εξουσίας αναφέρει τα πραγματικά περιστατικά και συνοδεύεται από δικαιολογητικά έγγραφα. Ο γραμματέας κοινοποιεί την αίτηση και κλητεύει τους γονείς ή τους ανιόντες κατά των οποίων στρέφεται η αγωγή. Οι τελευταίοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση εκπροσώπησης από δικηγόρο. Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος των μερών, να λάβει κάθε προσωρινό μέτρο που κρίνει χρήσιμο για την άσκηση της γονικής εξουσίας επί του τέκνου. Ομοίως, το δικαστήριο μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει τα μέτρα αυτά. Οι γονείς ή ο επίτροπος που επιθυμούν την ανάκτηση των δικαιωμάτων που τους έχουν αφαιρεθεί πρέπει να υποβάλουν το αίτημα στο δικαστήριο του τόπου κατοικίας ή συνήθους διαμονής του προσώπου στο οποίο έχουν χορηγηθεί τα δικαιώματα αυτά.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Η αγωγή ενώπιον του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων εισάγεται με απλή αίτηση στο περιφερειακό δικαστήριο από έναν εκ των γονέων ή από τον ανήλικο που είναι ικανός να διαμορφώσει ίδια άποψη υπό τους όρους του άρθρου 1007-50 του νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας. Τα μέρη απαλλάσσονται από την υποχρέωση εκπροσώπησης από δικηγόρο, εκτός εάν το αίτημα υποβάλλεται στο πλαίσιο δίκης διαζυγίου για ισχυρό κλονισμό των συζυγικών σχέσεων ή δίκης δικαστικού χωρισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, η παράσταση με δικηγόρο είναι υποχρεωτική.

Η αίτηση κατατίθεται σε απλό χαρτί, στη γραμματεία του περιφερειακού δικαστηρίου που είναι κατά τόπον αρμόδιο, και συγκεκριμένα:

1° του δικαστηρίου του τόπου όπου βρίσκεται η κατοικία της οικογένειας

2° αν οι γονείς ζουν χωριστά, του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του γονέα με τον οποίο διαμένει συνήθως το ανήλικο τέκνο, αν η γονική εξουσία ασκείται από κοινού από τους γονείς, ή του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του γονέα που ασκεί μόνος την εν λόγω εξουσία

3° στις λοιπές περιπτώσεις, του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του διαδίκου ο οποίος δεν κίνησε τη διαδικασία.

Σε περίπτωση κοινής αίτησης, αρμόδιο δικαστήριο είναι, κατ' επιλογή των διαδίκων, το δικαστήριο του τόπου κατοικίας ενός εκ των διαδίκων. Για περισσότερες λεπτομέρειες, θα πρέπει να συμβουλευτείτε το άρθρο 1007-2 του νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας.

Όταν το αίτημα υποβάλλεται στο πλαίσιο δίκης διαζυγίου για ισχυρό κλονισμό των συζυγικών σχέσεων ή δίκης δικαστικού χωρισμού, κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου της κοινής κατοικίας των συζύγων ή, άλλως, του τόπου κατοικίας του εναγόμενου συζύγου.

Οι αιτήσεις καθορισμού ή τροποποίησης της άσκησης της γονικής εξουσίας και του δικαιώματος επίσκεψης και διανυκτέρευσης συζητούνται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την κλήτευση.

Η συζήτηση ενώπιον του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων δεν είναι δημόσια. Διεξάγεται εν συμβουλία. Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων δικάζει κατ' αρχήν μόνος, αλλά μπορεί να παραπέμψει τη διαφορά ενώπιον πολυμελούς συνθέσεως σε περίπτωση ιδιαίτερης πολυπλοκότητας. Εκτελεί επίσης τα καθήκοντα του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων.

Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων εξετάζει κάθε διάδικο αυτοπροσώπως και έχει το καθήκον να επιχειρήσει να τους συμφιλιώσει. Μπορεί να προτείνει στα μέρη κάποιο μέτρο διαμεσολάβησης. Μπορεί να διατάξει τη διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας ή κάθε άλλο μέτρο έρευνας. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τους όρους άσκησης της γονικής εξουσίας, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να λαμβάνει υπόψη, για παράδειγμα, την πρακτική που ακολουθούσαν προηγουμένως οι γονείς ή τις συμφωνίες που είχαν συνάψει προηγουμένως, τα συναισθήματα που εκφράζει το ανήλικο τέκνο, την ικανότητα κάθε γονέα να ασκεί τα καθήκοντά του και να σέβεται τα δικαιώματα του άλλου γονέα, το αποτέλεσμα των πραγματογνωμοσυνών ή των κοινωνικών ερευνών που διενεργήθηκαν.

Σε περίπτωση αιτήματος καταβολής διατροφής ή συνεισφοράς στη διατροφή και την εκπαίδευση του τέκνου, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να διατάξει τα μέρη, και ακόμη και τους τρίτους, να παράσχουν πληροφορίες ή να προσκομίσουν εμπορικά βιβλία ή λογιστικά έγγραφα, ικανά να προσδιορίσουν το ύψος των εισοδημάτων, των αξιώσεων ή του προϊόντος της εργασίας των μερών.

Τα ένδικα μέσα κατά των αποφάσεων του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων πρέπει να ασκούνται εντός προθεσμίας 40 ημερών. Οι σχετικές αιτήσεις πρέπει να υπογράφονται από δικηγόρο.

Σε περιπτώσεις κατεπείγοντος που τεκμηριώνεται δεόντως στην αίτηση και όταν ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων έχει ήδη επιληφθεί της ουσίας της αίτησης, μπορεί να επιληφθεί κατ' εξαίρεση, αίτησης ασφαλιστικών μέτρων με σκοπό τη λήψη προσωρινών μέτρων. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατατίθεται στη γραμματεία του περιφερειακού δικαστηρίου που είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της ουσίας της αίτησης. Οι διάδικοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση εκπροσώπησης από δικηγόρο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Τα πρόσωπα με εισόδημα που θεωρείται ανεπαρκές σύμφωνα με τη νομοθεσία του Λουξεμβούργου μπορούν να τύχουν του ευεργετήματος της πενίας. Για τον σκοπό αυτόν, οφείλουν να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο διαθέσιμο στην κεντρική υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας και να το αποστείλουν στον πρόεδρο του κατά τόπον αρμόδιου δικηγορικού συλλόγου, ο οποίος λαμβάνει τη σχετική απόφαση.

Το ευεργέτημα της πενίας καταλαμβάνει όλα τα έξοδα που αφορούν τις δίκες, τις διαδικασίες ή τις πράξεις για τις οποίες χορηγείται. Καταλαμβάνει ιδίως τα τέλη χαρτοσήμου και πρωτοκόλλου, τα παράβολα γραμματείας, τις αμοιβές των δικηγόρων, τα τέλη και τα έξοδα του δικαστικού επιμελητή, τα έξοδα και τις αμοιβές των συμβολαιογράφων, τα έξοδα και τις αμοιβές των τεχνικών συμβούλων, τα τέλη των μαρτύρων, τις αμοιβές των μεταφραστών και διερμηνέων, τα τέλη για πιστοποιητικά ύπαρξης εθιμικού κανόνα δικαίου, τα έξοδα μετακίνησης, τα τέλη και έξοδα διατυπώσεων εγγραφών, υποθηκών και ενεχύρων, καθώς και τα έξοδα δημοσίευσης στις εφημερίδες.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Υπάρχει η δυνατότητα άσκησης ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική εξουσία ενώπιον του εφετείου («Cour d'appel»). Το ένδικο μέσο μπορεί καταρχήν να ασκηθεί εντός προθεσμίας σαράντα ημερών. Ωστόσο, η προθεσμία για την άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων δικάζοντας επί προσωρινών μέτρων, είτε στο πλαίσιο δίκης διαζυγίου για ισχυρό κλονισμό των συζυγικών σχέσεων ή δικαστικού χωρισμού είτε στο πλαίσιο εξαιρετικής διαδικασίας λήψης ασφαλιστικών μέτρων, είναι 15 ημέρες.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Εναπόκειται στον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων που έχει ορίσει τις περιόδους διανυκτέρευσης του τέκνου με καθέναν από τους γονείς του ή που έχει καθορίσει το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας ενός γονέα ή ακόμη και ενός τρίτου, να εξοπλίσει εκ των υστέρων την απόφασή του με μέτρα καταναγκασμού. Καθορίζει τη φύση των εν λόγω μέτρων και τους όρους άσκησής τους με γνώμονα το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου. Μπορεί να επιβάλει χρηματική ποινή για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με την απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί.

Το δικαίωμα του Λουξεμβούργου προβλέπει αρκετές δυνατότητες προκειμένου να καμφθεί η συστηματική άρνηση εκτέλεσης απόφασης σχετικά με τη γονική εξουσία:

Αφενός, προβλέπεται κύρωση αστικού χαρακτήρα, ήτοι χρηματική ποινή (δηλαδή καταδίκη σε ορισμένο χρηματικό ποσό), η οποία επιβάλλεται από τον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων κατά του μη συμμορφούμενου γονέα προκειμένου να τον αναγκάσει σε αυτοοσία εκπλήρωση της υποχρέωσής του. Η αγωγή εισάγεται ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου του τόπου διαμονής του τέκνου.

Επιπλέον, σε περίπτωση επανειλημμένης μη συμμόρφωσης ενός εκ των γονέων με δικαστικές αποφάσεις σχετικές με τα δικαιώματα επίσκεψης και διανυκτέρευσης ή εναλλασσόμενης διαμονής, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να προτείνει οικογενειακή διαμεσολάβηση. Εάν η μη συμμόρφωση συνεχιστεί, ο δικαστής μπορεί, κατόπιν αιτήματος του ζημιωθέντος γονέα, να προχωρήσει σε τροποποίηση της ανάθεσης της γονικής εξουσίας ή, αντίστοιχα, της χορήγησης του δικαιώματος επίσκεψης και διανυκτέρευσης υπέρ του άλλου γονέα.

Αφετέρου, προβλέπονται ποινικές κυρώσεις στην περίπτωση του αδικήματος της μη παράδοσης του τέκνου. Η Εισαγγελία μπορεί να επιληφθεί της υπόθεσης είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν έγκλησης του θύματος. Το περιφερειακό δικαστήριο, δικάζον ως ποινικό δικαστήριο, ορίζει τις ποινές και, κατά περίπτωση, την αποζημίωση και τους τόκους που οφείλονται στο θύμα. Οι διάδικοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση εκπροσώπησης από δικηγόρο.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1111 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2019, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, και για τη διεθνή απαγωγή παιδιών (αναδιτύπωση) (στο εξής: κανονισμός «Βρυξέλλες ΙΙα»), κάθε απόφαση περί γονικής μέριμνας που έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλης χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (με την εξαίρεση της Δανίας) αναγνωρίζεται καταρχήν αυτοδικαίως στο Μεγάλο Δουκάτο. Με άλλα λόγια, η αναγνώριση μιας τέτοιας απόφασης δεν υπόκειται σε καμία διαδικασία.

Απόφαση εκδοθείσα σε διαφορές γονικής μέριμνας από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία είναι εκτελεστέα στο κράτος αυτό, είναι εκτελεστέα στο Λουξεμβούργο χωρίς να απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητάς της. Για την εκτέλεση μιας τέτοιας απόφασης, ο αιτών την εκτέλεση κοινοποιεί στην αρμόδια αρχή που είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση:

- α) αντίγραφο της απόφασης το οποίο πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας και
- β) το κατάλληλο πιστοποιητικό που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού «Βρυξέλλες ΙΙβ».

Η αρμόδια αρχή που είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση μπορεί επίσης να ζητήσει μετάφραση του μεταφράσιμου περιεχομένου των πεδίων ελεύθερου κειμένου του πιστοποιητικού και μετάφραση της απόφασης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας και την επιστροφή του παιδιού αναγνωρίζονται χωρίς καμία δυνατότητα αντίκρουσης, εκτός εάν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση, και εκτελούνται χωρίς να απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητάς τους. Για την εκτέλεση μιας τέτοιας απόφασης, ο αιτών την εκτέλεση κοινοποιεί στην αρμόδια αρχή που είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση:

- α) αντίγραφο της απόφασης το οποίο πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας και
- β) το κατάλληλο πιστοποιητικό που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 47 του κανονισμού «Βρυξέλλες ΙΙβ».

Η αρμόδια αρχή που είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση μπορεί επίσης να ζητήσει μετάφραση του μεταφράσιμου περιεχομένου των πεδίων ελεύθερου κειμένου του πιστοποιητικού και μετάφραση της απόφασης.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Σύμφωνα με τον κανονισμό «Βρυξέλλες ΙΙβ», κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί, με κλήτευση, να υποβάλει στο περιφερειακό δικαστήριο αστικών υποθέσεων αίτηση άρνησης της αναγνώρισης ή αίτηση άρνησης της εκτέλεσης απόφασης επί διαφορών γονικής μέριμνας που έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο αιτών οφείλει να εκπροσωπείται από δικηγόρο.

Οι λόγοι άρνησης της αναγνώρισης και άρνησης της εκτέλεσης απαριθμούνται στα άρθρα 39 και 41 του κανονισμού «Βρυξέλλες ΙΙβ».

Οποιοσδήποτε εκ των διαδίκων μπορεί να προσφύγει κατά της απόφασης του περιφερειακού δικαστηρίου αστικών υποθέσεων ενώπιον του εφετείου αστικών υποθέσεων. Κατά της απόφασης του εφετείου αστικών υποθέσεων μπορεί να υποβληθεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του ακυρωτικού δικαστηρίου.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Οι ερωτήσεις σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο θα πρέπει να διαφοροποιούνται από τις ερωτήσεις σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία. Δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική εξουσία έχουν τα δικαστήρια της συνήθους διαμονής του παιδιού (άρθρο 8 του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα και άρθρο 5 της σύμβασης της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών). Το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται επίσης από την προαναφερθείσα σύμβαση της Χάγης. Η ιθαγένεια του παιδιού είναι άνευ σημασίας. Ως εκ τούτου, οι αρχές του συμβαλλόμενου κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εν προκειμένω ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων, έχουν δικαιοδοσία να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του. Η άσκηση της γονικής εξουσίας διέπεται από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού ή, σε περίπτωση αλλαγής της συνήθους διαμονής του παιδιού, από το δίκαιο του κράτους της νέας συνήθους διαμονής του.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[📄 Φυλλάδιο για τη γονική εξουσία](#)

[📄 Legilux](#)

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [📄 Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [📄 τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Ουγγαρία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Στην πράξη η γονική μέριμνα περιλαμβάνει τον καθορισμό του ονόματος ενός ανήλικου τέκνου, τη φροντίδα και την ανατροφή του, τον καθορισμό του τόπου κατοικίας του, τη διοίκηση της περιουσίας του, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ως προς τη νόμιμη εκπροσώπησή του, και το δικαίωμα διορισμού επιτρόπου ή αποκλεισμού ενός προσώπου από την επιτροπεία.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, είτε ζουν μαζί είτε χωριστά, εκτός αν έχει οριστεί διαφορετικά στη μεταξύ τους συμφωνία ή σε απόφαση της αρχής επιτροπείας ή του δικαστηρίου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Στην Ουγγαρία, η επιτροπεία αποτελεί νομική ρύθμιση η οποία διασφαλίζει τη μέριμνα των ανήλικων, την εκπροσώπηση και τη διοίκηση της περιουσίας τους από επίτροπο ο οποίος διορίζεται από την αρχή επιτροπείας, αν δεν υπάρχει γονέας ασκών τη γονική μέριμνα. Η ανάγκη διορισμού επιτρόπου μπορεί να γνωστοποιηθεί στην αρχή επιτροπείας από οποιονδήποτε. Ένας στενός συγγενής του ανήλικου ή το πρόσωπο που επιμελείται το τέκνο έχει υποχρέωση να ενημερώσει την αρμόδια αρχή επιτροπείας, δηλαδή το δικαστήριο ή άλλη αρχή, για την ανάγκη διορισμού επιτρόπου.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Οι γονείς ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, είτε ζουν μαζί είτε χωριστά, εκτός αν έχει οριστεί διαφορετικά στη μεταξύ τους συμφωνία ή σε απόφαση της αρχής επιτροπείας ή του δικαστηρίου. Οι χωρισμένοι γονείς μπορούν να συμφωνήσουν να διαμοιράσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την άσκηση της γονικής μέριμνας, με την υποχρέωση, ωστόσο, να διασφαλίσουν έναν ισορροπημένο τρόπο ζωής για το τέκνο τους (για παράδειγμα, δεν μπορεί το τέκνο να διαμένει εναλλάξ με τους γονείς, αν αυτοί διαμένουν πολύ μακριά ο ένας από τον άλλον και κάτι τέτοιο θα ήταν ιδιαίτερα επαχθές για το τέκνο). Η συμφωνία των γονέων εγκρίνεται από το δικαστήριο. Εάν οι γονείς δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία για τα θέματα των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων γονικής μέριμνας, το δικαστήριο αποφασίζει ποιος γονέας θα ασκεί τη γονική μέριμνα. Κατά την έκδοση της απόφασής του, το δικαστήριο αξιολογεί το πώς διασφαλίζεται καλύτερα η σωματική, διανοητική και ηθική ανάπτυξη του τέκνου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Όταν ένας γάμος λύεται με κοινή δήλωση βούλησης και πρόθεσης των συζύγων περί λύσης του γάμου η οποία υποβάλλεται γραπτώς στο δικαστήριο, η αίτηση περιλαμβάνει τη συμφωνία των γονέων ως προς το ζήτημα της γονικής μέριμνας. Το δικαστήριο εγκρίνει τη συμφωνία με οριστική απόφαση στο πλαίσιο της δίκης διαζυγίου, καθώς ο γάμος δεν μπορεί να λυθεί συναινετικά χωρίς την εν λόγω συμφωνία.

Αν χρειαστεί, το δικαστήριο εκδίδει απόφαση γονικής μέριμνας κατά τη λύση ενός γάμου, ακόμη κι αν δεν έχει υποβληθεί σχετική αίτηση. Εάν δεν ασκηθεί ένδικο μέσο, η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου καθίσταται τελεσίδικη μετά την παρέλευση δεκαπέντε ημερών από τη λήξη της προθεσμίας για την άσκησή του.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Οι γονείς μπορούν να προσφύγουν στη **διαμεσολάβηση** πριν από την κίνηση της δίκης διαζυγίου ή κατά τη διάρκεια αυτής, με αίτημά τους ή με πρωτοβουλία του δικαστηρίου, για να διευθετήσουν συναινετικά οποιαδήποτε διαφορά αφορά τη σχέση τους ή τη λύση του γάμου, όπως το ζήτημα της γονικής μέριμνας. Οι γονείς μπορούν να καταρτίσουν γραπτώς τη συμφωνία που πέτυχαν στη διαμεσολάβηση για να περιληφθεί στη διαδικασία του δικαστικού συμβιβασμού. Για τη διασφάλιση ότι η γονική μέριμνα ασκείται ορθά και με την απαιτούμενη συνεργασία των γονέων, το δικαστήριο και/ή η αρχή επιτροπείας κατά τη

διαδικασία ενώπιόν τους μπορούν (επί αιτήματος ή αυτεπαγγέλτως σε υποθέσεις που παραπέμπονται στη δικαιοδοσία τους) να διατάζουν τους γονείς να προσφύγουν σε διαμεσολάβηση για να επιτύχουν την κατάλληλη συνεργασία μεταξύ του ασκούντος την επιμέλεια γονέα και του γονέα που διαμένει χωριστά από το τέκνο και να διασφαλίσουν τα δικαιώματα του γονέα που διαμένει χωριστά από το τέκνο.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Σε περίπτωση διαφωνίας, το δικαστήριο αποφαινεται για το ποιος γονέας θα ασκεί τη γονική μέριμνα εξετάζοντας και τους δύο γονείς και το τέκνο, όποτε αυτό κρίνεται δικαιολογημένο. Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να απονεμίσει πλήρη γονική μέριμνα στον έναν γονέα ή να αναθέσει στον κάθε γονέα την άσκηση επιμέρους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει στον γονέα που διαμένει χωριστά από το τέκνο του να διεκπεραιώνει ορισμένα καθήκοντα μέριμνας και ανατροφής του τέκνου ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να διοικεί πλήρως ή μερικώς την περιουσία του τέκνου και να ενεργεί ως νόμιμος εκπρόσωπός του σε υποθέσεις που αφορούν την περιουσία του. Το δικαστήριο μπορεί να περιορίσει ή να αφαιρέσει το δικαίωμα λήψης αποφάσεων για θεμελιώδη ζητήματα που επηρεάζουν το μέλλον του τέκνου, αν αυτό εξυπηρετεί το συμφέρον του. Ωστόσο, το δικαστήριο δεν μπορεί να διατάξει την άσκηση της γονικής μέριμνας από κοινού, διότι αυτό μπορεί να γίνει μόνο με συμφωνία των γονέων η οποία μπορεί να εγκριθεί από το δικαστήριο.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Όχι. Εάν το δικαστήριο απονεμίσει επιμέλεια στον έναν γονέα, ο γονέας που διαμένει χωριστά από το τέκνο μπορεί να συνεχίσει να ασκεί δικαιώματα γονικής μέριμνας σε θεμελιώδη ζητήματα που επηρεάζουν το μέλλον του τέκνου. Ο καθορισμός και η μεταβολή του ονόματος και του επωνύμου ενός ανηλίκου, ο καθορισμός του τόπου κατοικίας του τέκνου, εάν αυτός διαφέρει από τον τόπο κατοικίας του γονέα, **ο καθορισμός της κατοικίας του τέκνου στην αλλοδαπή για σκοπούς εγκατάστασης ή μακροπρόθεσμης διαμονής**, η μεταβολή της ιθαγένειας του τέκνου και η επιλογή του σχολείου και της καριέρας του τέκνου θεωρούνται θεμελιώδη ζητήματα.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Το δικαστήριο δεν μπορεί να διατάξει την άσκηση της επιμέλειας από κοινού, αλλά απλώς εγκρίνει τη σχετική συμφωνία των γονέων στο πλαίσιο της δικής γαμικών διαφορών, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα του τέκνου. Προϋπόθεση της εν λόγω έγκρισης είναι να διασφαλίζονται οι χωρισμένοι γονείς έναν ισορροπημένο τρόπο ζωής για το τέκνο τους κατά την άσκηση της επιμέλειας από κοινού. Εάν το δικαστήριο δεν το θεωρεί αυτό εφικτό, μπορεί να αρνηθεί την έγκριση της συμφωνίας. Ωστόσο, σε καταστάσεις οι οποίες επιτάσσουν άμεση δράση ο γονέας μπορεί να αποφασίζει ανεξάρτητα και πρέπει να ενημερώνει αμελλητί τον άλλον γονέα (για παράδειγμα ως προς μια επείγουσα ιατρική παρέμβαση).

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Για ζητήματα γονικής μέριμνας μπορείτε να προσφύγετε στην αρχή επιτροπείας ή το δικαστήριο ανάλογα με το αν έχετε διαφωνία ως γονείς ως προς την άσκηση της γονικής μέριμνας από κοινού και το αν η μέριμνα θα ρυθμιστεί από το δικαστήριο.

Η αγωγή πρέπει να ασκηθεί ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του εναγομένου (ή, αν δεν υπάρχει τέτοιο δικαστήριο, από το αρμόδιο δικαστήριο του τόπου διαμονής εναγομένου) ή του τόπου της τελευταίας κοινής διαμονής των συζύγων.

Η αγωγή ασκείται με κατάθεση γραπτής αίτησης στο αρμόδιο δικαστήριο. Βλ., επίσης σχετικά την ενότητα **Ενδεδειγμένες ενέργειες** ως προς την κατάθεση της αίτησης και το περιεχόμενο αυτής. Εκτός από τις γενικά απαιτούμενες πληροφορίες, η αίτηση πρέπει επίσης να παραθέτει λεπτομερή στοιχεία για τη σύναψη του γάμου και τη γέννηση παιδιών εντός γάμου τα οποία παραμένουν εν ζωή, ενώ επίσης στις υποθέσεις που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει να συνοδεύεται από τα πιστοποιητικά γέννησης των παιδιών.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπίγοντος;

Δίκη η οποία κινείται με αγωγή για τη ρύθμιση των δικαιωμάτων άσκησης γονικής επιμέλειας και ανάθεσης του τέκνου σε τρίτον:

Εάν οι χωρισμένοι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία, το δικαστήριο αποφασίζει επί αιτήματος ή κατά τη διακριτική του ευχέρεια για το ποιος γονέας θα έχει την επιμέλεια. Το δικαστήριο αποφαινεται επί του ζητήματος αφού λάβει υπόψη του τα συμφέροντα του τέκνου και αξιολογήσει το πώς θα διασφαλιστεί καλύτερα η σωματική, διανοητική και ηθική ανάπτυξη του τέκνου.

Η αγωγή για τον καθορισμό του ασκούντος τη γονική μέριμνα, την επιμέλεια ή για μεταρρυθμίσεις σε επιμέρους δικαιώματα επιμέλειας, την ανάθεση του τέκνου σε τρίτον ή τη μεταρρύθμιση της εν λόγω ανάθεσης μπορεί να ασκηθεί από γονέα ή την αρχή επιτροπείας. Η αγωγή ασκείται από έναν γονέα κατά του άλλου ή από την αρχή επιτροπείας κατά αμφοτέρων των γονέων. Η αγωγή με αίτημα τη μεταρρύθμιση της ανάθεσης του τέκνου σε τρίτον πρέπει να ασκηθεί κατά του προσώπου με το οποίο διαμένει το τέκνο.

Κατά τη διάρκεια της δίκης το δικαστήριο πρέπει να εξετάσει και τους δύο γονείς και, όποτε κρίνεται δικαιολογημένο –ή το ζητά το ίδιο το τέκνο–, να εξετάσει και το τέκνο. Εάν το τέκνο έχει συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας του, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει απλώς για την επιμέλεια του τέκνου και τη διαμονή του με τη συναίνεσή του, εκτός αν η επιλογή του τέκνου θέτει σε κίνδυνο την ανάπτυξή του.

Το δικαστήριο μπορεί να υποχρεώσει τους γονείς να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση για να διασφαλίσουν ότι η γονική μέριμνα ασκείται ορθά και με την απαιτούμενη συνεργασία των γονέων.

Διαδικασία ενώπιον της αρχής επιτροπείας σε διαφορά η οποία σχετίζεται με την άσκηση της επιμέλειας από κοινού:

Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να συνάψουν συμφωνία για θέματα που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας από κοινού (είτε ζουν μαζί είτε χωριστά), καθέννας από τους δύο μπορεί να απευθυνθεί στην αρχή επιτροπείας η οποία θα αποφασίσει σχετικά, εκτός αν πρόκειται για θέματα που αφορούν την ελευθερία συνείδησης ή την ελευθερία της θρησκευτικής πίστης.

Εάν οι χωρισμένοι γονείς που έχουν δικαίωμα να ασκούν τη γονική μέριμνα από κοινού συμφωνήσουν να διαμοιράσουν τα συναφή δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ή στο μέλλον να ασκούνται τα δικαιώματα γονικής μέριμνας από έναν από τους γονείς, η αρχή επιτροπείας καταχωρίζει την εν λόγω συμφωνία στα πρακτικά με αίτημά τους. Στα πρακτικά πρέπει επίσης να καταχωριστεί η συμφωνία σχετικά με το ποιος γονέας θα αναθρέψει το τέκνο και να καταγραφεί το γεγονός ότι η άσκηση των δικαιωμάτων γονικής επιμέλειας θα γίνεται από κοινού σε θεμελιώδη ζητήματα τα οποία επηρεάζουν το μέλλον του τέκνου, εκτός αν ορίσει διαφορετικά το δικαστήριο.

Οι γονείς πρέπει να ενημερωθούν για τη δυνατότητα μεταρρύθμισης της συμφωνίας τους και για το ότι η συμφωνία δεν έχει την ισχύ δικαστικής απόφασης η οποία εκδίδεται στη δίκη περί γαμικών διαφορών ή στη δίκη που είχε κινηθεί για τη ρύθμιση της επιμέλειας.

Στη δίκη περί γαμικών διαφορών το δικαστήριο εκδίδει κατά τη διακριτική του ευχέρεια προσωρινά μέτρα που αφορούν τη διαμονή του ανηλίκου και τον τόπο διαμονής του τέκνου με έναν γονέα ή τρίτον, την παράταση ή τον περιορισμό των δικαιωμάτων γονικής μέριμνας ή την επικοινωνία μεταξύ γονέα και τέκνου.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Βλ., επίσης την ενότητα **Ενδεδειγμένες ενέργειες** αναφορικά με την εν λόγω εργασία.

Στη δίκη αφαίρεσης ή αποκατάστασης της γονικής μέριμνας και στις δίκες που αφορούν την ανάθεση και τη μεταφορά ενός τέκνου ή τα δικαιώματα επικοινωνίας, οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα αναβολής πληρωμής ανεξάρτητα από το εισόδημά τους και την οικονομική τους κατάσταση. Το δικαίωμα αναβολής της πληρωμής συνεπάγεται ότι οι αμοιβές και τα λοιπά έξοδα της διαδικασίας προκαταβάλλονται από το κράτος και όχι από τους διαδίκους ωστόσο, τα έξοδα που έχουν προκαταβληθεί πρέπει να αποδοθούν στο κράτος από τον ηττημένο διάδικο κατά το πέρας της δίκης.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, η απόφαση για την επιμέλεια υπόκειται σε έφεση σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες. Το ένδικο μέσο μπορεί να ασκηθεί από τον γονέα ή το τέκνο. Η προθεσμία άσκησης της έφεσης είναι δεκαπέντε ημέρες μετά την κοινοποίηση της απόφασης.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Για την εκτέλεση απόφασης η οποία ρυθμίζει τη γονική μέριμνα, εκδίδεται εκτελεστός τίτλος από το *πρωτοβάθμιο δικαστήριο* ή, σε περίπτωση αλλοδαπής απόφασης (δικαστικός συμβιβασμός) η οποία επικυρώνεται σύμφωνα με το άρθρο 42 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003], από το *πρωτοδικείο που λειτουργεί στην έδρα του περιφερειακού δικαστηρίου του τόπου συνήθους διαμονής του τέκνου ή του προσώπου το οποίο υπόκειται στην εκτελεστή απόφαση* ή από το Κεντρικό Πρωτοδικείο της Βούδας (*Budai Központi Kerületi Bíróság*) στη Βουδαπέστη.

Όταν εκτελείται δικαστική απόφαση (συμφωνία που έχει εγκριθεί από το δικαστήριο) η οποία ρυθμίζει την παράδοση και την ανάθεση ενός τέκνου, το δικαστήριο καλεί το υπόχρεο πρόσωπο να εκπληρώσει εκούσια τις υποχρεώσεις του μέσα σε εύλογη προθεσμία αν δεν το πράξει, το δικαστήριο διατάσσει την παράδοση του τέκνου με τη συνδρομή της αστυνομίας.

Το τέκνο πρέπει να παραδοθεί στο πρόσωπο το οποίο ζητά την αναγκαστική εκτέλεση ή, αν δεν υπάρχει τέτοιο πρόσωπο, στον εκπρόσωπό του ο οποίος έχει εγκριθεί από την αρχή επιτροπείας ή στην αρχή επιτροπείας. Όταν παραδίδεται το τέκνο, το υπόχρεο για την παράδοση πρόσωπο πρέπει να ενημερώσει το πρόσωπο που αναλαμβάνει το τέκνο για την κατάσταση της υγείας του τέκνου και για κάθε άλλη περίπτωση της οποίας η άγνοια μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητα ή τη ζωή του τέκνου.

15 Τι πρέπει να πράξει για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Οι αποφάσεις γονικής μέριμνας που έχουν εκδοθεί σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται από τα δικαστήρια της Ουγγαρίας χωρίς τήρηση ειδικής διαδικασίας. Η απόφαση ουδέποτε επανεξετάζεται επί της ουσίας.

Παρά ταύτα, κάθε ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί να υποβάλει αίτηση στο αρμόδιο δικαστήριο με αίτημα την έκδοση απόφασης περί αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης μιας απόφασης.

Εκτέλεση:

Η απόφαση για την άσκηση της γονικής μέριμνας η οποία έχει εκδοθεί σε κράτος μέλος στο οποίο είναι εκτελεστή και έχει επιδοθεί θα εκτελεστεί στην Ουγγαρία, αν κηρυχθεί εκτελεστή στην Ουγγαρία μετά από αίτημα ενδιαφερόμενου μέρους.

Το αρμόδιο δικαστήριο ή η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση εκδίδει πιστοποιητικό σύμφωνα με το άρθρο 42 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου μετά από αίτημα ενδιαφερόμενου μέρους.

Το πρωτοδικείο της έδρας του περιφερειακού δικαστηρίου της συνήθους διαμονής του τέκνου ή του υπόχρεου προσώπου ή το Κεντρικό Πρωτοδικείο της Βούδας στη Βουδαπέστη εκδίδει εκτελεστό τίτλο βάσει αλλοδαπής απόφασης (δικαστικός συμβιβασμός) ο οποίος ενσωματώνει το εν λόγω πιστοποιητικό. Η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου είναι εκτελεστή αν, ανάλογα με τη φύση της, πληροί τα παρακάτω κριτήρια: αποτελεί δικαστική απόφαση με την οποία διαπιστώνεται αθέτηση στην αστική δίκη στην ποινική δίκη αποτελεί μέρος δικαστικής απόφασης με την οποία διαπιστώνεται αθέτηση της συναφούς αστικής αξίωσης ή αποτελεί συμφωνία που έχει εγκριθεί από το δικαστήριο.

Η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης διενεργείται στη βάση του εκτελεστού τίτλου σύμφωνα με την ουγγρική νομοθεσία για την αναγκαστική εκτέλεση.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται από τα δικαστήρια της Ουγγαρίας χωρίς τήρηση ειδικής διαδικασίας. Η απόφαση ουδέποτε επανεξετάζεται επί της ουσίας.

Παρά ταύτα, κάθε ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί να υποβάλει αίτηση στο αρμόδιο δικαστήριο με αίτημα την έκδοση απόφασης περί αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης μιας απόφασης.

Οι διάδικοι μπορούν να προσφύγουν κατά της απόφασης η οποία έχει εκδοθεί επί αιτήσεως για την κήρυξη εκτελεστότητας.

Η έφεση πρέπει να εκδικαστεί σύμφωνα με τους κανόνες πολιτικής δικονομίας.

Η έφεση κατά της απόφασης κήρυξης της εκτελεστότητας πρέπει να ασκηθεί εντός ενός μήνα από την επίδοση της απόφασης η οποία κηρύσσει την εκτελεστότητα. Εάν ο διάδικος κατά του οποίου ζητείται η αναγκαστική εκτέλεση έχει τη συνήθη διαμονή του σε άλλο κράτος μέλος (εκτός της Ουγγαρίας), η προθεσμία άσκησης έφεσης είναι δύο μήνες από την ημερομηνία επίδοσης είτε προσωπικά είτε στην οικία του. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Η Ουγγαρία είναι συμβαλλόμενο μέρος στη *σύμβαση της Χάγης της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και μέτρα προστασίας των παιδιών*, η οποία περιλαμβάνει κανόνες ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο, ενώ τέτοιοι κανόνες περιλαμβάνονται και σε ορισμένες διμερείς συνθήκες δικαστικής συνδρομής.

Κατά το εθνικό δίκαιο της Ουγγαρίας, το δίκαιο που ισχύει για την προσωπική κατάσταση του τέκνου διέπει τις σχέσεις οικογενειακού δικαίου μεταξύ γονέα και τέκνου, και ιδίως το όνομα, τη διαμονή, τη φροντίδα, τη νόμιμη εκπροσώπηση και τη διοίκηση της περιουσίας του τέκνου, με εξαίρεση τις υποχρεώσεις διατροφής. Ως προς την οικογενειακή κατάσταση του τέκνου και τη σχέση του τέκνου με τους γονείς του σύμφωνα με το οικογενειακό δίκαιο, πρέπει να εφαρμόζεται το ουγγρικό δίκαιο σε τέκνο που είναι υπήκοος Ουγγαρίας ή διαμένει στην Ουγγαρία (με εξαίρεση τις υποχρεώσεις διατροφής), αν αυτό είναι περισσότερο επωφελές για το τέκνο.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 15/01/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Μάλτα

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο όρος περιλαμβάνει το σύνολο των καθηκόντων και των υποχρεώσεων ενός γονέα έναντι του ανηλίκου σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα της Μάλτας, κεφάλαιο 16 της Νομοθεσίας της Μάλτας. Ο όρος «γονική μέριμνα», ο οποίος στη νομοθεσία της Μάλτας αποδίδεται ως «parental authority» (γονική εξουσία), περιλαμβάνει την επιμέλεια και την επικοινωνία, τις αποφάσεις για ζητήματα όπως ο τόπος κατοικίας, τα ταξίδια, οι υποχρεώσεις διατροφής, η εκπαίδευση, οι μείζονες αποφάσεις για ζητήματα υγείας και η διαχείριση της περιουσίας των τέκνων.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Ο φυσικός γονέας ή, σε περίπτωση υιοθεσίας, οι θετοί γονείς μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υιοθεσίας. Επιπλέον, η άγαμη μητέρα έχει τη γονική μέριμνα, εκτός αν ο πατέρας καταχωρίσει τη γέννηση από κοινού με τη μητέρα του τέκνου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Όταν ένα παιδί τεθεί υπό διαταγή μέριμνας ή δικαστική διαταγή, η μέριμνα και η επιμέλεια ανατίθενται στον υπουργό, σύμφωνα με τον νόμο περί παιδιών και νέων (διαταγές μέριμνας), κεφάλαιο 285 της Νομοθεσίας της Μάλτας.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση διαζυγίου ή χωρισμού, ρυθμίζεται με δικαστική απόφαση ή διευθετείται μέσω διαμεσολάβησης. Μπορεί επίσης να ρυθμιστεί μέσω ενός νομικά δεσμευτικού εγγράφου το οποίο είναι εκτελεστό μεταξύ των μερών και έχει υπογραφεί ενώπιον συμβολαιογράφου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Αν η εν λόγω συμφωνία έχει συναφθεί εκτός του πλαισίου διαδικασίας χωρισμού, για να είναι νομικά δεσμευτική, πρέπει να επικυρωθεί από το δικαστήριο και να καταχωριστεί στο δημόσιο μητρώο. Αντίθετα, εάν επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας στο πλαίσιο διαδικασίας χωρισμού ή διαζυγίου, η συμφωνία υποβάλλεται στο δικαστήριο που δικάζει την εν λόγω διαφορά και εκδίδεται δικαστική απόφαση η οποία επικυρώνει ή απορρίπτει τη συμφωνία.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Σε αυτές τις περιπτώσεις, εναλλακτικός τρόπος επίλυσης είναι η διαδικασία της διαμεσολάβησης. Εάν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία ούτε στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, θα εισαχθεί δίκη ενώπιον του Πολιτικού Δικαστηρίου (Τμήμα Οικογενειακών Διαφορών) [Civil Court (Family Section)].

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει για όλες τις μείζονες αποφάσεις οι οποίες θεωρούνται σημαντικές για την ευημερία του τέκνου, όπως ο τόπος κατοικίας του τέκνου, ποιος γονέας θα έχει την επιμέλεια, τα δικαιώματα επικοινωνίας και η υποχρέωση καταβολής διατροφής για το τέκνο.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Το δικαστήριο σπανίως αναθέτει την επιμέλεια και τη μέριμνα για το τέκνο αποκλειστικά στον ένα γονέα, ωστόσο αυτό κρίνεται ανά περίπτωση. Εντούτοις, ακόμη και αν το δικαστήριο αναθέσει τη μέριμνα και την επιμέλεια αποκλειστικά στον ένα γονέα, ορισμένα ζητήματα πρέπει να διευθετούνται με τη συναίνεση του άλλου γονέα, ιδίως τα ζητήματα που αφορούν την επικοινωνία ή την απομάκρυνση ανηλίκου σε τρίτη χώρα, τα οποία θα έθιγαν άμεσα τα δικαιώματα επικοινωνίας του γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Σημαίνει ότι οι δύο γονείς συζητούν και λαμβάνουν από κοινού τις αποφάσεις που αφορούν το τέκνο. Σε αυτές δεν περιλαμβάνονται οι αποφάσεις που αφορούν καθημερινές δραστηριότητες, αλλά μόνο οι μείζονες αποφάσεις που αφορούν τον τόπο κατοικίας, την εκπαίδευση και θέματα υγείας. Το άρθρο 136 παράγραφος 3 του [Αστικού Κώδικα](#) κάνει λόγο για πράξεις έκτακτης διαχείρισης, για τις οποίες απαιτείται η συναίνεση και των δύο γονέων.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Εάν δεν τελεσφορήσει η διαμεσολάβηση, ασκείται αγωγή ενώπιον του Πολιτικού Δικαστηρίου (Τμήμα Οικογενειακών Διαφορών). Δεν υφίσταται επίσημος κατάλογος με τα απαιτούμενα έγγραφα, και επομένως η αγωγή μπορεί να συνοδεύεται από κάθε συναφές έγγραφο και πιστοποιητικό, ιδίως από έγγραφα και πιστοποιητικά που αποδεικνύουν την άσκηση της γονικής μέριμνας, περιλαμβανομένων των τυχόν συμφωνιών σχετικά με την άσκηση της μέριμνας και της επιμέλειας ή των συναφών αποφάσεων που τυχόν έχουν εκδοθεί.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Ορίζεται συζήτηση της αγωγής σε συγκεκριμένη ημερομηνία. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης ο δικαστής εξετάζει τους διαδίκους και τους λοιπούς μάρτυρες που καλούν οι διάδικοι. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διορίσει κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους για να συντάξουν έκθεση για το τέκνο, αν το κρίνει αναγκαίο. Οι εμπειρογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο συντάσσουν την έκθεση ύστερα από διαβούλευση με τους γονείς, το τέκνο και άλλους επαγγελματίες που συνδέονται με κάποιον τρόπο με την υπόθεση. Προσφυγή στη διαδικασία του κατεπείγοντος γίνεται εάν ο ενάγων καταδεικνύει επαρκείς, βάσιμους λόγους επείγοντος. Εάν είναι προς το συμφέρον του ανηλίκου, εκδίδεται προσωρινή διαταγή η οποία ρυθμίζει το επείγον ζήτημα, για παράδειγμα, απαγορεύει την αναχώρηση, ρυθμίζει προσωρινά την επιμέλεια και τη μέριμνα κ.ο.κ.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι, μπορεί να κατατεθεί αίτηση χορήγησης νομικής συνδρομής, ωστόσο ο αιτών πρέπει να πληροί ορισμένα εισοδηματικά κριτήρια, σύμφωνα με τον τίτλο X του τρίτου βιβλίου του Κώδικα Οργάνωσης και Πολιτικής Δικονομίας (☞ [κεφ. 12](#) της Νομοθεσίας της Μάλτας). Περισσότερες λεπτομέρειες για τη νομική συνδρομή διατίθενται στην [ενότητα για τη νομική συνδρομή](#).

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Η άσκηση ένδικου μέσου επιτρέπεται μόνο για νομικά ζητήματα, για παράδειγμα, αν το δικαστήριο στέρησε χωρίς βάσιμο λόγο από έναν διάδικο το δικαίωμα να καλέσει μάρτυρα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, μπορεί να ασκηθεί έφεση ενώπιον του Εφετείου.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι αποφάσεις του Πολιτικού Δικαστηρίου (Τμήμα Οικογενειακών Διαφορών) είναι αυτοδίκαια εκτελεστές, ωστόσο, σε περίπτωση που ο ένας από τους γονείς δεν συμμορφώνεται με το περιεχόμενο της απόφασης, ο γονέας που υφίσταται περιορισμούς στην άσκηση της γονικής του μέριμνας μπορεί να υποβάλει καταγγελία στην αστυνομία, η οποία στη συνέχεια θα κινήσει ποινική διαδικασία ενώπιον του Πλημμελειοδικείου (Court of Magistrates) για την εκτέλεση της απόφασης και την επιβολή προστίμου (multa) και/ή ποινής φυλάκισης. Επιπλέον, μπορεί να κατατεθεί ενώπιον του Πολιτικού Δικαστηρίου (Τμήμα Οικογενειακών Διαφορών) αίτηση μεταρρύθμισης της δικαστικής απόφασης.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Η εφαρμοστέα διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας (κανονισμός Βρυξέλλες IIa) και συνίσταται στη συμπλήρωση ενός πιστοποιητικού από τον αρμόδιο δικαστή, το οποίο, μαζί με τη δικαστική απόφαση και μια αίτηση αναγνώρισης και εκτέλεσης της εν λόγω απόφασης, κατατίθεται ενώπιον του Πολιτικού Δικαστηρίου (Τμήμα Οικογενειακών Διαφορών). Πρέπει επίσης να προσδιορίζεται διεύθυνση για τις κοινοποιήσεις. Όλα τα έγγραφα πρέπει να είναι μεταφρασμένα στη μαλτέζικη ή την αγγλική γλώσσα.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Αντιρρήσεις μπορούν να προβληθούν ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου και στο τμήμα όπου κατατέθηκε η αίτηση εκτέλεσης και αναγνώρισης. Οι αντιρρήσεις πρέπει να περιλαμβάνουν τους λόγους για τους οποίους δεν θα πρέπει να γίνει δεκτή η αναγνώριση και η εκτέλεση, προβάλλονται δε με απάντηση στην αγωγή.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Εφαρμοστέο δίκαιο είναι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [☞ Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [☞ τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Κάτω Χώρες

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο όρος «γονική μέριμνα» έχει την έννοια της εξουσίας επί ανηλίκου τέκνου και της ευθύνης για την ανατροφή και την επιμέλειά του.

Το άρθρο 247 του Βιβλίου 1 του Αστικού Κώδικα (*Burgerlijk Wetboek*) προβλέπει τα παρακάτω για το συγκεκριμένο ζήτημα:

1. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει το καθήκον και το δικαίωμα των γονέων να μεριμνούν και να ανατρέφουν το ανήλικο τέκνο τους.
2. Η «μέριμνα και η ανατροφή» περιλαμβάνουν τη μέριμνα και την ανάληψη ευθύνης για τη διανοητική και σωματική ευημερία και ασφάλεια του τέκνου και την προαγωγή της ανάπτυξης της προσωπικότητάς του. Οι γονείς δεν μπορούν να κάνουν χρήση ψυχικής ή σωματικής βίας ή άλλης απάνθρωπης μεταχείρισης κατά τη μέριμνα και ανατροφή του τέκνου.
3. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει την υποχρέωση του γονέα να προάγει την ανάπτυξη του δεσμού του τέκνου με τον άλλον γονέα.
4. Το τέκνο επί του οποίου ασκείται κοινή επιμέλεια εξακολουθεί να δικαιούται μέριμνα και ανατροφή με ισότιμο τρόπο και από τους δύο γονείς μετά τη λύση του γάμου, εκτός αν αυτή οφείλεται σε θάνατο, μετά τον δικαστικό χωρισμό ή τη λύση της καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης, εκτός αν αυτή οφείλεται σε θάνατο, ή μετά τη διακοπή της συγκατοίκησης σε περίπτωση που πραγματοποιήθηκε η εγγραφή η οποία αναφέρεται στο άρθρο 252 παράγραφος 1.
5. Για την εφαρμογή της παραγράφου 4, οι γονείς μπορούν να λάβουν υπόψη τους, στη συμφωνία ή στο σχέδιο γονικής μέριμνας, τα πρακτικά εμπόδια που μπορεί να προκύψουν σε συνάρτηση με τη λύση του γάμου, εκτός αν αυτή οφείλεται σε θάνατο, μετά τον δικαστικό χωρισμό ή τη λύση της καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης, εκτός αν αυτή οφείλεται σε θάνατο, ή μετά τη διακοπή της συγκατοίκησης σε περίπτωση που πραγματοποιήθηκε η εγγραφή η οποία αναφέρεται στο άρθρο 252 παράγραφος 1, μόνο όμως αν και στο μέτρο που υπάρχουν τα σχετικά εμπόδια.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Οι γονείς έχουν την εξουσία και την ευθύνη φροντίδας και ανατροφής του τέκνου τους. Ωστόσο, υπάρχουν και εξαιρέσεις στον εν λόγω κανόνα.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Εάν οι γονείς δεν επιθυμούν ή δεν είναι σε θέση να ασκούν τη γονική μέριμνα ή εξουσία, η γονική μέριμνα μπορεί να μεταβιβαστεί από το δικαστήριο σε άλλο πρόσωπο.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Μετά το διαζύγιο, και οι δύο γονείς ασκούν τη γονική μέριμνα των τέκνων τους. Και οι δύο εξακολουθούν να είναι υπεύθυνοι για την ανατροφή και επιμέλεια των τέκνων τους. Ωστόσο, υπάρχουν και εξαιρέσεις στον εν λόγω κανόνα. Ενίοτε είναι πιθανό το δικαστήριο να αναθέσει τη γονική μέριμνα σε έναν από τους γονείς, έπειτα από σχετική αίτηση. Η σχέση γονέα και τέκνου (η οποία εξ ορισμού δεν ισοδυναμεί με τη γονική μέριμνα) και τα συναφή δικαιώματα και καθήκοντα μπορούν επίσης να ρυθμιστούν διαφορετικά στο σχέδιο γονικής μέριμνας το οποίο καταρτίζεται σε περίπτωση διαζυγίου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Σε περίπτωση διαζυγίου, οι συμφωνημένες ρυθμίσεις ορίζονται στο σχέδιο γονικής μέριμνας το οποίο υποβάλλεται σε δικαστικό έλεγχο. Το δικαστήριο κηρύσσει το διαζύγιο.

Βλ., επίσης: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden/vraag-en-antwoord/checklist-bij-scheiden-of-uit-elkaar-gaan>

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Η διαμεσολάβηση αποτελεί μια μέθοδο επίλυσης διαφορών ως προς τις σχέσεις γονέων και τέκνων.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Η δικαστική απόφαση καταλαμβάνει όλα τα σημεία του σχεδίου γονικής μέριμνας, περιλαμβανομένης της επιμέλειας, του καταμερισμού των καθηκόντων ως προς την επιμέλεια και την ανατροφή του τέκνου και τον κύριο τόπο κατοικίας του τέκνου.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Όχι. Ο γονέας που έχει την επιμέλεια του τέκνου υποχρεούται να τηρεί ενήμερο τον άλλον γονέα σχετικά με τα σημαντικά ζητήματα που αφορούν το πρόσωπο και τα περιουσιακά στοιχεία του τέκνου και να συμβουλευτεί τον άλλον γονέα σε αποφάσεις που αφορούν το τέκνο. Ωστόσο, η τελική απόφαση ανήκει στον γονέα που ασκεί την επιμέλεια.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Αυτό σημαίνει ότι και οι δύο γονείς έχουν τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα με αυτά που αναλογούν στον γονέα ο οποίος ασκεί την επιμέλεια (βλ., ερώτηση 1), εκτός αν οι γονείς έχουν συμφωνήσει διαφορετικό καταμερισμό καθηκόντων ως προς τη φροντίδα και την ανατροφή του τέκνου στο σχέδιο γονικής μέριμνας.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Για την απόκτηση της επιμέλειας του τέκνου, πρέπει να υποβληθεί αίτηση στο δικαστήριο το οποίο είναι αρμόδιο για τον τόπο κατοικίας του τέκνου. Τα έγγραφα που πρέπει να υποβληθούν εξαρτώνται από την κατάσταση του γονέα και του τέκνου. Πληροφορίες για τα αναγκαία έγγραφα διατίθενται στην ενότητα [Δικονομικοί κανόνες \(procesreglement\)](#) Επιμέλεια και πρόσβαση (*Gezag en omgang*). Μπορείτε να λάβετε τη βοήθεια δικηγόρου σχετικά.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Δεν εφαρμόζονται ειδικές διαδικασίες στις καταστάσεις που αναφέρθηκαν. Ναι, επιτρέπεται η κίνηση διαδικασιών επιβολής προσωρινών μέτρων.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι, προβλέπεται η παροχή νομικής συνδρομής, ωστόσο υπόκειται σε συγκεκριμένες προϋποθέσεις. [Περισσότερες πληροφορίες](#) για το συγκεκριμένο ζήτημα διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Συμβουλίου Νομικής Συνδρομής (*Raad voor Rechtsbijstand*).

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, οι εφέσεις ασκούνται ενώπιον του εφετείου (*gerechtshof*).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Σ' αυτή την περίπτωση εφαρμόζεται η τακτική δικαστική διαδικασία.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Καταρχήν, δεν χρειάζεται να γίνει κάποια ενέργεια. Αυτό συμβαίνει αυτοδικαίως αν το κράτος μέλος εφαρμόζει τον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα. Ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλην της Δανίας.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Η έφεση πρέπει να ασκηθεί ενώπιον του δικαστηρίου της χώρας στην οποία εκδόθηκε η απόφαση.

Για την άσκηση έφεσης επί οικογενειακού θέματος στις Κάτω Χώρες απαιτείται η συνδρομή δικηγόρου. Ο δικηγόρος μπορεί να ασκήσει την έφεση στη [Γραμματεία](#) του εφετείου. Ο δικηγόρος έχει στη διάθεσή του προθεσμία τριών μηνών από την έκδοση της δικαστικής απόφασης επί οικογενειακού θέματος για να την προσβάλει. Το εφετείο τηρεί αυστηρά την εν λόγω προθεσμία. Η ημερομηνία κατά την οποία η Γραμματεία λαμβάνει την αίτηση κατάθεσης της έφεσης είναι η επίσημη ημερομηνία κατάθεσης της έφεσης.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Τα ολλανδικά δικαστήρια εφαρμόζουν μόνο το ολλανδικό δίκαιο.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/02/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μεταφράσεως.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Αυστρία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η γονική μέριμνα αποτελεί καθήκον και δικαίωμα των γονέων. Περιλαμβάνει τη φροντίδα και ανατροφή, τη διαχείριση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του τέκνου καθώς και άλλα ζητήματα [άρθρο 158 του αυστριακού γενικού αστικού κώδικα (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch — «ABGB»)].

Σύμφωνα με το άρθρο 160 του ABGB, η φροντίδα του ανήλικου τέκνου περιλαμβάνει κυρίως τη διαφύλαξη της σωματικής ακεραιότητας και της υγείας καθώς και την άμεση εποπτεία του, ενώ η ανατροφή περιλαμβάνει κυρίως την ανάπτυξη των σωματικών, πνευματικών, ψυχικών και ηθικών δυνάμεων, την προώθηση των ταλέντων, ικανοτήτων, κλίσεων και δυνατοτήτων εξέλιξης του τέκνου, καθώς και τη σχολική και επαγγελματική του εκπαίδευση. Η φροντίδα περιλαμβάνει επίσης την ιατρική περίθαλψη των τέκνων, ενώ η ανατροφή περιλαμβάνει τον καθορισμό του τόπου διαμονής του τέκνου (άρθρο 162 του ABGB), καθώς και, για παράδειγμα, τη λήψη των αποφάσεων για ταξίδια στο εξωτερικό και την επιλογή του σχολείου ή την επιλογή και την αλλαγή θρησκείας. Απώροια του δικαιώματος ανατροφής είναι και ο ορισμός του ονόματος του τέκνου.

Στη διαχείριση της περιουσίας του τέκνου περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, οι αποφάσεις για τη διατροφή του τέκνου (καθορισμός και τροποποίησή της, αποδοχή και εξόφληση, είσπραξη, χρήση). Το άρθρο 164 του ABGB ορίζει ότι οι γονείς οφείλουν να διαχειρίζονται την περιουσία του τέκνου με τη δέουσα προσοχή τακτικών γονέων.

Ως νόμιμη εκπροσώπηση του τέκνου νοείται το δικαίωμα και η υποχρέωση διενέργειας νομικών πράξεων για λογαριασμό του τέκνου. Αυτές περιλαμβάνουν τις πράξεις εκπροσώπησης του τέκνου, οι οποίες δημιουργούν δικαιώματα και υποχρεώσεις απευθείας για το τέκνο, καθώς και τις πράξεις συναίνεσης. Η νόμιμη εκπροσώπηση μπορεί να αφορά τη φροντίδα και την ανατροφή καθώς και τη διαχείριση της περιουσίας, ως «εξωτερική σχέση» αυτών των υποθέσεων (π.χ. σύναψη σύμβασης ιατρικής περιθαλψής με τον ιατρό, συναίνεση για χορήγηση θεραπευτικής αγωγής στο τέκνο), σε αντιδιαστολή με την πραγματική άσκηση αυτών των καθηκόντων ως «εσωτερική σχέση» (π.χ. χορήγηση φαρμάκων, αλλαγή πάνας βρέφους ή επίβλεψη της ολοκλήρωσης των σχολικών καθηκόντων). Εντούτοις, υπάρχει και η νόμιμη εκπροσώπηση εκτός από αυτούς τους τομείς (η νόμιμη εκπροσώπηση υπό τη στενή έννοια του όρου), όπως για την αλλαγή του ονόματος, την αλλαγή της ιθαγένειας, την αναγνώριση πατρότητας τέκνου εκτός γάμου ή την άσκηση των δικαιωμάτων του τέκνου στην προσωπικότητα.

2 Γενικός, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Κατά κανόνα, αν το τέκνο γεννηθεί εντός γάμου ή οι γονείς τελέσουν γάμο μετά τη γέννησή του, η γονική μέριμνα ανήκει και στους δύο γονείς (άρθρο 177 παράγραφος 1 του ABGB). Αν το τέκνο γεννηθεί εκτός γάμου, εκ του νόμου η γονική μέριμνα ανήκει μόνο στη μητέρα (άρθρο 177 παράγραφος 2 πρώτη περίοδος του ABGB).

Σύμφωνα με το άρθρο 177 παράγραφος 2 δεύτερη περίοδος του ABGB, οι άγαμοι γονείς μπορούν να εμφανιστούν ταυτόχρονα και αυτοπροσώπως ενώπιον του ληξιάρχου και, κατόπιν ενημέρωσή τους για τις έννομες συνέπειες, να δηλώσουν άπαξ ότι αναλαμβάνουν αμφότεροι τη γονική μέριμνα του τέκνου, εφόσον η γονική μέριμνα δεν έχει ήδη ρυθμιστεί με δικαστική απόφαση. Αν οι γονείς δεν συμβιώνουν, υποχρεούνται να συνάψουν σχετικό συμφωνητικό που θα ορίζει ποιος γονέας θα ασκεί κατά κύριο λόγο την επιμέλεια του τέκνου. Εναλλακτικά, οι γονείς μπορούν να συνάψουν σχετική συμφωνία ενώπιον του δικαστηρίου ή να υποβάλουν σχετικό συμφωνητικό στο δικαστήριο (άρθρο 177 παράγραφος 3 του ABGB). Τέλος, το δικαστήριο μπορεί επίσης να αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας και στους δύο γονείς (άρθρο 180 παράγραφος 2 του ABGB).

Η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να τερματιστεί εκ νέου μόνο με δικαστική απόφαση. Το δικαστήριο οφείλει να επιδιώξει να επιτύχει φιλικό διακανονισμό. Αν δεν επιτευχθεί τέτοιος διακανονισμός, η άσκηση της γονικής μέριμνας ανατίθεται στον έναν γονέα ή πάλι σε αμφότερους τους γονείς (άρθρο 180 του ABGB). Όταν η άσκηση της γονικής μέριμνας ανατίθεται και στους δύο γονείς, το δικαστήριο πρέπει επίσης να καθορίσει σε ποιο νοικοκυριό θα ασκείται κατά κύριο λόγο η επιμέλεια του τέκνου. Για τη λήψη αυτών των αποφάσεων καθοριστικό κριτήριο αποτελεί το συμφέρον του τέκνου.

Αν η γονική μέριμνα ασκείται μόνο από τον έναν γονέα, ο άλλος γονέας έχει το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με το τέκνο, καθώς και τα δικαιώματα ενημέρωσης, διατύπωσης άποψης και εκπροσώπησης που προβλέπονται στο άρθρο 189 του ABGB.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Αν αμφότεροι οι γονείς αντιμετωπίζουν κώλυμα στην άσκηση της γονικής μέριμνας, το δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει ποιο ζευγάρι παππού και γιαγιάς (ή δευτερευόντως ποιος παππούς ή ποια γιαγιά) ή ποιο ανάδοχο ζευγάρι (ή ποιος ανάδοχος γονέας) θα αναλάβει την άσκηση της γονικής μέριμνας. Αν η άσκηση της γονικής μέριμνας πρόκειται να ανατεθεί σε παππού/γιαγιά ή σε ανάδοχους γονείς, προτιμάται κατά κανόνα (αν το συμφέρον του τέκνου δεν επιβάλλει διαφορετικά) η ανάθεση της σε ζευγάρι έναντι της ανάθεσής της σε έναν μόνο παππού ή γιαγιά ή σε έναν μόνο ανάδοχο γονέα. Αν αμφότεροι οι γονείς αντιμετωπίζουν κώλυμα στην άσκηση του ίδιου επιμέρους σκέλους της γονικής μέριμνας, τα παραπάνω ισχύουν κατ' αναλογία για το σκέλος αυτό. Αποφασιστικό κριτήριο για την ανάθεση της άσκησης της γονικής μέριμνας είναι το συμφέρον του τέκνου.

Αν ο γονέας ο οποίος είναι ο μοναδικός δικαιούχος άσκησης της γονικής μέριμνας αντιμετωπίζει κώλυμα στην άσκησή της, το δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει αν η άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει να ανατεθεί εν όλω ή εν μέρει στον άλλο γονέα, σε ζευγάρι παππού και γιαγιάς (ή σε μεμονωμένο παππού ή γιαγιά) ή σε ανάδοχους γονείς (ή σε μεμονωμένο ανάδοχο γονέα). Ο άλλος γονέας έχει προτεραιότητα έναντι των απώτερων ανιόντων ή των ανάδοχων γονέων, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται το συμφέρον του τέκνου.

Αν η άσκηση της γονικής μέριμνας δεν μπορεί να ανατεθεί ούτε στους γονείς ούτε σε απώτερους ανιόντες ούτε σε ανάδοχους γονείς, προβλέπεται η ανάθεση της άσκησης της γονικής μέριμνας σε άλλο κατάλληλο πρόσωπο (άρθρο 204 του ABGB). Αποφασιστικής σημασίας για την επιλογή του προσώπου αυτού είναι το συμφέρον του τέκνου οι επιθυμίες του τέκνου και οι επιθυμίες των γονέων πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη (άρθρο 205 παράγραφος 1 του ABGB). Υποψήφιοι είναι κατά πρώτο λόγο οι συγγενείς του τέκνου, κατά δεύτερο λόγο άλλα πρόσωπα με στενή σχέση με το τέκνο και τέλος άλλα κατάλληλα πρόσωπα, μεταξύ άλλων υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας παιδιών και νέων (άρθρο 209 του ABGB).

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Διαζύγιο ή ακύρωση του γάμου δεν ανατρέπει την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας. Ωστόσο, οι γονείς, αν επιθυμούν να συνεχίσουν να ασκούν από κοινού την πλήρη γονική μέριμνα του τέκνου τους, όπως κατά τη διάρκεια του γάμου τους, πρέπει, εντός εύλογης προθεσμίας, να υποβάλουν στο δικαστήριο συμφωνητικό με το οποίο καθορίζουν τον κύριο τόπο διαμονής του τέκνου. Το εν λόγω συμφωνητικό χρειάζεται να επικυρωθεί από το δικαστήριο, το οποίο κρίνει με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου. Δεν επιτρέπεται ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας κατά τρόπο ώστε, για παράδειγμα, ο ένας γονέας να αναλαμβάνει μόνο τη φροντίδα και ανατροφή του τέκνου, ενώ ο άλλος γονέας μόνο τη διαχείριση της περιουσίας και την εκπροσώπησή του ο γονέας με τον

οποίο διαμένει κυρίως το τέκνο πρέπει πάντα να ασκεί πλήρη γονική μέριμνα. Αν μετά τη λύση του γάμου δεν επέλθει τέτοια συμφωνία εντός εύλογης προθεσμίας ή η συμφωνία που επιτεύχθηκε δεν εξυπηρετεί το συμφέρον του τέκνου, και αν η διαφορά δεν επιλυθεί φιλικά ούτε με διαμεσολάβηση, εναπόκειται στο δικαστήριο να αποφασίσει ποιος από τους γονείς θα ασκεί μελλοντικά τη γονική μέριμνα.

Οι γονείς μπορούν επίσης να συμφωνήσουν ότι μετά τη λύση του γάμου τους η γονική μέριμνα θα ασκείται από έναν μόνο από τους γονείς. Προφανώς, στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται συμφωνία ως προς το με ποιον γονέα θα διαμένει κυρίως το τέκνο. Τα ανωτέρω ισχύουν όχι μόνο σε περίπτωση λύσης του γάμου, αλλά και σε περίπτωση που οι γονείς ανήλικου τέκνου εξακολουθούν να είναι έγγαμοι αλλά βρίσκονται σε διαρκή διάσταση. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο αποφασίζει μόνο ύστερα από αίτηση γονέα.

Τα προαναφερόμενα ως προς τη γονική μέριμνα σε περίπτωση λύσης του γάμου ισχύουν και στην περίπτωση χωρισμού άγαμων συντρόφων. Ως εκ τούτου, στους γονείς τέκνου εκτός γάμου μπορεί να ανατεθεί από το δικαστήριο η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας (υπό την προϋπόθεση ότι έχουν καταθέσει στο δικαστήριο συμφωνητικό για τη διαμονή του τέκνου που εξυπηρετεί το συμφέρον του), αν έχει διακοπεί η κοινή συμβίωσή τους, αλλά και αν δεν υπήρξε ποτέ τέτοια κοινή συμβίωση.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Βλ. ερώτηση 4.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Οι γονείς μπορούν να απευθυνθούν σε υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας παιδιών και νέων (οικογενειακή συμβουλευτική υποστήριξη) ή σε ιδιωτικούς οργανισμούς υποστήριξης. Εναλλακτικά, οι γονείς μπορούν να απευθυνθούν σε οργανισμό παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης, συμβουλευτικής υποστήριξης ζευγαριών ή γονέων ή άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο αρμόδιος για τη ρύθμιση των ζητημάτων γονικής μέριμνας δικαστής (Pflegschaftsrichter) μπορεί να κινήσει αυτεπαγγέλτως διαδικασία και να αποφανθεί μόνο για υποθέσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα και το δικαίωμα επικοινωνίας. Αν το τέκνο διατρέχει άμεσο κίνδυνο, πρέπει να ενημερωθεί η υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας παιδιών και νέων, η οποία μπορεί να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της αφαίρεσης της επιμέλειας.

Η διατροφή του τέκνου δεν μπορεί να ρυθμιστεί αυτεπαγγέλτως, αλλά μόνο ύστερα από αίτηση του νόμιμου εκπροσώπου αν πρόκειται για ανήλικο τέκνο ή του ενήλικου δικαιούχου διατροφής. Η αξίωση για διατροφή τέκνου—αυτό ισχύει και για τα ενήλικα τέκνα—προβάλλεται σε διαδικασία εκουσίας δικαιοδοσίας. Λειτουργικά αρμόδιος είναι δικαστικός υπάλληλος (Rechtspfleger).

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Ο γονέας που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα έχει το δικαίωμα έναντι του ασκούντος τη γονική μέριμνα να ενημερώνεται εγκαίρως και να εκφράζει την άποψή του για τα σημαντικά ζητήματα που αφορούν το τέκνο και για τα σχεδιαζόμενα μέτρα που στην περίπτωση της από κοινού επιμέλειας απαιτούν ομαδική εκπροσώπηση (άρθρο 167 παράγραφος 2 και 3 του ABGB) (δικαίωμα ενημέρωσης και διατύπωσης άποψης). Η εν λόγω άποψη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη αν η θέση που εκφράζει εξυπηρετεί καλύτερα το συμφέρον του τέκνου. Αυτά τα δικαιώματα ισχύουν και για λιγότερο σημαντικά ζητήματα (εφόσον δεν πρόκειται απλώς για ζητήματα της καθημερινότητας), αν, παρά την προθυμία του γονέα που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα επιμέλεια, δεν υπάρχει τακτική προσωπική επικοινωνία με το τέκνο, για παράδειγμα επειδή δεν το επιτρέπουν οι περιστάσεις ή επειδή το τέκνο αρνείται την επικοινωνία (άρθρο 189 παράγραφος 3 του ABGB).

Αν ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα επιμέλεια εμμένει να μην εκπληρώνει αυτές τις υποχρεώσεις του, το δικαστήριο μπορεί, κατόπιν αίτησης, αλλά και αυτεπαγγέλτως σε περίπτωση που διακυβεύεται το συμφέρον του τέκνου, να διατάξει τη λήψη κατάλληλων μέτρων (άρθρο 189 παράγραφος 4 του ABGB). Για παράδειγμα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον γονέα που δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του να προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες ή να εξουσιοδοτήσει τον γονέα που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα να ενημερώνεται απευθείας από τον ιατρό ή το σχολείο. Αν με τη συμπεριφορά του γονέα που ασκεί τη γονική μέριμνα τίθεται σε κίνδυνο το συμφέρον του τέκνου, η άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να αφαιρεθεί εν μέρει ή εν όλω σύμφωνα με το άρθρο 181 του ABGB.

Το δικαστήριο μπορεί να περιορίσει ή να αφαιρέσει τα δικαιώματα ενημέρωσης και διατύπωσης άποψης αν η άσκησή τους θέτει σε σοβαρό κίνδυνο το συμφέρον του τέκνου. Το ίδιο ισχύει αν ο δικαιούχος ασκεί τα δικαιώματα αυτά καταχρηστικά ή κατά τρόπο που εύλογα δεν είναι αποδεκτός από τον άλλο γονέα. Επίσης, τα δικαιώματα αυτά παύουν αν ο δικαιούχος γονέας αρνείται ο ίδιος χωρίς σοβαρό λόγο την επικοινωνία με το τέκνο (άρθρο 189 παράγραφος 2 του ABGB).

Η γονική μέριμνα πρέπει πάντα να ασκείται κατά τον καλύτερο για το συμφέρον του τέκνου τρόπο. Για να εκτιμηθεί το συμφέρον του τέκνου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η προσωπικότητα και οι ανάγκες του, ιδίως τα таланτά, οι ικανότητες, οι κλίσεις και οι δυνατότητες ανάπτυξης του τέκνου, καθώς και οι συνθήκες διαβίωσης των γονέων.

Για τη διασφάλιση του συμφέροντος του τέκνου, όλα τα πρόσωπα που ασκούν τη γονική μέριμνα (γονείς, παππούς και γιαγιά, ανάδοχοι γονείς, άλλοι δικαιούχοι) καθώς και τα πρόσωπα που έχουν άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις έναντι του τέκνου (π.χ. δικαίωμα επικοινωνίας) πρέπει να απέχουν από κάθε πράξη η οποία μπορεί να βλάψει τη σχέση του τέκνου με άλλα πρόσωπα που έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις έναντι του τέκνου ή η οποία μπορεί να δυσχεράνει την άσκηση των καθηκόντων τέτοιων προσώπων [υποχρέωση καλής συμπεριφοράς, άρθρο 159 του ABGB].

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Για τη νόμιμη εκπροσώπηση ισχύει η αρχή της αποκλειστικής εκπροσώπησης, δηλαδή κάθε γονέας έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκπροσωπεί μόνος του το τέκνο. Η νομική πράξη του είναι ισχυρή ακόμη και αν ο άλλος γονέας διαφωνεί (άρθρο 167 παράγραφος 1 του ABGB). Συγκατάθεση και των δύο γονέων με δικαίωμα εκπροσώπησης προβλέπεται μόνο στις περιπτώσεις που απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 167 παράγραφος 2 του ABGB (π.χ.: αλλαγή ονόματος ή επωνύμου, αποδοχή ή αλλαγή θρησκειώματος, παράδοση του τέκνου σε ξένη φροντίδα κ.λπ.).

Όσον αφορά τις πράξεις εκπροσώπησης και συγκατάθεσης σε περιουσιακές υποθέσεις που δεν ανήκουν στη συνήθη διαχείριση, απαιτείται η συγκατάθεση του άλλου γονέα με δικαίωμα νόμιμης εκπροσώπησης και άδεια του δικαστηρίου (άρθρο 167 παράγραφος 3 του ABGB). Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, για τις εξής πράξεις: την εκποίηση ή επιβάρυνση ακίνητης περιουσίας, την παραίτηση από κληρονομικό δικαίωμα, την ανεπιφύλακτη αποδοχή ή την αποποίηση κληρονομιάς, την αποδοχή δωρεάς με βάρη.

Στις πολιτικές δίκες, κάθε γονέας μπορεί να εκπροσωπεί το τέκνο και μόνος του. Αν οι γονείς δεν συμφωνούν ή το δικαστήριο δεν έχει ορίσει έναν από τους δύο γονείς ή τρίτο ως εκπρόσωπο, ως εκπρόσωπος ορίζεται ο γονέας που προέβη στην πρώτη διαδικαστική πράξη (άρθρο 169 του ABGB). Οι γονείς πρέπει να τηρούν συναφώς την υποχρέωση καλής συμπεριφοράς (βλ. ερώτηση 9).

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Σύμφωνα με το άρθρο 109 του νόμου περί δικαιοδοσίας (Jurisdiktionsnorm), αρμόδιο είναι το περιφερειακό δικαστήριο (Bezirksgericht) της περιφέρειας όπου το ανήλικο τέκνο έχει τη συνήθη διαμονή του ή, σε περίπτωση που δεν έχει συνήθη διαμονή στην Αυστρία, την (απλώς πραγματική) διαμονή του. Σε περίπτωση που το τέκνο δεν διαμένει στην Αυστρία, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας όπου έχει τη συνήθη διαμονή του ο νόμιμος εκπρόσωπος

σε περίπτωση που αυτός δεν έχει συνήθη διαμονή στην Αυστρία, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας όπου έχει τη συνήθη διαμονή του ένας από τους γονείς, άλλως αρμόδιο είναι το περιφερειακό δικαστήριο Innere Stadt Wien. Σε αντίθεση με την (απλή) διαμονή, η συνήθης διαμονή προϋποθέτει κατά κανόνα ορισμένη διάρκεια και σταθερότητα (περίπου έξι μήνες).

Οι αιτήσεις ανάθεσης της αποκλειστικής άσκησης της γονικής μέριμνας στον έναν γονέα ή συμμετοχής στη γονική μέριμνα μπορούν να υποβάλλονται εγγράφως μέσω ταχυδρομείου ή προφορικά κατά τις αποκαλούμενες «ημέρες κοινού» (τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, συνήθως το πρωί της Τρίτης) στο πρωτόκολλο του αρμόδιου περιφερειακού δικαστηρίου. Οι διάδικοι δεν χρειάζονται εκπροσώπηση από δικηγόρο. Εντούτοις, αν επιθυμούν να εκπροσωπηθούν, μπορούν να επιλέξουν μόνο έναν δικηγόρο [σχετική υποχρέωση δικηγόρου άρθρο 101 παράγραφος 1 του νόμου περί εκούσιας δικαιοδοσίας (Außerstreitgesetz — «AußStrG»)].

Τα δικόγραφα πρέπει να περιλαμβάνουν τον χαρακτηρισμό της υπόθεσης, το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του καταθέτη και του εκπροσώπου του, καθώς και, αν είναι αναγκαίο, τα ονοματεπώνυμα και τις διευθύνσεις των άλλων διαδίκων που είναι γνωστοί στον καταθέτη, ενώ στις υποθέσεις που αφορούν την προσωπική κατάσταση, πρέπει να περιλαμβάνουν επιπλέον την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης καθώς και την ιθαγένεια των διαδίκων (άρθρο 10 παράγραφος 3 του AußStrG).

Αν το δικόγραφο πάσχει από ελλείψεις ως προς τον τύπο ή το περιεχόμενό του οι οποίες εμποδίζουν επόμενα βήματα της διαδικασίας, το δικαστήριο δεν το απορρίπτει αμέσως, αλλά επιδιώκει αρχικά τη διόρθωσή του (άρθρο 10 παράγραφος 4 του AußStrG).

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Εφαρμόζεται η διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας σύμφωνα με τον νόμο περί εκούσιας δικαιοδοσίας (AußStrG).

Με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο αποφασίζει τη χορήγηση ή την αφαίρεση, ακόμη και προσωρινά (με διαδικασία κατεπείγοντος), του δικαιώματος άσκησης της γονικής μέριμνας και του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας, ιδίως για τη διατήρηση αξιόπιστης επικοινωνίας και τη δημιουργία σαφήνειας δικαίου. Αυτό μπορεί να απαιτείται ιδίως μετά τη λύση του γάμου ή τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης των γονέων (άρθρο 180 παράγραφος 1 σημείο 1 του ABGB). Η εν λόγω απόφαση είναι προσωρινά δεσμευτική και εκτελεστή, αν δεν ορίσει διαφορετικά το δικαστήριο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Στην πολιτική δίκη, σύμφωνα με τα άρθρα 63 έως 73 του κώδικα πολιτικής δικονομίας (Zivilprozessordnung — «ZPO»), νομική συνδρομή (νομική βοήθεια) παρέχεται κατόπιν αίτησης, στον βαθμό που ο διάδικος δεν είναι σε θέση να επωμιστεί τα έξοδα της διεξαγωγής της διαδικασίας χωρίς να επηρεαστεί η αναγκαία διατροφή του. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 του AußStrG, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται αναλογικά στη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας (π.χ. στις δίκες που αφορούν αξιώσεις διατροφής τέκνου).

Το όριο της αναγκαίας διατροφής βρίσκεται αφηρημένα μεταξύ του στατιστικού μέσου εισοδήματος ενός μισθωτού και του ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης. Η αναγκαία διατροφή θεωρείται ότι θα επηρεαστεί αν ο διάδικος και τα μέλη της οικογένειάς του που αυτός υποχρεούται να διατρέφει δεν θα ήταν σε θέση να διάγουν ούτε λιτό βίο, λαμβανομένων συναφώς υπόψη των ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων του διαδίκου ή της δυνατότητας του αποταμίευσης ποσών κατά τη διάρκεια μιας τυχόν μακρότερης διαδικασίας. Δυνατή είναι επίσης η χορήγηση μερικής νομικής συνδρομής.

Νομική συνδρομή χορηγείται μόνο αν η σκοπούμενη προσφυγή στη δικαιοσύνη ή δικαστική υπεράσπιση δεν φαίνεται εμφανώς ακόπιση ή μάταιη. Νομική συνδρομή μπορεί να χορηγηθεί τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα. Η ιθαγένεια του διαδίκου δεν έχει σημασία.

Η νομική συνδρομή περιλαμβάνει ιδίως την προσωρινή απαλλαγή από την καταβολή των δικαστικών εξόδων και των εξόδων για μάρτυρες, εμπειρογνώμονες και διερμηνείς, αλλά και των εξόδων ταξιδιού του διαδίκου, εφόσον απαιτείται η αυτοπρόσωπη παρουσία τους. Αν εκ του νόμου απαιτείται εκπροσώπηση από δικηγόρο [όπως για τις διαφορές αξίας άνω των 5 000 EUR ή τις δίκες ενώπιον του πρωτοδικείου (Landesgericht)] ή αν κρίνεται απαραίτητο με βάση τα περιστατικά της υπόθεσης, διορίζεται δωρεάν προσωρινά Αυστριακός δικηγόρος. Οι υπηρεσίες του εν λόγω δικηγόρου περιλαμβάνουν επίσης υπηρεσίες προδικαστικής συμβουλευτικής υποστήριξης με σκοπό την επίτευξη εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς.

Το άρθρο 71 του ZPO ορίζει ότι διάδικος που έχει λάβει νομική συνδρομή υποχρεούται να καταβάλει εκ των υστέρων, εν όλω ή εν μέρει, τα ποσά από την καταβολή των οποίων είχε προσωρινά απαλλαγεί και τα οποία δεν έχουν ακόμη καταβληθεί, καθώς και τη νόμιμη αμοιβή του δικηγόρου που του διατέθηκε, αν και μόλις είναι σε θέση να το πράξει χωρίς να επηρεαστεί η αναγκαία διατροφή του. Μετά την παρέλευση τριών ετών από την ολοκλήρωση της δίκης, δεν μπορεί πλέον να επιβληθεί υποχρέωση εκ των υστέρων καταβολής. Προκειμένου να εξακριβωθεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εκ των υστέρων καταβολή, το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από τον διάδικο να υποβάλει, εντός εύλογης προθεσμίας, νέα δήλωση περιουσιακής κατάστασης, συμπεριλαμβανομένων εύλογων αποδεικτικών στοιχείων.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικοι μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Οι αποφάσεις του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου σχετικά με τη γονική μέριμνα μπορούν να προσβληθούν με έφεση (Rekurs) (άρθρο 45 του AußStrG). Η προθεσμία άσκησης έφεσης είναι δεκατέσσερις ημέρες από την επίδοση του αντιγράφου της απόφασης (άρθρο 46 παράγραφος 1 του AußStrG). Η έφεση κρίνεται κατά κανόνα από δευτεροβάθμιο δικαστήριο.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η απόφαση επί της έφεσης μπορεί να προσβληθεί με αναίρεση (Revisionsrekurs) ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου (Oberster Gerichtshof) (πρβ. άρθρο 62 του AußStrG). Αναίρεση επιτρέπεται μόνο αν συνδέεται με την επίλυση νομικού ζητήματος με ιδιαίτερη σημασία για τη διαφύλαξη της ενότητας, της ασφάλειας ή της εξέλιξης του δικαίου. Ωστόσο, σε ορισμένες υποθέσεις δεν επιτρέπεται ποτέ αναίρεση, όπως στις υποθέσεις νομικής συνδρομής, για τα δικαστικά έξοδα και τις αμοιβές. Η προθεσμία αναίρεσης είναι δεκατέσσερις ημέρες από την επίδοση της απόφασης επί της έφεσης (άρθρο 65 παράγραφος 1 του AußStrG). Η αναίρεση πρέπει να υπογράφεται από δικηγόρο ή συμβολαιογράφο (άρθρο 65 παράγραφος 3 σημείο 5 του AußStrG).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Σύμφωνα με το άρθρο 110 παράγραφος 2 του AußStrG, εκτέλεση κατά τον κώδικα περί αναγκαστικής εκτέλεσης (Exekutionsordnung) αποκλείεται. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει, κατόπιν αίτησης ή αυτεπαγγέλτως, κατάλληλα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 2 του AußStrG. Στα εν λόγω μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, χρηματικές ποινές, η προσωπική κράτηση συνολικής διάρκειας έως ενός έτους, η βίαιη προσαγωγή, η αφαίρεση εγγράφων, πληροφοριών και άλλων κινητών πραγμάτων και ο διορισμός επιτρόπων για τη διενέργεια, με έξοδα και κίνδυνο του οφειλέτη, πράξεων που μπορούν να διενεργηθούν από τρίτο. Ρυθμίσεις που αφορούν την προσωπική επικοινωνία εκτελούνται ακόμη και ενάντια στη βούληση του γονέα ο οποίος δεν διαμένει στο ίδιο σπίτι με το ανήλικο τέκνο. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να επιβάλει την εκτέλεση ρυθμίσεων που αφορούν τη γονική μέριμνα μέσω εύλογων μέτρων άμεσου καταναγκασμού.

Σύμφωνα με το άρθρο 110 παράγραφος 3 του AußStrG, το δικαστήριο μπορεί και αυτεπαγγέλτως να απέχει από τη συνέχιση της εκτέλεσης μόνο αν και για όσο τίθεται σε κίνδυνο το συμφέρον του ανήλικου τέκνου. Επιπλέον, κατά την εκτέλεση των δικαστικών ή των εγκεκριμένων από το δικαστήριο ρυθμίσεων της γονικής μέριμνας, το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει υποστήριξη από τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας παιδιών και νέων ή το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων, ιδίως για την προσωρινή επιμέλεια του ανήλικου, αν το επιβάλλει το συμφέρον του ανήλικου. Εντούτοις, μέτρα άμεσου καταναγκασμού για την εκτέλεση της δικαστικής ρύθμισης μπορούν να εκτελεστούν μόνο από δικαστικά όργανα αυτά μπορούν να απευθυνθούν στα όργανα της υπηρεσίας δημόσιας ασφάλειας.

15 Τι πρέπει να πράξει για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα, οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς καμία διαδικασία.

Για την εκτέλεση αποφάσεων επιμέλειας απαιτείται διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας (άρθρα 28 επ. του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα). Σύμφωνα με το άρθρο 30, η λεπτομερής οικονομική διαμόρφωση της διαδικασίας καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο — στην Αυστρία από τα άρθρα 112 έως 116 του νόμου περί εκούσιας δικαιοδοσίας.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Οι αιτήσεις μη αναγνώρισης απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος (άρθρο 21 παράγραφος 3 του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα) επιτίπουν —όπως και η διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας— στην αρμοδιότητα του περιφερειακού δικαστηρίου της περιφέρειας όπου το ανήλικο τέκνο έχει τη συνήθη διαμονή του ή, σε περίπτωση που δεν έχει συνήθη διαμονή στην Αυστρία, τη διαμονή του αν το τέκνο δεν διαμένει στην Αυστρία, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιφέρειας όπου έχει τη συνήθη διαμονή του ο νόμιμος εκπρόσωπος ή, σε περίπτωση που αυτός δεν έχει συνήθη διαμονή στην Αυστρία, εφόσον πρόκειται για ανήλικο τέκνο, το δικαστήριο της περιφέρειας όπου έχει τη συνήθη διαμονή του ένας από τους γονείς, διαφορετικά το περιφερειακό δικαστήριο Innere Stadt Wien (άρθρο 109α του νόμου περί δικαιοδοσίας σε συνδυασμό με το άρθρο 109 του ίδιου νόμου).

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Αν θεμελιώνεται διεθνής δικαιοδοσία των αυστριακών δικαστηρίων βάσει του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα ή της Σύμβασης της Χάγης του 1996 για την προστασία των παιδιών, τα δικαστήρια αυτά εφαρμόζουν πρωταρχικώς το αυστριακό δίκαιο.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [pl](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Πολωνία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει ιδίως τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των γονέων να φροντίζουν το πρόσωπο και τα περιουσιακά στοιχεία του παιδιού και να φροντίζουν το παιδί, με σεβασμό της αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων του [άρθρο 95 παράγραφος 1 του κώδικα οικογένειας και κηδεμονίας (KRiO)].

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Και οι δύο γονείς έχουν τη γονική μέριμνα ενός παιδιού. Αν ο ένας γονέας έχει χάσει τη ζωή του ή δεν έχει πλήρη νομική ικανότητα, τη γονική μέριμνα ασκεί ο άλλος γονέας. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση που έχει ανασταλεί το δικαίωμα άσκησης της γονικής μέριμνας από έναν γονέα.

Η γονική μέριμνα μπορεί επίσης να περιοριστεί με δικαστική απόφαση. Στην περίπτωση αυτή, ο άλλος γονέας δικαιούται να ασκήσει τη γονική μέριμνα στον βαθμό και με τον τρόπο που ορίζεται στην απόφαση του δικαστηρίου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Αν οι γονείς δεν είναι σε θέση να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορούν να προσφύγουν στο αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο (sąd opiekuńczy) ή σε άλλη δημόσια αρχή προκειμένου να λάβει το παιδί ανάδοχη μέριμνα. Σε εξαιρετικά επειγούσες περιπτώσεις, με αίτημα ή με τη συναίνεση των γονέων του παιδιού, το παιδί μπορεί να τοποθετηθεί σε ανάδοχη οικογένεια βάσει συμφωνίας που συνάπτεται μεταξύ του δημάρχου (starosta) και ανάδοχης οικογένειας ή προσώπων τα οποία διαχειρίζονται εστία ανάδοχης μέριμνας (rodziny dom dziecka).

Αν οι γονείς δεν έχουν την πρόθεση να ασκήσουν τη γονική μέριμνα ενός παιδιού, μπορούν να συναινέσουν στην υιοθεσία του. Το πολωνικό δίκαιο προβλέπει τρία είδη υιοθεσίας: την πλήρη υιοθεσία, την πλήρη και αμετάκλητη υιοθεσία και την ατελή υιοθεσία.

Εάν γονείς οι οποίοι ασκούν νομίμως τη γονική μέριμνα θέσουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα του παιδιού, το εν λόγω δικαίωμά τους μπορεί να περιοριστεί με απόφαση του δικαστηρίου το οποίο επιλαμβάνεται υποθέσεων επιτροπείας και το παιδί μπορεί να τοποθετηθεί σε ανάδοχη οικογένεια, σε εστία ανάδοχης μέριμνας, σε ίδρυμα ανάδοχης μέριμνας, σε κέντρο μέριμνας και θεραπείας, σε κέντρο νοσηλείας ή σε κέντρο θεραπευτικής αποκατάστασης.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Το πολωνικό δικαστήριο καλείται, κατά την έκδοση απόφασης διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου, να επιλύσει το ζήτημα της άσκησης γονικής μέριμνας, εκτός αν είναι αναρμόδιο ως προς τη γονική μέριμνα σε μια δεδομένη υπόθεση. Κατά την επίλυση του ζητήματος της γονικής μέριμνας το δικαστήριο μπορεί να λάβει υπόψη του έγγραφη συμφωνία των συζύγων ως προς τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας, υπό τον όρο ότι η συμφωνία αυτή εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Αν οι γονείς δεν μπορέσουν να καταλήξουν σε συμφωνία, το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το δικαίωμα του παιδιού να ανατραφεί και από τους δύο γονείς του, μπορεί:

να αποφασίσει την άσκηση της γονικής μέριμνας από κοινού

να απονείμει το δικαίωμα άσκησης της γονικής μέριμνας σε έναν από τους δύο γονείς και να περιορίσει την άσκηση της γονικής μέριμνας του άλλου γονέα σε συγκεκριμένες υποχρεώσεις και δικαιώματα ως προς το παιδί.

Όταν αυτό δικαιολογείται από το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, το αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο (sąd opiekuńczy) μπορεί να τροποποιήσει την απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα και τον τρόπο άσκησης της σε απόφαση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου (άρθρο 106 του κώδικα οικογένειας και κηδεμονίας).

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Ο νόμος δεν προβλέπει ιδιαίτερο τύπο για μια τέτοια συμφωνία των γονέων. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η συμφωνία των γονέων ως προς τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας δεν αναπτύσσει έννομα αποτελέσματα και μπορεί απλώς να θεωρηθεί ως βάση για την έκδοση δικαστικής απόφασης επί του συγκεκριμένου ζητήματος. Η συμφωνία μπορεί επίσης να επιτευχθεί με διαμεσολάβηση. Στην περίπτωση αυτή συνάπτεται εγγράφως και υπογράφεται από τους δύο γονείς και από έναν διαμεσολαβητή. Για να είναι νομικά δεσμευτικός, ο διακανονισμός πρέπει να εγκριθεί από το δικαστήριο.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Οι γονείς μπορούν να λάβουν συνδρομή από διαμεσολαβητή. Οι υπηρεσίες διαμεσολάβησης παρέχονται στη βάση συμφωνίας διαμεσολάβησης ή δικαστικής απόφασης με την οποία οι γονείς παραπέμπονται στη διαμεσολάβηση. Η συμφωνία μπορεί επίσης να καταρτιστεί με τη συναίνεση του ενός γονέα στο αίτημα του άλλου γονέα για τη διεξαγωγή της διαμεσολάβησης. Ωστόσο, ο διακανονισμός ενώπιον διαμεσολαβητή δεν έχει τη νομική ισχύ δικαστικού διακανονισμού έως ότου εγκριθεί από το δικαστήριο.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Οι γονείς μπορούν να προσφύγουν σε δικαστήριο της Πολωνίας το οποίο επιλαμβάνεται υποθέσεων επιτροπείας για την επίλυση διάφορων ζητημάτων που αφορούν την άσκηση γονικής μέριμνας ενός παιδιού, όπως για:

τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας και των δικαιωμάτων προσωπικής επικοινωνίας με το παιδί, αν η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς οι οποίοι ζουν χωριστά

την επίλυση μιας διαφοράς ως προς σημαντικά ζητήματα που αφορούν το παιδί αν οι γονείς δεν είναι σε θέση να συμφωνήσουν για τον τρόπο διευθέτησής τους, μεταξύ των οποίων για τον καθορισμό του τόπου διαμονής, την επιλογή σχολείου, την επιλογή ονόματος και επωνύμου, τις αποφάσεις που αφορούν ιατρική θεραπεία, ταξίδια στο εξωτερικό κ.ο.κ.

τις δικαιοπραξίες μεταξύ γονέα και παιδιού οι οποίες υπερβαίνουν τη συνήθη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του παιδιού.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενος να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Αν ένα δικαστήριο έχει αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας μόνο σε έναν γονέα, ο γονέας αυτός είναι ελεύθερος να αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το παιδί, χωρίς να χρειάζεται να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα ή να λάβει τη συγκατάθεσή του.

Το αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο μπορεί να αφαιρέσει τη γονική μέριμνα από έναν γονέα, αν η γονική μέριμνα δεν μπορεί να ασκηθεί λόγω μόνιμου εμποδίου, αν ο γονέας καταχράται τη γονική του μέριμνα ή αν αμελεί κατάφωρα τις υποχρεώσεις του έναντι του παιδιού.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Η απονομή της επιμέλειας από κοινού στους δύο γονείς συνεπάγεται ότι και οι δύο μπορούν και οφείλουν να ασκούν τα ίδια δικαιώματα και έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις έναντι του παιδιού. Μεταξύ άλλων, συνεπάγεται τη λήψη αποφάσεων για τα σημαντικά θέματα που αφορούν το παιδί από κοινού από τους γονείς ή, αν οι γονείς δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία, από το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Οι υποθέσεις γονικής μέριμνας εκδικάζονται από το περιφερειακό δικαστήριο (sąd rejonowy) του τόπου κατοικίας του παιδιού. Το αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο (sąd opiekuńczy) είναι το τμήμα οικογενειακών υποθέσεων. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει, αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο Πρωτεύουσας της Βαρσοβίας.

Υποβάλλεται αίτηση στην οποία επισυνάπτεται το πιστοποιητικό γέννησης του παιδιού, το πιστοποιητικό γάμου των γονέων (αν είναι έγγαμοι), άλλα δικαιολογητικά έγγραφα, όπως ιατρικά πιστοποιητικά, βεβαιώσεις φοίτησης, αξιολογήσεις επιδόσεων και αντίγραφα προηγούμενων αποφάσεων άλλων δικαστηρίων που αφορούν τη γονική μέριμνα.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Οι υποθέσεις γονικής μέριμνας εκδικάζονται στο πλαίσιο της εκούσιας διαδικασίας, η οποία έχει λιγότερες τυπικές απαιτήσεις από τη αμφισβητούμενη διαδικασία.

Επιπροσθέτως, κατόπιν σχετικού αιτήματος διαδίκου, το αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη λήψη των ασφαλιστικών μέτρων που κρίνει πρόσφορα για τις συγκεκριμένες περιστάσεις. Η σχετική απόφαση αναπτύσσει έννομα αποτελέσματα και καθίσταται εκτελεστή από την έκδοσή της.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Οι διάδικοι στη δίκη με αντικείμενο την άσκηση γονικής μέριμνας καλούνται να καταβάλουν τα τέλη και τις δαπάνες που προβλέπει ο νόμος περί δικαστικών εξόδων για τις αστικές υποθέσεις (Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 102 παράγραφος 1 του νόμου, ένας διάδικος μπορεί να ζητήσει απαλλαγή από τα δικαστικά έξοδα με την υποβολή δήλωσης ότι η καταβολή τους θα επιφέρει σοβαρές δυσχέρειες στον ίδιο ή στην οικογένειά του. Η αίτηση απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συνοδεύεται από δήλωση στην οποία θα παρατίθενται διεξοδικά η οικογενειακή κατάσταση του αιτούντος, τα περιουσιακά του στοιχεία, τα εισοδήματα και τα μέσα διαβίωσής του. Το δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει μερικώς από την καταβολή των δικαστικών εξόδων τον διάδικο ο οποίος μπορεί να καταβάλει μέρος μόνο των εν λόγω εξόδων (άρθρο 101 παράγραφος 1).

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, μπορεί να ασκηθεί έφεση ενώπιον ανώτερου δικαστηρίου κατά οποιασδήποτε απόφασης. Σε περίπτωση ασφαλιστικών μέτρων, η έφεση ασκείται ενώπιον δικαστηρίου του ίδιου βαθμού. Οι εφέσεις κατά αποφάσεων για τη γονική μέριμνα που εκδίδονται από πρωτοδικείο (sąd rejonowy) ασκούνται ενώπιον περιφερειακού δικαστηρίου (sąd okręgowy). Οι αποφάσεις για τη γονική μέριμνα που εκδίδονται από περιφερειακό δικαστήριο (sąd okręgowy) στο πλαίσιο δίκης διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου υπόκεινται σε έφεση ενώπιον εφετείου (sąd apelacyjny).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Όργανο αναγκαστικής εκτέλεσης του δικαστηρίου σε υποθέσεις επιστροφής παιδιού είναι ο δικαστικά διορισμένος επίτροπος (kurator sądowy). Σε περίπτωση αθέτησης δικαστικής απόφασης η οποία διατάσσει την επιστροφή παιδιού, το πρόσωπο στο οποίο πρέπει να επιστραφεί το παιδί πρέπει να ζητήσει από το δικαστήριο το οποίο εξέδωσε την εν λόγω απόφαση να διατάξει την αναγκαστική απομάκρυνση του παιδιού μέσω δικαστικά διορισμένου επιτρόπου. Εάν ο ασκών τη γονική μέριμνα είναι άγνωστης διαμονής, το δικαστήριο διεξάγει έρευνα για να προσδιορίσει τη διαμονή του. Η διαταγή εκδίδεται από το δικαστήριο προς τον δικαστικά διορισμένο επίτροπο με τη μορφή απόφασης, η οποία μπορεί να εκδοθεί σε συνεδρίαση κεκλεισμένων των θυρών. Η

εν λόγω απόφαση δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Ο δικαστικά διορισμένος επίτροπος ορίζει την ημερομηνία απομάκρυνσης του παιδιού και ενημερώνει το δικαιούχο πρόσωπο. Ο δικαστικά διορισμένος επίτροπος μπορεί να απομακρύνει το παιδί από το πρόσωπο με το οποίο διαμένει. Για τον εν λόγω σκοπό, ο δικαστικά διορισμένος επίτροπος μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή αστυνομικών οργάνων, ψυχολόγων και ούτω καθεξής.

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας (Kodeks postępowania cywilnego) προβλέπει διαφορετική διαδικασία ως προς τις αποφάσεις οι οποίες αφορούν την προσωπική επικοινωνία. Σ' αυτή την περίπτωση, με αίτημα προσώπου το οποίο δικαιούται επικοινωνία με το παιδί, το αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο (sąd opiekuńczy) μπορεί να εκδώσει διαταγή κατά του ασκούντος την επιμέλεια ο οποίος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που υπέχει ως προς την προσωπική επικοινωνία με το παιδί από απόφαση ή διακανονισμό, καλώντας τον να καταβάλει συγκεκριμένο ποσό στον δικαιούχο για κάθε παράβαση υποχρέωσης. Εάν δικαιούχος επικοινωνίας με το παιδί ή πρόσωπο το οποίο έχει αποκλειστεί από την εν λόγω επικοινωνία αθετήσει την υποχρέωση που του επιβάλλει η απόφαση, το αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο μπορεί να διατάξει το εν λόγω πρόσωπο να καταβάλει συγκεκριμένο ποσό στον ασκούντα την επιμέλεια του παιδιού. Εάν το πρόσωπο το οποίο έχει διαταχθεί να προβεί σε πληρωμή από το αρμόδιο για υποθέσεις επιτροπείας δικαστήριο εξακολουθεί να μην εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, το δικαστήριο επιτροπείας θα το διατάξει να καταβάλει ένα ποσό το οποίο καθορίζεται με βάση τον αριθμό των παραβάσεων.

Στην αίτηση που προαναφέρθηκε πρέπει να επισυναφθεί εκτελεστή απόφαση ή διακανονισμός επικοινωνίας με το παιδί.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Εφαρμοστέες διατάξεις είναι αυτές του κεφαλαίου III του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2201/2003, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας. Κατά κανόνα, οι αποφάσεις αυτές αναγνωρίζονται και εκτελούνται χωρίς περαιτέρω διαδικασίες. Ωστόσο, είναι δυνατόν να υποβληθεί σε περιφερειακό δικαστήριο αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας. Αρμόδιο για την εκδίκαση της αίτησης κήρυξης εκτελεστότητας είναι επίσης το περιφερειακό δικαστήριο. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση θα πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις των δικονομικών εγγράφων (δικογράφων), δηλαδή να εκθέτει σαφώς το αίτημα και τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν το αίτημα και να προσδιορίζει αν οι διάδικοι είχαν προσφύγει σε διαμεσολάβηση ή όχι.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Σύμφωνα με τον νόμο, οι αποφάσεις που εκδίδονται από τα δικαστήρια ξένων χωρών σε αστικές υποθέσεις αναγνωρίζονται, εκτός εάν υπάρχει κώλυμα βάσει του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει την αναγνώριση ή τη μη αναγνώριση απόφασης που έχει εκδοθεί από αλλοδαπό δικαστήριο. Η αίτηση αναγνώρισης απόφασης που έχει εκδοθεί από αλλοδαπό δικαστήριο πρέπει να συνοδεύεται από:

επίσημο αντίγραφο της απόφασης·

έγγραφο που βεβαιώνει ότι η απόφαση είναι τελεσίδικη, εκτός εάν αυτό προκύπτει σαφώς από τη διατύπωσή της·

ένορκη μετάφραση στα πολωνικά.

Η αίτηση μη αναγνώρισης απόφασης που έχει εκδοθεί από αλλοδαπό δικαστήριο πρέπει να συνοδεύεται από επίσημο αντίγραφο της απόφασης και από ένορκη μετάφραση στα πολωνικά.

Η αίτηση εξετάζεται από το περιφερειακό δικαστήριο που θα ήταν κατά τόπον αρμόδιο για την εξέταση της υπόθεσης που έχει επιλυθεί με την απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου ή στο περιφερειακό δικαστήριο της περιφέρειας στην οποία βρίσκεται το κατά τόπον αρμόδιο πρωτοδικείο ή, ελλείψει τέτοιων δικαστηρίων, στο περιφερειακό δικαστήριο της Βαρσοβίας (Sąd Okręgowy w Warszawie).

Η απόφαση για την αναγνώριση που εκδίδεται από το περιφερειακό δικαστήριο υπόκειται σε έφεση (zażalenie) και η απόφαση του εφετείου σε αναίρεση (skarga kasacyjna)· είναι επίσης δυνατόν να ζητηθεί η εκ νέου κίνηση διαδικασίας που έχει ολοκληρωθεί με τελεσίδικη απόφαση αναγνώρισης και να κηρυχθεί παράνομη η εν λόγω τελεσίδικη απόφαση.

Όσον αφορά την εκτέλεση αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων, οι διαδικασίες ποικίλλουν τόσο πολύ ανάλογα με το είδος της διαδικασίας, ώστε είναι πάντα προτιμότερη η εκ των προτέρων επικοινωνία με την κεντρική αρχή για πληροφορίες σχετικά με τις περαιτέρω ενέργειες.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Το εφαρμοστέο δίκαιο σε υποθέσεις γονικής μέριμνας και δικαιωμάτων επικοινωνίας με το παιδί ορίζεται στη σύμβαση για τη δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών, που υπογράφηκε στη Χάγη στις 19 Οκτωβρίου 1996, ή σε διμερείς συμφωνίες στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Πολωνία. Όταν δεν εφαρμόζεται καμία από τις εν λόγω πράξεις, εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου της 4ης Φεβρουαρίου 2011 για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο (Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. - Prawo prywatne międzynarodowe). Αν η συνήθης διαμονή ενός παιδιού γίνει μόνιμη κατοικία σε χώρα η οποία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης, όλες οι μεταβολές στους όρους εφαρμογής των μέτρων που είχαν ληφθεί στη χώρα της πρώην συνήθους διαμονής του παιδιού διέπονται στο εξής από το δίκαιο της εν λόγω χώρας μόνιμης κατοικίας.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 03/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [pt](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [en](#)

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Πορτογαλία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ως γονική μέριμνα νοούνται η εξουσία και τα καθήκοντα που απονέμονται στους γονείς έναντι των τέκνων τους. Τα τέκνα βρίσκονται υπό γονική μέριμνα έως ότου ενηλικιωθούν ή χειραφετηθούν (άρθρο 1877 του Αστικού Κώδικα). Όριο ενηλικίωσης είναι το 18ο έτος. Οι ανήλικοι που έχουν συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας τους μπορούν να χειραφετηθούν συνάπτοντας γάμο (άρθρο 132 του Αστικού Κώδικα).

Στο πλαίσιο της γονικής μέριμνας οι γονείς έχουν τα παρακάτω δικαιώματα και υποχρεώσεις έναντι των τέκνων τους (άρθρα 1877 έως 1920-C του Αστικού Κώδικα):

να τους παρέχουν γενική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, ιδίως σε παιδιά με σωματικές και διανοητικές ανεπάρκειες

να προάγουν τη σωματική και διανοητική ανάπτυξη των τέκνων, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους

να συντηρούν τα τέκνα και να καλύπτουν τις δαπάνες για την ασφάλεια, την υγεία και την εκπαίδευσή τους

να εκπροσωπούν τα τέκνα

να ενεργούν ως διαχειριστές των περιουσιακών στοιχείων των τέκνων, επιδεικνύοντας τον ίδιο βαθμό επιμέλειας όπως κατά τη διαχείριση των δικών τους περιουσιακών στοιχείων

να ασκούν την επιμέλεια των τέκνων και να καθορίζουν τον τόπο διαμονής τους

να διασφαλίζουν την επιστροφή των τέκνων, με τη συνδρομή δημόσιας αρχής, εφόσον αυτή κριθεί αναγκαία, αν αυτά εγκαταλείψουν την πατρική οικία ή απομακρυνθούν από αυτήν

να αποφασίζουν για τη θρησκευτική μόρφωση των τέκνων που δεν έχουν συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας τους·

ανάλογα με τον βαθμό ωριμότητας των τέκνων, να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη τους ως προς σημαντικά οικογενειακά ζητήματα και να αναγνωρίζουν την ανεξαρτησία τους στην οργάνωση της ζωής τους.

Από την άλλη πλευρά:

τα τέκνα έχουν καθήκον να υπακούν τους γονείς τους·

τα τέκνα δεν μπορούν να εγκαταλείψουν την πατρική οικία, ή την οικία που έχουν προορίσει οι γονείς τους για αυτά, ούτε να απομακρυνθούν από αυτήν·

Οι γονείς δεν έχουν υποχρέωση να συντηρούν τα τέκνα τους ή να καλύπτουν τα έξοδα για την ασφάλεια, την υγεία και την εκπαίδευσή τους στο μέτρο που τα ίδια είναι σε θέση να καλύπτουν τα έξοδά τους με την αμοιβή από την εργασία τους ή άλλα εισοδήματα

Οι γονείς μπορούν να χρησιμοποιούν τα έσοδα από τα περιουσιακά στοιχεία του τέκνου τους για να διασφαλίζουν τη στήριξη, την ασφάλεια, την υγεία και την εκπαίδευσή του, καθώς και την κάλυψη άλλων αναγκών της οικογενειακής ζωής, σε εύλογα όρια

οι γονείς δεν υποχρεούνται να διασφαλίζουν ως διαχειριστές τα περιουσιακά στοιχεία του τέκνου τους, εκτός από τις περιπτώσεις που παρέχεται εξασφάλιση και εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο από το δικαστήριο, αφού ληφθεί υπόψη η αξία των περιουσιακών στοιχείων.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Κατά κανόνα, η γονική μέριμνα του τέκνου ανήκει στους γονείς (άρθρο 1901 του Αστικού Κώδικα).

Οι γονείς ασκούν τη γονική μέριμνα με αμοιβαία συμφωνία. Εάν οι γονείς δεν συμφωνούν σε ζητήματα ιδιαίτερης βαρύτητας, οποιοσδήποτε από τους δύο μπορεί να προσφύγει στα δικαστήρια, τα οποία θα επιχειρήσουν συμβιβασμό. Εάν δεν είναι εφικτός ο συμβιβασμός, το δικαστήριο εξετάζει το τέκνο πριν εκδώσει απόφαση, εκτός αν σοβαροί λόγοι υπαγορεύουν το αντίθετο

Όταν η σχέση γονέα-τέκνου εγκαθιδρύεται σε σχέση μόνον με τον έναν γονέα, η γονική μέριμνα μπορεί να απονεμηθεί με δικαστική απόφαση στον σύζυγο ή τον καταχωρισμένο σύντροφο του γονέα, ο οποίος την ασκεί από κοινού. Σ' αυτή την περίπτωση η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας εξαρτάται από την αίτηση του γονέα και του συζύγου ή του καταχωρισμένου συντρόφου του. Το δικαστήριο οφείλει, στο μέτρο του δυνατού, να ακούσει το παιδί (άρθρο 1904a του Αστικού Κώδικα).

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Ναι, ως εξής:

Όταν ο ένας ή και οι δύο γονείς κωλύονται να ασκήσουν τη γονική μέριμνα (άρθρο 1903 του αστικού κώδικα):

Όταν ένας από τους γονείς δεν μπορεί να ασκήσει τη γονική μέριμνα λόγω απουσίας, ανικανότητας ή άλλου κωλύματος που αναγνωρίζεται από δικαστήριο, η γονική μέριμνα πρέπει να ασκείται από τον άλλον γονέα (άρθρο 1903 του Αστικού Κώδικα):

Από τον σύζυγο ή τον καταχωρισμένο σύντροφο του γονέα

Από μέλος της οικογένειας του γονέα.

Οι εν λόγω κανόνες ισχύουν επίσης αναλογικά, όποτε η ιδιότητα του γονέα έχει εγκαθιδρυθεί σε σχέση μόνο με έναν από τους γονείς.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η άσκηση της γονικής μέριμνας σε περίπτωση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού, κήρυξης της ακυρότητας ή ακύρωσης του γάμου διέπεται από τις παρακάτω αρχές (άρθρο 1906 του Αστικού Κώδικα):

Η γονική μέριμνα σε ζητήματα ιδιαίτερης σπουδαιότητας για τη ζωή του τέκνου ασκείται από κοινού και από τους δύο γονείς σύμφωνα με τους όρους του γάμου, εκτός από τις περιπτώσεις πρόδηλου κατεπίγοντος, οπότε κάθε γονέας μπορεί να ενεργεί ανεξάρτητα ενημερώνοντας σχετικά τον άλλον γονέα το συντομότερο δυνατό.

Όταν η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας σε ζητήματα ιδιαίτερης σπουδαιότητας για τη ζωή του τέκνου θεωρείται ότι αντίκειται στα συμφέροντα του τέκνου, το δικαστήριο, με αιτιολογημένη του απόφαση, ορίζει ότι η γονική μέριμνα θα ασκείται από τον έναν γονέα.

Η άσκηση της γονικής μέριμνας ως προς τις καθημερινές δραστηριότητες ανήκει στον γονέα με τον οποίο έχουν τη συνήθη διαμονή τους τα τέκνα ή τον γονέα με τον οποίο διαμένουν προσωρινά ωστόσο, στην τελευταία περίπτωση, κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας, δεν θα πρέπει ο γονέας να ενεργεί κατά παράβαση των πλέον σχετικών εκπαιδευτικών κατευθυντήριων γραμμών, όπως ορίζονται από τον γονέα με τον οποίο διαμένει συνήθως το τέκνο.

Ο γονέας ο οποίος είναι υπεύθυνος για την άσκηση της γονικής μέριμνας ως προς τις καθημερινές δραστηριότητες μπορεί να την ασκεί ο ίδιος ή να αναθέτει την άσκησης της σε τρίτον.

Το δικαστήριο καθορίζει τον τόπο κατοικίας και τα δικαιώματα επικοινωνίας σύμφωνα με τα συμφέροντα του τέκνου, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις συναφείς περιστάσεις, και ειδικότερα κάθε τυχόν συμφωνία των γονέων και την προθυμία εκάστου να προάγει τις συνήθεις σχέσεις του τέκνου με τον άλλον γονέα.

Ο γονέας που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα, πλήρως ή μερικώς, έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται για τον τρόπο άσκησης της εν λόγω γονικής μέριμνας, ειδικότερα όσον αφορά την εκπαίδευση και τις συνθήκες διαβίωσης του τέκνου.

Το δικαστήριο αποφασίζει πάντοτε σύμφωνα με τα συμφέροντα του τέκνου, περιλαμβανομένης της διατήρησης στενής σχέσης και με τους δύο γονείς, της προαγωγής και της αποδοχής συμφωνιών ή της λήψης αποφάσεων που παρέχουν πολλαπλές ευκαιρίες επικοινωνίας και με τους δύο γονείς και της διαμοίρασης των ευθυνών μεταξύ τους.

5 Εάν οι γονείς συνάδουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Για να είναι δεσμευτική η σύμβαση για τη γονική μέριμνα, πρέπει να εγκριθεί από το δικαστήριο ή τον ληξιαρχο, με έναν από τους τύπους που ορίζονται στις απαντήσεις στις ερωτήσεις 6 και 10.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Οι διάδικοι μπορούν να καταφύγουν σε εναλλακτικά μέτρα επίλυσης της διαφοράς είτε πριν ζητήσουν την παρέμβαση του δικαστηρίου είτε στο πλαίσιο άσκησης αγωγής.

Διαμεσολάβηση πριν από τη δικαστική παρέμβαση

Πριν εισαγάγουν μια υπόθεση στο δικαστήριο, οι γονείς μπορούν να προσφύγουν σε **δημόσια ή ιδιωτική οικογενειακή διαμεσολάβηση** για να συνάψουν συμφωνία ως προς τη γονική μέριμνα.

Στην Πορτογαλία εφαρμόζεται η αρχή της εκούσιας διαμεσολάβησης. Οι διάδικοι σε οικογενειακή διαφορά που αφορά τα τέκνα τους μπορούν, με συμφωνία, να κάνουν χρήση της ιδιωτικής ή δημόσιας οικογενειακής διαμεσολάβησης πριν από άσκηση αγωγής. Αφότου ασκηθεί η αγωγή, το δικαστήριο μπορεί επίσης να παραπέμψει τους διαδίκους σε διαμεσολάβηση, αλλά δεν μπορεί να το επιβάλει αν οι διάδικοι δεν συμφωνούν ή εναντιώνονται σε αυτό.

Υποχρεωτική επικύρωση της συμφωνίας

Αφού επιτευχθεί συμφωνία μετά τη διαμεσολάβηση, για να καταστεί αυτή δεσμευτική και εκτελεστή, τα μέρη πρέπει να υποβάλουν αίτηση επικύρωσης στο δικαστήριο ή το ληξιαρχείο, ανάλογα με την περίπτωση.

Οι αγωγές για οικογενειακές υποθέσεις που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα του ληξιαρχείου απαιτούν προηγούμενη συμφωνία των διαδίκων, διαφορετικά εμπíπτουν στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων (άρθρο 12 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 272/2001 της 13ης Οκτωβρίου 20012 — Διαδικασίες που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της εισαγγελίας και των ληξιαρχείων).

Τα ληξιαρχεία είναι αρμόδια για την επικύρωση της συμφωνίας που αφορά τη γονική μέριμνα μόνον όταν αυτή προσαρτάται σε συμφωνία διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού με κοινή συναίνεση. Πριν από την επικύρωση από τον ληξιαρχο, η εισαγγελία γνωμοδοτεί για τη συμφωνία στο μέτρο που αφορά γονική μέριμνα ανηλίκων.

Όταν διενεργείται οικογενειακή διαμεσολάβηση πριν από την άσκηση της αγωγής, η οποία αποσκοπεί αποκλειστικά στη διευθέτηση της γονικής μέριμνας ανήλικων τέκνων (χωρίς να προσαρτάται στη συμφωνία διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού), τα μέρη πρέπει να ζητήσουν από το αρμόδιο δικαστήριο να επικυρώσει την εν λόγω συμφωνία.

Ιδιωτική διαμεσολάβηση

Εάν τα μέρη προσφύγουν σε ιδιωτική διαμεσολάβηση, πρέπει να καταβάλουν την αμοιβή του διαμεσολαβητή. Το εν λόγω κόστος, οι κανόνες και ο χρόνος της διαμεσολάβησης ορίζονται στη συμφωνία διαμεσολάβησης που υπογράφεται από τα μέρη και τον διαμεσολαβητή κατά την έναρξη της διαμεσολάβησης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης καταρτίζει κατάλογο διαμεσολαβητών τον οποίο μπορούν να συμβουλευθούν τα μέρη, προκειμένου να διαλέξουν ιδιωτικό διαμεσολαβητή. Ο κατάλογος αυτός διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://dgpj.justica.gov.pt/Portals/31/GRAL_Media%3%A7%3%A3o/Lista_mediadores_SMF_22.06.2022.pdf?ver=pOryP-EUHyj3-8mw8cJ_Kw%3d%3d

Δημόσια διαμεσολάβηση

Για να προσφύγουν στη δημόσια διαμεσολάβηση, τα μέρη θα πρέπει να επικοινωνήσουν με το γραφείο εναλλακτικής επίλυσης διαφορών της Γενικής Διεύθυνσης της Πολιτικής για τη Δικαιοσύνη (Direcção Geral da Política de Justiça) και να ζητήσουν να οριστεί συνεδρίαση πριν από τη διαμεσολάβηση. Μπορούν να το πράξουν τηλεφωνικά, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή συμπληρώνοντας ηλεκτρονικό έντυπο, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση <http://smf.mj.pt/>. Στη δημόσια συνεδρίαση που προηγείται της διαμεσολάβησης, υπογράφεται μεταξύ των μερών και του διαμεσολαβητή η συμφωνία διαμεσολάβησης. Η διάρκεια είναι συγκεκριμένη, οι συνεδριάσεις είναι προγραμματισμένες και οι κανόνες της διαδικασίας διευκρινίζονται. Το κόστος της δημόσιας οικογενειακής διαμεσολάβησης είναι 50,00 ευρώ για κάθε μέρος, ανεξάρτητα από τον αριθμό των προγραμματισμένων συνεδριάσεων. Το εν λόγω τέλος ύψους 50,00 ευρώ καταβάλλεται από κάθε μέρος κατά την έναρξη της δημόσιας διαμεσολάβησης. Τα έξοδα των δημόσιων διαμεσολαβητών δεν βαρύνουν τους διαδίκους. Καταβάλλονται από τη Γενική Διεύθυνση της Πολιτικής για τη Δικαιοσύνη σύμφωνα με πίνακα που παρατίθεται στον νόμο.

Οι συνεδριάσεις της δημόσιας διαμεσολάβησης μπορούν να διεξάγονται στις εγκαταστάσεις της Γενικής Διεύθυνσης της Πολιτικής για τη Δικαιοσύνη ή στις εγκαταστάσεις που παρέχονται από τη δημοτική αρχή του τόπου κατοικίας των μερών.

Στη δημόσια διαμεσολάβηση, τα μέρη μπορούν να επιλέξουν διαμεσολαβητή από κατάλογο επιλεγμένων δημόσιων διαμεσολαβητών. Ο κατάλογος των δημόσιων διαμεσολαβητών διατίθεται στον δικτυακό τόπο που αναφέρεται παραπάνω.

Κατάλογος διαμεσολαβητών του συστήματος οικογενειακής διαμεσολάβησης

Εάν τα μέρη δεν επιλέξουν διαμεσολαβητή, το γραφείο εναλλακτικής επίλυσης διαφορών της Γενικής Διεύθυνσης της Πολιτικής για τη Δικαιοσύνη υποδεικνύει μεσολαβητή από τον κατάλογο των δημόσιων διαμεσολαβητών, με σειρά αλληλουχίας και αφού ληφθεί υπόψη η εγγύτητα με τον τόπο κατοικίας των μερών. Κατά κανόνα, ο εν λόγω διορισμός πραγματοποιείται αυτοματοποιημένα μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Σημείωση: Η δραστηριότητα του συστήματος οικογενειακής διαμεσολάβησης (SMF) διέπεται από την υπουργική απόφαση αριθ. 13/2018 της 22ας Οκτωβρίου 2018.

Νομική συνδρομή (νόμος αριθ. 34/2004 της 29ης Ιουλίου 2004 — Πρόσβαση στον νόμο και τα δικαστήρια)

Εάν τα μέρη λάβουν νομική συνδρομή, μπορούν να καλυφθούν τα έξοδα της διαμεσολάβησης.

Διαμεσολάβηση και εξέταση από πραγματογνώμονα στο πλαίσιο της δικαστικής διαδικασίας

(Νόμος αριθ. 141/2015 της 8ης Σεπτεμβρίου 2015 — Νομικό πλαίσιο για την αστική διαδικασία επιτροπείας, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 24/2017 της 24ης Μαΐου 2017)

Εάν τα μέρη παραπέμψουν την υπόθεση στο δικαστήριο, θα κινηθεί η αστική διαδικασία επιτροπείας με την οποία ρυθμίζεται η άσκηση της γονικής μέριμνας ο δικαστής θα ξεκινήσει τη διαδικασία ορίζοντας συνεδρίαση με τους γονείς (Άρθρο 35 του νομικού πλαισίου για την αστική διαδικασία επιτροπείας).

Αν οι γονείς δεν μπορέσουν να καταλήξουν σε συμφωνία στη συνεδρίαση, ο δικαστής θα την αναστείλει για διάστημα δύο έως τριών μηνών το πολύ, ανάλογα με την περίπτωση, και θα παραπέμψει τους γονείς στη διαμεσολάβηση (εάν συμφωνήσουν να προσφύγουν στην εν λόγω μέθοδο) ή σε εξέταση από πραγματογνώμονα (η οποία μπορεί να επιβληθεί στους γονείς ως υποχρεωτική) (άρθρο 38 του νομικού πλαισίου για την αστική διαδικασία επιτροπείας). Στο τέλος του εν λόγω διαστήματος, ο δικαστής ενημερώνεται για την έκβαση της διαμεσολάβησης ή την εξέταση πραγματογνώμονα και ορίζει την ημερομηνία για τη συνέχιση της συνεδρίασης προκειμένου να διασφαλίσει και/ή να επικυρώσει τη συμφωνία. (Άρθρο 39 του νομικού πλαισίου για την αστική διαδικασία επιτροπείας)

Εάν στο τέλος αυτού του σταδίου οι γονείς δεν μπορέσουν να καταλήξουν σε συμφωνία, θα ξεκινήσει η αντιδικία –οι γονείς ενημερώνονται προκειμένου να καταθέσουν τους ισχυρισμούς τους και να προσαγάγουν αποδεικτικά στοιχεία, ενώ συνέχεια έχουν η έρευνα και η απόφαση.

Πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση διατίθενται στη διεύθυνση <https://dgpj.justica.gov.pt/Resolucao-de-Litigios/Mediacao>

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Αρχικά, πρέπει να τονιστεί ότι στην Πορτογαλία, σε περίπτωση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού, ακύρωσης του γάμου και στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει γάμος ή συγκατοίκηση των γονέων, η απόφαση για την άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει πάντοτε να λαμβάνεται βάσει τριών θεμελιωδών στοιχείων:

της επιμέλειας του ανήλικου·

το καθεστώς επικοινωνίας·

και τη διατροφή που οφείλεται στον ανήλικο.

Με άλλα λόγια, η υποχρέωση παροχής διατροφής σε ανήλικο θεωρείται ότι υπάγεται στη γονική μέριμνα, και καταρχήν ρυθμίζεται από κοινού με τις λοιπές εξουσίες γονικής μέριμνας, παρότι σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να ασκηθεί αγωγή μόνο για τον καθορισμό και την τροποποίηση της διατροφής που οφείλεται στο τέκνο.

Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίζει για τα παρακάτω ζητήματα (άρθρα 6 και 7 του νομικού πλαισίου για την αστική διαδικασία επιτροπείας):

να διορίζει επίτροπο και διαχειριστή περιουσιακών στοιχείων·

να διορίζει πρόσωπο που θα διεξάγει επιχειρηματικές δραστηριότητες για λογαριασμό του ανήλικου και επιπλέον να διορίζει διαχειριστή ο οποίος θα εκπροσωπεί το τέκνο το οποίο βρίσκεται υπό εξωδικαστική γονική μέριμνα

να ρυθμίζει την άσκηση της γονικής μέριμνας και να διαλαμβάνεται των ζητημάτων που την αφορούν·

να καθορίζει τη διατροφή η οποία οφείλεται στον ανήλικο και σε ενήλικα ή χειραφετημένα τέκνα, τα οποία συνεχίζουν την πανεπιστημιακή ή επαγγελματική τους εκπαίδευση

να εκδίδει και να επιδικάζει διαταγές διατροφής

να διατάσσει τη δικαστική παράδοση ενός τέκνου

να παρέχει άδεια στον νόμιμο εκπρόσωπο του ανήλικου να εκτελεί συγκεκριμένες πράξεις, να επιβεβαιώνει τις πράξεις που έχουν εκτελεστεί χωρίς άδεια και να πραγματοποιεί διακανονισμούς για την αποδοχή δωρεών·

να αποφασίζει σχετικά με την εξασφάλιση την οποία πρέπει να παράσχουν οι γονείς υπέρ των τέκνων τους τα οποία είναι ακόμη ανήλικα

να αποφασίζει την πλήρη ή μερική απαγόρευση της γονικής μέριμνας και να επιβάλλει περιορισμούς στην άσκησή της

να επαληθεύει αυτεπαγγέλτως τη μητρότητα και την πατρότητα

να αποφασίζει, σε περίπτωση διαφωνίας των γονέων, για το όνομα και το επώνυμο του ανήλικου τέκνου

να καθορίζει τη σχέση της πολιτικής αναδοχής (adoption civil) και να διατάσσει την ανάκλησή της·

να ρυθμίζει τις σχέσεις του τέκνου με τα αδέρφια και τους ανιόντες του

σε περίπτωση επιτροπείας ή αναγκαστικής διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων, να καθορίζει την αμοιβή του επιτρόπου ή του διαχειριστή, να επιλαμβάνεται της απαλλαγής, αποπομπής ή απομάκρυνσης του επιτρόπου, του διαχειριστή ή του μέλους του οικογενειακού συμβουλίου, να ζητά και να αξιολογεί τους λογαριασμούς, να εξουσιοδοτεί την αντικατάσταση της νόμιμης υποθήκης και να καθορίζει την ενίσχυση και την αντικατάσταση της

εξασφάλισης που έχει παρασχεθεί και να διορίζει ad hoc επίτροπο για να εκπροσωπεί το τέκνο εξωδικαστικά

να διορίζει ad hoc επίτροπο ο οποίος εκπροσωπεί τον ανήλικο σε όλες τις διαδικασίες επιτροπείας·

να αποφασίζει την ενίσχυση και αντικατάσταση της εξασφάλισης που έχει παρασχεθεί σε ανήλικους

να απαιτεί και να κρίνει τους λογαριασμούς που πρέπει να παρέχουν οι γονείς.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Κατά κανόνα, όχι. Ακόμη και αν η επιμέλεια ενός ανήλικου ανατεθεί μόνον σε έναν γονέα, η γονική μέριμνα για υποθέσεις ιδιαίτερης βαρύτητας για τη ζωή του τέκνου ανήκει και στους δύο γονείς, εκτός αν η απόφαση ορίζει ότι η εν λόγω μέριμνα ανήκει αποκλειστικά σε έναν από αυτούς (άρθρο 1906 του Αστικού Κώδικα).

Ως προς τα λοιπά στοιχεία της ερώτησης, η απάντηση έχει ήδη καλυφθεί διεξοδικά στην απάντηση της ερώτησης 4.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Στην πράξη, η άσκηση της γονικής μέριμνας από κοινού έχει την έννοια:

ότι η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού και από τους δύο γονείς, οι οποίοι αποφασίζουν για τα ζητήματα που αφορούν τη ζωή του τέκνου με τους ίδιους όρους όπως όταν βρίσκονταν σε γάμο

ότι το τέκνο μπορεί εναλλακτικά να διαμένει με καθέναν από τους γονείς.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Δικονομικές μέθοδοι άσκησης αγωγών για τη γονική μέριμνα

Διαδικασίες επιμέλειας και προστασίας

Εάν ο ανήλικος βρίσκεται σε κατάσταση η οποία μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια, την υγεία, την ηθική διαπαιδαγώγηση ή την εκπαίδευσή του και αν η άσκηση της γονικής μέριμνας έχει περιοριστεί με ένα από τα μέτρα προστασίας και φροντίδας που αναφέρονται στην απάντηση της ερώτησης 3, θα κινηθεί η διαδικασία προστασίας και φροντίδας η οποία εμπίπτει στην αρμοδιότητα των επιτροπών για την προστασία των παιδιών και των νέων ή των δικαστηρίων, κατά περίπτωση.

Αστικές διαδικασίες επιτροπείας

Στις άλλες περιπτώσεις που προβλέπονται στην απάντηση της ερώτησης 7, ως προς τη ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας, θα κινηθεί η αστική διαδικασία επιτροπείας η οποία εμπίπτει στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων.

Διαδικασίες της αρμοδιότητας των ληξιαρχείων

Όποτε υπάρχει συμφωνία ως προς τη ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας, είτε αυτή προσαρτάται είτε όχι στη συμφωνία διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού, η υπόθεση παραπέμπεται στο ληξιαρχείο. Ο ληξιαρχος είναι αρμόδιος να επικυρώσει τη συμφωνία γονικής μέριμνας αφού εξετάσει την άποψη της εισαγγελίας.

Σημείωση: Όταν η δίκη διαζυγίου κινείται χωρίς τη συναίνεση του άλλου συζύγου, αρμόδιο καθίσταται το δικαστήριο και η διαδικασία αποκτά τη μορφή ειδικής δίκης διαζυγίου χωρίς τη συναίνεση του άλλου γονέα. Εάν κατά την εκδίκαση της αγωγής οι διάδικοι καταλήξουν σε συμφωνία, το δικαστήριο μετατρέπει τη δίκη σε δίκη συναινετικού διαζυγίου και επικυρώνει τις συμφωνίες, περιλαμβανομένων όσων αφορούν τη γονική μέριμνα σε περίπτωση ανηλικών.

Διατυπώσεις και έγγραφα που πρέπει να επισυναφθούν (διαφέρουν ανάλογα με το είδος της υπόθεσης και την αρμόδια αρχή):

Διαδικασίες επιμέλειας και προστασίας που έχουν συσταθεί από την επιτροπή για την προστασία των παιδιών και των νέων (άρθρο 97 του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο)

Η διαδικασία ξεκινά με την παραλαβή των γραπτών στοιχείων ή την καταγραφή των προφορικών εκθέσεων ή των πραγματικών περιστατικών που γνωρίζει η επιτροπή

Οι ιδιαίτερα επικίνδυνες καταστάσεις μπορούν να δηλωθούν από οποιονδήποτε, από φορείς οι οποίοι είναι αρμόδιοι για ζητήματα παιδικής ηλικίας και νεότητας, από τους ίδιους τους ανήλικους, τους γονείς, τον νόμιμο εκπρόσωπο ή ένα πρόσωπο το οποίο ασκεί την εν τοις πράγμασι επιμέλεια του τέκνου. Η διαδικασία ενώπιον της επιτροπής περιλαμβάνει τη συλλογή των πληροφοριών, την υποβολή ερωτήσεων και τη διεξαγωγή των ερευνών που είναι αναγκαίες και κατάλληλες για τον καθορισμό της κατάστασης, τους λόγους της απόφασης, την εφαρμογή του εκάστοτε μέτρου και την υλοποίησή του. Η διαδικασία οργανώνεται με απλουστευμένο τρόπο, και οι ενέργειες και οι έρευνες που διεξάγονται ή ζητούνται από την επιτροπή προστασίας και αποτελούν τη βάση εφαρμογής των πράξεων της προηγούμενης περίπτωσης καταγράφονται με χρονολογική σειρά.

Σε κάθε διαδικασία, καταγράφεται η περιλήψη της απόφασης και το αιτιολογικό της.

Διαδικασίες επιμέλειας και προστασίας που έχουν συσταθεί από την επιτροπή για την προστασία των παιδιών και των νέων (άρθρο 100 και επόμενα του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο)

Η διαδικασία ξεκινά με την παραλαβή της αρχικής αίτησης η οποία κατατίθεται στην εισαγγελία από τους γονείς, τον νόμιμο εκπρόσωπο, τους εν τοις πράγμασι επιτρόπους ή από παιδί άνω των 12 ετών

Η διαδικασία περιλαμβάνει την έρευνα, τη δίκη, την έκδοση απόφασης και την αναγκαστική εκτέλεση των μέτρων

Οι διάδικοι δεν υπέχουν υποχρέωση διορισμού δικηγόρου στον πρώτο βαθμό, εκτός από τις παρακάτω περιπτώσεις: όταν το δικαστήριο υποχρεούται να διορίσει σύμβουλο για τον ανήλικο: όταν ο ανήλικος και οι γονείς, ο νόμιμος εκπρόσωπος ή το πρόσωπο που ασκεί την επιμέλειά του έχουν αντικρουόμενα συμφέροντα όταν το ζητά ο ανήλικος στη δίκη στην οποία ο ανήλικος πρέπει πάντοτε να εκπροσωπείται από δικηγόρο ή ορισθέντα εκπρόσωπο.

Αστική διαδικασία επιτροπείας (άρθρα 12 έως 33 του νομικού πλαισίου για την αστική διαδικασία επιτροπείας)

Η διαδικασία κινείται με πρωτοβουλία της εισαγγελίας, του τέκνου άνω των 12 ετών, των ανιόντων, των αδελφών ή του νόμιμου εκπροσώπου του ανήλικου. Η εισαγγελία είναι αρμόδια να εκπροσωπεί τον ανήλικο στο δικαστήριο, να διενεργεί πράξεις για λογαριασμό του, να ζητά τη ρύθμιση της γονικής μέριμνας και να προσπασιζέται το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.

Πρόκειται για διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας, η οποία κινείται με αίτηση που υποβάλλεται στο δικαστήριο και στην οποία υπάρχει αντίκρουση.

Όταν δεν ορίζεται διαφορετικά στον νόμο, οι διάδικοι πρέπει να προσκομίζουν τον κατάλογο των μαρτύρων και να ζητούν όλες τις αποδείξεις με την αίτηση και την αντίκρουση.

Στο δικαστήριο παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες ομάδες πραγματογνωμόνων διαφορετικών ειδικοτήτων.

Το τέκνο έχει δικαίωμα ακρόασης. Για τον σκοπό αυτό, ο δικαστής αξιολογεί, με διαταγή, την ικανότητα του τέκνου να κατανοεί τα επίδικα ζητήματα και μπορεί να βασιστεί σε τεχνικές συμβουλές.

Κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας, ο δικαστής εξετάζει το τέκνο, τους διαδίκους, τα μέλη της οικογένειας και άλλα πρόσωπα που μπορεί να κρίνει σκόπιμο να εξεταστούν.

Αποφάσεις προσωρινής ισχύος και αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων μπορούν να εκδίδονται σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας.

Σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, ο δικαστής μπορεί να διατάξει την παρέμβαση των υπηρεσιών παροχής δημόσιας ή ιδιωτικής διαμεσολάβησης, εφόσον οι διάδικοι συμφωνήσουν να προσφύγουν σε διαμεσολάβηση.

Ειδικότερα, σε διαδικασίες που ρυθμίζουν τη γονική μέριμνα, οργανώνεται συνεδρίαση με τους γονείς και, αν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία κατά τη συνεδρίαση, το δικαστήριο τούς παραπέμπει σε διαμεσολάβηση (εφόσον την αποδεχθούν) ή σε εξέταση από πραγματογνώμονες. Μόνο αν δεν είναι εφικτή η συμφωνία με έναν από τους εν λόγω τρόπους, ακολουθεί η έκθεση των πραγματικών περιστατικών, η έρευνα, η εξέταση και η απόφαση.

Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις τεχνικές συμβουλές και άλλες αποδείξεις και γνώμες που περιλαμβάνονται στη διαδικασία μπορούν να ζητήσουν διευκρίνιση, να προσκομίσουν άλλα αποδεικτικά στοιχεία ή να υποβάλουν αίτημα να ζητηθούν πληροφορίες. Ο δικαστής μπορεί να απορρίψει τις εν λόγω αιτήσεις με ανέκκλητη διαταγή εάν τις κρίνει μη αναγκαίες, μη υλοποιήσιμες ή παρελκυστικές.

Η διεξαγωγή της ακρόασης πάντοτε μαγνητοσκοπείται.

Οι λόγοι εκτίθενται στην απόφαση του δικαστή.

Ο διορισμός δικηγόρου είναι υποχρεωτικός μόνο στο στάδιο της έφεσης. Ωστόσο, στον πρώτο βαθμό, ο διορισμός δικηγόρου για το τέκνο είναι υποχρεωτικός στις παρακάτω περιπτώσεις: σε περίπτωση που τα συμφέροντα των τέκνων και των γονέων, του νόμιμου εκπροσώπου ή του επιτρόπου τους είναι αντικρουόμενα όταν το ζητά ένα αρκούντως ώριμο παιδί από το δικαστήριο.

Εκτός αν άλλως ορίζεται ρητά, επιτρέπεται η άσκηση εφέσεων κατά των αποφάσεων που έχουν κηρυχθεί τελεσίδικες ή προσωρινά εκτελεστές ως προς την αίτηση, την τροποποίηση ή τη λήξη των μέτρων αστικής επιτροπείας.

Η έφεση μπορεί να ασκηθεί από την εισαγγελία και τους διαδίκους, τους γονείς, τον νόμιμο εκπρόσωπο και όποιον ασκεί εν τοις πράγμασι την επιμέλεια του τέκνου.

Οι εφέσεις διεκπεραιώνονται και εκδικάζονται όπως στις αστικές υποθέσεις, με προθεσμία 15 ημερών για την άσκηση της αγωγής και της απάντησης στην αγωγή.

Οι εφέσεις έχουν αμιγώς μεταβιβαστικό αποτέλεσμα, εκτός αν κρίνει διαφορετικά το δικαστήριο.

Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα των ληξιαρχείων (Άρθρα 1775 έως 1778-A του Αστικού Κώδικα· Άρθρα 12 έως 14 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 272/2001 της 13ης Οκτωβρίου 2001 — Διαδικασίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της εισαγγελίας και των ληξιαρχείων)

Στις περιπτώσεις που η συμφωνία για τη γονική μέριμνα προσαρτάται σε συμφωνία διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού, πρέπει να υποβληθούν τα παρακάτω έγγραφα:

Η διαδικασία δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου με κοινή συναίνεση κινείται με αίτηση η οποία υπογράφεται από τους γονείς ή τους εκπροσώπους τους στο ληξιαρχείο

Η αίτηση εξετάζεται σε συνάρτηση με τα κοινά περιουσιακά στοιχεία, τη συμφωνία διαζυγίου, τη διατροφή μεταξύ γονέων και την υπόδειξη της οικογενειακής εστίας, επιπλέον της συμφωνίας για την άσκηση της γονικής μέριμνας όταν υπάρχουν ανήλικοι και δεν υπάρχει προηγούμενη δικαστική ρύθμιση. Αφού κατατεθεί η αίτηση, ενημερώνεται άμεσα και αυτόματα η βάση δεδομένων του ληξιαρχείου και καταχωρίζονται σε αυτήν τα αναγκαία έγγραφα για την επιβεβαίωση του πιστοποιητικού γάμου των ενδιαφερόμενων μερών και τη σύνταξη προγαμιαίου συμφωνητικού ενώπιον του ληξιαρχού, εκτός από τις περιπτώσεις που το περιουσιακό καθεστώς ορίζεται στο πιστοποιητικό γάμου.

Μετά την παραλαβή της αίτησης, ο ληξιαρχος ενημερώνει τους γονείς για το γεγονός ότι διατίθενται υπηρεσίες οικογενειακής διαμεσολάβησης

Εάν προσκομισθεί συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας επί των ανηλικών τέκνων, ο φάκελος δικογραφίας διαβιβάζεται στον καθ' ύλην αρμόδιο εισαγγελέα του πρωτοδικείου στην εδαφική δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται το ληξιαρχείο, προκειμένου αυτός να εκφέρει γνώμη για τη συμφωνία εντός 30 ημερών.

Εάν η εισαγγελία φρονεί ότι η συμφωνία δεν προστατεύει επαρκώς τα συμφέροντα των ανηλίκων, οι αιτούντες μπορούν να τροποποιήσουν ανάλογα τη συμφωνία ή να υποβάλουν νέα συμφωνία, οπότε η εν λόγω συμφωνία θα εξεταστεί εκ νέου από την εισαγγελία

Εάν η εισαγγελία φρονεί ότι η συμφωνία διαφυλάττει δεόντως τα συμφέροντα των ανηλίκων ή αν οι σύζυγοι έχουν τροποποιήσει τη συμφωνία καθ' υπόδειξη της εισαγγελίας, ο ληξιαρχος επαληθεύει την εκπλήρωση των νόμιμων τεκμηρίων και έχει τη δυνατότητα να καθορίσει για τον εν λόγω σκοπό την εκτέλεση πράξεων και την προσκομιδή αναγκαίων αποδείξεων και στη συνέχεια αποφασίζει επί της ουσίας της αίτησης.

Στις περιπτώσεις που οι αιτούντες δεν συμμορφώνονται με τις τροποποιήσεις που εισηγείται η εισαγγελία και εξακολουθούν να έχουν πρόθεση να προχωρήσουν στο διαζύγιο, η υπόθεση παραπέμπεται στο δικαστήριο της περιφέρειας στην οποία υπάγεται το ληξιαρχείο.

Οποτεδήποτε οι γονείς, έγγαμοι ή μη, επιθυμούν να ρυθμίσουν την άσκηση της γονικής μέριμνας επί των ανηλίκων τέκνων που έχουν από κοινού ή να τροποποιήσουν συμφωνία η οποία έχει ήδη επικυρωθεί, πρέπει να απευθυνθούν στο ληξιαρχείο. Προς τούτο, θα πρέπει να υποβάλουν τα παρακάτω έγγραφα:

Αίτηση ρύθμισης της άσκησης της γονικής μέριμνας

Συμφωνία για την άσκηση της γονικής μέριμνας και της ευθύνης για τους ανηλίκους, υπογεγραμμένη και από τους δύο γονείς ή τους αντιπροσώπους τους

Ο ληξιαρχος επανεξετάζει τη συμφωνία και καλεί τους γονείς να την τροποποιήσουν όταν δεν προστατεύει τα συμφέροντα των ανηλίκων

Η συμφωνία παραπέμπεται στη συνέχεια στην εισαγγελία του καθ' ύλην αρμόδιου περιφερειακού δικαστηρίου, στον τόπο κατοικίας του ανηλίκου, για να αποφανθεί εντός 30 ημερών

Εάν δεν αντιπύεται σχετικά η εισαγγελία, η υπόθεση παραπέμπεται στο ληξιαρχείο και ο ληξιαρχος επικυρώνει τη συμφωνία

Οι αποφάσεις επικύρωσης έχουν τα ίδια αποτελέσματα με τις δικαστικές αποφάσεις.

Πληροφορίες σχετικά με την αρμοδιότητα των ληξιαρχείων διατίθενται στη διεύθυνση http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=581&tabela=leis

Φορείς στους οποίους πρέπει να προσφύγουν τα ενδιαφερόμενα μέρη (ανάλογα με την υπόθεση, τα δικαστήρια, οι επιτροπές προστασίας παιδιών και νέων και τα ληξιαρχεία):

Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα των δικαστηρίων

Το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο για τη ρύθμιση της γονικής μέριμνας είναι το τμήμα οικογενειακών υποθέσεων και ανηλίκων του περιφερειακού πρωτοδικείου (Tribunal da Comarca, Juízo de Família e Menores) (άρθρο 123 παράγραφος 1 στοιχείο d) του νόμου για την οργάνωση του δικαστικού συστήματος). Σε τομείς που δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των τμημάτων οικογενειακών υποθέσεων και ανηλίκων, αρμόδιο είναι το τοπικό πολιτικό τμήμα του περιφερειακού πρωτοδικείου ή το τμήμα γενικής αρμοδιότητας.

Ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες για τη δικαιοδοσία (άρθρο 9 του νομικού πλαισίου για την αστική διαδικασία επιτροπείας):

Αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του τέκνου κατά τον χρόνο κίνησης της διαδικασίας

Εάν είναι άγνωστη η κατοικία του τέκνου, αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας των ασκούντων τη γονική μέριμνα

Εάν οι ασκούντες τη γονική μέριμνα κατοικούν σε διαφορετικούς τόπους, αρμόδιο δικαστήριο είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του προσώπου το οποίο ασκεί τη γονική μέριμνα

Σε περίπτωση άσκησης της γονικής μέριμνας από κοινού, αρμόδιο δικαστήριο είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του προσώπου με το οποίο διαμένει το τέκνο ή, σε περίπτωση άσκησης της επιμέλειας από κοινού, το δικαστήριο στο οποίο ασκήθηκε αρχικά η αγωγή

Αν η αγωγή αφορά δύο τέκνα των ίδιων γονέων τα οποία κατοικούν σε διαφορετικές περιφέρειες, αρμόδιο δικαστήριο είναι το δικαστήριο στο οποίο ασκήθηκε αρχικά η αγωγή

Αν η αγωγή αφορά περισσότερα από δύο τέκνα των ίδιων γονέων τα οποία κατοικούν σε διαφορετικές περιφέρειες, αρμόδιο δικαστήριο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου κατοικούν τα περισσότερα τέκνα

Εάν, κατά την έναρξη της διαδικασίας, το τέκνο διαμένει στο εξωτερικό και το δικαστήριο της Πορτογαλίας έχει διεθνή δικαιοδοσία, αρμόδιο για την εκδίκαση και την έκδοση απόφασης επί της υπόθεσης είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του ενάγοντος και του εναγόμενου

Αν ο ενάγων και ο εναγόμενος διαμένουν στο εξωτερικό και το δικαστήριο της Πορτογαλίας έχει διεθνή δικαιοδοσία, η υπόθεση εκδικάζεται από το τμήμα οικογενειακών υποθέσεων και ανηλίκων της Λισαβόνας, στη δικαστική περιφέρεια της Λισαβόνας

Με την επιφύλαξη των κανόνων για τις συναφείς πράξεις και των διατάξεων ειδικού νόμου, οι μεταβολές πραγματικών περιστατικών που λαμβάνουν χώρα μετά την έναρξη της διαδικασίας δεν έχουν καμία βαρύτητα.

Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα των επιτροπών προστασίας παιδιών και νέων (άρθρο 79 του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο)

Οι επιτροπές προστασίας παιδιών και νέων είναι αρμόδιες σε υποθέσεις που αφορούν διαδικασίες για τη μέριμνα και προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο, όταν συμφωνούν οι γονείς και δεν αντιπύεται ο ανήλικος.

Εφαρμόζονται οι παρακάτω κανόνες για την κατά τόπον αρμοδιότητα:

Η επιτροπή προστασίας ή το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του ανηλίκου κατά τον χρόνο που λαμβάνεται ενημέρωση για την κατάσταση είναι αρμόδια /αρμόδια για την εφαρμογή των μέτρων μέριμνας και προστασίας.

Εάν δεν είναι γνωστή η κατοικία του παιδιού ή του νεαρού προσώπου και αυτή δεν μπορεί να προσδιοριστεί, δικαιοδοσία έχει η επιτροπή προστασίας του τόπου στον οποίο βρίσκεται το παιδί.

Η επιτροπή προστασίας του τόπου όπου βρίσκεται ο ανήλικος λαμβάνει τα μέτρα που θεωρούνται επείγοντα και αναγκαία για την άμεση προστασία του τέκνου.

Εάν, μετά την εφαρμογή μη προστατευτικού μέτρου, μεταβληθεί ο τόπος κατοικίας του παιδιού ή του νέου για διάστημα άνω των τριών μηνών, η υπόθεση παραπέμπεται στην επιτροπή προστασίας του νέου τόπου κατοικίας.

Η υλοποίηση του μέτρου μέριμνας και αναδοχής δεν συνεπάγεται τη μεταβολή του τόπου κατοικίας του παιδιού ή του νέου.

Η κατά τόπον αρμόδια επιτροπή προστασίας του τόπου του δήμου ή της περιφέρειας που έχει την ευθύνη αναδοχής του παιδιού ή του νέου θα συνεργαστεί με την επιτροπή η οποία εφάρμοσε το μέτρο προστασίας και μέριμνας, στον αναγκαίο βαθμό για την αποτελεσματική παρακολούθηση του μέτρου που εφαρμόστηκε κατόπιν αιτήματος, για τον συγκεκριμένο σκοπό.

Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα των ληξιαρχείων (Άρθρα 6 και 12 έως 14 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 272/2001 της 13ης Οκτωβρίου 2001 — Διαδικασίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της εισαγγελίας και των ληξιαρχείων)

Ανάλογα με την υπόθεση, τα ληξιαρχεία είναι αρμόδια για την επικύρωση της συμφωνίας που αφορά τη γονική μέριμνα, είτε αυτή έχει υποβληθεί αυτοτελώς είτε έχει επισυναφθεί στις αιτήσεις διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού με αμοιβαία συναίνεση.

Ανάλογα με το εκάστοτε ζήτημα, τα ληξιαρχεία είναι αρμόδια για τη διεκπεραίωση και την έκδοση απόφασης σε διαδικασίες διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού με κοινή συναίνεση, περιλαμβανομένης της επικύρωσης των συμφωνιών που αφορούν τη γονική μέριμνα και προσαρτώνται σ' αυτές.

Οι κανόνες της κατά τόπον αρμοδιότητας δεν ισχύουν για τα ληξιαρχεία. Με άλλα λόγια, τα μέρη μπορούν να απευθυνθούν σε οποιοδήποτε ληξιαρχείο.

Δικαιοδοσία βάσει συνδεδετικού παράγοντα (άρθρο 81 του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο)

Εάν, ως προς το ίδιο παιδί, κινείται χωριστά διαδικασία αστικής επιτροπείας και διαδικασία επιμέλειας και προστασίας, περιλαμβανομένων των διαδικασιών ενώπιον της επιτροπής προστασίας παιδιών και νέων, ή διαδικασία εκπαιδευτικής επιτροπείας, αυτές πρέπει να συνεκδικαστούν και αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των υποθέσεων θα είναι το δικαστήριο ενώπιον του οποίου κινήθηκε αρχικά η διαδικασία.

Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται στα μέτρα αστικής επιτροπείας που αφορούν την αυτοδίκαιη επαλήθευση της μητρότητας ή πατρότητας, ή σε όσα εμπήνουν στην αρμοδιότητα των ληξιαρχείων ή σε όσα αφορούν περισσότερα από ένα τέκνα
Στη δίκη διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού σωρεύονται οι διαδικασίες ρύθμισης της άσκησης της γονικής μέριμνας, παροχής διατροφής και απαγόρευσης της άσκησης γονικής μέριμνας.

Όταν ο κίνδυνος αφορά ταυτόχρονα περισσότερα του ενός παιδιά ή νέους, μπορεί να κινηθεί μία ενιαία διαδικασία και, σε περίπτωση που έχουν κινηθεί διαφορετικές διαδικασίες, μπορούν να συνεκδικασθούν όλες μαζί με αυτήν που κινήθηκε πρώτη, εάν αυτό δικαιολογείται από τις οικογενειακές σχέσεις (άρθρο 80 του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο).

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπίγοντος;

Η διαδικασία έχει ήδη αναφερθεί στην απάντηση της ερώτησης 10.

Οι υποθέσεις μέριμνας και προστασίας και οι αστικές υποθέσεις επιτροπείας μπορούν να αντιμετωπίζονται ως διαδικασίες κατεπίγοντος όταν η καθυστέρηση μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντα του τέκνου. Σ' αυτή την περίπτωση, εξακολουθούν να εκδικάζονται κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών.

Σε κάθε περίπτωση, σε καταστάσεις κατεπίγοντος χαρακτηρά μπορούν να εφαρμόζονται προσωρινά μέτρα.

Ειδικότερα, προβλέπονται οι ακόλουθες δικαστικές διαδικασίες επείγοντος χαρακτηρά (άρθρο 92 του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο):

Με αίτημα της εισαγγελίας, το δικαστήριο, όταν λαμβάνει γνώση καταστάσεων οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή ή τη σωματική ή διανοητική ακεραιότητα του ανηλίκου, εκδίδει προσωρινή απόφαση μέσα σε 48 ώρες, επιβεβαιώνοντας τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την άμεση προστασία του τέκνου, εφαρμόζοντας οποιοδήποτε από τα μέτρα επιμέλειας και προστασίας που ορίζονται στον νόμο ή καθορίζοντας το τι είναι κατάλληλο για το μέλλον του ανηλίκου.

Για τον σκοπό αυτό, το δικαστήριο διεξάγει συνοπτικά τις αναγκαίες έρευνες και διατάσσει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει την εκτέλεση των αποφάσεών του, μπορεί να προσφύγει στις αστυνομικές αρχές και επιτρέπει στα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη συμμόρφωση με τις αποφάσεις του να εισέρχονται σε οποιαδήποτε κατοικία κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Ειδικότερα, προβλέπονται οι ακόλουθες δικαστικές διαδικασίες επείγοντος χαρακτηρά (άρθρο 91 του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο):

Όταν η ζωή ή η σωματική ή διανοητική ακεραιότητα του ανηλίκου βρίσκονται σε κίνδυνο και δεν συναίνου οι ασκούντες τη γονική μέριμνα ή οι ασκούντες την εν τοις πράγμασι επιμέλεια, οι αρμόδιες αρχές για ζητήματα που αφορούν τα παιδιά και τους νέους ή οι επιτροπές προστασίας παιδιών και νέων λαμβάνουν πρόσφορα μέτρα για την άμεση προστασία του ανηλίκου και ζητούν την παρέμβαση του δικαστηρίου ή της αστυνομίας.

Η παρεμβαίνουσα υπηρεσία ενημερώνει την εισαγγελία άμεσα ή το συντομότερο δυνατό, αν αυτό δεν είναι εφικτό

Μέχρι να μπορέσει να παρέμβει το δικαστήριο, η αστυνομία απομακρύνει το παιδί ή τον νέο από την πηγή του κινδύνου και φροντίζει να τους παρασχεθεί επείγουσα προστασία σε ανάδοχη οικογένεια, στις εγκαταστάσεις των φορέων που είναι αρμόδιοι για ζητήματα που αφορούν παιδιά και νέους ή σε άλλο κατάλληλο μέρος.

Η εισαγγελία, αφού ενημερωθεί από οποιονδήποτε από τους παραπάνω φορείς, καλεί αμέσως το αρμόδιο δικαστήριο να προβεί σε επείγουσες νομικές ενέργειες.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι, διατίθεται νομική συνδρομή στις διαδικασίες ενώπιον του δικαστηρίου και του ληξιαρχείου.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, με τον τρόπο που έχει ήδη οριστεί στην απάντηση της ερώτησης 10.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Παράβαση απόφασης για την άσκηση γονικής μέριμνας (άρθρο 41 του γενικού κανονισμού για την αστική διαδικασία επιτροπείας)

Εάν ένας από τους γονείς ή τρίτος στον οποίο έχει ανατεθεί η μέριμνα του παιδιού δεν τηρεί τα συμφωνημένα ή αποφασισμένα ως προς την κατάσταση του τέκνου, το δικαστήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως, με αίτηση της εισαγγελίας ή του άλλου γονέα:

να διατάξει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της αναγκαστικής εκτέλεσης

να επιβάλει πρόστιμο έως 20 λογιστικές μονάδες (το 2021, η αξία μίας λογιστικής μονάδας ισούταν με 102,00 ευρώ)

και, αφού επαληθεύσει τους εκατέρωθεν ισχυρισμούς, να διατάξει τον αθετούντα να καταβάλει αποζημίωση υπέρ του τέκνου, του αιτούντος γονέα ή και των δύο.

Εάν η συμφωνία έχει επικυρωθεί από το δικαστήριο ή το δικαστήριο έχει εκδώσει την απόφασή του, η αίτηση εκδικάζεται ως συναφής υπόθεση στη διαδικασία κατά την οποία συνήφθη η συμφωνία ή δημοσιεύθηκε η απόφαση για την οποία υποβλήθηκε αίτηση στο εκάστοτε δικαστήριο αν, σύμφωνα με τους κανόνες για τη δικαιοδοσία και την αρμοδιότητα, αυτό είναι το αρμόδιο δικαστήριο για να εκδικάσει την παράβαση.

Μόλις διεκπεραιωθεί ή προσαρτηθεί στη διαδικασία η αίτηση, ο δικαστής κλητεύει τους γονείς να παραστούν σε συνεδρίαση ή ενημερώνει σε εξαιρετικές περιπτώσεις τον εναγόμενο να προβάλει τους ισχυρισμούς που κρίνει πρόσφορους εντός πέντε ημερών.

Στη συνεδρίαση, οι γονείς μπορούν να συμφωνήσουν να τροποποιήσουν τα όσα έχουν οριστεί για την άσκηση της γονικής μέριμνας, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα του τέκνου.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με το καθεστώς επικοινωνίας, εάν ο εναγόμενος δεν παραστεί στη συνεδρίαση, δεν προβάλει ισχυρισμούς ή αν οι ισχυρισμοί του είναι προδήλως αβάσιμοι, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να παραδοθεί το τέκνο ώστε να μπορεί να τηρηθεί το καθεστώς επικοινωνίας, προσδιορίζοντας τον τόπο στον οποίο θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η επικοινωνία και προβλέποντας την παρουσία δικαστικών τεχνικών συμβούλων.

Ο εναγόμενος ενημερώνεται για να αφήσει το τέκνο με τον καθορισμένο τρόπο, επί ποινή επιβολής προστίμου.

Εάν δεν συγκληθεί η συνεδρίαση ή οι γονείς δεν καταρτίσουν συμφωνία, ο δικαστής παραπέμπει τους διαδίκους σε διαμεσολάβηση (εάν οι γονείς συμφωνήσουν να προσφύγουν σ' αυτήν) ή σε εξέταση από πραγματογνώμονα και στη συνέχεια εκδίδει απόφαση.

Εάν έχει επιβληθεί πρόστιμο το οποίο δεν πληρωθεί εντός 10 ημερών, θα κινηθεί αναγκαστική εκτέλεση, από κοινού με την αντίστοιχη διαδικασία.

Η περίπτωση αυτή προβλέπεται και ρυθμίζεται στον γενικό κανονισμό αστικής διαδικασίας επιτροπείας, που εγκρίθηκε με τον νόμο αριθ.º 141/2015, της 8ης Σεπτεμβρίου 2015, και είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση http://www.pgdliisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=2428A0048&nid=2428&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#άρθρο

[Αναγκαστική εκτέλεση της διατροφής](http://www.pgdliisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=2428A0048&nid=2428&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#άρθρο)

Για την αναγκαστική εκτέλεση της διατροφής, διατίθενται τρεις εναλλακτικοί τρόποι: η συζήτηση λόγω παράβασης της γονικής μέριμνας, η οποία προαναφέρθηκε η συζήτηση προ της αναγκαστικής εκτέλεσης για την παροχή διατροφής, η οποία αναφέρεται παρακάτω ή η ειδική εκτέλεση της διατροφής, η οποία αναφέρεται παρακάτω.

Ακρόαση προ της αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη της οφειλόμενης διατροφής (άρθρο 48 του νομικού πλαισίου για αστική διαδικασία επιτροπείας)

Αν το πρόσωπο που είναι υπόχρεο να καταβάλει διατροφή δεν καταβάλει τα οφειλόμενα ποσά εντός 10 ημερών από την ημερομηνία που αυτά καταστούν πληρωτέα, ισχύουν τα παρακάτω:

Εάν το πρόσωπο είναι δημόσιος υπάλληλος, τα εκάστοτε ποσά αφαιρούνται μόλις καταστούν οφειλόμενα, με αίτημα του δικαστηρίου προς τον εργοδοτικό φορέα του δημόσιου υπαλλήλου

Εάν το πρόσωπο είναι μισθωτός υπάλληλος, τα ποσά θα αφαιρεθούν από τα εισοδήματα ή τον μισθό, ενώ για την εν λόγω αφαίρεση θα ενημερωθεί ο εργοδότης για να προβεί στις εν λόγω παρακρατήσεις και θα αναλάβει το ρόλο του θεματοφύλακα

Εάν ένα πρόσωπο λαμβάνει μισθώμα, συντάξεις, επιδόματα, προμήθειες, ποσοστά, αμοιβές, προσόδους, συνεισφορές ή παρόμοια εισοδήματα, η αφαίρεση θα πραγματοποιηθεί από τις εν λόγω δόσεις όταν αυτές πρέπει να πληρωθούν ή να πιστωθούν, με τις κατάλληλες κατασχέσεις ή γνωστοποιήσεις, ενώ όσοι ενημερώνονται σχετικά αναλαμβάνουν τον ρόλο θεματοφύλακα.

Τα ποσά που αφαιρούνται καλύπτουν επίσης τα ποσά διατροφής που έχουν σωρευθεί προηγουμένως και καταβάλλονται απευθείας σε όσους πρέπει να τα παραλάβουν.

Ειδική διαδικασία εκτέλεσης απόφασης περί διατροφής

Αν οφείλεται διατροφή σε ανηλίκους, ο υπόχρεος διατροφής μπορεί, εναλλακτικά, να ασκήσει ειδική αγωγή με αίτημα την αναγκαστική εκτέλεση της διατροφής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 933 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Código de Processo Civil). Έτσι, με μια ενιαία αγωγή, μπορεί να εισπράξει στο ακέραιο τα οφειλόμενα, ληξιπρόθεσμα ή μη ποσά. Σε αγωγή εκτέλεσης, ο δικαιούχος διατροφής μπορεί να προσφύγει σε ευρύτερα μέσα εκτέλεσης, όπως σε κατάσχεση και δέσμευση εισοδήματος.

Στην ειδική διαδικασία εκτέλεσης απόφασης περί διατροφής, ο αιτών μπορεί να ζητήσει: την επιδίκαση αναλογίας των ποσών, των μισθών ή των συντάξεων που λαμβάνει το άλλο μέρος ή δέσμευση του εισοδήματος του υπόχρεου διατροφής. Η επιδίκαση ή η δέσμευση είναι ανεξάρτητες από την κατάσχεση και προορίζονται να εξασφαλίσουν την καταβολή ποσών ήδη ληξιπρόθεσμων και μελλοντικά ληξιπρόθεσμων.

Όταν ο ενάγων ζητεί την επιδίκαση ποσών, μισθών ή συντάξεων, ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την καταβολή τους ή τη διεκπεραίωση των αντίστοιχων πληρωμών ειδοποιείται ότι πρέπει να καταβάλει απευθείας στον ενάγοντα το επιδικασθέν ποσό. Το επιδικασθέν ποσό κατατίθεται μηνιαίως στον τραπεζικό λογαριασμό του ενάγοντος, ο οποίος οφείλει να παραθέσει τον αριθμό του λογαριασμού στο εισαγωγικό έγγραφο της αγωγής του.

Εάν με την αίτηση ζητείται δέσμευση εισοδήματος, ο αιτών πρέπει να προσδιορίσει το περιουσιακό στοιχείο το οποίο αφορά, και ο δικαστικός επιμελητής διατάσσει τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων τα οποία θεωρούνται επαρκή για την κάλυψη των ήδη ληξιπρόθεσμων και των μελλοντικά ληξιπρόθεσμων ποσών διατροφής.

Ο δικαιούχος της διατροφής εξακολουθεί να δύναται να ζητήσει την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του υπόχρεου της διατροφής. Η κατάσχεση μπορεί να αφορά ακίνητα και κινητά περιουσιακά στοιχεία, τραπεζικές καταθέσεις, πιστωτικά δικαιώματα, εμπορικές επιχειρήσεις ή μετοχές εταιρειών.

Εάν το κατασχεθέν περιουσιακό στοιχείο πωληθεί για την εξόφληση οφειλής από διατροφή, η επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού στον υπόχρεο της διατροφής δεν πρέπει να διατάσσεται παρά μόνον εάν η πληρωμή διατροφής η οποία θα καταστεί μελλοντικά ληξιπρόθεσμη είναι εξασφαλισμένη σε βαθμό που ο δικαστής κρίνει προσηκόντα, εκτός εάν παρασχεθεί εξασφάλιση ή άλλη κατάλληλη εγγύηση.

Ο υπόχρεος της διατροφής κλητεύεται μόνο αφού πραγματοποιηθεί η κατάσχεση/επιδίκαση/δέσμευση εισοδήματος. Η άσκηση ανακοπής κατά της εκτέλεσης ή της κατάσχεσης από τον υπόχρεο της διατροφής δεν αναστέλλει την εκτέλεση.

Σε περίπτωση αιτήματος τροποποίησης ή παύσης των πληρωμών διατροφής ενώ εκκρεμεί η ειδική διαδικασία εκτέλεσης απόφασης περί διατροφής, το αίτημα συνεκδικάζεται στο πλαίσιο της ειδικής διαδικασίας εκτέλεσης.

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας είναι διαθέσιμος, στην επικαιροποιημένη του έκδοση, στη διεύθυνση http://www.pgdisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1959&tabela=leis

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Αναγνώριση

Η αναγνώριση απόφασης ρύθμισης της γονικής μέριμνας που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος το οποίο δεσμεύεται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2019/1111, της 25ης Ιουνίου 2019 (στο εξής: αναδιατυπωμένος κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙβ), γίνεται αυτοδικαίως, με άλλα λόγια, δεν απαιτείται η τήρηση ειδικής διαδικασίας για την αναγνώριση της απόφασης.

Για να εκτελεστεί στην Πορτογαλία απόφαση ρύθμισης της γονικής μέριμνας με την έννοια του αναδιατυπωμένου κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙβ, η οποία έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, ο ενδιαφερόμενος διάδικος πρέπει να ασκήσει ενώπιον του δικαστηρίου αγωγή κήρυξης εκτελεστότητας της εν λόγω απόφασης.

Ωστόσο, το άρθρο 42 του αναδιατυπωμένου κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙβ προβλέπει δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν απαιτείται η υποβολή αίτησης κήρυξης εκτελεστότητας και αρκεί το πιστοποιητικό που εξέδωσε το δικαστήριο της χώρας προέλευσης κατά τον αναδιατυπωμένο κανονισμό για την εκτέλεση στην Πορτογαλία απόφασης η οποία έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος. Αυτό ισχύει στις παρακάτω αποφάσεις: Αυτό ισχύει στις παρακάτω αποφάσεις: αποφάσεις που αφορούν τα δικαιώματα επικοινωνίας· και αποφάσεις που διατάσσουν την επιστροφή του τέκνου οι οποίες εκδίδονται από το αρμόδιο δικαστήριο έπειτα από την έκδοση απόφασης μη επιστροφής η οποία εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 13 της σύμβασης της Χάγης του 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών.

Κατά τόπον αρμοδιότητα για την υποβολή της αίτησης κήρυξης εκτελεστότητας

Η κατά τόπον αρμοδιότητα για την αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας ορίζεται στον αναδιατυπωμένο κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙβ ως εξής: η αίτηση πρέπει να κατατεθεί ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του υπόχρεου της διατροφής ή του τόπου κατοικίας του τέκνου στο οποίο οφείλεται η διατροφή Προδιαγραφές και έγγραφα που πρέπει να επισυναφθούν στην αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας.

Προδιαγραφές και έγγραφα που πρέπει να επισυναφθούν στην αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας

Οι προδιαγραφές και τα έγγραφα που πρέπει να επισυναφθούν στην αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας παρατίθενται στον αναδιατυπωμένο κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙβ. Συνοπτικά, ο αιτών πρέπει να επισυνάψει τα παρακάτω στην αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας: ένα επικυρωμένο αντίγραφο της απόφασης το πιστοποιητικό της απόφασης το οποίο εκδόθηκε σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του αναδιατυπωμένου κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙβ στην περίπτωση έκδοσης απόφασης ερημοδικήσαντος του εναγόμενου ή χωρίς αυτός να ασκήσει ένδικο μέσο, αποδεικτικά στοιχεία ότι κλητεύθηκε ή ότι έχει αδιαμφισβήτητα αποδεχθεί την απόφαση.

Εφαρμοστέα διαδικασία στην αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας η οποία προβλέπεται στον αναδιατυπωμένο κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙβ

Η εφαρμοστέα διαδικασία διέπεται από τους κανόνες που ορίζονται στον αναδιατυπωμένο κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙβ και, για κάθε θέμα που δεν προβλέπεται από τον εν λόγω κανονισμό, από τους εσωτερικούς κανόνες της πολιτικής δικονομίας της Πορτογαλίας.

Επομένως, συνάγεται από τον ως άνω κανονισμό ότι η απόφαση κήρυξης εκτελεστότητας δεν ακολουθεί κατ' αντιμωλιαν διαδικασία και ότι η αίτηση μπορεί να απορριφθεί μόνον για τους λόγους που ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό. Έφεση κατά της απόφασης εκτέλεσης μπορεί να ασκηθεί από οποιονδήποτε διάδικο μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στον εν λόγω κανονισμό. Το δικαστήριο της Πορτογαλίας μπορεί να αποφανθεί ότι η αλλοδαπή απόφαση είναι μερικώς εκτελεστή, αλλά δεν μπορεί να την επανεξετάσει ως προς την ουσία της.

Εφαρμοστέοι κανόνες πολιτικής δικονομίας της Πορτογαλίας

Η αίτηση κήρυξης εκτελεστότητας πρέπει να υποβληθεί στο τμήμα οικογενειακών υποθέσεων και ανηλίκων του περιφερειακού πρωτοδικείου (tribunal de comarca). Αν δεν υπάρχει τμήμα οικογενειακών υποθέσεων και ανηλίκων, η αίτηση πρέπει να υποβληθεί στο τοπικό πολιτικό τμήμα του περιφερειακού πρωτοδικείου ή στο δικαστήριο γενικής δικαιοδοσίας.

Η αίτηση έχει τη μορφή της τακτικής αναγνωριστικής αγωγής, όπως προβλέπεται στον πορτογαλικό κώδικα πολιτικής δικονομίας (Código de Processo Civil), με τις προδιαγραφές που ορίζονται στον αναδιατυπωμένο κανονισμό Βρυξέλλες IIβ.

Επειδή η έφεση είναι πάντοτε παραδεκτή, ανεξάρτητα από την αξία της διαφοράς, είναι υποχρεωτικός ο διορισμός δικηγόρου.

Η εισαγγελία μπορεί να λάβει μέτρα προς υπεράσπιση των συμφερόντων των ανηλίκων.

Στην αρχική αίτηση, ο αιτών πρέπει (άρθρο 552 του κώδικα πολιτικής δικονομίας):

Να προσδιορίσει το δικαστήριο και τον αντίστοιχο δικαστή ενώπιον του οποίου ασκείται η αίτηση, και να προσδιορίσει τους διαδίκους, με αναγραφή του ονοματεπώνυμου, των διευθύνσεων ή της καταστατικής έδρας και, όποτε είναι εφικτό, του αριθμού του δελτίου ταυτότητας και του αριθμού φορολογικού μητρώου, του επαγγέλματος και του τόπου εργασίας τους.

να προσδιορίσει την επαγγελματική έδρα του νόμιμου εκπροσώπου

να προσδιορίσει τον τύπο της διαδικασίας·

να περιγράψει συνοπτικά τα ουσιαστά πραγματικά περιστατικά που προκάλεσαν την αγωγή και τους νομικούς λόγους που αποτελούν τη βάση της·

Να καταρτίσει την αίτηση·

Να ορίσει την αξία της απαίτησης·

Να καθορίσει το αρμόδιο όργανο εκτέλεσης ή τον δικαστικό αντιπρόσωπο που είναι αρμόδιος γι' αυτήν·

Να ζητήσει τη διεξαγωγή αποδείξεων· εν προκειμένω, πρόκειται για το σύνολο των πληροφοριών που ορίζονται στον αναδιατυπωμένο κανονισμό Βρυξέλλες IIβ και οι οποίες πρέπει να επισυναφθούν στην αίτηση.

να επισυνάψει έγγραφο το οποίο θα αποδεικνύει την πληρωμή της οφειλόμενης δικαστικής δαπάνης ή τη χορήγηση νομικής συνδρομής ως λόγο απαλλαγής από την εν λόγω πληρωμή, περιλαμβανομένων των περιπτώσεων που η απαλλαγή χορηγήθηκε στο κράτος μέλος προέλευσης.

Η αρχική αίτηση και τα έγγραφα υποβάλλονται ηλεκτρονικά από τους νόμιμους εκπροσώπους με χρήση του πληροφοριακού συστήματος που υποστηρίζει τη δραστηριότητα των δικαστηρίων, στη διεύθυνση <https://citius.tribunaisnet.mj.pt/>.

Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται όταν η αίτηση ασκείται από την εισαγγελία για την υπεράσπιση των συμφερόντων του ανηλίκου. Η εισαγγελία απαλλάσσεται από τα έξοδα όταν ενεργεί προς υπεράσπιση των συμφερόντων του ανηλίκου.

Για να έχουν πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα, οι δικηγόροι, οι ασκούμενοι δικηγόροι και οι νομικοί σύμβουλοι πρέπει να είναι καταχωρισμένοι στην αρμόδια αρχή η οποία διαχειρίζεται την πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα.

Όποτε μια αξίωση δεν περιλαμβάνει τον διορισμό αντιπροσώπου και ο διάδικος δεν λαμβάνει συνδρομή ή λαμβάνει συνδρομή από εκπρόσωπο, αλλά δικαιολογημένα αυτός παρεμποδίζεται από την ηλεκτρονική υποβολή δικογράφων, η αρχική αίτηση και τα έγγραφα μπορούν να υποβληθούν με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

υποβολή στη γραμματεία του δικαστηρίου, οπότε η ημερομηνία του διαδικαστικού εγγράφου είναι η ημερομηνία υποβολής του αποστολή με συστημένη επιστολή, οπότε η ημερομηνία του διαδικαστικού εγγράφου είναι η ημερομηνία καταχώρισής του στο οικείο ταχυδρομικό μητρώο·

Με κατάθεση με τηλεομοιοτυπία η ημερομηνία αποστολής συνιστά την ημερομηνία διεξαγωγής της δικονομικής πράξης.

Μόλις παραληφθούν από το δικαστήριο η αρχική αίτηση και τα επισυναπτόμενα έγγραφα, καταγράφονται και διανέμονται επισήμως. Ο δικαστής επαληθεύει ότι έχουν παρασχεθεί όλες οι αναγκαίες πληροφορίες και δεν υπάρχουν λόγοι απόρριψης, όπως ορίζεται στον αναδιατυπωμένο κανονισμό Βρυξέλλες IIβ, και κηρύσσει την εκτελεστότητα της απόφασης. Στη συνέχεια η απόφαση κήρυξης της εκτελεστότητας κοινοποιείται στους διαδίκους.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Το άρθρο 30 του αναδιατυπωμένου κανονισμού Βρυξέλλες IIβ προβλέπει τη δυνατότητα ενός ενδιαφερόμενου μέρους να υποβάλει αίτηση σε κράτος μέλος για την **κήρυξη της μη αναγνώρισης** μιας απόφασης ρύθμισης της γονικής μέριμνας η οποία έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος.

Σ' αυτή την περίπτωση, το δικαστήριο στο οποίο θα πρέπει να προσφύγει ο διάδικος στην Πορτογαλία και οι εφαρμοστέοι δικονομικοί κανόνες είναι αυτοί που ορίζονται στην απάντηση της ερώτησης 15, με την ακόλουθη διευκρίνιση: πρόκειται για υπόθεση τακτικής αναγνωριστικής αγωγής για τη διαγραφή οφειλής. Αυτό έχει επιπτώσεις ως προς τους κανόνες του βάρους απόδειξης, διότι, σύμφωνα με το δικαίο της Πορτογαλίας, σε αγωγές διαγραφής οφειλής, ο εναγόμενος οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το δικαίωμα που διεκδικείται (άρθρο 343 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα).

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δικαίο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Οι σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων διέπονται (άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα):

από το κοινό εθνικό δικαίο της χώρας της ιθαγένειας των γονέων

ή, *ελλείψει αυτού,*

από το δικαίο του τόπου συνήθους διαμονής των γονέων

ή, *αν οι γονείς έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε διαφορετικά κράτη,*

από το δικαίο που διέπει την προσωπική κατάσταση του τέκνου.

Το δικαίο που διέπει την προσωπική κατάσταση είναι το δικαίο της ιθαγένειας του φυσικού προσώπου (άρθρο 31 του Αστικού Κώδικα).

Σε περίπτωση ανιθαγενών, το δικαίο που διέπει την προσωπική κατάσταση είναι το δικαίο του τόπου διαμονής τους. Ωστόσο, αν ο ανιθαγενής είναι ανήλικος ή δικαιοπρακτικά ανίκανος, δικαίο προσωπικής κατάστασης είναι το δικαίο της νόμιμης κατοικίας του (άρθρο 32 παράγραφοι 1 και 2 του Αστικού Κώδικα).

Πού μπορείτε να συμβουλευθείτε την ισχύουσα νομοθεσία

[🔗 Αστικός κώδικας](#)

[🔗 Κώδικας πολιτικής δικονομίας](#)

[🔗 Γενικές αρχές που εφαρμόζονται στη διαμεσολάβηση](#)

[🔗 Σύστημα οικογενειακής διαμεσολάβησης \(υπουργική απόφαση αριθ. 13/2018 της 22ας Οκτωβρίου 2018\)](#)

[🔗 Νομικό πλαίσιο για την αστική διαδικασία επιτροπείας](#)

[🔗 Νόμος για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο](#)

[🔗 Νόμος για την οργάνωση του δικαστικού συστήματος](#)

📄 Πρόσβαση στον νόμο και τα δικαστήρια

📄 Διαδικασίες που εμπνύουν στην αρμοδιότητα της Εισαγγελίας και των ληξιαρχείων

📄 Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1111 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2019, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, και για τη διεθνή απαγωγή παιδιών (αναδιτύπωση)

Σημείωση:

Οι πληροφορίες στο παρόν δελτίο δεν δεσμεύουν το σημείο επικοινωνίας του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ούτε τα δικαστήρια ή άλλες οντότητες και αρχές. Δεν υποκαθιστούν το ισχύον κείμενο του νόμου. Οι εν λόγω πληροφορίες υπόκεινται σε τακτική επικαιροποίηση και σε εξελισσόμενη ερμηνεία τους από τη νομολογία.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου 📄 Η Ευρώπη σου.

Θα μας βοηθούσαν πολύ 📄 τα σχόλιά σας σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Ρουμανία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο ρουμανικός Αστικός Κώδικας (*Codul Civil*) περιέχει τον όρο «γονική μέριμνα». Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με το τέκνο και την περιουσία του. Τα σχετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις φέρουν ισότητα οι δύο γονείς και τα ασκούν προς το συμφέρον του τέκνου. Η γονική μέριμνα ασκείται ωστόσο το τέκνο αποκτήσει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα.

Τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις σε σχέση με το τέκνο (όπως ορίζονται στα άρθρα 487-499 του Αστικού Κώδικα και στον νόμο 272/2004 (*Legea nr. 272/2004*) περί προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων των παιδιών) περιλαμβάνουν τα εξής:

Το δικαίωμα και την υποχρέωση καθορισμού και διατήρησης της ταυτότητας του τέκνου. Το τέκνο εγγράφεται στα σχετικά μητρώα αμέσως μετά τη γέννησή του και έχει δικαίωμα να λάβει όνομα και υπηκοότητα. Οι γονείς επιλέγουν το μικρό όνομα και το επώνυμο του τέκνου.

Το δικαίωμα και την υποχρέωση ανατροφής του τέκνου. Οι γονείς έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση ανατροφής του τέκνου καθώς και μέριμνας για την υγεία και τη σωματική, ψυχική και πνευματική του ανάπτυξη, την εκπαίδευσή του, τις σπουδές και την επαγγελματική του κατάρτιση, σύμφωνα με τις δικές τους πεποιθήσεις αλλά και τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του τέκνου.

Το δικαίωμα και την υποχρέωση επίβλεψης του τέκνου.

Το δικαίωμα και την υποχρέωση διατροφής του τέκνου. Οι γονείς έχουν από κοινού και εις ολόκληρο την υποχρέωση να παρέχουν διατροφή για το ανήλικο τέκνο. Έχουν επίσης την υποχρέωση να συντηρούν το ανήλικο τέκνο έως την αποφοίτησή του, εφόσον σπουδάζει, με ανώτατο όριο την ηλικία των 26 ετών. Το δικαίωμα επιβολής πειθαρχικών μέτρων στο τέκνο. Συγκεκριμένα μέτρα, όπως είναι η σωματική τιμωρία η οποία έχει αρνητικό αντίκτυπο στη σωματική, διανοητική ή συναισθηματική ανάπτυξη του τέκνου, απαγορεύονται.

Το δικαίωμα επιστροφής του τέκνου στους γονείς από οποιονδήποτε τρίτο ο οποίος το κρατά χωρίς νόμιμο δικαίωμα.

Το δικαίωμα επανένωσης των γονέων με το τέκνο. Το δικαίωμα αυτό σχετίζεται με το δικαίωμα του τέκνου να μη χωρίζεται από τους γονείς του, παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και προσωρινά (π.χ. μέτρα τοποθέτησης του τέκνου).

Το δικαίωμα του γονέα να διατηρεί προσωπικούς δεσμούς με το τέκνο. Στις μεθόδους ανάπτυξης προσωπικού δεσμού με το τέκνο περιλαμβάνονται ενδεικτικά οι εξής: επίσκεψη του τέκνου στην κατοικία του και στο σχολείο, κοινές διακοπές του τέκνου με κάθε γονέα.

Το δικαίωμα του γονέα να ορίσει τον τόπο κατοικίας του τέκνου. Το ανήλικο τέκνο υποχρεούται να διαμένει με τους γονείς του. Στην περίπτωση που οι γονείς του τέκνου δεν συνοικούν, αποφασίζουν από κοινού τον τόπο κατοικίας του τέκνου. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των γονέων, αποφάινεται το Ειρηνοδίκη για Υποθέσεις Επιμέλειας (*Instanța de tutelă*).

Το δικαίωμα συναίνεσης στον αρραβώνα και γάμο του τέκνου στην περίπτωση ανηλίκου που έχει συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας του. Το δικαίωμα συναίνεσης στην υιοθεσία του τέκνου.

Το δικαίωμα προσφυγής κατά μέτρων που έχουν επιβληθεί από τις αρχές σε σχέση με το τέκνο και το δικαίωμα υποβολής αιτημάτων και διενέργειας πράξεων για ίδιο λογαριασμό και για λογαριασμό του τέκνου.

Τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις σχετικά με την περιουσία του τέκνου (όπως ορίζονται στα άρθρα 500-502 του Αστικού Κώδικα) είναι ενδεικτικά τα εξής:

Δικαίωμα διαχείρισης της περιουσίας του τέκνου. Ο γονέας δεν έχει δικαίωμα επί της περιουσίας του τέκνου, ούτε το τέκνο επί της περιουσίας του γονέα, πέραν του κληρονομικού δικαιώματος και του δικαιώματος διατροφής. Οι γονείς έχουν δικαίωμα και υποχρέωση να διαχειρίζονται την περιουσία του ανηλίκου τέκνου και να το αντιπροσωπεύουν σε δικαιοπραξίες ή να συναινούν στην κατάρτιση δικαιοπραξιών. Ανήλικος ο οποίος έχει συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας του, ασκεί τα δικαιώματά του και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του αυτοτελώς, ωστόσο απαιτείται η συναίνεση των γονέων και του Ειρηνοδικείου για Υποθέσεις Επιμέλειας όπου αυτό είναι αναγκαίο.

Το δικαίωμα και την υποχρέωση αντιπροσώπευσης του ανηλίκου σε δικαιοπραξίες και το δικαίωμα συναίνεσης στην κατάρτιση των εν λόγω δικαιοπραξιών. Ωστόσο συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας του, ο ανήλικος εκπροσωπείται από τους γονείς του κατά τη σύνταξη των πράξεων αστικού δικαίου, καθώς στερείται πλήρως της δικαιοπρακτικής ικανότητας. Ανήλικος ηλικίας από 14 έως 18 ετών ασκεί τα δικαιώματά του και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του αυτοτελώς, ωστόσο απαιτείται η προηγούμενη συναίνεση των γονέων, καθώς έχει περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα.

2 Γενικός, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Τα σχετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις ασκούνται ισότιμα από τους δύο γονείς (άρθρο 503 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα): εφόσον υφίσταται γάμος μεταξύ των γονέων· μετά την έκδοση διαζυγίου (άρθρο 397 του Αστικού Κώδικα)· από τον γονέα του οποίου η πατρότητα ή μητρότητα έχει διαπιστωθεί, στην περίπτωση τέκνου γεννημένου εκτός γάμου, ή από κοινού από τους δύο γονείς εφόσον αυτοί συμβιώνουν (άρθρο 505 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα). Η γονική μέριμνα δεν ασκείται ισότιμα από τους (χωρισμένους) γονείς: σε περίπτωση λύσης του γάμου δια της έκδοσης διαζυγίου, εφόσον το δικαστήριο κρίνει ότι είναι προς το συμφέρον του τέκνου να ασκείται η γονική μέριμνα αποκλειστικά από τον ένα γονέα (άρθρο 398 του Αστικού Κώδικα)· στην περίπτωση ακύρωσης του γάμου (άρθρο 305 παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα)· στην περίπτωση τέκνου γεννημένου εκτός γάμου, εφόσον οι γονείς δεν συμβιώνουν (άρθρο 505 παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα).

Η γονική μέριμνα ασκείται από τον έναν γονέα σύμφωνα με το άρθρο 507 του Αστικού Κώδικα όταν ο άλλος γονέας έχει αποβιώσει, του έχει αφαιρεθεί η γονική μέριμνα, έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση, κλπ.

Η γονική μέριμνα ασκείται εν μέρει από τους γονείς όταν τα σχετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις έχουν ανατεθεί σε τρίτο ή σε φορέα κοινωνικής πρόνοιας (άρθρο 399 του Αστικού Κώδικα).

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Ο γονέας ανηλίκου ο οποίος έχει συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας του έχει τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις που σχετίζονται μόνο με το ανήλικο τέκνο ως πρόσωπο. Τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που σχετίζονται με την παρουσία του τέκνου φέρει ο κηδεμόνας του ή άλλο πρόσωπο.

Ανήλικος τίθεται υπό κηδεμονία εάν και οι δύο γονείς του έχουν αποβιώσει, είναι άγνωστοι, τους έχει αφαιρεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας ή τους έχει επιβληθεί ως ποινή η στέρηση της γονικής μέριμνας, εάν έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση ή έχουν κηρυχθεί σε αφάνεια, καθώς και όταν το δικαστήριο αποφασίσει κατά τη λήξη της υιοθεσίας ότι είναι προς το συμφέρον του τέκνου να τεθεί αυτό υπό κηδεμονία.

Ο ανήλικος τίθεται υπό κηδεμονία εφόσον δεν τελεί υπό τη φροντίδα των δύο γονέων του μετά την αφαίρεση της γονικής μέριμνας από αυτούς.

Κατ' εξαίρεση, το Ειρηνοδίκαιο για Υποθέσεις Επιμέλειας μπορεί να διατάξει την τοποθέτηση του ανηλίκου σε συγγενική ή άλλη οικογένεια ή υπό την φροντίδα τρίτου προσώπου, με τη συναίνεσή τους, ή την τοποθέτηση του ανηλίκου σε φορέα κοινωνικής πρόνοιας.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Κατ' αρχήν, η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς μετά την έκδοση διαζυγίου, ή από τον έναν γονέα εφόσον συντρέχουν σοβαροί λόγοι, με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου. Ο άλλος γονέας διατηρεί το δικαίωμα να ελέγχει την ανατροφή και εκπαίδευση του τέκνου και να συναινεί στην υιοθεσία του.

Κατ' εξαίρεση, το Ειρηνοδίκαιο για Υποθέσεις Επιμέλειας μπορεί να διατάξει την τοποθέτηση του ανηλίκου σε συγγενική ή άλλη οικογένεια ή υπό την φροντίδα τρίτου προσώπου, με την συναίνεσή τους, ή την τοποθέτηση του ανηλίκου σε φορέα κοινωνικής πρόνοιας. Σε αυτή την περίπτωση, τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις σε σχέση με το τέκνο ασκούνται από τα αντίστοιχα πρόσωπα ή φορείς (άρθρο 399 του Αστικού Κώδικα).

Σε σχέση με τέκνο γεννημένο εκτός γάμου ως προς το οποίο έχει αναγνωρισθεί η πατρότητα και η μητρότητα, η γονική μέριμνα ασκείται ισότιμα και από κοινού από τους γονείς εφόσον αυτοί συμβιώνουν. Εάν οι γονείς τέκνου γεννημένου εκτός γάμου δεν συμβιώνουν, η γονική μέριμνα ασκείται αποκλειστικά από τον ένα γονέα.

Συναινετικό διαζύγιο εκδίδεται από συμβολαιογράφο ακόμη και όταν υπάρχουν τέκνα γεννημένα εντός ή εκτός του γάμου ή θετά τέκνα, ή εάν οι σύζυγοι συμφωνούν σε όλα τα θέματα σχετικά με το επώνυμο των τέκνων μετά το διαζύγιο, την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, τον τόπο κατοικίας των τέκνων μετά την έκδοση του διαζυγίου, τον τρόπο διατήρησης του προσωπικού δεσμού μεταξύ του μη συνοικούντος γονέα και έκαστου τέκνου, και τη συμμετοχή κάθε γονέα στα έξοδα ανατροφής των τέκνων, στις σπουδές τους και στην επαγγελματική τους κατάρτιση. Εάν η έκθεση της υπηρεσίας κοινωνικής πρόνοιας δείχνει ότι η συμφωνία των συζύγων σχετικά με την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας ή τον τόπο κατοικίας του τέκνου δεν είναι προς συμφέρον του τέκνου, ο συμβολαιογράφος απορρίπτει την αίτηση διαζυγίου και συμβουλεύει τους συζύγους να προσφύγουν στα δικαστήρια.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Οι γονείς μπορούν να συμφωνήσουν τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας ή τα μέτρα προστασίας του τέκνου με την έγκριση του Ειρηνοδικείου για Υποθέσεις Επιμέλειας, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον του τέκνου (άρθρο 506 του Αστικού Κώδικα).

Τα μέρη μπορούν να εμφανιστούν στο δικαστήριο οποτεδήποτε, ακόμη και χωρίς να έχουν κλητευθεί, προκειμένου να ζητήσουν την έκδοση απόφασης η οποία επικυρώνει τη συμφωνία τους, υπό τη μορφή συναινετικής απόφασης. Η συναινετική απόφαση είναι τελεσίδικη και εκτελεστή.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Η διαμεσολάβηση είναι προαιρετική διαδικασία πριν από την παραπομπή της διαφοράς στο δικαστήριο. Κατά την εκδίκαση της διαφοράς, οι δικαστικές αρχές οφείλουν να ενημερώσουν τα μέρη σχετικά με τη δυνατότητα και τα πλεονεκτήματα προσφυγής σε διαμεσολάβηση. Εάν η διαμεσολάβηση δεν καταλήξει σε συμφωνία, η διαφορά παραπέμπεται στο δικαστήριο.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Βλέπε την απάντηση στην ερώτηση 1.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Εάν το δικαστήριο αποφασίσει την άσκηση της γονικής μέριμνας αποκλειστικά από έναν γονέα, ο γονέας αυτός αποφασίζει για όλα τα θέματα που σχετίζονται με το παιδί. Ο άλλος γονέας διατηρεί το δικαίωμα να ελέγχει την ανατροφή και εκπαίδευση του τέκνου και να συναινεί στην υιοθεσία του.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Οι γονείς ασκούν τη γονική μέριμνα ισότιμα και από κοινού. Έναντι των καλόπιστων τρίτων, ο γονέας ο οποίος διενεργεί μόνος του τις καθημερινές πράξεις άσκησης της γονικής μέριμνας και εκπληρώνει τα γονεϊκά καθήκοντα, τεκμαίρεται ότι έχει τη συναίνεση και του άλλου γονέα.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Οι αιτήσεις προστασίας προσώπων οι οποίες εμπíπτουν στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου για Υποθέσεις Επιμέλειας και Οικογενειακές Υποθέσεις (ή, κατά περίπτωση, του Δικαστηρίου Ανηλίκων και Οικογενειακών Υποθέσεων) εκδικάζονται από το δικαστήριο του τόπου διαμονής ή κατοικίας του προστατευόμενου προσώπου (άρθρο 94 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας – *Codul de Procedură Civilă*).

Το δικαστήριο του τόπου διαμονής του ενάγοντος είναι αρμόδιο για αγωγές αναγνώρισης πατρότητας ή μητρότητας, ενώ το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του ενάγοντος/δικαιούχου είναι αρμόδιο για τις αγωγές διατροφής (συμπεριλαμβανομένων των αιτήσεων χορήγησης κρατικού επιδόματος τέκνου).

Τα έγγραφα που πρέπει να επισυνάπτονται στην αίτηση κλήτευσης είναι: αντίγραφο του πιστοποιητικού γέννησης του τέκνου, αντίγραφο της ταυτότητας, αντίγραφο της απόφασης διαζυγίου, τυχόν συμφωνία διαμεσολάβησης, και κάθε άλλο έγγραφο το οποίο κρίνεται απαραίτητο για την επίλυση της διαφοράς. Η αίτηση υποβάλλεται ατελώς.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει προσωρινά μέτρα με προεδρική εντολή οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου (ειδική συνοπτική διαδικασία) για τον καθορισμό του τόπου κατοικίας ανήλικου τέκνου ή του επιδόματος διατροφής, για την είσπραξη κρατικού επιδόματος διατροφής τέκνου και για τη χρήση της οικογενειακής κατοικίας (άρθρο 919 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

12 Μπορώ να τόχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Νομική αρωγή μπορεί να χορηγηθεί σύμφωνα με το Αναγκαστικό Διάταγμα αριθ. 51/2008 (*Ordonanța de Urgență nr. 51/2008*) περί δημόσιας νομικής αρωγής σε αστικές υποθέσεις, που έχει επικυρωθεί με τον νόμο 193/2008 (*Legea nr. 193/2008*), όπως έχει ακολουθήως τροποποιηθεί.

Νομική αρωγή μπορεί να χορηγηθεί αυτοτελώς ή σωρευτικά με τη μορφή συνδρομής δικηγόρου, κάλυψης των εξόδων εμπειρογνώμονα, μεταφραστή ή διερμηνέα, κάλυψης των εξόδων δικαστικού επιμελητή, εκπνώσεων ή απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα ή ευνοϊκών όρων ως προς το ποσό ή τον χρόνο καταβολής των δικαστικών εξόδων.

Δικαιούχος νομικής αρωγής είναι κάθε πρόσωπο με μηνιαίο καθαρό κατά κεφαλήν οικογενειακό εισόδημα που δεν υπερβαίνει το ποσό των 300 ρουμανικών λέου κατά τους δύο τελευταίους μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης. Εάν το ανωτέρω εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 600 λέου, παρέχεται νομική αρωγή σε ποσοστό 50%. Ωστόσο, σύμφωνα με την κρατούσα πρακτική, αιτών με εισόδημα που υπερβαίνει το ανωτέρω όριο μπορεί να τύχει νομικής αρωγής εφόσον αποδείξει ότι δεν είναι σε θέση να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα λόγω διαφοράς μεταξύ των συνθηκών διαβίωσης του κράτους κατοικίας ή συνήθους διαμονής του και του κράτους του δικάζοντος δικαστηρίου.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Δικαστική απόφαση επί διαφοράς που αφορά σε θέματα γονικής μέριμνας (είτε ως κύριο αντικείμενο της διαφοράς είτε στα πλαίσια διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου) υπόκειται μόνο σε έφεση εντός 30 ημερών από την έκδοσή της, ή μόνο σε αναψηλάφηση στην περίπτωση συναινετικής απόφασης η οποία επικυρώνει τη συμφωνία των μερών.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Εφόσον ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει οικειοθελώς την υποχρέωσή του, ο δικαιούχος πρέπει να ζητήσει τη συνδρομή δικαστικού επιμελητή. Ο δικαστικός επιμελητής ζητά από το δικαστήριο της εκτέλεσης να εγκρίνει την αναγκαστική εκτέλεση. Η έγκριση του δικαστηρίου παρέχεται σε κλειστή συνεδρίαση χωρίς κλήτευση των μερών.

Εφόσον εγκριθεί η εκτέλεση, ο δικαστικός επιμελητής επιδίδει ένταλμα και κλήση στον γονέα ή στο πρόσωπο με το οποίο συνοικεί ο ανήλικος, κοινοποιώντας σε αυτούς τον χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να εμφανιστούν με τον ανήλικο προκειμένου αυτός να παραδοθεί στον δικαιούχο, ή διατάσσοντας τα πρόσωπα αυτά να επιτρέψουν στον άλλο γονέα να ασκήσει τα δικαιώματα γονικής μέριμνας σε σχέση με τον ανήλικο.

Εάν ο οφειλέτης δεν εκπληρώσει την υποχρέωσή του, ο δικαστικός επιμελητής προβαίνει σε αναγκαστική εκτέλεση ενώπιον ενός εκπροσώπου της Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Συνδρομής και Προστασίας Ανηλίκων και, όπου απαιτείται, ενώπιον ψυχολόγου και της αστυνομίας. Δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε άσκηση βίας ή πίεσης στον ανήλικο στο πλαίσιο της εκτέλεσης.

Εάν ο οφειλέτης δεν εκπληρώσει την υποχρέωσή του, η ποινή που ορίζεται από το δικαστήριο ισχύει ωστόσο αυτός συμμορφωθεί, ο δε δικαστικός επιμελητής ενημερώνει την εισαγγελία για την άσκηση ποινικής δίωξης.

Σε περίπτωση αντίστασης του ανήλικου, ο φορέας εκτέλεσης υποβάλλει επίσημη έκθεση στον εκπρόσωπο της Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Συνδρομής και Προστασίας Ανηλίκων και το αρμόδιο δικαστήριο διατάσσει τον ανήλικο να παρακολουθήσει πρόγραμμα υποστήριξης, το οποίο ολοκληρώνεται με την υποβολή σχετικής έκθεσης ψυχολόγου. Εάν ο ανήλικος αρνείται να συμμορφωθεί κατά την επανάληψη της αναγκαστικής εκτέλεσης, ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο την επιβολή ποινής.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Για την αναγνώριση απόφασης επί θεμάτων γονικής μέριμνας ισχύουν οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003. Η αίτηση υποβάλλεται στο Πρωτοδικείο του τόπου διαμονής του εναγομένου ή του τόπου κατοικίας του στη Ρουμανία. Η αναγνώριση απόφασης υπόκειται σε έφεση ενώπιον του αρμόδιου Εφετείου (*Curtea de Apel*) ή σε αναψηλάφηση ενώπιον του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου (*Înalta Curte de Casație și Justiție*).

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Για την αμφισβήτηση της αναγνώρισης απόφασης που έχει εκδοθεί επί διαφοράς γονικής μέριμνας, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο Πρωτοδικείο του τόπου διαμονής του εναγομένου ή του τόπου κατοικίας του στη Ρουμανία.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Το άρθρο 2611 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι το εφαρμοστέο δίκαιο σε διαφορές γονικής μέριμνας και προστασίας ανηλίκων ορίζεται με βάση τη Σύμβαση της Χάγης της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων για την προστασία των παιδιών, η οποία επικυρώθηκε με τον νόμο 361/2007.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Σλοβενία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η γονική μέριμνα αποτελεί έννομη σχέση η οποία διέπεται από το **οικογενειακό δίκαιο**. Η σχέση δημιουργείται με τη γέννηση ενός τέκνου ή τον προσδιορισμό της πατρότητας και της μητρότητας. Στην έννομη τάξη της Σλοβενίας, τα τέκνα που έχουν γεννηθεί εκτός γάμου έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις μ' αυτά που έχουν γεννηθεί εντός γάμου. Στο πλαίσιο της σλοβενικής νομοθεσίας έχει θεσπιστεί σύστημα «πλήρους υιοθεσίας», κατά το οποίο τα θετά τέκνα εξομοιώνονται προς τα βιολογικά τέκνα.

Η νομική βάση περιλαμβάνεται **στο άρθρο 54 του Συντάγματος της Σλοβενίας (Ustava Republike Slovenije)**, σύμφωνα με το οποίο οι γονείς έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να συντηρούν, να εκπαιδεύουν και να ανατρέφουν τα τέκνα τους. Το εν λόγω δικαίωμα και καθήκον μπορεί να ανακληθεί ή να περιοριστεί μόνο για λόγους που καθορίζονται στον νόμο, για την προστασία των συμφερόντων του τέκνου. Τα τέκνα που έχουν γεννηθεί εκτός γάμου έχουν τα ίδια δικαιώματα μ' αυτά που έχουν γεννηθεί εντός γάμου.

Η γονική μέριμνα είναι το σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των γονέων για τη δημιουργία, στο μέτρο του δυνατού, των συνθηκών εκείνων που διασφαλίζουν τη συνολική ανάπτυξη του τέκνου τους. Η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς. [Άρθρο 6 του οικογενειακού κώδικα (Družinski zakonik)].

Οι γονείς πρέπει να διαφυλάσσουν τα συμφέροντα του τέκνου τους σε όλες τις δραστηριότητες που το αφορούν και, στο πλαίσιο της ανατροφής του, να σέβονται την προσωπικότητά του, την ατομικότητα και την αξιοπρέπειά του. Οι γονείς έχουν προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων όσον αφορά τη φροντίδα του τέκνου τους και την ευθύνη της επιδίωξης της εξυπηρέτησης των συμφερόντων του τέκνου. Οι γονείς θεωρείται ότι επιδιώκουν την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του τέκνου τους αν, λαμβανομένων υπόψη ιδίως της προσωπικότητας, της ηλικίας, του επιπέδου ανάπτυξης και των επιθυμιών του τέκνου, καλύπτουν τις υλικές, συναισθηματικές και ψυχοκοινωνικές ανάγκες του τέκνου, ενεργώντας κατά τρόπο που αποδεικνύει τη φροντίδα και την ευθύνη τους έναντι του τέκνου, του παρέχουν κατάλληλη καθοδήγηση και ενθαρρύνουν την ανάπτυξή του. (Άρθρο 7 του οικογενειακού κώδικα).

Οι γονείς έχουν την κύρια ευθύνη και ευθύνονται εξίσου για τη φροντίδα, την ανατροφή και την ανάπτυξη του τέκνου τους. Πρωταρχικό μέλημά τους είναι το συμφέρον του τέκνου, ενώ το κράτος τους παρέχει συνδρομή κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο της γονικής μέριμνας.

Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των γονέων σε σχέση με τη ζωή και την υγεία του τέκνου, την ανατροφή του, την προστασία, τη φροντίδα, την επίβλεψη και την εκπαίδευσή του, καθώς και τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις τους σε σχέση με την εκπροσώπηση και τη διατροφή του τέκνου, καθώς και με τη διαχείριση της περιουσίας του. Η αρμόδια αρχή μπορεί να θέσει περιορισμούς στην άσκηση της γονικής μέριμνας από τον έναν ή και τους δύο γονείς ή να αφαιρέσει τη γονική μέριμνα από τον έναν ή και τους δύο γονείς, υπό τους όρους που καθορίζει ο οικογενειακός κώδικας.

Οι γονείς οφείλουν να μεριμνούν για τη ζωή και την υγεία του τέκνου τους και να το προστατεύουν, να το φροντίζουν, να το ανατρέφουν και να το επιβλέπουν. Πρέπει να παρέχουν στο τέκνο τους τις κατάλληλες συνθήκες για υγιή ανατροφή και ισορροπημένη προσωπική ανάπτυξη, να το βοηθούν να αναπτύξει την ικανότητα να ζει και να εργάζεται ανεξάρτητα, να το συντηρούν σύμφωνα με τις διατάξεις του οικογενειακού κώδικα και, στο μέτρο του δυνατού, να διασφαλίζουν την εκπαίδευση και την επιμόρφωση του τέκνου σύμφωνα με τις ικανότητές του, τις κλίσεις και τις επιθυμίες του. (Άρθρα 135, 136 και 137 του οικογενειακού κώδικα)

Το τέκνο έχει δικαίωμα επικοινωνίας και με τους δύο γονείς του, και αμφότεροι οι γονείς έχουν δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο. (Άρθρο 141 του οικογενειακού κώδικα).

Η **νομική ευθύνη** των γονέων έναντι τρίτων για πράξεις του τέκνου προβλέπεται στο άρθρο 142 του κώδικα περί ενοχών (Obligacijski zakonik). Οι γονείς ευθύνονται για τη ζημία που προκαλείται σε τρίτον από τέκνο κάτω των επτά ετών, ανεξάρτητα από το αν ευθύνονται οι ίδιοι για τη ζημία που προκλήθηκε.

Οι γονείς ευθύνονται για τη ζημία που προκαλείται σε τρίτον από τέκνο άνω των επτά ετών, εκτός εάν είναι σε θέση να αποδείξουν ότι δεν ευθύνονται για τη ζημία που προκλήθηκε.

Το άρθρο 145 του οικογενειακού κώδικα ρυθμίζει το ζήτημα της **εκπροσώπησης** του τέκνου στις σχέσεις του με τον έξω κόσμο. Εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά (για παράδειγμα, εάν το τέκνο έχει τοποθετηθεί σε ανάδοχη οικογένεια), το τέκνο εκπροσωπείται από τους γονείς του. Οποιοσδήποτε από τους δύο γονείς μπορεί να παραλάβει, αντί του ανήλικου τέκνου, αντικείμενο ή έγγραφο που πρέπει να παραδοθεί ή να επιδοθεί σ' αυτό, ή να λάβει τις πληροφορίες που πρέπει να δοθούν στο τέκνο για κάποιο ζήτημα. Εάν οι γονείς δεν ζουν μαζί, παραλαμβάνει ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο, ή ο γονέας που έχει οριστεί προς τούτο με δικαστικό συμβιβασμό ή δικαστική απόφαση σχετικά με την κοινή επιμέλεια σύμφωνα με το άρθρο 139 του οικογενειακού κώδικα. (Άρθρο 145 του οικογενειακού κώδικα).

Οι γονείς διαχειρίζονται την περιουσία του τέκνου κατά τρόπο που εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τέκνου. Οι γονείς μπορούν να χρησιμοποιούν τα έσοδα από την περιουσία του τέκνου τους, ιδίως για τη συντήρηση, την ανατροφή και την εκπαίδευση του τέκνου, καθώς και για την κάλυψη των άμεσων αναγκών της οικογένειας, εάν οι ίδιοι δεν διαθέτουν επαρκή μέσα. (Άρθρα 147 και 148 του οικογενειακού κώδικα)

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Οι γονείς έχουν την κύρια ευθύνη και ευθύνονται εξίσου για τη φροντίδα, την ανατροφή και την ανάπτυξη του τέκνου τους. Πρωταρχικό μέλημα τους είναι το συμφέρον του τέκνου. (Άρθρο 135 του οικογενειακού κώδικα).

Οι γονείς ασκούν το γονικό τους δικαίωμα με κοινή συναίνεση και με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών (center za socialno delo). Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Όταν οι γονείς δεν ζουν μαζί και δεν ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, αποφασίζουν και οι δύο, με κοινή συναίνεση και με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, για τα ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή.

Ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια του τέκνου είναι εκείνος που αποφασίζει για τα θέματα που αφορούν την καθημερινή ζωή του τέκνου και τον τόπο μόνιμης διαμονής του, υπό την προϋπόθεση ότι οι αποφάσεις αυτές δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου.

Σε περιπτώσεις στις οποίες οι γονείς αδυνατούν να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου, τα ζητήματα αυτά διευθετούνται με απόφαση δικαστηρίου.

Όταν ένας από τους γονείς κωλύεται να ασκήσει τη γονική μέριμνα, αυτή ασκείται αποκλειστικά από τον άλλο γονέα.

Αν ένας από τους γονείς δεν βρίσκεται πλέον εν ζωή ή είναι άγνωστος ή αν του έχει αφαιρεθεί η γονική μέριμνα, την ευθύνη αυτή αναλαμβάνει ο άλλος γονέας. (Άρθρο 151 του οικογενειακού κώδικα).

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Οι γονείς έχουν προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων όσον αφορά το δικαίωμα και το καθήκον προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του τέκνου τους. Εάν οι γονείς δεν ασκούν αυτά τα δικαιώματα ή δεν εκπληρώνουν τα εν λόγω καθήκοντα ή δεν το πράττουν προς το συμφέρον του τέκνου, το κράτος λαμβάνει μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του τέκνου (στο εξής: μέτρα για την προστασία των συμφερόντων του τέκνου). Μέτρα για την προστασία των συμφερόντων του τέκνου μπορούν να λαμβάνονται έως ότου το τέκνο αποκτήσει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, εκτός εάν ο οικογενειακός κώδικας ορίζει διαφορετικά. (Άρθρο 154 του οικογενειακού κώδικα).

Το δικαστήριο μπορεί να απομακρύνει το τέκνο από τους γονείς του και να αναθέσει την επιμέλειά του σε άλλο πρόσωπο, να το τοποθετήσει σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα, εάν το τέκνο βρίσκεται σε κίνδυνο και εάν η απομάκρυνσή του από τους γονείς είναι ο μόνος τρόπος για την επαρκή προστασία των συμφερόντων του και εφόσον οι περιστάσεις της υπόθεσης δείχνουν ότι οι γονείς θα είναι, μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα, σε θέση να αναλάβουν εκ νέου την ευθύνη για τη φροντίδα και την ανατροφή του τέκνου. (Άρθρο 174 του οικογενειακού κώδικα).

Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αποφασίσει να τοποθετήσει το τέκνο σε ίδρυμα εάν το τέκνο αντιμετωπίζει ψυχοκοινωνικά προβλήματα με τη μορφή συμπεριφορικών, συναισθηματικών, μαθησιακών ή άλλων δυσχερειών στην ανάπτυξή του ή εάν το ίδιο ή άλλα τέκνα της οικογένειας βρίσκονται σε κίνδυνο, και η προστασία των συμφερόντων του τέκνου ή των άλλων τέκνων της οικογένειας είναι δυνατή μόνο με την τοποθέτησή του εν λόγω τέκνου σε ίδρυμα. (Άρθρο 175 του οικογενειακού κώδικα).

Την επιμέλεια τέκνου μπορεί να αναλάβει θετός γονέας. Ένα τέκνο μπορεί να υιοθετηθεί μόνον εάν οι γονείς έχουν συναινέσει στην υιοθεσία σε κέντρο κοινωνικών υπηρεσιών ή ενώπιον δικαστηρίου μετά τη γέννηση του τέκνου. Σε περίπτωση τέκνου που δεν έχει συμπληρώσει την ηλικία των οκτώ εβδομάδων, η συναίνεση πρέπει να επιβεβαιωθεί εκ νέου μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν παράγει έννομα αποτελέσματα. Δεν απαιτείται η συναίνεση γονέα του οποίου η γονική μέριμνα έχει ανακληθεί ή ο οποίος έχει περιέλθει σε κατάσταση μόνιμης ανικανότητας να εκφράσει τη βούλησή του. Τα τέκνα των οποίων οι γονείς είναι άγνωστοι ή είναι αγνώστου διαμονής για χρονικό διάστημα ενός έτους μπορούν επίσης να υιοθετηθούν. (Άρθρο 218 του οικογενειακού κώδικα) Με την υιοθεσία παύουν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του τέκνου έναντι των γονέων και άλλων συγγενών και αντιστρόφως. Αν το τέκνο υιοθετηθεί από τον σύζυγο ή τον εκτός γάμου σύντροφο γονέα του, δεν παύουν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του τέκνου έναντι του γονέα αυτού, και αντιστρόφως. (Άρθρο 220 του οικογενειακού κώδικα).

Η ανάθεση της γονικής μέριμνας σε συγγενή είναι νέος θεσμός που θεσπίστηκε με τον οικογενειακό κώδικα σε σχέση με τη φροντίδα τέκνων. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μόνο για τέκνα των οποίων οι γονείς δεν βρίσκονται εν ζωή. Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει τη γονική μέριμνα σε συγγενή που είναι πρόθυμος να αναλάβει την ευθύνη του τέκνου και πληροί τις προϋποθέσεις της υιοθεσίας που καθορίζονται στον οικογενειακό κώδικα, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον του τέκνου. Ο οικογενειακός κώδικας ορίζει ποια πρόσωπα θεωρούνται συγγενείς σ' αυτές τις περιπτώσεις: πρόσωπο που συνδέεται με το τέκνο με συγγένεια εξ αίματος σε ευθεία γραμμή έως τον δεύτερο βαθμό ή σε πλάγια γραμμή έως τον τέταρτο βαθμό. Το πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η γονική μέριμνα αποκτά τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους γονείς του τέκνου και καθίσταται νόμιμος αντιπρόσωπος του τέκνου. Το πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η γονική μέριμνα υποχρεούται να συντηρεί το τέκνο. Σε περίπτωση που η γονική μέριμνα πρέπει να ανατεθεί σε δύο συγγενείς που έχουν συνάψει γάμο μεταξύ τους ή τελούν σε σχέση μη έγγαμης συμβίωσης, ή σε συγγενή και στον σύζυγο ή στον εκτός γάμου σύντροφό του που πληροί τις προϋποθέσεις, η ευθύνη αυτή ανατίθεται και στους δύο συντρόφους και δεν μπορεί να ανατεθεί σε έναν μόνο από αυτούς. (Άρθρο 231 του οικογενειακού κώδικα).

Στην περίπτωση τέκνου που δεν έχει γονείς ή που οι γονείς του δεν το φροντίζουν, το δικαστήριο διορίζει επίτροπο στον οποίο αναθέτει την επιμέλεια του τέκνου. (Άρθρο 257 του οικογενειακού κώδικα) Το κέντρο κοινωνικών υπηρεσιών ή το δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο (επίτροπο «επίλυσης σύγκρουσης συμφερόντων») (kolizijski skrbnik) για τέκνο οι γονείς του οποίου ασκούν με τη γονική του μέριμνα, ωστόσο τα συμφέροντά τους συγκρούονται με τα συμφέροντα του τέκνου ή εάν, στην περίπτωση που το τέκνο τελεί υπό επιτροπεία, υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των συμφερόντων του τέκνου και του επιτρόπου. (Άρθρο 269 του οικογενειακού κώδικα).

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Οι γονείς που δεν ζουν μαζί ή που σκοπεύουν να χωρίσουν πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια τυχόν κοινών τέκνων: η συμφωνία αυτή πρέπει να είναι προς το συμφέρον των τέκνων. Μπορούν να συμφωνήσουν να διατηρήσουν από κοινού την επιμέλεια των τέκνων τους, να αναθέσουν την επιμέλεια σε έναν από τους γονείς ή να αναλάβουν την επιμέλεια ορισμένων από τα τέκνα και η επιμέλεια των υπολοίπων να ανατεθεί στον άλλο γονέα. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Εάν οι γονείς καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο δικαστήριο για την υπογραφή πρακτικού συμβιβασμού. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η συμφωνία δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τέκνου, την απορρίπτει. Εάν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια, το ζήτημα αποφασίζεται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί επίσης, αυτεπαγγέλτως και σύμφωνα με τις διατάξεις του οικογενειακού κώδικα, να διατάξει τη λήψη άλλων μέτρων για τη διασφάλιση των συμφερόντων του τέκνου. Κατά την έκδοση απόφασης σχετικά με την επιμέλεια, το δικαστήριο αποφασίζει πάντοτε σχετικά με τη διατροφή τυχόν κοινών τέκνων των γονέων και σχετικά με την επικοινωνία τους με τους γονείς, σύμφωνα με τον οικογενειακό κώδικα. Το δικαστήριο εκδίδει νέα απόφαση σχετικά με την επιμέλεια όταν αυτό απαιτείται λόγω μεταβολής των περιστάσεων ή των συμφερόντων του τέκνου. (Άρθρο 138 του οικογενειακού κώδικα).

Όταν το δικαστήριο ακυρώνει γάμο, αποφαίνεται επίσης σχετικά με την επιμέλεια και τη διατροφή τυχόν κοινών τέκνων των γονέων, καθώς και σχετικά με την επικοινωνία των τέκνων με τους γονείς, σύμφωνα με τον νόμο αυτό. Πριν από την έκδοση αυτής απόφασης, το δικαστήριο πρέπει να καθορίσει ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για τη διασφάλιση των συμφερόντων του τέκνου ή των τέκνων. (Άρθρο 98 του οικογενειακού κώδικα).

Όταν οι γονείς δεν ζουν μαζί και δεν ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, αποφασίζουν και οι δύο, με κοινή συναίνεση και με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, για τα ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια του τέκνου είναι εκείνος που αποφασίζει για τα θέματα που αφορούν την καθημερινή ζωή του τέκνου και τον τόπο μόνιμης διαμονής του, υπό την προϋπόθεση ότι οι αποφάσεις αυτές δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου. (Άρθρο 151 του οικογενειακού κώδικα).

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Οι γονείς που δεν ζουν μαζί ή που σκοπεύουν να χωρίσουν πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια τυχόν κοινών τέκνων: η συμφωνία αυτή πρέπει να είναι προς το συμφέρον των τέκνων. Μπορούν να συμφωνήσουν να διατηρήσουν από κοινού την επιμέλεια των τέκνων τους, να αναθέσουν την επιμέλεια σε έναν από τους γονείς ή να αναλάβουν την επιμέλεια ορισμένων από τα τέκνα και η επιμέλεια των υπολοίπων να ανατεθεί στον άλλο γονέα. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Εάν οι γονείς καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο δικαστήριο για την υπογραφή πρακτικού συμβιβασμού. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η συμφωνία δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τέκνου, την απορρίπτει. Εάν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια, το ζήτημα αποφασίζεται από το δικαστήριο. (Άρθρο 138 του οικογενειακού κώδικα) Ο δικαστικός συμβιβασμός ή η δικαστική απόφαση για την από κοινού επιμέλεια πρέπει να καθορίζει τον τόπο μόνιμης διαμονής του τέκνου, ποιος από τους γονείς πρέπει να παραλαμβάνει την αλληλογραφία που απευθύνεται στο τέκνο και να ρυθμίζει το ζήτημα της διατροφής του τέκνου. (Άρθρο 139 του οικογενειακού κώδικα).

Οι γονείς που δεν ζουν μαζί ή που σκοπεύουν να χωρίσουν και οι γονείς που ζουν μαζί συνάπτουν συμφωνία σχετικά με τη διατροφή των κοινών τέκνων, Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Εάν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τη διατροφή τυχόν κοινών τέκνων, το ζήτημα αποφασίζεται από το δικαστήριο. (Άρθρο 140 του οικογενειακού κώδικα).

Το τέκνο έχει δικαίωμα επικοινωνίας και με τους δύο γονείς του, και αμφότεροι οι γονείς έχουν δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο. Η επικοινωνία πρέπει να διασφαλίζει τα συμφέροντα του τέκνου. Ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο και ασκεί την επιμέλεια του ή ο τρίτος με τον οποίο διαμένει το τέκνο πρέπει να απέχει από κάθε συμπεριφορά που εμποδίζει ή αποτρέπει το τέκνο από τη διατήρηση επικοινωνίας με τον άλλο γονέα ή τους γονείς του και πρέπει να προσπαθεί να ενθαρρύνει το τέκνο να υιοθετήσει κατάλληλη συμπεριφορά ως προς την επικοινωνία του με τον άλλο γονέα ή τους γονείς του. Ο γονέας που έχει επικοινωνία με το τέκνο πρέπει να απέχει από κάθε συμπεριφορά που εμποδίζει την επικοινωνία, τη φροντίδα και την ανατροφή του τέκνου. Οι γονείς που δεν ζουν μαζί ή που σκοπεύουν να χωρίσουν συνάπτουν συμφωνία σχετικά με την επικοινωνία. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Εάν οι γονείς καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο δικαστήριο για την υπογραφή πρακτικού συμβιβασμού. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η συμφωνία δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τέκνου, την απορρίπτει. Εάν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επικοινωνία, το ζήτημα αποφασίζεται από το δικαστήριο. (Άρθρο 141 του οικογενειακού κώδικα).

Το τέκνο έχει επίσης δικαίωμα να επικοινωνεί με άλλα συγγενικά πρόσωπα που διατηρούν στενούς προσωπικούς δεσμούς με το τέκνο, εκτός αν αυτό αντίκειται στα συμφέροντα του τέκνου. Τέτοια πρόσωπα θεωρούνται, ειδικότερα, οι παππούδες του τέκνου, οι αδελφοί και οι αδελφές, τα ετεροθαλή αδέρφια, οι πρώην ανάδοχοι γονείς, και ο/η πρώην ή νυν σύζυγος ή εκτός γάμου σύντροφος εκατέρου των γονέων. Οι γονείς του τέκνου, το τέκνο (εφόσον είναι σε θέση να κατανοήσει τη σημασία της συμφωνίας) και τα προαναφερόμενα πρόσωπα συνάπτουν συμφωνία σχετικά με την επικοινωνία. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Ο βαθμός και ο τρόπος με τον οποίο διατηρείται η επικοινωνία πρέπει να είναι προς το συμφέρον του τέκνου. Εάν επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με την επικοινωνία, οι γονείς, το τέκνο και τα προαναφερόμενα πρόσωπα μπορούν επίσης να υποβάλουν αίτηση στο δικαστήριο για την υπογραφή πρακτικού συμβιβασμού. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η συμφωνία δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τέκνου, την απορρίπτει. Εάν οι γονείς, το τέκνο και τα πρόσωπα που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο αυτού του άρθρου αδυνατούν να καταλήξουν σε συμφωνία, το ζήτημα της επικοινωνίας αποφασίζεται από το δικαστήριο. (Άρθρο 142 του οικογενειακού κώδικα).

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Πριν από την κατάθεση αίτησης στο δικαστήριο για την έκδοση απόφασης σχετικά με την επιμέλεια και τη διατροφή του τέκνου, την επικοινωνία του τέκνου με τους γονείς ή με άλλα πρόσωπα, ή σχετικά με ζητήματα που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας και τα οποία επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου, οι γονείς πρέπει να λάβουν συμβουλευτική υποστήριξη σε κέντρο κοινωνικών υπηρεσιών, με την εξαίρεση πνευματικής ανικανότητας ενός από τους γονείς ή εκτός εάν ένας από τους συζύγους διαμένει στο εξωτερικό ή ο τόπος διαμονής ή κατοικίας του είναι άγνωστος.

Εάν το επίδικο ζήτημα είναι η επικοινωνία με άλλο πρόσωπο, το εν λόγω πρόσωπο και το τέκνο (εάν η αίτηση επικοινωνίας υποβάλλεται από το τέκνο) πρέπει να λάβουν υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης πριν από την κατάθεση της αίτησης.

Σκοπός της συμβουλευτικής υποστήριξης είναι να επιστήσει την προσοχή των γονέων ή άλλου προσώπου στην υποχρέωση διασφάλισης των συμφερόντων του τέκνου κατά τη διευθέτηση των σχέσεων με το τέκνο, στον θετικό αντίκτυπο που θα έχει για το τέκνο η φιλική διευθέτηση των σχέσεων και στον σκοπό της διαμεσολάβησης.

Η συμβουλευτική υποστήριξη πρέπει επίσης να παρέχεται πριν από την κατάθεση αίτησης για έκδοση νέας απόφασης για οποιοδήποτε από τα θέματα που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο αυτού του άρθρου.

Οι γονείς ή τα πρόσωπα που αναφέρονται ανωτέρω παρίστανται στις συνεδρίες συμβουλευτικής υποστήριξης χωρίς τους εκπροσώπους τους. Το κέντρο κοινωνικών υπηρεσιών μπορεί, με τη συγκατάθεση των γονέων ή των προαναφερόμενων προσώπων, να προσφέρει υπηρεσίες διαμεσολάβησης μετά τη συμβουλευτική υποστήριξη. Τα πρόσωπα αυτά μπορούν επίσης να συμμετάσχουν σε διαδικασία διαμεσολάβησης που παρέχεται από άλλους παρόχους υπηρεσιών διαμεσολάβησης. (Άρθρο 203 του οικογενειακού κώδικα).

Η διαμεσολάβηση μπορεί να διεξαχθεί πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη δικαστική διαδικασία και μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή συνδρομής για τη διευθέτηση προσωπικών και περιουσιακών σχέσεων. Η διαμεσολάβηση διεξάγεται κυρίως πριν από την έναρξη της δικαστικής διαδικασίας, με σκοπό τη διαμόρφωση του περιεχομένου της αίτησης για την έκδοση συναινετικού διαζυγίου ή της αίτησης δικαστικού συμβιβασμού σχετικά με την επιμέλεια του τέκνου, τη διατροφή και την επικοινωνία του με τους γονείς ή άλλα πρόσωπα, ή ζητήματα γονικής μέριμνας που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου. Η διαμεσολάβηση κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας διεξάγεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου που διέπει την εναλλακτική επίλυση διαφορών. Ακόμη και αν οι διάδικοι ή οι συμμετέχοντες στη διαδικασία έχουν συμφωνήσει να προσφύγουν σε διαδικασία διαμεσολάβησης, το δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση και να μην αναστείλει τη δικαστική διαδικασία εάν κρίνει ότι η αναστολή διαδικασίας στην οποία εμπλέκεται το τέκνο, δεν είναι προς το συμφέρον του τέκνου. (Άρθρο 205 του οικογενειακού κώδικα).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι η επιμέλεια όλων των τέκνων θα ανατεθεί σε έναν από τους δύο γονείς, ότι η επιμέλεια ορισμένων από τα τέκνα θα ανατεθεί σε έναν γονέα και των υπολοίπων στον άλλο γονέα, ή ότι και οι δύο γονείς θα ασκούν από κοινού την επιμέλεια των τέκνων. Το δικαστήριο μπορεί επίσης, αυτεπαγγέλτως και σύμφωνα με τις διατάξεις του οικογενειακού κώδικα, να διατάξει τη λήψη άλλων μέτρων για τη διασφάλιση των συμφερόντων του τέκνου. Κατά την έκδοση απόφασης σχετικά με την επιμέλεια, το δικαστήριο αποφασίζει πάντοτε σχετικά με τη διατροφή τυχόν κοινών τέκνων των γονέων και σχετικά με την επικοινωνία τους με τους γονείς, σύμφωνα με τον οικογενειακό κώδικα. Το δικαστήριο εκδίδει νέα απόφαση σχετικά με την επιμέλεια όταν αυτό απαιτείται λόγω μεταβολής των περιστάσεων ή των συμφερόντων του τέκνου. (Άρθρα 138 και 139 του οικογενειακού κώδικα)

Το δικαστήριο αποφαίνεται επίσης σχετικά με τη διατροφή του τέκνου και σχετικά με την επικοινωνία. [Άρθρα 105α, 106 και 106α του νόμου για τις γαμικές και οικογενειακές σχέσεις (Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih)]

Κατά την έκδοση απόφασης σχετικά με την επικοινωνία, πρωταρχικό μέλημα του δικαστηρίου είναι το συμφέρον του τέκνου. Εάν ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο εμποδίζει την επικοινωνία μεταξύ του τέκνου και του άλλου γονέα και η επικοινωνία δεν μπορεί να καταστεί δυνατή ούτε με την εξειδικευμένη βοήθεια κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών, το δικαστήριο μπορεί, κατόπιν αίτησης του άλλου γονέα, να αποφασίσει να αφαιρέσει την επιμέλεια από τον γονέα που εμποδίζει την επικοινωνία και να την αναθέσει στον άλλο γονέα, εάν θεωρεί ότι ο άλλος γονέας θα καταστήσει δυνατή την επικοινωνία και εάν αυτός είναι ο μόνος τρόπος διασφάλισης των συμφερόντων του τέκνου. Το δικαστήριο εκδίδει νέα απόφαση σχετικά με την επικοινωνία μεταξύ γονέων και τέκνων όταν αυτό απαιτείται λόγω μεταβολής των περιστάσεων και των συμφερόντων του τέκνου. (Άρθρο 141 του οικογενειακού κώδικα). Το δικαστήριο μπορεί να αφαιρέσει ή να περιορίσει το δικαίωμα επικοινωνίας στο πλαίσιο της λήψης μέτρων για τη διασφάλιση των συμφερόντων του τέκνου. (Άρθρο 173 του οικογενειακού κώδικα).

Κατά την έκδοση απόφασης σχετικά με τη διατροφή τέκνου, την επικοινωνία, την άσκηση της γονικής μέριμνας και την ανάθεση της γονικής μέριμνας σε συγγενικό πρόσωπο, το δικαστήριο λαμβάνει επίσης υπόψη τη γνώμη του τέκνου, όπως αυτή εκφράστηκε από το ίδιο το τέκνο ή από πρόσωπο το οποίο εμπιστεύεται το τέκνο και έχει επιλεγεί από το ίδιο το τέκνο, υπό την προϋπόθεση ότι το τέκνο είναι σε θέση να κατανοήσει τη σημασία και τις συνέπειες της διατύπωσης γνώμης. Όσον αφορά τα συμφέροντα του τέκνου, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών, όταν η γνώμη αυτή υποβάλλεται στο δικαστήριο σύμφωνα με τον νόμο που διέπει τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων. (Άρθρο 143 του οικογενειακού κώδικα).

Κατά τον καθορισμό του ύψους της διατροφής τέκνων, το δικαστήριο οφείλει να ενεργεί με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, ορίζοντας ένα επίπεδο απαραίτητο για να διασφαλιστεί η ικανοποιητική σωματική και διανοητική του ανάπτυξη. Η διατροφή πρέπει να καλύπτει τις δαπάνες διαβίωσης του τέκνου, ιδίως τις δαπάνες στέγασης, διατροφής, ένδυσης, υπόδησης, φροντίδας και προστασίας, εκπαίδευσης, φοίτησης σε σχολείο, αναψυχής, ψυχαγωγίας, καθώς και λοιπές ειδικές ανάγκες του τέκνου. (Άρθρο 190 του οικογενειακού κώδικα).

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Όταν οι γονείς δεν ζουν μαζί και δεν ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, αποφασίζουν και οι δύο, με κοινή συναίνεση και με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, για τα ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου. Εάν δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος, λαμβάνουν τη συνδρομή κέντρου κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν επίσης, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν στις υπηρεσίες διαμεσολαβητή. Ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια του τέκνου είναι εκείνος που αποφασίζει για τα θέματα που αφορούν την καθημερινή ζωή του τέκνου και τον τόπο μόνιμης διαμονής του, υπό την προϋπόθεση ότι οι αποφάσεις αυτές δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου. Σε περιπτώσεις στις οποίες οι γονείς αδυνατούν να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη του τέκνου, τα ζητήματα αυτά διευθετούνται με απόφαση δικαστηρίου. (Άρθρο 151 του οικογενειακού κώδικα).

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Αυτό σημαίνει ότι αμφότεροι οι γονείς είναι εξίσου υπεύθυνοι για την ανατροφή και την ανάπτυξη του τέκνου και ότι αμφότεροι πρέπει να συνεχίσουν να το φροντίζουν.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Καθ' ύλην αρμόδια δικαστήρια για τις υποθέσεις αυτές είναι τα περιφερειακά δικαστήρια (okrožna sodišča). [Άρθρο 10 του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων (Zakon o nepravnem postopku)].

Γενικά **κατά τόπον αρμόδιο** είναι το δικαστήριο του τόπου της μόνιμης κατοικίας ή εγκατάστασης του καθού η αίτηση. Όταν το δικαστήριο κινεί διαδικασία αυτεπαγγέλτως, γενική κατά τόπον αρμοδιότητα έχει το δικαστήριο του τόπου μόνιμης κατοικίας του προσώπου σε σχέση με το οποίο διεξάγεται η διαδικασία. Εάν στη διαδικασία συμμετέχει μόνο ένας διάδικος, γενική κατά τόπον αρμοδιότητα έχει το δικαστήριο του τόπου της μόνιμης κατοικίας ή εγκατάστασης του εν λόγω διαδίκου. Εάν ο διάδικος δεν έχει μόνιμη κατοικία στη Σλοβενία, η γενική κατά τόπον αρμοδιότητα καθορίζεται με βάση τον τόπο της προσωρινής διαμονής του. Εάν πέραν της μόνιμης κατοικίας του ο διάδικος διαμένει προσωρινά σε άλλον τόπο, και εφόσον τεκμαίρεται από τις περιστάσεις ότι θα εξακολουθήσει να διαμένει σ' αυτόν για μεγάλο χρονικό διάστημα, γενική κατά τόπον αρμοδιότητα έχει επίσης το δικαστήριο του τόπου προσωρινής διαμονής του διαδίκου. Εάν αρμόδια για την εκδίκαση της υπόθεσης είναι τα σλοβενικά δικαστήρια αλλά δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ποιο δικαστήριο στη Σλοβενία έχει γενική κατά τόπον αρμοδιότητα, το γενικά κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο προσδιορίζεται από το Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβενίας (Vrhovno sodišče Republike Slovenije). (Άρθρο 11 του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων).

Σε περίπτωση που ο ενάγων σε υπόθεση διατροφής είναι το πρόσωπο το οποίο αξιώνει τη διατροφή, συντρέχουσα κατά τόπον αρμοδιότητα έχει και το δικαστήριο του τόπου κατοικίας ή προσωρινής διαμονής του ενάγοντα, παράλληλα με το δικαστήριο που έχει γενική κατά τόπον αρμοδιότητα. Σε περίπτωση που ο ενάγων σε υπόθεση διατροφής είναι το πρόσωπο το οποίο αξιώνει τη διατροφή, συντρέχουσα κατά τόπον αρμοδιότητα έχει και το δικαστήριο του τόπου κατοικίας ή προσωρινής διαμονής του ενάγοντα, παράλληλα με το δικαστήριο που έχει γενική κατά τόπον αρμοδιότητα. [Άρθρο 50 του κώδικα πολιτικής δικονομίας (Zakon o parničnem postopku)].

Εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά, οι διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας εφαρμόζονται κατ' αναλογία στη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων.

Οι αιτήσεις που κατατίθενται κατά τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων πρέπει να περιλαμβάνουν περιγραφή της σχέσης ή της κατάστασης επί της οποίας καλείται να αποφανθεί το δικαστήριο, τα πραγματικά περιστατικά που έχουν σημασία για την έκδοση της απόφασης και τα στοιχεία που αποδεικνύουν τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά, τις λοιπές λεπτομέρειες που κάθε αίτηση πρέπει να περιέχει, καθώς και τα στοιχεία ταυτοποίησης των διαδίκων, τα οποία προβλέπει ο κώδικας πολιτικής δικονομίας σε σχέση με τις αγωγές. (Άρθρο 23 του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων).

Οι διάδικοι και οι λοιποί συμμετέχοντες στη διαδικασία πρέπει να υποβάλλουν αγωγές, εφέσεις και άλλες αιτήσεις **στη σλοβενική γλώσσα ή στη γλώσσα εθνικής κοινότητας** που χρησιμοποιείται επίσημα από το δικαστήριο. (Άρθρο 104 του κώδικα πολιτικής δικονομίας) Η αγωγή πρέπει να περιέχει ορισμένο αίτημα, περιγραφή του βασικού αντικειμένου της διαφοράς, τυχόν παρεπόμενες απαιτήσεις και περιγραφή των πραγματικών περιστατικών τα οποία θεμελιώνουν το αίτημα του ενάγοντος, τα στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν αυτά τα πραγματικά περιστατικά και όλα τα υπόλοιπα στοιχεία τα οποία πρέπει να περιέχει κάθε αγωγή, καθώς και τα στοιχεία ταυτοποίησης των διαδίκων, σύμφωνα με τον κώδικα πολιτικής δικονομίας. (Άρθρο 180 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά, τα δικαστικά τέλη πρέπει να καταβάλλονται κατά την κατάθεση της αίτησης για την κίνηση διαδικασίας. (Άρθρο 39 του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων).

Σύμφωνα με τον κώδικα πολιτικής δικονομίας, στην έννοια της αίτησης περιλαμβάνεται η αγωγή, η απάντηση στην αγωγή, τα ένδικα μέσα και λοιπές δηλώσεις, αιτήσεις ή έγγραφα επικοινωνίας που υποβάλλονται εκτός του πλαισίου της δίκης. Η αίτηση πρέπει να είναι κατανοητή και να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας. Ειδικότερα, πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα: μνεία του δικαστηρίου, των ονομάτων και της διεύθυνσης μόνιμης κατοικίας ή προσωρινής διαμονής ή εγκατάστασης των διαδίκων, των ονομάτων των νομίμων εκπροσώπων ή πληρεξουσίων τους, του αντικειμένου της διαφοράς και του περιεχομένου της δήλωσης.

Ο αιτών πρέπει να υπογράψει την αίτηση, εκτός εάν αυτό δεν είναι δυνατό λόγω της μορφής της αίτησης. Γνήσια υπογραφή του αιτούντος θεωρείται η ιδιόχειρη ή η ηλεκτρονική υπογραφή του (η οποία είναι ισοδύναμη προς την ιδιόχειρη υπογραφή). Εάν ο αιτών δεν γνωρίζει γραφή ή είναι ανίκανος προς υπογραφή, αντί υπογραφής επί της αίτησης τίθεται το δακτυλικό του αποτύπωμα. Εάν το δικαστήριο αμφιβάλλει για τη γνησιότητα μιας αίτησης, μπορεί να εκδώσει απόφαση με την οποία να διατάσσει να τεθεί πιστοποιημένη υπογραφή επί της αίτησης. Δεν υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά της απόφασης αυτής. Εάν η δήλωση περιλαμβάνει κάποιο αίτημα, ο αιτών πρέπει να αναφέρει στην αίτηση τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το αίτημα και, εφόσον απαιτείται, τα αποδεικτικά στοιχεία. (Άρθρο 105 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Η αίτηση υποβάλλεται γραπτώς σε φυσική ή ηλεκτρονική μορφή. Ως γραπτή αίτηση νοείται η αίτηση που συμπληρώνεται χειρόγραφα ή εκτυπώνεται και υπογράφεται ιδιόχειρως από τον αιτούντα (αίτηση σε φυσική μορφή) ή ενυπόγραφη αίτηση σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία φέρει ηλεκτρονική υπογραφή που ισοδυναμεί με ιδιόχειρη υπογραφή (αίτηση σε ηλεκτρονική μορφή). Η αίτηση σε φυσική μορφή υποβάλλεται ταχυδρομικώς, με τη χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών, παραδίδεται απευθείας στον οικείο φορέα ή παραδίδεται από πρόσωπο που έχει αναλάβει επαγγελματικά την υποβολή αιτήσεων. Η αίτηση σε ηλεκτρονική μορφή υποβάλλεται στο δικαστικό σύστημα πληροφοριών. Ο αιτών λαμβάνει αυτόματη επιβεβαίωση της παραλαβής της αίτησης από το δικαστικό σύστημα πληροφοριών. Η αίτηση μπορεί επίσης να υποβληθεί με τη μορφή του προβλεπόμενου εντύπου ή άλλου τυποποιημένου εγγράφου. Με την επιφύλαξη των διατάξεων άλλων κανονισμών, τα έντυπα που υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή πρέπει να έχουν το ίδιο περιεχόμενο με τα έντυπα που προβλέπονται για τις αιτήσεις που υποβάλλονται σε φυσική μορφή. (Άρθρο 105β του κώδικα πολιτικής δικονομίας)

Εάν η δήλωση περιλαμβάνει κάποιο αίτημα, ο αιτών πρέπει να αναφέρει στην αίτηση τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το αίτημα και, εφόσον απαιτείται, τα αποδεικτικά στοιχεία.

Οι αιτήσεις που πρέπει να επιδοθούν στον αντίδικο πρέπει να υποβάλλονται στο δικαστήριο, σε όσα αντίγραφα απαιτείται για το ίδιο και για τον αντίδικο, και σε μορφή που επιτρέπει την επίδοσή τους από το δικαστήριο. Το ίδιο ισχύει και για τα συνημμένα έγγραφα. Οι αιτήσεις και τα συνημμένα έγγραφα που υποβάλλονται ηλεκτρονικά και πρέπει να επιδοθούν στον αντίδικο, διαβιβάζονται σε ένα μόνο αντίγραφο. Το δικαστήριο παράγει όσα ηλεκτρονικά αντίγραφα ή φωτοαντίγραφα ζητήσει ο αντίδικος. Εάν η αντίδικη πλευρά αποτελείται από περισσότερα του ενός πρόσωπα με κοινό νόμιμο εκπρόσωπο ή πληρεξούσιο, οι αιτήσεις και τα συνημμένα έγγραφα παραδίδονται για όλα τα πρόσωπα μαζί ως ενιαίο αντίγραφο. (Άρθρο 106 του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων).

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Το δικαστήριο αποφαινεται επί ζητημάτων προσωπικής κατάστασης και οικογενειακών σχέσεων κατά τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων. (Κεφάλαιο X του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων).

Οι υποθέσεις του οικογενειακού κώδικα που αφορούν τις σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων, την υιοθεσία, την ανάθεση της γονικής μέριμνας σε συγγενείς, την τοποθέτηση τέκνου σε ανάδοχη οικογένεια και τη θέση του σε επιτροπεία εκδικάζονται κατά προτεραιότητα. Όταν ο οικογενειακός κώδικας ορίζει ότι τα δικαστήρια είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί υποθέσεων του εν λόγω κώδικα, καθ' ύλην αρμόδια σε πρώτο βαθμό είναι τα περιφερειακά δικαστήρια, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε άλλον νόμο. (Άρθρο 14 του οικογενειακού κώδικα).

Το περιφερειακό δικαστήριο αποφασίζει κατά τη διαδικασία αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, εκτός αν ο νόμος ορίζει ότι η υπόθεση πρέπει να εκδικαστεί κατά τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας. Τα δικαστήρια εκδικάζουν κατά προτεραιότητα ζητήματα που διέπονται από τον νόμο για τις γαμικές και οικογενειακές σχέσεις. (Άρθρο 10α του νόμου για τις γαμικές και οικογενειακές σχέσεις).

Ο οικογενειακός κώδικας προβλέπει ότι το δικαστήριο εκδίδει προσωρινή διαταγή στο πλαίσιο διαδικασιών για την προστασία των συμφερόντων του τέκνου, εάν αποδεικνύεται ότι είναι πιθανή η διακινδύνευση των συμφερόντων του τέκνου. (Άρθρο 161 του οικογενειακού κώδικα).

Σύμφωνα με τον νόμο για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων, οι προσωρινές διαταγές για τη διασφάλιση των συμφερόντων του τέκνου υπό τους όρους που καθορίζονται στον οικογενειακό κώδικα εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στον νόμο που διέπει την εξασφάλιση απαιτήσεων.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Ναι, υπάρχει δυνατότητα παροχής νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας. Η απόφαση για τη χορήγηση νομικής συνδρομής εκδίδεται από τον πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου. (Άρθρο 2 του νόμου περί νομικής συνδρομής [Zakon o brezplačni pravni pomoči])

Σύμφωνα με τον νόμο αυτό, μπορεί να χορηγηθεί νομική συνδρομή για την παροχή νομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών και λοιπών νομικών υπηρεσιών που ορίζει ο νόμος, καθώς και για όλες τις μορφές δικαστικής προστασίας ενώπιον όλων των τακτικών και ειδικών δικαστηρίων της Σλοβενίας, συμπεριλαμβανομένου του σλοβενικού Συνταγματικού Δικαστηρίου (Ustavno sodišče Republike Slovenije) και ενώπιον όλων των αρχών, οργανισμών και προσώπων στη Σλοβενία που είναι αρμόδια για την εξωδικαστική επίλυση διαφορών, καθώς και με τη μορφή απαλλαγής από τα έξοδα της δικαστικής διαδικασίας. (Άρθρο 7 του νόμου περί νομικής συνδρομής).

Δικαιούχοι νομικής συνδρομής σύμφωνα με τον εν λόγω νόμο είναι: 1. οι πολίτες της Σλοβενίας· 2. αλλοδαποί υπήκοοι που διαμένουν μόνιμα ή προσωρινά στη Σλοβενία και πρόσωπα χωρίς ιθαγένεια (ανιθαγενείς) εφόσον διαμένουν νόμιμα στη Σλοβενία· 3. αλλοδαποί υπήκοοι υπό όρους αμοιβαιότητας ή υπό προϋποθέσεις και στις περιπτώσεις που ορίζονται στις διεθνείς συνθήκες στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Σλοβενία· 4. μη κυβερνητικές οργανώσεις και μη κερδοσκοπικές ενώσεις που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον και είναι καταχωρισμένες στα αντίστοιχα μητρώα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, σε διαφορές που αφορούν την άσκηση δραστηριοτήτων προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος ή του σκοπού για τον οποίο έχουν ιδρυθεί· 5. λοιπά πρόσωπα τα οποία θεμελιώνουν δικαίωμα νομικής συνδρομής στον νόμο ή σε διεθνή συνθήκη στην οποία είναι συμβαλλόμενο μέρος η Σλοβενία. (Άρθρο 10 του νόμου περί νομικής συνδρομής).

Ο δικαιούχος νομικής συνδρομής μπορεί να ζητήσει νομική συνδρομή σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας (π.χ. κατά την έναρξη εξωδικαστικής ή δικαστικής διαδικασίας και σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη). Για τη χορήγηση ή μη νομικής συνδρομής λαμβάνονται υπόψη η οικονομική κατάσταση του αιτούντος, καθώς και οι λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται σ' αυτόν τον νόμο (τακτική νομική συνδρομή). (Άρθρο 11 του νόμου περί νομικής συνδρομής).

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, αρμόδιο να αποφανθεί επί του ένδικου μέσου κατά πρωτόδικης απόφασης με την οποία ρυθμίζεται η γονική μέριμνα είναι το ανώτερο δικαστήριο (višje sodišče). (Άρθρο 36 του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων) Ένδικο μέσο μπορεί να κατατεθεί στο δικαστήριο το οποίο εξέδωσε την πρωτόδικη απόφαση, σε επαρκή αριθμό αντιγράφων για το δικαστήριο και τον αντίδικο. (Άρθρο 342 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Η διαδικασία εκτέλεσης καθορίζεται στον νόμο για την εκτέλεση και την εξασφάλιση απαιτήσεων (Zakon o izvršbi in zavarovanju). Εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά, καθ' ύλην αρμόδιο να διατάξει την εκτέλεση είναι το τοπικό δικαστήριο (okrajno sodišče). (Άρθρο 5 του νόμου για την εκτέλεση και την εξασφάλιση απαιτήσεων)

Γενικά κατά τόπον αρμόδιο να αποφασίσει επί αίτησης εκτέλεσης δικαστικής απόφασης η οποία ρυθμίζει την επιμέλεια τέκνου και επί της ίδιας της διαδικασίας εκτέλεσης είναι το δικαστήριο του τόπου μόνιμης ή προσωρινής διαμονής του προσώπου που έχει αναλάβει την επιμέλεια ή το δικαστήριο του τόπου μόνιμης ή προσωρινής διαμονής του προσώπου κατά του οποίου ασκήθηκε η αίτηση εκτέλεσης. Το δικαστήριο του τόπου διαμονής του τέκνου έχει επίσης γενική κατά τόπον αρμοδιότητα για τη διαδικασία άμεσης εκτέλεσης (άρθρο 238ε). (Άρθρο 238α του νόμου για την εκτέλεση και την εξασφάλιση απαιτήσεων)

Σύμφωνα με τη διαταγή εκτέλεσης, η υποχρέωση παράδοσης του τέκνου επιβάλλεται στο πρόσωπο το οποίο αφορά ο εκτελεστός τίτλος, στο πρόσωπο από τη βούληση του οποίου εξαρτάται η παράδοση του τέκνου και στο πρόσωπο με το οποίο βρίσκεται το τέκνο κατά τον χρόνο έκδοσης της διαταγής. Στη διαταγή εκτέλεσης το δικαστήριο ορίζει ότι η υποχρέωση παράδοσης του τέκνου ισχύει και έναντι κάθε άλλου προσώπου με το οποίο βρίσκεται το τέκνο κατά τον χρόνο της εκτέλεσης. (Άρθρο 238γ του νόμου για την εκτέλεση και την εξασφάλιση απαιτήσεων)

Το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης και προκειμένου να προστατεύσει τα συμφέροντα του τέκνου, αποφασίζει αν θα εκτελέσει την απόφαση σχετικά με την επιμέλεια του τέκνου με την επιβολή προστίμου στο πρόσωπο το οποίο αφορά η διαταγή εκτέλεσης ή με την απομάκρυνση του τέκνου και την παράδοσή του στο πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η επιμέλειά του. (Άρθρο 238δ του νόμου για την εκτέλεση και την εξασφάλιση απαιτήσεων)

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Δικαστική απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα αναγνωρίζεται και εκτελείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου. Το δικαστήριο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Αρμόδια για την εξέταση των αιτήσεων κήρυξης της εκτελεστότητας είναι τα περιφερειακά δικαστήρια.

Το δικαστήριο που έχει κηρύξει εκτελεστή μια δικαστική απόφαση είναι αρμόδιο για την εκδίκαση των ένδικων μέσων που ασκούνται κατά δικαστικής απόφασης η οποία κηρύσσει την εκτελεστότητα.

Το δικαστήριο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για τη διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων.

Κατάλογος περιφερειακών δικαστηρίων (244 Kb)   (244 Kb)

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Σύμφωνα με τον νόμο περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου και διαδικασίας (Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku), οι σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων εξετάζονται σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας της οποίας είναι υπήκοοι. Εάν οι γονείς και τα τέκνα είναι υπήκοοι διαφορετικών χωρών, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας στην οποία έχουν όλοι τη μόνιμη κατοικία τους. Εάν οι γονείς και τα τέκνα είναι υπήκοοι διαφορετικών χωρών και δεν έχουν μόνιμη κατοικία στην ίδια χώρα, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας της οποίας είναι υπήκοος το τέκνο. (Άρθρο 42)

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/08/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Σλοβακία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Σύμφωνα με τον σλοβακικό νόμο περί οικογενείας (νόμος 36/2005 περί οικογενείας και περί τροποποίησης ορισμένων νόμων) και σύμφωνα με τη νομολογία, η γονική μέριμνα (δηλαδή τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των γονέων, και η επιμέλεια) συνίσταται ιδίως στη φροντίδα, τη διατροφή και την εκπροσώπηση του τέκνου, καθώς και στη διαχείριση της περιουσίας του.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Οι γονείς ασκούν τα γονεϊκά τους δικαιώματα και εκπληρώνουν τις γονεϊκές τους υποχρεώσεις έναντι του τέκνου από κοινού, ανεξαρτήτως εάν το τέκνο γεννήθηκε εντός ή εκτός γάμου ή εάν οι γονείς συνοικούν (είναι έγγαμοι, σε διάσταση ή διαζευγμένοι).

Το δικαστήριο μπορεί, εφόσον συντρέχουν σοβαροί λόγοι, να αφαιρέσει από τους γονείς (ή να περιορίσει) τα γονεϊκά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38 παράγραφος 4 του νόμου περί οικογενείας.

Το δικαστήριο μπορεί να χορηγήσει επίσης γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις σε ανήλικο γονέα άνω των 16 ετών για την επιμέλεια ανήλικου τέκνου, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 29 του νόμου περί οικογενείας.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκει κάποιος άλλος;

Ναι. Σε περίπτωση που και οι δύο γονείς ανήλικου τέκνου δεν έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα ή η άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους έχει ανασταλεί ή έχουν στερηθεί τα γονεϊκά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις ή έχουν αποβιώσει, το δικαστήριο διορίζει κηδεμόνα ο οποίος αναλαμβάνει την ανατροφή και την εκπροσώπηση του ανήλικου και τη διαχείριση της περιουσίας του.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Το δικαστήριο αποφαινεται σχετικά με την κατανομή και άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (ακόμη και όταν και οι δύο γονείς εξακολουθούν να ασκούν από κοινού τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις) ή άλλως μπορεί να επικυρώσει σχετική συμφωνία των γονέων.

Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 1 του νόμου περί οικογενείας, «[ο]ι γονείς ανήλικου τέκνου, εφόσον δεν συνοικούν, μπορούν να συμφωνήσουν σχετικά με την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τους οποτεδήποτε». Σε περίπτωση που οι γονείς αδυνατούν να έλθουν σε συμφωνία, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει πώς θα ασκούνται και εκπληρώνονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους, ακόμη και εάν δεν έχει υποβληθεί σχετική αίτηση. Ειδικότερα, το δικαστήριο αποφασίζει ποιος από τους δύο γονείς θα ασκεί τη φυσική επιμέλεια του ανήλικου τέκνου. Οι διατάξεις των άρθρων 24, 25 και 26 ισχύουν αναλόγως.

5 Εάν οι γονείς συνάμουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Συμφωνίες μεταξύ των γονέων σχετικά με τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις τους πρέπει να επικυρώνονται δικαστικά.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Εξωδικαστική επίλυση διαφορών είναι δυνατή με διαμεσολάβηση, σύμφωνα με τον νόμο 420/2004 περί διαμεσολάβησης. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται επίσης στις διαφορές οικογενειακού δικαίου. Η διαμεσολάβηση αποτελεί εξωδικαστική διαδικασία, κατά την οποία τα μέρη ζητούν τις υπηρεσίες διαμεσολαβητή προκειμένου να επιλύσουν διαφορά η οποία απορρέει από συμβατική ή άλλη έννομη σχέση μεταξύ τους. Οποιαδήποτε συμφωνία επιτυγχάνεται μέσω διαμεσολάβησης πρέπει να είναι έγγραφη, και είναι δεσμευτική για τα εμπλεκόμενα μέρη.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Το δικαστήριο μπορεί κατ' αρχήν να αποφασίσει ελεύθερα, με εξαίρεση την αποκλειστική ανάθεση της επιμέλειας σε έναν γονέα. Ένας γονέας μπορεί να ασκεί αποκλειστικά την επιμέλεια του τέκνου μόνον εάν τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις έχουν αφαιρεθεί από τον άλλο γονέα. Στην πράξη, ωστόσο, το δικαστήριο αποφασίζει ποιος γονέας θα αναλάβει τη φυσική επιμέλεια του τέκνου και ποιος θα αναλάβει την εκπροσώπηση του και θα διαχειρίζεται την περιουσία του. Το δικαστήριο ορίζει επίσης πώς θα συμβάλλει στη διατροφή του τέκνου ο γονέας που δεν ασκεί τη φυσική επιμέλεια ή επικυρώνει συμφωνία των γονέων σχετικά με την καταβολή διατροφής.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενες να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Ο όρος «γονεϊκά μέριμνα» δεν έχει απόλυτο ισοδύναμο στο σλοβακικό οικογενειακό δίκαιο. Ο όρος που χρησιμοποιείται στο σλοβακικό οικογενειακό δίκαιο είναι «γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις», τα οποία ασκούνται πάντοτε από κοινού από τους γονείς (επομένως δεν προβλέπεται «αποκλειστική επιμέλεια», παρά μόνο σε περίπτωση θανάτου, δικαιοπρακτικής ανικανότητας ή αποστέρησης των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του ενός γονέα). Αυτά πρέπει να διακρίνονται από τη φυσική επιμέλεια. Εάν η φυσική επιμέλεια του τέκνου έχει ανατεθεί στον ένα γονέα, αυτός λαμβάνει τις καθημερινές αποφάσεις σε θέματα που σχετίζονται με το παιδί, χωρίς τη συναίνεση του άλλου γονέα. Για όλα όμως τα σημαντικά θέματα ως προς την άσκηση των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (διαχείριση της περιουσίας του τέκνου, μετακίνηση του τέκνου στο εξωτερικό, ιθαγένεια, συναίνεση για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, επαγγελματική κατάρτιση) απαιτείται η συναίνεση του άλλου γονέα. Εάν οι γονείς αδυνατούν να αποφασίσουν από κοινού, αποφαίνεται το δικαστήριο κατόπιν αίτησης του ενός γονέα.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει τη φυσική επιμέλεια του τέκνου εναλλάξ και στους δύο γονείς (συνεπιμέλεια), εφόσον κρίνονται και οι δύο κατάλληλοι για την ανατροφή του τέκνου και ενδιαφέρονται για τη φυσική του επιμέλεια, και εφόσον αυτή η λύση εξυπηρετεί καλύτερα το συμφέρον και τις ανάγκες του τέκνου. Εάν τουλάχιστον ένας από τους γονείς συμφωνεί με την συνεπιμέλεια, το δικαστήριο πρέπει να εξετάσει κατά πόσον η συνεπιμέλεια είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

Βλέπε όλες τις ανωτέρω απαντήσεις, ιδίως την απάντηση στην ερώτηση 8.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Αρμόδιο για την εκδίκαση αιτήσεων σχετικά με γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις είναι το ειρηνοδικείο (okresný súd) του τόπου κατοικίας του ανήλικου τέκνου. Δεν ισχύουν διατυπώσεις ούτε απαιτείται η υποβολή εγγράφων, καθώς η σχετική διαδικασία δύναται να επισπεύδεται από το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως. Τα έγγραφα που πρέπει να υποβληθούν εξαρτώνται από το περιεχόμενο της αίτησης. Συνήθως απαιτείται η υποβολή πιστοποιητικού γέννησης του τέκνου.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Προβλέπεται απλουστευμένη και λιγότερο τυπική διαδικασία. Υπάρχει δυνατότητα έκδοσης απόφασης ασφαλιστικών μέτρων στο πλαίσιο επείγουσας διαδικασίας.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Όλες οι δικαστικές διαδικασίες που αφορούν θέματα γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων διεξάγονται ατελώς. Το σύστημα δικαστικής αρωγής της Σλοβακίας επί του παρόντος περιορίζεται στην κάλυψη των δικαστικών εξόδων και στον διορισμό εκπροσώπου χωρίς επιβάρυνση. Είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις όπου ο ενδιαφερόμενος επιλέγει να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο, δεδομένου ότι οι υποθέσεις που αφορούν γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις υπάγονται στην εκούσια δικαιοδοσία των δικαστηρίων. Ωστόσο, εάν ένα πρόσωπο πληροί τις νομικές προϋποθέσεις απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα, το δικαστήριο μπορεί κατά τη διακριτική του ευχέρεια να διορίσει εκπρόσωπο του προσώπου αυτού χωρίς επιβάρυνση, συμπεριλαμβανομένου του διορισμού δικηγόρου, εφόσον κρίνει ότι είναι απαραίτητη η εκπροσώπηση για την προστασία των συμφερόντων του διαδίκου. Το δικαστήριο παραπέμπει στο Κέντρο Δικαστικής Αρωγής όλα τα πρόσωπα τα οποία αιτούνται τον διορισμό δικηγόρου και πληρούν τις προϋποθέσεις απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα. Το δικαστήριο ενημερώνει τα μέρη σχετικά με αυτή τη δυνατότητα. Μπορεί επίσης να απαλλάξει εν όλω ή εν μέρει ένα πρόσωπο από τα δικαστικά έξοδα εάν αυτό δικαιολογείται από τις περιστάσεις και υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση δεν συνιστά καταχρηστική ή προδήλως ατελέσφορη άσκηση δικαιώματος ή άμυνας. Εφόσον το δικαστήριο δεν αποφασίσει άλλως, η απαλλαγή ισχύει για ολόκληρη τη διαδικασία και αναδρομικά. Ωστόσο, έξοδα τα οποία έχουν καταβληθεί πριν από την έκδοση της απόφασης περί απαλλαγής, δεν επιστρέφονται.

Το σύστημα δικαστικής αρωγής και το τι καλύπτει η αρωγή καθορίζονται στον νόμο αριθ. 327/2005 σχετικά με την παροχή δικαστικής αρωγής σε πρόσωπα που έχουν υλική ανάγκη, με τον οποίο ιδρύεται επίσης Κέντρο Δικαστικής Αρωγής για τη χορήγηση αρωγής σε φυσικά πρόσωπα που δεν διαθέτουν τα οικονομικά μέσα για να κάνουν χρήση νομικών υπηρεσιών προκειμένου να ασκήσουν και να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι, είναι δυνατή η άσκηση έφεσης κατά απόφασης επί γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Για την εκτέλεση αποφάσεων σε υποθέσεις που αφορούν ανηλίκους, κατά τόπο αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί ο ανήλικος, όπως ορίζεται με συμφωνία των γονέων ή με κάθε άλλο νόμιμο μέσο. Η διαδικασία που ακολουθείται για την εκτέλεση της απόφασης διέπεται από τον νόμο 161/2015, τον κώδικα εκουσίας δικαιοδοσίας. Λεπτομέρειες για την εκτέλεση αποφάσεων σε υποθέσεις που αφορούν ανηλίκους προβλέπονται στο διάταγμα 207/2016 του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας, το οποίο ισχύει και για την εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Οι δικαστικές αποφάσεις επί γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ αναγνωρίζονται και εκτελούνται χωρίς να απαιτείται η τήρηση ειδικής διαδικασίας στη Δημοκρατία της Σλοβακίας, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας (άρθρο 21 παράγραφος 1), δηλαδή χωρίς να απαιτείται η κήρυξη της απόφασης ως εκτελεστής.

Ωστόσο, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει την κήρυξη της εκτελεστότητας απόφασης επί γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, οπότε ισχύουν οι διατάξεις του κεφαλαίου III τμήματος 2 του κανονισμού.

Η αίτηση υποβάλλεται στο ειρηνοδικείο του τόπου κατοικίας του τέκνου, ή, σε περίπτωση που το τέκνο δεν έχει μόνιμη κατοικία, στο ειρηνοδικείο του τόπου διαμονής του τέκνου, ή, ελλείψει αντίστοιχου δικαστηρίου, στο Ειρηνοδικείο του Διαμερισματος Μπρατισλάβα Ι (Okresný súd Bratislava I).

Η αίτηση αναγνώρισης απόφασης και η αίτηση κήρυξης της εκτελεστότητας απόφασης πρέπει να συνοδεύονται από αντίγραφο της απόφασης επί των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις γνησιότητας, καθώς και από έγγραφο το οποίο πιστοποιεί την απόφαση, το οποίο εκδίδεται με αίτημα του ενδιαφερομένου από το αρμόδιο δικαστήριο της χώρας προέλευσης, δηλαδή από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση επί των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Αρμόδιο για τις αιτήσεις αναγνώρισης (καθώς και για τις αιτήσεις άρνησης της αναγνώρισης) απόφασης που αφορά γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις είναι το ειρηνοδικείο του τόπου κατοικίας του παιδιού ή το Ειρηνοδικείο του διαμερισματος Μπρατισλάβα I (*Okresný súd Bratislava I*), εάν το παιδί δεν κατοικεί στη Σλοβακική Δημοκρατία.

Αρμόδια για τις αιτήσεις εκτέλεσης (καθώς και για τις αιτήσεις άρνησης εκτέλεσης) απόφασης που αφορά γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις είναι το ειρηνοδικείο του τόπου κατοικίας του ανήλικου ή το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου διαμένει ο ανήλικος, εάν το κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο δεν είναι γνωστό ή δεν είναι σε θέση να παρέμβει εγκαίρως.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Οι αποφάσεις σε διαδικασίες που αφορούν γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις λαμβάνονται από τα σλοβακικά δικαστήρια μόνον εάν το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του στη Σλοβακική Δημοκρατία. Εάν το τέκνο δεν διαμένει εντός της Δημοκρατίας της Σλοβακίας αλλά έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτή, καθώς και εάν οι γονείς δεν ζουν στη Σλοβακία ή είναι υπήκοοι διαφορετικών χωρών, ισχύουν οι διατάξεις του σλοβακικού δικαίου σύμφωνα με τη Σύμβαση της Χάγης σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών (Συλλογή νόμων της Δημοκρατίας της Σλοβακίας, κοινοποίηση με αριθ. αναφ. 344/2002) (Κεφάλαιο III της Σύμβασης).

Ο νόμος 97/1963 περί ιδιωτικού διεθνούς και δικονομικού δικαίου ορίζει ότι οι σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων, συμπεριλαμβανομένης της γέννησης ή απόσβεσης των γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, διέπονται από το δίκαιο της χώρας όπου έχει το τέκνο τη συνήθη διαμονή του. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το δικαστήριο μπορεί να εφαρμόσει το δίκαιο άλλης χώρας, εφόσον υπάρχει σημαντικός σύνδεσμος με την επίδικη διαφορά και αυτό είναι απαραίτητο για την προστασία του τέκνου ή της περιουσίας του. Τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις που έχουν γεννηθεί στη χώρα συνήθους διαμονής του τέκνου εξακολουθούν να ισχύουν και όταν υπάρξει μεταβολή του τόπου συνήθους διαμονής του τέκνου. Εάν κάποιος από τους δύο γονείς δεν διέθετε τα γονεϊκά δικαιώματα και υποχρεώσεις που διαθέτει ένας γονέας βάσει του σλοβακικού δικαίου, αποκτά τα εν λόγω δικαιώματα και υποχρεώσεις μόλις η Σλοβακική Δημοκρατία καταστεί τόπος συνήθους διαμονής του τέκνου. Η άσκηση της γονικής μέριμνας διέπεται από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του τέκνου.

Οι διατάξεις του νόμου περί ιδιωτικού διεθνούς και δικονομικού δικαίου ισχύουν μόνο εφόσον δεν υπάρχει διεθνής συμφωνία ή εφόσον η τυχόν υπάρχουσα διεθνής συμφωνία δεν περιέχει κανόνες συγκρούσεως για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου.

Πέραν της Σύμβασης της Χάγης του 1996, η Σλοβακική Δημοκρατία δεσμεύεται από μια σειρά διμερών συμφωνιών οι οποίες περιέχουν διατάξεις περί του εφαρμοστέου δικαίου και υπερισχύουν έναντι των διατάξεων του νόμου περί ιδιωτικού διεθνούς και δικονομικού δικαίου στις υποθέσεις επί γονεϊκών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Οι σχετικές συμφωνίες είναι οι εξής:

Βουλγαρία: Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Βουλγαρίας περί δικαστικής συνδρομής και ρύθμισης των έννομων σχέσεων σε υποθέσεις αστικού, οικογενειακού και ποινικού δικαίου (Σόφια, 25 Νοεμβρίου 1976, Διάταγμα αριθ. 3/1978)

Κροατία, Σλοβενία: Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας περί ρύθμισης των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις (Βελιγράδι, 20 Ιανουαρίου 1964, Διάταγμα αριθ. 207/1964)

Ουγγαρία: Συνθήκη μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ουγγαρίας περί δικαστικής συνδρομής και διευθέτησης των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις (Μπρατισλάβα, 28 Μαρτίου 1989, αριθ. αναφ. 63/1990)

Πολωνία: Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Πολωνίας περί δικαστικής συνδρομής και ρύθμισης των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές, εργατικές και ποινικές υποθέσεις (Βαρσοβία, 21 Δεκεμβρίου 1987, Διάταγμα αριθ. 42/1989)

Ρουμανία: Συμφωνία μεταξύ της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ρουμανίας περί δικαστικής συνδρομής και ρύθμισης των έννομων σχέσεων σε αστικές, οικογενειακές και ποινικές υποθέσεις (Πράγα, 25 Νοεμβρίου 1958, Διάταγμα αριθ. 31/1959)

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθήσουν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

 Your Europe

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 06/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Φινλανδία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο έχων τη γονική μέριμνα έχει καθήκον να διασφαλίζει την ισορροπημένη ανάπτυξη και ευημερία του τέκνου σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες του. Επομένως, σκοπός της γονικής μέριμνας είναι η διασφάλιση στενών και στοργικών σχέσεων, ιδίως μεταξύ των τέκνων και των γονέων τους.

Πρέπει να διασφαλίζεται η καλή φροντίδα και ανατροφή των τέκνων, καθώς και η κατάλληλη παρακολούθηση και προστασία για την ηλικία και το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκονται. Τα τέκνα θα πρέπει να ανατρέφονται σε ασφαλές και δημιουργικό περιβάλλον και να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση ανάλογα με τις κλίσεις και τις επιθυμίες τους.

Τα τέκνα πρέπει να ανατρέφονται με κατανόηση, ασφάλεια και στοργή. Δεν πρέπει να υφίστανται σωματικές τιμωρίες ούτε προσβλητική συμπεριφορά. Τα τέκνα θα πρέπει να λαμβάνουν στήριξη και να ενθαρρύνονται να εξελιχθούν σε ανεξάρτητους και υπεύθυνους ενήλικους (νόμος 361/1983 για την επιμέλεια των τέκνων και το δικαίωμα επικοινωνίας, άρθρο 1).

Ο έχων τη γονική μέριμνα πρέπει να διασφαλίζει την ευημερία και την ανάπτυξη του τέκνου σύμφωνα με όσα περιγράφονται παραπάνω. Για τον σκοπό αυτό, έχει δικαίωμα να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη φροντίδα, την ανατροφή, τον τόπο διαμονής και άλλα προσωπικά ζητήματα που αφορούν το τέκνο. Η άποψη του τέκνου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη λήψη απόφασης.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Αν οι γονείς του τέκνου είναι παντρεμένοι κατά τον χρόνο γέννησης του τέκνου, τότε έχουν αμφότεροι τη γονική μέριμνα. Αν οι γονείς του τέκνου δεν είναι παντρεμένοι κατά τον χρόνο γέννησης του τέκνου, τότε η μητέρα έχει τη γονική μέριμνα. Οι γονείς μπορούν να συμφωνούν σχετικά με το ποιος έχει την επιμέλεια στο πλαίσιο της επιβεβαίωσης της πατρότητας. Αν ένας από τους γονείς έχει την αποκλειστική επιμέλεια του τέκνου και στη συνέχεια οι γονείς παντρευτούν, μπορούν αμφότεροι να αναλάβουν τη γονική μέριμνα.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, με τη συγκατάθεσή τους, πέρα από τους γονείς ή αντί γι' αυτούς. Η απόφαση αυτή πρέπει να βασίζεται στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και να λαμβάνεται μόνο αν υπάρχει επιτακτικός λόγος από την πλευρά του τέκνου για την ανάθεση της επιμέλειας σε πρόσωπο πέρα από τους γονείς. Αν οι γονείς έχουν αποβιώσει, το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να λαμβάνει μέτρα για την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η επιμέλεια και το δικαίωμα επικοινωνίας πρέπει πάντα να ρυθμίζονται με βάση το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου και κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στο μέλλον. Οι γονείς μπορούν να συνάπτουν συμφωνία σχετικά με τη γονική μέριμνα. Αν οι γονείς δεν καταλήξουν σε συμφωνία, η διαφορά πρέπει να παραπέμπεται στο δικαστήριο.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Η συμφωνία σχετικά με την επιμέλεια και το δικαίωμα επικοινωνίας πρέπει να καταρτίζεται εγγράφως και να υποβάλλεται για επικύρωση στην τοπική αρχή κοινωνικής πρόνοιας. Η αρχή κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να διασφαλίζει ότι η συμφωνία είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου. Συμφωνία που επικυρώνεται από το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας είναι έγκυρη και εκτελεστή κατά τρόπο όμοιο με οριστική δικαστική απόφαση.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Αν οι σύζυγοι δεν καταλήξουν σε συμφωνία, μπορούν να ζητήσουν βοήθεια από δημοτικό λειτουργό της υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων ή οικογενειακό διαμεσολαβητή. Οι λειτουργοί της υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων παρέχουν καθοδήγηση στους γονείς και έχουν την εξουσία να επικυρώνουν τις μεταξύ τους συμφωνίες. Σύμβαση που έχει επικυρωθεί από λειτουργό της υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων θεωρείται ισοδύναμη με οριστική δικαστική απόφαση. Οι οικογενειακοί διαμεσολαβητές βοηθούν τους γονείς στην επίλυση των διαφορών τους μέσω διαπραγματεύσεων και μπορούν να παράσχουν βοήθεια στη σύνταξη συμφωνιών. Οι οικογενειακοί διαμεσολαβητές πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος τυχόν ανηλίκων μελών της οικογένειας.

Το δικαστήριο έχει την εξουσία να αποφασίζει για ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια τέκνου, τις ρυθμίσεις διαβίωσης, το δικαίωμα επικοινωνίας και τις πληρωμές διατροφής (νόμος 394/2011 για τη διαμεσολάβηση σε αστικές υποθέσεις και την επικύρωση συμβιβασμών σε γενικά δικαστήρια, άρθρο 10). Η δικαστική διαμεσολάβηση είναι χωριστή διαδικασία από τις δικαστικές διαδικασίες. Μπορεί να ξεκινήσει με την παραπομπή υπόθεσης που εκκρεμεί στο δικαστήριο ή με απευθείας αίτημα των μερών της διαφοράς. Ο διαμεσολαβητής είναι δικαστής που επικουρείται από εμπειρογνώμονα, συνήθως ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό. Επικυρωμένη συμφωνία θεωρείται ισοδύναμη με δικαστική απόφαση. Αν δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία, η εξέταση της υπόθεσης συνεχίζεται στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας ή περατώνεται από το δικαστήριο.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Το δικαστήριο έχει την εξουσία να αποφασίζει για ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια τέκνου, τις ρυθμίσεις διαβίωσης και το δικαίωμα επικοινωνίας. Αν είναι απαραίτητο, το δικαστήριο μπορεί επίσης να λάβει απόφαση σχετικά με τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του προσώπου που έχει την επιμέλεια, καθώς και για τον διαχωρισμό καθηκόντων μεταξύ των προσώπων που έχουν την επιμέλεια. Όταν λαμβάνει απόφαση σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας, το δικαστήριο πρέπει να προβλέπει λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τους όρους επικοινωνίας και το πρόσωπο με το οποίο θα ζει το τέκνο. Οι πληρωμές διατροφής μπορούν επίσης να καθορίζονται από κοινού με την επιμέλεια.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτείται τον άλλο γονέα;

Το πρόσωπο που έχει την αποκλειστική επιμέλεια του τέκνου λαμβάνει μόνο του όλες τις αποφάσεις που αφορούν τη φροντίδα του τέκνου. Ωστόσο, η απόφαση του δικαστηρίου μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του προσώπου που έχει την αποκλειστική επιμέλεια, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αλλαγής του τόπου διαμονής του τέκνου.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Τα πρόσωπα που έχουν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου μοιράζονται την ευθύνη για όλα τα ζητήματα που αφορούν το τέκνο. Αν τα πρόσωπα αυτά ζουν χωριστά, λαμβάνουν τις καθημερινές αποφάσεις που σχετίζονται με το τέκνο ανάλογα με τον γονέα με τον οποίο ζει το τέκνο. Ωστόσο, για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων απαιτείται η συγκατάθεση και των δύο προσώπων που έχουν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου. Αυτές περιλαμβάνουν, π.χ. την αλλαγή του τόπου θρησκευτικής λατρείας ή κατοικίας του τέκνου, ζητήματα σχετικά με το διαβατήριό του, αποφάσεις για την εκπαίδευσή του και αποφάσεις σχετικά με την υγειονομική ή νοσοκομειακή περίθαλψή του.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Η αίτηση για επιμέλεια ή δικαίωμα επικοινωνίας πρέπει να υποβάλλεται γραπτώς στο περιφερειακό δικαστήριο (*käräjäoikeus*) του τόπου διαμονής του τέκνου. Η αίτηση μπορεί να γίνει από έναν ή και τους δύο γονείς, από το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια του τέκνου ή από το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει σχετικό αίτημα και τους λόγους αυτού. Τυχόν έγγραφα τεκμηρίωσης θα πρέπει να επισυνάπτονται. Η αίτηση πρέπει να υπογράφεται και να υποβάλλεται στο περιφερειακό δικαστήριο, είτε αυτοπροσώπως είτε από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο. Η αίτηση μπορεί επίσης να αποστέλλεται μέσω ταχυδρομείου ή fax. Η υπόθεση αρχίζει να εκκρεμεί μόλις το περιφερειακό δικαστήριο λάβει την αίτηση.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Σε υποθέσεις επιμέλειας, εφαρμόζεται ο νόμος για την επιμέλεια των τέκνων και το δικαίωμα επικοινωνίας. Σύμφωνα με τον νόμο αυτόν, το δικαστήριο πρέπει να δώσει στους γονείς και στο πρόσωπο που έχει την επιμέλεια τη δυνατότητα να μιλήσουν κατά την ακρόαση υπόθεσης για την επιμέλεια ή το

δικαίωμα επικοινωνίας. Το τέκνο μπορεί να ακουστεί από το δικαστήριο αν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι που το καθιστούν αυτό απαραίτητο για την επίλυση της υπόθεσης. Το δικαστήριο συνήθως λαμβάνει επίσης αναφορά σχετικά με τις περιστάσεις του τέκνου από το συμβούλιο κοινωνικής πρόνοιας. Όταν εκκρεμεί η υπόθεση, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει προσωρινή διαταγή όσον αφορά το πρόσωπο με το οποίο θα διαμένει το τέκνο και το δικαίωμα επικοινωνίας, καθώς και τους σχετικούς όρους. Σε ειδικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει προσωρινά την επιμέλεια έως την έκδοση τελικής απόφασης. Δεν είναι δυνατή η προσφυγή κατά προσωρινής διαταγής. Αυτή παραμένει σε ισχύ έως την έκδοση οριστικής απόφασης από το δικαστήριο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Στις υποθέσεις επιμέλειας είναι διαθέσιμη νομική συνδρομή. Η πρόσβαση στη νομική συνδρομή εξαρτάται από το προσωπικό εισόδημα. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη νομική συνδρομή στη Φινλανδία υπάρχουν στη διεύθυνση <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Η απόφαση του περιφερειακού δικαστηρίου μπορεί να εφεσιβληθεί ενώπιον του εφετείου (*hovioikeus*).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Οι αποφάσεις γονικής μέριμνας εκτελούνται σύμφωνα με τον νόμο για την εκτέλεση αποφάσεων σχετικά με την επιμέλεια των τέκνων και το δικαίωμα επικοινωνίας (*laki lapsen huolto ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksien täytäntöönpanosta* 619/1996). Για την εκτελεστότητα πρέπει να υποβάλετε έγγραφη αίτηση στο περιφερειακό δικαστήριο του τόπου διαμονής του τέκνου ή του αντιδίκου. Η εκτέλεση απόφασης σχετικά με τη γονική μέριμνα μπορεί, ωστόσο, να ζητηθεί από δικαστικό επιμελητή αν η απόφαση εκδόθηκε λιγότερο από τρεις μήνες πριν. Η απόφαση πρέπει να συνοδεύει την αίτηση. Με τη λήψη της αίτησης και δήλωσης από το έτερο μέρος, το δικαστήριο συνήθως αναθέτει την υπόθεση σε διαμεσολαβητή του συμβουλίου κοινωνικής πρόνοιας. Ο διαμεσολαβητής επικοινωνεί με τους γονείς και συζητά το ζήτημα μαζί τους και, εφόσον υπάρχει τέτοια δυνατότητα, με το τέκνο. Ο διαμεσολαβητής προσπαθεί επίσης να κανονίσει κοινή συνάντηση με αμφοτέρους τους γονείς. Στη συνέχεια ο διαμεσολαβητής υποβάλει αναφορά στο δικαστήριο, το οποίο λαμβάνει απόφαση σχετικά με την υπόθεση. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διατάξει την εξέταση του τέκνου από γιατρό. Αν το δικαστήριο αποφασίσει ότι η απόφαση για τη γονική μέριμνα πρέπει να εκτελεστεί, το έτερο μέρος οφείλει να παραδώσει το τέκνο. Η απόφαση μπορεί να ενισχυθεί με την επιβολή προστίμου υπό όρους. Ως ύστατο μέτρο, μπορεί να διαταχθεί η αναγκαστική αφαίρεση του τέκνου από το μέρος που αρνείται να συμμορφωθεί με την απόφαση.

Αν περιφερειακό δικαστήριο έχει διατάξει τη αναγκαστική αφαίρεση του τέκνου, η διαμεσολάβηση μπορεί να συνεχιστεί κατόπιν αιτήματος του δικαστικού επιμελητή.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Ο [κανονισμός \(ΕΚ\) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου](#) εφαρμόζεται όσον αφορά την αναγνώριση αποφάσεων σχετικά με τη γονική μέριμνα που εκδίδονται σε άλλο κράτος μέλος και εμπίπτουν στο πεδίο του εν λόγω κανονισμού. Ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στη Δανία.

Σύμφωνα με τον κανονισμό, απόφαση σχετικά με τη λύση του γάμου πρέπει να αναγνωρίζεται από τα άλλα κράτη μέλη χωρίς ειδική διαδικασία. Ωστόσο, οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει την έκδοση απόφασης για την αναγνώριση ή μη αναγνώριση της απόφασης. Στη Φινλανδία, η αίτηση αναγνώρισης υποβάλλεται στο περιφερειακό δικαστήριο του τόπου διαμονής του τέκνου.

Οι αποφάσεις περί γονικής μέριμνας που εκδίδονται στη Δανία και οι αποφάσεις που εκδίδονται στη Σουηδία, πέρα από αυτές που εκδίδονται δυνάμει του προαναφερθέντος κανονισμού, εκτελούνται σύμφωνα με τον νόμο του 1977 για την αναγνώριση και εκτέλεση σκανδιναβικών αποφάσεων σε υποθέσεις αστικού δικαίου (*laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta* 588/1977). Δεν απαιτείται χωριστή επικύρωση της αναγνώρισης της απόφασης. Τα αιτήματα εκτέλεσης υποβάλλονται στο περιφερειακό δικαστήριο.

Κάθε άλλη αλλοδαπή απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα αναγνωρίζεται στη Φινλανδία χωρίς ειδική επιβεβαίωση. Ωστόσο, κατόπιν αιτήματος, το εφετείο του Ελσίνκι (*Helsingin hovioikeus*) μπορεί να επιβεβαιώσει την αναγνώριση ή μη απόφασης στη Φινλανδία.

Η αίτηση για την εκτέλεση εκτελεστής απόφασης περί επιμέλειας υποβάλλεται στο περιφερειακό δικαστήριο του τόπου διαμονής ή προσωρινής διαμονής του τέκνου ή του αντιδίκου (βλ. σημείο 14 παραπάνω για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες εκτέλεσης).

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Η διαδικασία είναι η ίδια όπως στο σημείο 15.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Στις διαδικασίες για θέματα γονικής μέριμνας στη Φινλανδία εφαρμόζεται η φινλανδική νομοθεσία.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 15/02/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Σουηδία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο όρος «γονική μέριμνα» καλύπτει, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με τη φροντίδα του προσώπου και τη διοίκηση της περιουσίας του παιδιού και περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια του παιδιού, τον τόπο διαμονής του, την επικοινωνία με το παιδί και την επιτροπεία.

Ο όρος «επιμέλεια» αναφέρεται στη νομική ευθύνη για το πρόσωπο του παιδιού. Το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τα προσωπικά θέματα που αφορούν το παιδί, όπως για παράδειγμα τον τόπο διαμονής του παιδιού και την επιλογή του σχολείου στο οποίο αυτό θα φοιτήσει. Το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια είναι υπεύθυνο να μεριμνά για την κάλυψη των αναγκών του παιδιού όσον αφορά τη φροντίδα, την ασφάλεια και την καλή ανατροφή του. Το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια είναι επίσης υπεύθυνο να φροντίζει για την παροχή στο παιδί της επιτήρησης που χρειάζεται σε συνάρτηση με την ηλικία του, την ανάπτυξή του και τα άλλα δεδομένα της ζωής του και, συγχρόνως, να μεριμνά για την παροχή στο παιδί ικανοποιητικής στήριξης και εκπαίδευσης. Όσο μεγαλώνει και αναπτύσσεται το παιδί, το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια του οφείλει να λαμβάνει ολοένα και περισσότερο υπόψη τη γνώμη και τις επιθυμίες του παιδιού.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Συνήθως, ο νόμιμος κηδεμόνας του παιδιού είναι ο ένας ή και οι δύο γονείς του παιδιού. Εάν οι γονείς του παιδιού είναι παντρεμένοι μεταξύ τους κατά τον χρόνο της γέννησής του, διαθέτουν αυτομάτως την από κοινού επιμέλεια. Σε περίπτωση που ο γάμος των γονέων τελεστεί σε μεταγενέστερο χρόνο, οι γονείς αποκτούν αυτοδικαίως την από κοινού επιμέλεια του παιδιού με τον γάμο. Εάν οι γονείς του παιδιού δεν είναι παντρεμένοι μεταξύ τους κατά τον χρόνο γέννησής του, η επιμέλεια του παιδιού ανήκει στη μητέρα. Ωστόσο, οι γονείς μπορούν εύκολα να αναλάβουν από κοινού την επιμέλεια μέσω επίσημης καταχώρισης. Ο γονέας που δεν έχει την επιμέλεια μπορεί επίσης να προσφύγει στο δικαστήριο προκειμένου να του ανατεθεί η από κοινού ή αποκλειστική επιμέλεια του παιδιού.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η επιμέλεια του παιδιού μπορεί να μεταβιβαστεί από έναν ή και τους δύο γονείς σε ειδικά διορισμένο επίτροπο. Αυτό μπορεί να συμβεί εάν ο γονέας υποπέσει σε κατάχρηση ή αμελή συμπεριφορά ή δεν εκπληρώνει άλλως τις υποχρεώσεις του/της όσον αφορά τη φροντίδα του παιδιού κατά τρόπο που θέτει σε μόνιμο κίνδυνο την υγεία και την ανάπτυξή του. Η μεταβίβαση της επιμέλειας μπορεί επίσης να κριθεί σκόπιμη σε περίπτωση μόνιμης αφαίρεσης της άσκησης της επιμέλειας του παιδιού από έναν ή αμφότερους τους γονείς.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση διαζυγίου, η επιμέλεια εξακολουθεί να ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς χωρίς να απαιτείται η έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης όσον αφορά το διαζύγιο. Αν ένας από τους γονείς επιθυμεί να επέλθει μεταβολή στο καθεστώς επιμέλειας του παιδιού, πρέπει να υποβάλει αίτηση για άρση της από κοινού άσκησης της επιμέλειας.

Αν ένας από τους γονείς επιθυμεί να επέλθει μεταβολή στο καθεστώς επιμέλειας του παιδιού, το θέμα μπορεί να ρυθμιστεί από δικαστήριο. Οι γονείς του παιδιού πρέπει να έχουν συμμετάσχει σε ενημερωτική συνέντευξη με την υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας (socialhämnd) πριν από την κίνηση οποιασδήποτε δικαστικής διαδικασίας που αφορά την επιμέλεια, τη διαμονή και το δικαίωμα επικοινωνίας (βλ. επίσης ενότητα 6 κατωτέρω).

Αν οι γονείς είναι σύμφωνοι για τη μεταβολή, μπορούν να ρυθμίσουν το θέμα με μεταξύ τους συμφωνία, χωρίς παρέμβαση δικαστηρίου. Η εν λόγω συμφωνία, για να είναι έγκυρη, πρέπει να εγκριθεί από την υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας. Το ίδιο ισχύει για ζητήματα που αφορούν με ποιον από τους γονείς θα διαμένει το παιδί και τον τρόπο ρύθμισης της επικοινωνίας του άλλου γονέα με το παιδί.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Η συμφωνία πρέπει να είναι έγγραφη και να την έχουν υπογράψει και οι δύο γονείς. Επιπλέον, πρέπει να εγκριθεί από την υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας του δήμου στο δημοτολόγιο του οποίου είναι εγγεγραμμένο το παιδί.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Ο δήμος υποχρεούται να παρέχει στους γονείς, μέσω της υπηρεσίας κοινωνικής πρόνοιας, τη δυνατότητα χρήσης επαγγελματικών υπηρεσιών διαμεσολάβησης, ούτως ώστε να καταλήγουν σε συμφωνία για τα ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια και διαμονή του παιδιού και την επικοινωνία μαζί του. Η προσφυγή σε διαμεσολάβηση είναι προαιρετική. Ως εκ τούτου, πρέπει και οι δύο γονείς να τη ζητήσουν από κοινού. Εάν οι γονείς καταλήξουν σε συμφωνία για τα ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια και διαμονή του παιδιού και την επικοινωνία μαζί του, μπορούν να συνάψουν συμφωνία η οποία, εφόσον εγκριθεί από την υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας, θα έχει ισχύ δικαστικής απόφασης.

Κατά γενικό κανόνα, από την 1 Μαρτίου 2022 οι γονείς του παιδιού πρέπει πρώτα να έχουν συμμετάσχει σε ενημερωτικές συναντήσεις με τον δήμο προτού καταστεί δυνατή η προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου. Αυτό σημαίνει ότι οι γονείς πρέπει πρώτα να απευθυνθούν στον δήμο για να προσπαθήσουν να επιλύσουν τη διαφορά με τη βοήθεια της δημοτικής υπηρεσίας κοινωνικής πρόνοιας (συνήα μια υπηρεσία γνωστή ως τμήμα οικογενειακού δικαίου). Η υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας του δήμου στον οποίο είναι εγγεγραμμένο το παιδί είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της διεξαγωγής των εν λόγω συναντήσεων. Κατά τις ενημερωτικές συναντήσεις, οι γονείς λαμβάνουν σχετικές πληροφορίες με στόχο την εξεύρεση της βέλτιστης λύσης για το παιδί σε θέματα επιμέλειας, διαμονής και επικοινωνίας. Στους γονείς προσφέρεται, ως σημείο εκκίνησης, διαμεσολάβηση και, ανάλογα με τις ανάγκες, τους προσφέρεται η δυνατότητα να λάβουν στήριξη και συνδρομή με άλλες μορφές ή κατευθύνονται προς την εν λόγω στήριξη και συνδρομή. Μετά τη συνάντηση, εκδίδεται έκθεση η οποία χρησιμοποιείται εάν οι γονείς δεν έχουν ακόμη συμφωνήσει και επιλέξουν να προσφύγουν στο δικαστήριο. Εάν, μετά την ενημερωτική συνάντηση, οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, το δικαστήριο μπορεί να τους παραπέμψει σε διαμεσολάβηση ενώπιον της υπηρεσίας κοινωνικής πρόνοιας, σε περίπτωση που η εν λόγω διαδικασία δεν έχει προηγηθεί και το δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν οι περιστάσεις για την επίτευξη συναινετικής λύσης. Εάν οι γονείς έχουν ήδη προσφύγει σε διαμεσολάβηση, αλλά δεν έχουν καταλήξει σε συμφωνία, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει διαμεσολαβητή. Το δικαστήριο έχει τη γενική υποχρέωση να επιδιώκει την επίτευξη συναινετικών λύσεων σε υποθέσεις που αφορούν ζητήματα επιμέλειας, διαμονής και επικοινωνίας.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει σχετικά με την απονομή (αποκλειστικής ή από κοινού) επιμέλειας, τον τόπο διαμονής του παιδιού (ποιος από τους γονείς θα πρέπει να ζει με το παιδί ή αν το παιδί θα πρέπει να ζει εναλλάξ με τους δύο γονείς) και το δικαίωμα επικοινωνίας (το δικαίωμα επικοινωνίας του παιδιού με τον γονέα με τον οποίο δεν ζει).

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Οι γονείς που έχουν την αποκλειστική επιμέλεια του παιδιού έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν οι ίδιοι για τα προσωπικά ζητήματα που αφορούν το παιδί. Το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια δεν χρειάζεται να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα ή να λαμβάνει την έγκρισή του αναφορικά με τα εν λόγω ζητήματα. Ωστόσο, το παιδί έχει δικαίωμα επικοινωνίας με τον άλλο γονέα, και το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια υποχρεούται να διασφαλίζει αυτό το δικαίωμα. Το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια υποχρεούται επίσης να παρέχει στον άλλο γονέα πληροφορίες για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με το παιδί.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Η κοινή επιμέλεια σημαίνει ότι οι γονείς αποφασίζουν από κοινού σχετικά με τα προσωπικά θέματα που αφορούν το παιδί. Η βασική παραδοχή είναι ότι οι γονείς πρέπει να είναι σύμφωνοι για όλα τα θέματα που αφορούν το παιδί. Ωστόσο, αν προκύψει διαφωνία για το θέμα της επικοινωνίας με το παιδί ή τον τόπο διαμονής του, το ζήτημα ρυθμίζεται από δικαστήριο (βλέπε παραπάνω).

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Για ζητήματα που σχετίζονται με την επιμέλεια και τη διαμονή του παιδιού ή την επικοινωνία μ' αυτό, η αγωγή υποβάλλεται στο πρωτοδικείο (tingsrätt) του τόπου διαμονής του παιδιού. Αν δεν υπάρχει αρμόδιο πρωτοδικείο, αρμόδιο είναι το πρωτοδικείο της Στοκχόλμης (Stockholms tingsrätt). Τα θέματα που σχετίζονται με την επιμέλεια και τη διαμονή του παιδιού και την επικοινωνία μ' αυτό μπορούν επίσης να εξεταστούν στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου.

Η αίτηση έκδοσης κλήτευσης πρέπει να υποβάλλεται εγγράφως και να υπογράφεται από τον αιτούντα ή τον εκπρόσωπό του. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει πληροφοριακά στοιχεία για τους διαδίκους, συγκεκριμένο αίτημα (δηλαδή το ζήτημα επί του οποίου καλείται να αποφανθεί το δικαστήριο), στοιχεία που να θεμελιώνουν το αίτημα, πληροφορίες για τα προσκομιζόμενα αποδεικτικά στοιχεία, διευκρίνιση του τι αποδεικνύει το κάθε αποδεικτικό στοιχείο, καθώς και στοιχεία για τις περιστάσεις που θεμελιώνουν την αρμοδιότητα του δικαστηρίου. Τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται πρέπει να υποβάλλονται μαζί με την αίτηση.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Οι διατάξεις για ζητήματα που σχετίζονται με την επιμέλεια και τη διαμονή του παιδιού και την επικοινωνία μ' αυτό έχουν αναγκαστική ισχύ.

Γενικά, τα ζητήματα που σχετίζονται με την επιμέλεια και τη διαμονή του παιδιού και την επικοινωνία μ' αυτό πρέπει να εξετάζονται ταχέως. Το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει προσωρινή απόφαση σχετικά με την επιμέλεια, τη διαμονή ή την επικοινωνία. Η προσωρινή απόφαση μπορεί, για παράδειγμα, να αφορά τον καθορισμό του τόπου διαμονής του παιδιού ενόσω εκκρεμεί η διαφορά και ισχύει για το χρονικό διάστημα μέχρις ότου το επίδικο ζήτημα ρυθμιστεί με απόφαση η οποία έχει καταστεί τελεσίδικη.

Παρότι δεν υπάρχει ειδική τυπική διαδικασία για την επίσπευση της εκδίκασης υποθέσεων που αφορούν την επιμέλεια, τη διαμονή και την επικοινωνία, εκτιμάται κατά περίπτωση ο επείγων χαρακτήρας της κάθε υπόθεσης.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Στις υποθέσεις που αφορούν την επιμέλεια και τη διαμονή του παιδιού και την επικοινωνία μ' αυτό, ο βασικός κανόνας είναι ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Η παροχή νομικής συνδρομής είναι δυνατή αν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Κατά απόφασης ή διαταγής του πρωτοδικείου σχετικά με την επιμέλεια και τη διαμονή του παιδιού ή την επικοινωνία μ' αυτό είναι δυνατή η άσκηση έφεσης ενώπιον του εφετείου (hovrätt). Ωστόσο, για να εξεταστεί το εφετείο την έφεση, απαιτείται αρχικά άδεια άσκηση έφεσης.

Η απόφαση ή διαταγή του εφετείου μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου (Högsta domstolen). Για να επιληφθεί της υπόθεσης το Ανώτατο Δικαστήριο, απαιτείται άδεια άσκησης αναίρεσης.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Είναι δυνατή η εκτέλεση αποφάσεων, διατάξεων ή συμφωνιών σχετικά με την επιμέλεια και διαμονή του παιδιού ή την επικοινωνία μ' αυτό. Η εκτέλεση ζητείται ενώπιον του πρωτοδικείου του τόπου διαμονής του παιδιού. Αν δεν υπάρχει αρμόδιο δικαστήριο, το ζήτημα της εκτέλεσης εξετάζεται από το πρωτοδικείο της Στοκχόλμης.

Το πρωτοδικείο μπορεί να εκδώσει απόφαση για τη λήψη διαφόρων μέτρων. Καταρχάς, το δικαστήριο επιδιώκει συνήθως την οικειοθελή παράδοση του παιδιού. Αν αυτό δεν είναι εφικτό, το δικαστήριο μπορεί τελικά να εκδώσει απόφαση για την επιβολή προστίμου υπό όρους ή την απόδοση του παιδιού. Η επιβολή προστίμου υπό όρους σημαίνει ότι το πρόσωπο που φροντίζει το παιδί απειλείται με την καταβολή σημαντικού χρηματικού ποσού, σε περίπτωση που δεν παραδώσει το παιδί. Η απόφαση για την απόδοση παιδιού δεν αποτελεί ιδιαίτερα σύνθετες μέτρο και εκδίδεται μόνο αν δεν είναι δυνατή η επίλυση της διαφοράς με άλλον τρόπο και προκειμένου να αποτραπεί η πρόκληση σοβαρής βλάβης στο παιδί. Η εν λόγω απόφαση συνεπάγεται την απόδοση του παιδιού στο πρόσωπο που έχει την επιμέλειά του με τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Σε ορισμένες περιπτώσεις, εφαρμόζεται ο κανονισμός Βρυξέλλες II. Στην περίπτωση αποφάσεων στις οποίες εφαρμόζεται ο κανονισμός, αφετηρία αποτελεί η αναγνώριση της απόφασης και, κατά περίπτωση, η εκτελεστότητά της χωρίς ειδική διαδικασία.

Σε άλλες περιπτώσεις, για τις χώρες που έχουν υπογράψει την ευρωπαϊκή σύμβαση του 1980 και τη σύμβαση της Χάγης του 1996, εφαρμόζονται οι εν λόγω συμβάσεις. Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή σύμβαση του 1980, οι αιτήσεις εκτέλεσης υποβάλλονται στο πρωτοδικείο του τόπου διαμονής του παιδιού. Σύμφωνα με τη σύμβαση της Χάγης του 1996, οι αιτήσεις εκτέλεσης υποβάλλονται στο πρωτοδικείο.

Για αποφάσεις που κηρύσσονται ή έχουν κηρυχθεί εκτελεστές στη Σουηδία, μπορεί να υποβληθεί αίτηση εκτέλεσης (βλ. ενότητα 15).

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης και εκτέλεσης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Σε ορισμένες περιπτώσεις, εφαρμόζεται ο κανονισμός Βρυξέλλες II. Στην περίπτωση αποφάσεων στις οποίες εφαρμόζεται ο κανονισμός, αφετηρία αποτελεί η αναγνώριση της απόφασης και, κατά περίπτωση, η εκτελεστότητά της χωρίς ειδική διαδικασία. Υπάρχει, ωστόσο, η δυνατότητα να υποβληθεί στη Σουηδία αίτηση για τη μη αναγνώριση ή τη μη εκτέλεση εντός της χώρας απόφασης που έχει εκδοθεί στο εξωτερικό. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να ζητηθεί να κηρυχθεί ότι δεν συντρέχουν λόγοι άρνησης της αναγνώρισης απόφασης που εκδόθηκε στην αλλοδαπή. Η αίτηση υποβάλλεται στο πρωτοδικείο.

Η απόφαση του πρωτοδικείου επί ζητήματος άρνησης αναγνώρισης ή εκτέλεσης βάσει του κανονισμού Βρυξέλλες II μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του εφετείου, η απόφαση του οποίου μπορεί με τη σειρά της να προσβληθεί ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου.

Αν συντρέχει περίπτωση, είναι επίσης δυνατή η άσκηση προσφυγής περί του μη εφαρμόσιμου ή μη εκτελεστού της απόφασης.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Καταρχήν, είναι εφαρμοστέο το δίκαιο του κράτους στο οποίο το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 31/03/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Αγγλία και Ουαλία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Ο όρος γονική μέριμνα περιλαμβάνει όλα τα δικαιώματα, καθήκοντα, αρμοδιότητες, υποχρεώσεις και εξουσία που διαθέτει εκ του νόμου ο γονέας ανηλικού σε σχέση με το τέκνο και την περιουσία του. Περιλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις που μπορεί να έχει ο γονέας σε σχέση με το τέκνο (όπως το καθήκον διατροφής) και τυχόν δικαιώματα που μπορεί να έχει, σε περίπτωση θανάτου του τέκνου, σε σχέση με την περιουσία του τέκνου. Σύμφωνα με το δικαίο της Αγγλίας και της Ουαλίας, η γονική μέριμνα δεν περιλαμβάνει τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το με ποιον θα πρέπει να συμβιώνει και με ποιον θα πρέπει να περνά χρόνο το τέκνο.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Εάν οι γονείς του τέκνου έχουν τελήσει γάμο ή έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, τόσο η μητέρα όσο και ο πατέρας (ή ο δεύτερος θηλυκός γονέας) ασκούν τη γονική μέριμνα. Οι μητέρες ασκούν πάντα τη γονική μέριμνα και οι άγαμοι πατέρες ή ο δεύτερος θηλυκός γονέας που δεν έχει τελήσει γάμο ή συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με τη μητέρα του παιδιού μπορεί να την ασκήσει κατόπιν συμφωνίας με τη μητέρα, με δικαστική απόφαση ή με την από κοινού με τη μητέρα του παιδιού καταχώριση της γέννησης στο ληξιαρχείο. Ο σύζυγος του πατέρα ή της μητέρας μπορεί να ασκεί τη γονική μέριμνα κατόπιν συμφωνίας με τον γονέα ή τους γονείς του τέκνου που ασκούν τη γονική μέριμνα, ή κατόπιν δικαστικής απόφασης. Πρόσωπο που έχει επιτύχει την έκδοση δικαστικής απόφασης για τη ρύθμιση των ζητημάτων με ποιον θα πρέπει να συμβιώνει το τέκνο και τότε, ασκεί τη γονική μέριμνα κατά τη διάρκεια ισχύος της δικαστικής απόφασης ή, μερικές φορές, για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Με την έκδοση απόφασης υιοθεσίας αποκτάται η γονική μέριμνα για αόριστο χρόνο, εκτός αν αφαιρεθεί. Οι ειδικοί επίτροποι (βλ. κατωτέρω, ερώτηση 3) ασκούν τη γονική μέριμνα κατά τη διάρκεια ισχύος της απόφασης διορισμού τους. Η γονική μέριμνα τέκνου για το οποίο έχει εκδοθεί απόφαση επιμέλειας ασκείται από την αρμόδια αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης. Πρόσωπο που ασκεί τη γονική μέριμνα σύμφωνα με το άρθρο 16 της Σύμβασης της Χάγης του 1996 για την προστασία των παιδιών διατηρεί την εν λόγω γονική μέριμνα όταν το παιδί αποκτά συνήθη διαμονή στην Αγγλία ή την Ουαλία: η άσκηση της εν λόγω γονικής μέριμνας διέπεται από το δικαίο της Αγγλίας και της Ουαλίας.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Αν οι γονείς δεν είναι σε θέση να φροντίσουν το τέκνο, το δικαστήριο μπορεί να διορίσει ειδικό επίτροπο στον οποίο αναθέτει την άσκηση της γονικής μέριμνας. Ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα μπορεί να ορίσει άλλο πρόσωπο ως επίτροπο του τέκνου σε περίπτωση θανάτου του γονέα. Η τοπική αρχή (αρχή κοινωνικής πρόνοιας) ασκεί τη γονική μέριμνα σε περίπτωση που το παιδί βρίσκεται υπό τη φροντίδα της.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η γονική μέριμνα δεν επηρεάζεται από τον χωρισμό του ζευγαριού, ανεξάρτητα από το αν είναι ή όχι έγγαμο. Το δικαστήριο μπορεί να περιορίσει την άσκηση της γονικής μέριμνας εάν το κρίνει σκόπιμο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να αφαιρέσει πλήρως τη γονική μέριμνα (αν και δεν μπορεί να την αφαιρέσει από γονείς που είναι σύζυγοι μεταξύ τους).

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Η συμφωνία πρέπει να συναφθεί με έντυπο [Επιμέλεια για τη γονική μέριμνα](#).

Λεπτομέρειες σχετικά με τις διευθύνσεις των δικαστηρίων διατίθενται στον ιστότοπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας \(Her Majesty's Courts and Tribunals Service — HMCTS\)](#). Το έντυπο συνοδεύεται από οδηγίες. Δεδομένου ότι η σύναψη της συμφωνίας επηρεάζει σοβαρά τη νομική θέση και των δύο γονέων, συνιστάται και στους δύο να λάβουν νομικές συμβουλές πριν συμπληρώσουν το έντυπο. Μπορούν να λάβουν το όνομα και τη διεύθυνση δικηγόρου στην απαιτούμενη τοποθεσία στην Αγγλία και την Ουαλία από την υπηρεσία εύρεσης δικηγόρου του Δικηγορικού Συλλόγου (Law Society Find a Solicitor Service) [00 44 (0) 20 7242 1222] ή από:

το τοπικό τους δικαστήριο οικογενειακών διαφορών

[Γραφείο Παροχής Συμβουλών στους Πολίτες \(Citizens Advice Bureau\)](#)

Νομικό Κέντρο

τοπική βιβλιοθήκη.

Ενδέχεται επίσης να πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση δικαστικής αρωγής.

Οι γονείς πρέπει να αποδείξουν την ταυτότητά τους, ενώ οι υπογραφές τους πρέπει να βεβαιώνονται από αρμόδιο υπάλληλο του δικαστηρίου. Η μητέρα πρέπει να προσκομίσει στο δικαστήριο αποδείξεις ότι είναι η μητέρα του τέκνου, συνεπώς απαιτείται αντίγραφο της πλήρους ληξιαρχικής πράξης γεννήσεως του τέκνου. Θα χρειαστεί επίσης να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία της ταυτότητάς της με τη φωτογραφία και την υπογραφή της (για παράδειγμα, κάποια κάρτα με φωτογραφία, επίσημη ταυτότητα ή διαβατήριο). Ο πατέρας χρειάζεται να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία της ταυτότητάς του με τη φωτογραφία και την υπογραφή του (για παράδειγμα, κάποια κάρτα με φωτογραφία, επίσημη ταυτότητα ή διαβατήριο).

Αφού υπογραφεί το έντυπο και βεβαιωθεί το γνήσιο των υπογραφών, παράγονται 2 αντίγραφα του. Το πρωτότυπο της συμφωνίας και τα αντίγραφα μπορούν να δοθούν ή να αποσταλούν στο

The Central Family Court (Κεντρικό Δικαστήριο Οικογενειακών Διαφορών),

First Avenue House,

42-49 High Holborn,

London WC1V 6NP.

Το Κεντρικό Δικαστήριο Οικογενειακών Διαφορών (Central Family Court) καταχωρίζει τη συμφωνία και κρατά το πρωτότυπο. Τα αντίγραφα σφραγίζονται και επιστρέφονται από ένα σε κάθε γονέα στη διεύθυνση που αναγράφεται στη συμφωνία. Η συμφωνία αρχίζει να ισχύει μόνον από τη στιγμή που θα ληφθεί και θα καταχωριστεί στο Κεντρικό Δικαστήριο Οικογενειακών Διαφορών (Central Family Court). Η καταχώριση συμφωνίας για τη γονική μέριμνα δεν υπόκειται σε τέλος. Αν υπάρχουν περισσότερα από ένα τέκνα, πρέπει να συμπληρωθεί ξεχωριστό έντυπο για κάθε τέκνο.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Προβλέπονται υπηρεσίες διαμεσολάβησης που βοηθούν τους γονείς να καταλήξουν σε ικανοποιητική ρύθμιση για τη μελλοντική άσκηση της γονικής μέριμνας του τέκνου. Κάθε συμφωνία που συνάπτεται πρέπει να καταχωρίζεται στο δικαστήριο. Η καταχώριση είναι απαραίτητη για να επικυρωθεί η συμφωνία και να καταστεί εκτελεστή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή διαμεσολάβηση διατίθενται στον ιστότοπο του [Υπουργείου Δικαιοσύνης](#).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει με ποιον θα συμβιώνει το τέκνο και πότε. Ο δικαστής μπορεί επίσης να αποφασίσει με ποιον θα περνά χρόνο το τέκνο ή με ποιον θα έχει επικοινωνία κατ' άλλον τρόπο και πότε. Οι γονείς ενθαρρύνονται να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επικοινωνία. Τα δικαστήρια δεν αποφασίζουν για την καταβολή διατροφής στα τέκνα, δεδομένου ότι, εάν οι γονείς δεν μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους, αυτή αναλαμβάνεται από την [Υπηρεσία Διατροφής Τέκνων \(Child Maintenance Service\)](#). Οι γονείς συνήθως συμφωνούν σε ποιο σχολείο θα φοιτά το τέκνο. Αν δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία για το εν λόγω ζήτημα, αυτό επιλύεται από τον δικαστή με την έκδοση ειδικής απόφασης. Το τέκνο διατηρεί το επώνυμό του, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει άλλως. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να εμποδίσει την άσκηση μέρους της γονικής μέριμνας από ορισμένο πρόσωπο, με την έκδοση απόφασης απαγόρευσης ορισμένων πράξεων. Τέλος, το δικαστήριο αποφαινεται σχετικά με τη μόνιμη απομάκρυνση από τη χώρα και την αλλαγή επωνύμου (βλ. κατωτέρω ερώτηση 8).

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Το δικαστήριο αναμένει από τους γονείς να λαμβάνουν όλες τις αποφάσεις συναινετικά από κοινού. Αν η γονική μέριμνα ασκείται και από τους δύο γονείς, ο γονέας υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί απόφαση συνοίκησης πρέπει να λάβει τη συναίνεση του άλλου γονέα (και οποιουδήποτε άλλου ασκεί τη γονική μέριμνα) ή την άδεια του δικαστηρίου, προκειμένου να απομακρύνει μόνιμος το τέκνο από το Ηνωμένο Βασίλειο. Ο γονέας υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί απόφαση συνοίκησης μπορεί να μετακομίσει εντός της Αγγλίας και της Ουαλίας. Για να αλλάξει το επώνυμο του τέκνου απαιτείται συναίνεση όλων όσων ασκούν τη γονική μέριμνα ή άδεια του δικαστηρίου.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Το τέκνο θα συνοικεί και με τους δύο γονείς. Το τέκνο θα περνά μέρος του χρόνου του με τον κάθε γονέα, όπως έχει τάξει το δικαστήριο. Ενδέχεται να υπάρξουν πρακτικές επιπτώσεις στο ποσό της καταβαλλόμενης διατροφής για το τέκνο.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί στο δικαστήριο οικογενειακών διαφορών σύμφωνα με το άρθρο 4 του [νόμου για τα παιδιά \(Children Act\) του 1989](#).

Λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία επικοινωνίας των δικαστηρίων διατίθενται στον ιστότοπο της [Δικαστικής Υπηρεσίας \(Her Majesty's Courts and Tribunals Service\)](#). Το [έντυπο της αίτησης](#) διατίθεται επίσης στον εν λόγω ιστότοπο. Αντίγραφο της αίτησης αποστέλλεται σε όλα τα πρόσωπα που ασκούν τη γονική μέριμνα. Τα αποδεικτικά έγγραφα κατατίθενται σε μεταγενέστερο στάδιο, σύμφωνα με τις οδηγίες του δικαστηρίου.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Η διαδικασία εκτίθεται λεπτομερώς ανωτέρω. Δεν υπάρχουν διαδικασίες κατεπείγοντος για την ανάθεση της γονικής μέριμνας.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Νομική συνδρομή παρέχεται μόνον εφόσον παρέχονται αποδείξεις ενδοοικογενειακής βίας.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι. Οι αποφάσεις περιφερειακού δικαστή (District Judge) για τη γονική μέριμνα μπορούν να προσβληθούν ενώπιον δικαστή δευτεροβάθμιου δικαστηρίου (Circuit Judge). Οι αποφάσεις περιφερειακού δικαστή του ανώτερου δικαστηρίου (District Judge of the High Court) μπορούν να προσβληθούν ενώπιον δικαστή του ανώτερου δικαστηρίου (High Court).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Η γονική μέριμνα αποτελεί δικαίωμα και δεν μπορεί να αποτελέσει η ίδια αντικείμενο εκτέλεσης. Η μη άσκηση γονικής μέριμνας μπορεί να αντιμετωπιστεί με την κατάθεση αίτησης ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών διαφορών (family court) με την οποία να ζητείται η επίλυση του συγκεκριμένου επίδικου ζητήματος, π.χ. της υποχρέωσης διατροφής του τέκνου. Λεπτομέρειες για τις διευθύνσεις των δικαστηρίων διατίθενται [εδώ](#).

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Εάν επιθυμείτε να εκτελέσετε απόφαση για το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας ή σε σχέση με το άρθρο 11 παράγραφος 8 από άλλο κράτος μέλος βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (Βρυξέλλες ΙΙα), θα πρέπει να λάβετε το πιστοποιητικό που απαιτείται βάσει του κανονισμού από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση και να υποβάλετε αίτηση στην κεντρική γραμματεία (Principal Registry) στη διεύθυνση του Κεντρικού Δικαστηρίου Οικογενειακών Διαφορών (Central Family Court) για την αναγνώριση ή εκτέλεση της απόφασης. Για την καταχώριση, την αναγνώριση ή τη μη αναγνώριση άλλων αποφάσεων, θα πρέπει να υποβάλετε αίτηση στην κεντρική γραμματεία (Principal Registry).

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Πρέπει να προβάλετε τις αντιρρήσεις σας κατά της έκδοσης της απόφασης στο δικαστήριο που έχει επιληφθεί της διαφοράς **πριν από την έκδοση της απόφασης**. Αν αυτό προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους δικαιοδοσίας, όλοι όσοι έχουν κάποιο συμφέρον στην υπόθεση πρέπει να πληροφορούνται ότι συζητείται στο δικαστήριο σχετική αίτηση. Το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους προβλέπει σε ποιες ενέργειες μπορείτε να προβείτε για να αντιταχθείτε στην έκδοση απόφασης.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Αρμόδια είναι τα δικαστήρια του τόπου συνήθους διαμονής του τέκνου.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθήσουν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 09/08/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Βόρεια Ιρλανδία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

☞ Σύμφωνα με το διάταγμα (της Βόρειας Ιρλανδίας) περί τέκνων (Children Order) του 1995, η γονική μέριμνα ορίζεται ως το σύνολο των δικαιωμάτων, καθηκόντων, εξουσιών και υποχρεώσεων που υπέχει εκ του νόμου ο γονέας σε σχέση με το τέκνο του. Το διάταγμα δεν απαριθμεί τα εν λόγω δικαιώματα και τις υποχρεώσεις. Εντούτοις, αναγνωρίζεται ότι το πρόσωπο που ασκεί τη γονική μέριμνα έχει:

καθήκον να προστατεύει, να στεγάζει και να φροντίζει το τέκνο

δικαίωμα να καθορίζει τον τόπο κατοικίας του τέκνου

δικαίωμα να αποφασίζει ποιος θα έρχεται σε επαφή με το τέκνο

καθήκον να εξασφαλίζει την εκπαίδευση του τέκνου

δικαίωμα να συναινεί στην έκδοση διαβατηρίου του τέκνου

καθήκον να εξασφαλίζει ιατρική περίθαλψη ή συνδρομή και δικαίωμα να συναινεί στην εν λόγω περίθαλψη ή συνδρομή

δικαίωμα ονοματοδοσίας του τέκνου

δικαίωμα να εξασφαλίζει τη θρησκευτική διαπαιδαγώγηση του τέκνου.

Η γονική μέριμνα πρέπει να ασκείται πάντοτε προς το συμφέρον του τέκνου. Πριν ληφθεί κάποια σημαντική απόφαση, πρέπει να ζητείται η γνώμη όλων όσων ασκούν τη γονική μέριμνα. Εντούτοις, αν δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία, μπορεί να ζητηθεί η επίλυση του ζητήματος από το δικαστήριο.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Αν το τέκνο έχει γεννηθεί εντός γάμου, η γονική μέριμνα ασκείται και από τους δύο γονείς.

Αν το τέκνο έχει γεννηθεί εκτός γάμου, η μητέρα αποκτά αυτομάτως τη γονική μέριμνα, ενώ ο πατέρας μπορεί να αποκτήσει τη γονική μέριμνα, εφόσον: συνάψει γάμο με τη μητέρα

ζητήσει από το δικαστήριο να του αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας

συνάψει συμφωνία για τη γονική μέριμνα με τη μητέρα (βλ. κατωτέρω, ερώτηση 5) ή

καταχωριστεί στο ληξιαρχείο ως πατέρας του τέκνου (ισχύει μόνο για γεννήσεις που καταχωρίζονται στο ΗΒ μετά τη 15η Απριλίου 2002).

Αν ο άγαμος πατέρας αποκτήσει τη γονική μέριμνα κατόπιν δικαστικής απόφασης, συμφωνίας ή ληξιαρχικής καταχώρισης, η γονική μέριμνα μπορεί να παύσει μόνο με δικαστική απόφαση.

Αν το δικαστήριο διατάξει τη συνοίκηση του τέκνου με τον άγαμο πατέρα πρέπει και να του αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας, αν δεν την έχει ήδη.

Η γονική μέριμνα τέκνου μπορεί να ανατεθεί σε τρίτο με δικαστική απόφαση.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Το πρόσωπο που ασκεί τη γονική μέριμνα τέκνου δεν μπορεί να παραιτηθεί ή να μεταβιβάσει τη σχετική υποχρέωση. Εντούτοις, μπορεί να αναθέσει σε τρίτον την εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης για λογαριασμό του.

Επιπλέον, η γονική μέριμνα τέκνου μπορεί να ανατεθεί σε τρίτον με δικαστική απόφαση (που αφορά, για παράδειγμα, την κατοικία, έκτακτα μέτρα προστασίας ή την επιμέλεια).

Κατά γενικό κανόνα, ο γονέας δεν εκπίπτει αυτομάτως της γονικής μέριμνας του τέκνου απλώς και μόνον επειδή αυτή ανατίθεται σε κάποιον άλλο. Εντούτοις, με τη δικαστική απόφαση υιοθεσίας αφαιρείται η γονική μέριμνα από τους φυσικούς γονείς και ανατίθεται στους θετούς γονείς.

Αν ο γονέας ασκεί τη γονική μέριμνα επί του τέκνου, μπορεί να ορίσει άλλο πρόσωπο ως επίτροπο του τέκνου σε περίπτωση θανάτου του γονέα.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η γονική μέριμνα επί του τέκνου συνεχίζεται και μετά το διαζύγιο και περιορίζεται μόνο στον βαθμό που ορισμένα ζητήματα μεταξύ των γονέων και των γονέων και τρίτων ρυθμίζονται με βάση τη συμβατική ελευθερία ή δικαστική απόφαση.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Αν οι γονείς δεν είναι παντρεμένοι, μπορούν να συνάψουν συμφωνία για τη γονική μέριμνα. Η εν λόγω συμφωνία πρέπει:

να έχει τη μορφή που καθορίζουν οι ☞ [κανονισμοί \(της Βόρειας Ιρλανδίας\) περί τέκνων \(συμφωνία για τη γονική μέριμνα\)](#) [Children (Parental Responsibility Agreement) Regulations] του 1996

να συνάπτεται ενώπιον μαρτύρων και

να κατατίθεται, συνοδευόμενη από δύο αντίγραφα, στο Γραφείο Επιμέλειας και Προστασίας (Office of Care and Protection) των Βασιλικών Δικαστηρίων (Royal Courts of Justice) στη διεύθυνση Chichester Street, Belfast, BT1 3JF.

Αν οι γονείς ήταν παντρεμένοι, αλλά έχουν χωρίσει με διαζύγιο ή δικαστικό χωρισμό, μπορούν να συμφωνήσουν για τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας και να ζητήσουν τη δικαστική επικύρωση αυτής της συμφωνίας, η οποία μπορεί να τροποποιηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο ώστε να ληφθεί υπόψη τυχόν μεταβολή των συνθηκών.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Στη Βόρεια Ιρλανδία υπάρχουν διάφοροι οργανισμοί που προσφέρουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης και μπορούν να συνδράμουν στη φιλική επίλυση

διαφορών. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ανατρέξετε στους ιστοτόπους των ☞ [UK College of Family Mediators \(Σύλλογος Διαμεσολαβητών](#)

[Ηνωμένου Βασιλείου για Οικογενειακές Υποθέσεις](#)), [Family Mediation Northern Ireland](#) (Διαμεσολάβηση Βόρειας Ιρλανδίας για Οικογενειακές Υποθέσεις), [Barnado's Northern Ireland](#) (Barnado's Βόρειας Ιρλανδίας), [Family Support Northern Ireland](#) (Οικογενειακή Στήριξη Βόρειας Ιρλανδίας), [Dispute Resolution Service Northern Ireland](#) (Υπηρεσία Επίλυσης Διαφορών Βόρειας Ιρλανδίας) και [Mediation and Counselling Northern Ireland](#) (Διαμεσολάβηση και Συμβουλευτική Βόρειας Ιρλανδίας).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Τα δικαστήρια της Βόρειας Ιρλανδίας διαθέτουν ευρύ φάσμα εξουσιών και μπορούν, ιδίως, να επιλύσουν θέματα σχετικά με:

την απομάκρυνση τέκνου από τη Βόρεια Ιρλανδία
την κατοικία (πού και με ποιον πρέπει να ζει το τέκνο)
την επικοινωνία (πότε, πού και με ποιον μπορεί να επικοινωνεί το τέκνο)
τα οικονομικά
την εκπαίδευση·
τη θρησκευτική διαπαιδαγώγηση
την ιατρική περίθαλψη·
τη διαχείριση της περιουσίας του τέκνου.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Τα δικαστήρια έχουν αναγνωρίσει την ανάγκη ευέλικτων και πρακτικών ρυθμίσεων, εφόσον αυτό είναι δυνατόν. Αν λοιπόν το τέκνο πρόκειται να φροντίζεται ο ένας γονέας, ο γονέας αυτός πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνει τις απαιτούμενες αποφάσεις εφόσον το τέκνο βρίσκεται υπό την επιμέλειά του. Συγχρόνως, αναμένεται ότι οι σοβαρές αποφάσεις θα συζητούνται με τον άλλο γονέα και θα επιλύονται φιλικά. Εντούτοις, αν δεν επιτυγχάνεται συμφωνία, το δικαστήριο μπορεί να επιλύσει το συγκεκριμένο θέμα με ειδική απόφαση ή να διατάξει την απαγόρευση ορισμένων πράξεων με απόφαση η οποία διευκρινίζει τον τύπο των αποφάσεων που δεν μπορούν να ληφθούν χωρίς την έγκριση του δικαστηρίου.

Αν ο τόπος κατοικίας του τέκνου έχει οριστεί με δικαστική απόφαση που συνεχίζει να ισχύει, κανείς δεν μπορεί να καταστήσει το τέκνο γνωστό με άλλο επώνυμο ή να το απομακρύνει από το Ηνωμένο Βασίλειο για έναν μήνα ή περισσότερο χωρίς την έγγραφη συναίνεση όλων των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα ή την έγκριση του δικαστηρίου.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Αν το τέκνο ζει με τον ένα γονέα, ο γονέας αυτός αποφασίζει για τα καθημερινά θέματα. Εντούτοις, αναμένεται ότι θα συμβουλευτεί τον άλλο γονέα σχετικά με τις σοβαρές αποφάσεις.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Κανονικά, η αίτηση έκδοσης απόφασης ανάθεσης της γονικής μέριμνας πρέπει να ασκείται ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών διαδικασιών (Family Proceedings Court). Εντούτοις, αν εκκρεμεί οικογενειακή διαδικασία που αφορά το τέκνο σε άλλο δικαστήριο, η αίτηση μπορεί να ασκηθεί και ενώπιον του άλλου δικαστηρίου.

Η διαδικασία που έχει κινηθεί ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών διαδικασιών (Family Proceedings Court) μπορεί να παραπεμφθεί σε Κέντρο Οικογενειακής Πρόνοιας (Family Care Centre) ή στο ανώτερο δικαστήριο (High Court) για διάφορους λόγους (για παράδειγμα, αν η διαδικασία είναι πολύπλοκη ή θέτει θέμα γενικότερου δημόσιου ενδιαφέροντος).

Οι διευθύνσεις και οι αριθμοί τηλεφώνου των δικαστηρίων διατίθενται στον ιστότοπο της [Υπηρεσίας Δικαστηρίων της Βόρειας Ιρλανδίας \(Northern Ireland Courts and Tribunal Service\)](#).

Υπάρχουν διάφορα έντυπα που πρέπει να συμπληρωθούν και να κατατεθούν στη γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου. Τα περισσότερα από αυτά είναι τυποποιημένα. Η γραμματεία του δικαστηρίου παρέχει τα έντυπα και δίνει οδηγίες για τη συμπλήρωσή τους. Εντούτοις, το προσωπικό του δικαστηρίου δεν μπορεί να παράσχει νομικές συμβουλές ή να σας πει τι να γράψετε στα έντυπα. Προβλέπεται επίσης η καταβολή δικαστικού τέλους.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Μόλις κατατεθεί η αίτηση, η γραμματεία του δικαστηρίου ορίζει δικάσιμο για τη συζήτηση και ενημερώνει σχετικά τον αντίδικο. Αν το θέμα δεν επιλυθεί μέχρι την ημερομηνία της δίκασιμου, ο δικαστής θα εξετάσει τα αποδεικτικά στοιχεία και θα εκδώσει απόφαση. Δεν υπάρχουν διαδικασίες κατεπείγοντος για την ανάθεση της γονικής μέριμνας.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Μπορείτε να υποβάλετε αίτηση για να τύχετε του ευεργετήματος της πενίας. Εντούτοις, το επίπεδο της οικονομικής αρωγής (εφόσον χορηγηθεί) υπόκειται σε αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης. Ακόμα και αν κριθείτε οικονομικά επιλέξιμος, μπορεί να χρειαστεί να συμβάλετε στη δαπάνη. Μπορεί να συμφωνηθεί ότι η συμβολή αυτή θα καταβληθεί στον Οργανισμό Νομικών Υπηρεσιών (Legal Services Agency) εντός ορισμένης χρονικής περιόδου. Εκτός από τα κριτήρια οικονομικής επιλεξιμότητας, πρέπει επίσης να κριθεί ότι έχετε βάσιμους λόγους για την κίνηση ή την απόκρουση της διαδικασίας και ότι οι ενέργειές σας είναι εύλογες σε κάθε περίπτωση.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Κατά των αποφάσεων που δέχονται ή απορρίπτουν την αίτηση, μπορούν να ασκηθούν ένδικα μέσα:

α. ενώπιον Κέντρου Οικογενειακής Πρόνοιας (Family Care Centre), αν η απόφαση έχει εκδοθεί από δικαστήριο οικογενειακών διαδικασιών (Family Proceedings Court)· και

β. ενώπιον του ανώτερου δικαστηρίου (High Court), αν η απόφαση έχει εκδοθεί από Κέντρο Οικογενειακής Πρόνοιας (Family Care Centre)

Κατά την εκδίκαση του ενδίκου μέσου, το ανώτερο δικαστήριο (High Court) μπορεί, εφόσον ζητηθεί από διάδικο, να παραπέμψει υπόθεση για νομικούς λόγους προς κρίση από το εφετείο (Court of Appeal). Διαφορετικά, η απόφαση του ανώτερου δικαστηρίου (High Court) είναι τελεσίδικη.

Η απόφαση του εφετείου (Court of Appeal) επί της υπόθεσης που έχει παραπεμφθεί από το ανώτερο δικαστήριο (High Court) είναι τελεσίδικη.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Ενώπιον δικαστηρίου οικογενειακών διαδικασιών (Family Proceedings Court) (όπου εκδικάζονται τα περισσότερα ζητήματα που αφορούν τα τέκνα) μπορεί να υποβληθεί αίτηση για την αντιμετώπιση συγκεκριμένου ζητήματος που αφορά την άσκηση της γονικής μέριμνας. Τα στοιχεία επικοινωνίας διατίθενται ανωτέρω.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (Βρυξέλλες ΙΙα) προβλέπει ότι ορισμένες αποφάσεις για την άσκηση της γονικής μέριμνας που εκδίδονται σε ορισμένο κράτος μέλος μπορούν να εκτελεστούν σε άλλο κράτος μέλος.

Η απόφαση πρέπει να έχει κηρυχθεί εκτελεστή στο εν λόγω άλλο κράτος. Στη Βόρεια Ιρλανδία, πρέπει να ζητηθεί η καταχώριση της απόφασης στο ανώτερο δικαστήριο (High Court).

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Θα πρέπει να προσφύγετε κατά της αναγνώρισης στο δικαστήριο του άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με τη διαδικασία που εφαρμόζεται στο εν λόγω δικαστήριο.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Η διαδικασία πρέπει να κινηθεί ενώπιον του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του.

Αν το δικαστήριο της Βόρειας Ιρλανδίας κρίνει ότι έχει δικαιοδοσία να εκδικάσει την υπόθεση, εφαρμόζει το δίκαιο της Βόρειας Ιρλανδίας.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/08/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαιώματα επικοινωνίας - Σκωτία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Στη Σκωτία, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των γονέων καλούνται «γονεϊκές υποχρεώσεις και γονεϊκά δικαιώματα» (ή PRRs).

Το πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα τέκνου θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού και προς το συμφέρον του τέκνου:

- να διαφυλάσσει και να προωθήσει την υγεία, την ανάπτυξη και το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου·
- να παρέχει στο τέκνο καθοδήγηση και κατευθύνσεις κατά τρόπο κατάλληλο για το στάδιο ανάπτυξης του τέκνου·
- εάν το τέκνο δεν συνοικεί με τον γονέα, να έχει προσωπική επικοινωνία και άμεση επαφή με το τέκνο σε τακτική βάση·
- να ενεργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος του τέκνου.

Προς εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, το πρόσωπο διαθέτει δικαιώματα. Τα γονεϊκά δικαιώματα είναι:

- η συνοίκηση με το τέκνο ή η κατ' άλλον τρόπο ρύθμιση της κατοικίας του τέκνου·
- ο έλεγχος, η κατεύθυνση ή η καθοδήγηση της ανατροφής του τέκνου, με τρόπο κατάλληλο για το στάδιο της ανάπτυξής του·
- εάν το τέκνο δεν συνοικεί με τον γονέα, η προσωπική επικοινωνία και η άμεση επαφή με το τέκνο σε τακτική βάση·
- η άσκηση καθηκόντων νομίμου εκπροσώπου του τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η μητέρα του τέκνου ασκεί τη γονική μέριμνα αυτομάτως. Ο πατέρας του παιδιού ασκεί τη γονική μέριμνα εάν:

- ήταν παντρεμένος με τη μητέρα κατά τον χρόνο της σύλληψης ή αργότερα·
- από την 4η Μαΐου 2006 και μετά, καταχώρισε από κοινού με τη μητέρα τη γέννηση του τέκνου του·
- ο ίδιος και η μητέρα συμπλήρωσαν και καταχώρισαν συμφωνία σε προκαθορισμένη μορφή (βλ. απάντηση στην ερώτηση 5 παρακάτω)·
- η άσκησή της του ανατέθηκε από το δικαστήριο.

Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο την ανάθεση της γονικής μέριμνας επί ανηλίκου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Ναι. Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει τη γονική μέριμνα σε πρόσωπο άλλο από τον γονέα ή να διορίσει επίτροπο του τέκνου.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση διαζυγίου ή χωρισμού των γονέων, το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει αφ' εαυτού την άσκηση της γονικής μέριμνας. Εάν οι γονείς δεν μπορούν να συμφωνήσουν για το τι είναι καλύτερο για το τέκνο τους, ένας εξ αυτών ή αμφότεροι μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο να αποφανθεί. Πρωταρχική μέριμνα του δικαστηρίου πρέπει να αποτελεί το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου. Δεν πρέπει να εκδίδει αποφάσεις, εκτός εάν κάτι τέτοιο θα ήταν καλύτερο για το τέκνο από τη μη έκδοση απόφασης. Το δικαστήριο πρέπει επίσης, συνεκτιμώντας την ηλικία και την ωριμότητα του τέκνου, να λαμβάνει υπόψη τυχόν απόψεις που επιθυμεί να εκφράσει το τέκνο.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Σε περίπτωση συμφωνίας ανάθεσης της γονικής μέριμνας στον πατέρα, η συμφωνία πρέπει να συνάπτεται με χρήση καθορισμένου εντύπου και να καταχωρίζεται, ώστε να παράγει έννομα αποτελέσματα. Το έντυπο είναι διαθέσιμο στον [ιστότοπο της κυβέρνησης της Σκωτίας](#).

Κάθε γονέας πρέπει να υπογράψει τη συμφωνία παρουσία ενός μάρτυρα ηλικίας 16 ετών και άνω, ο οποίος πρέπει επίσης να υπογράψει τη συμφωνία. Το ίδιο πρόσωπο μπορεί να βεβαιώσει και τις δύο υπογραφές. Η συμφωνία πρέπει να καταχωρίζεται στα δικαστικά μητρώα (Books of Council and Session) ενώ η μητέρα εξακολουθεί να έχει τη γονική μέριμνα που είχε τη στιγμή της υπογραφής της συμφωνίας.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Υπάρχουν διάφορες μέθοδοι για την «εναλλακτική επίλυση διαφορών». Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- η οικογενειακή διαμεσολάβηση (στο πλαίσιο της οποίας ο διαμεσολαβητής δίνει στα μέλη της οικογένειας την ευκαιρία να μιλήσουν για τις ανησυχίες τους, να διερευνήσουν επιλογές και να συμφωνήσουν ως προς τα επόμενα βήματα)·
- η διαμεσολάβηση από δικηγόρο (στο πλαίσιο της οποίας ο διαμεσολαβητής είναι δικηγόρος που είναι παράλληλα διαπιστευμένος διαμεσολαβητής)·

- η διαίτησία (στο πλαίσιο της οποίας τα μέρη συμφωνούν να ορίσουν «διαιτητή» για την επίλυση διαφοράς και να δεσμευτούν από την απόφασή του)·
- η εξωδικαστική επίλυση διαφοράς (όπου αμφότερα τα μέρη εκπροσωπούνται από δικηγόρο και οι δικηγόροι συμφωνούν να επιχειρήσουν να επιλύσουν τη διαφορά εξωδικαστικά).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής μπορεί να αποφανθεί σε σχέση με τα ακόλουθα:

- τις γονεϊκές υποχρεώσεις·
- τα γονεϊκά δικαιώματα·
- την επιτροπεία·
- τη διαχείριση της περιουσίας του τέκνου.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Οποιοσδήποτε ασκεί τη γονική μέριμνα τέκνου πρέπει να συμμετέχει στη λήψη των αποφάσεων που το αφορούν. Αν ο ένας μόνον γονέας ασκεί τη γονική μέριμνα, ο εν λόγω γονέας δύναται να αποφασίζει για όλα τα ζητήματα χωρίς να ζητά τη γνώμη του άλλου γονέα.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Αν και οι δύο γονείς ασκούν την πλήρη γονική μέριμνα του τέκνου, έχουν και οι δύο το δικαίωμα να συνοικεί το τέκνο μαζί τους ή να ρυθμίζουν κατ' άλλον τρόπο την κατοικία του τέκνου. Όταν το τέκνο συνοικεί με έναν εξ αυτών, ο έτερος έχει το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας και άμεσης επαφής με το τέκνο σε τακτική βάση.

Η γενική αρχή είναι ότι, εφόσον αυτό είναι δυνατόν, αμφότεροι οι γονείς πρέπει να συμβάλλουν στην ανατροφή των τέκνων τους, εφόσον αυτό είναι πρακτικά εφικτό και προς το συμφέρον του τέκνου. Αν οι γονείς δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία, το δικαστήριο μπορεί να καθορίσει με ποιον θα συνοικεί το τέκνο και πότε. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη συνοίκηση του τέκνου με διαφορετικά πρόσωπα σε διαφορετικούς χρόνους.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

- i. Οι αγωγές γονικής μέριμνας ασκούνται είτε στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) είτε στο πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο (Sheriff Court). Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί στο πλαίσιο τακτικής αγωγής διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού.
- ii. Η επιλογή δικαστηρίου είναι ελεύθερη. Εφόσον δεν εκκρεμεί αγωγή διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού, το ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) είναι αρμόδιο να κρίνει αίτηση ρύθμισης της γονικής μέριμνας εφόσον το τέκνο έχει τη συνήθη διαμονή του στη Σκωτία, ενώ το πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο (Sheriff Court) είναι αρμόδιο εφόσον το τέκνο έχει τη συνήθη διαμονή του εντός της περιφέρειας της κατά τόπον αρμοδιότητας του εν λόγω δικαστηρίου. Στην [ιστοσελίδα της Δικαστικής Υπηρεσίας της Σκωτίας \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#) μπορείτε να βρείτε χάρτη με τις τοποθεσίες των δικαστηρίων, καθώς και κατάλογο με τις διευθύνσεις και τα στοιχεία επικοινωνίας τους.
- iii. Οι αιτήσεις γονικής μέριμνας πρέπει να έχουν τη μορφή δικογράφου κλήσης (Summons) στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) και εισαγωγικού δικογράφου (Initial Writ) στο πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο (Sheriff Court). Κάθε δικαστήριο ακολουθεί δικούς του κανόνες οι οποίοι καθορίζουν τον τύπο που πρέπει να ακολουθεί η αίτηση, όπως και στην περίπτωση των αγωγών διαζυγίου. Βλ. απάντηση στην ερώτηση 11 σημείο vi) της σελίδας για το [διαζύγιο](#).

Διατυπώσεις και Έγγραφα

- iv. Σε κάθε δικαστήριο, απαιτείται η καταβολή τέλους κατά την κατάθεση της αίτησης. Για πιθανές απαλλαγές από την καταβολή τελών, βλ. απάντηση στην ερώτηση 11 σημείο viii) της σελίδας για το [διαζύγιο](#).
- v. Σε όλες τις περιπτώσεις των εν λόγω αιτήσεων θα χρειαστεί να προσκομίσετε απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης γέννησης του τέκνου. Το δικαστήριο δεν πρόκειται να δεχθεί φωτοτυπία ή απόσπασμα πιστοποιητικού γέννησης.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Δεν προβλέπεται κάποια απλουστευμένη διαδικασία για αιτήσεις αυτού του είδους. Η διαδικασία προβλέπεται στους κανόνες που περιλαμβάνονται στην απάντηση στην ερώτηση 11 σημείο vi) της σελίδας για το [διαζύγιο](#). Εντούτοις, μπορεί να ζητηθεί η λήψη προσωρινών μέτρων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Για τις υποθέσεις γονικής μέριμνας προβλέπονται συμβουλές και συνδρομή υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι συνθήκες εκ του νόμου προβλεπόμενες οικονομικές προϋποθέσεις. Νομική συνδρομή σε αστικές υποθέσεις παρέχεται επίσης σε θέματα γονικής μέριμνας, με την επιφύλαξη των τριών κανονικών εκ του νόμου προβλεπόμενων προϋποθέσεων της οικονομικής επιλεξιμότητας, του εύλογου χαρακτήρα και της πιθανής αιτίας.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Ενδέχεται να είναι δυνατόν να κινηθεί διαδικασία στο πλαίσιο της ίδιας αγωγής λόγω μη συμμόρφωσης με δικαστική απόφαση. Αν ο αντίδικος δεν συμμορφώνεται, μπορεί να κινηθεί διαδικασία απειθείας προς το δικαστήριο.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Εάν επιθυμείτε να εκτελέσετε απόφαση από άλλο κράτος μέλος, το ζήτημα ρυθμίζεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (κοινώς γνωστός ως «Βρυξέλλες ΙΙα»). Απόφαση από άλλο κράτος μέλος σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας τέκνου είναι εκτελεστή στη Σκωτία όταν (1) έχει υποβληθεί αίτηση και (2) κατά συνέπεια, η απόφαση έχει κηρυχθεί εκτελεστή στη Σκωτία.

Η διαδικασία υποβολής της εν λόγω αίτησης προβλέπεται στο δίκαιο της Σκωτίας. Η αίτηση υποβάλλεται στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) και πρέπει να συνοδεύεται από ορισμένα έγγραφα (τα οποία καθορίζονται στον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα). Πιθανόν να σας φανούν χρήσιμες νομικές συμβουλές για το θέμα αυτό.

Σύμφωνα με τον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα, υπάρχουν ορισμένες αποφάσεις που είναι εκτελεστές σε άλλα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται η κήρυξη εκτελεστότητας.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Εάν επιθυμείτε να προσβάλετε την αναγνώριση απόφασης από άλλο κράτος μέλος, το ζήτημα ρυθμίζεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (κοινώς γνωστός ως «Βρυξέλλες ΙΙα»). Ο κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙα απαριθμεί τους λόγους για τους οποίους δεν αναγνωρίζεται η απόφαση. Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το δίκαιο της Σκωτίας. Η αίτηση υποβάλλεται στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) και πρέπει να συνοδεύεται από ορισμένα έγγραφα (τα οποία καθορίζονται στον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα). Πιθανόν να σας φανούν χρήσιμες νομικές συμβουλές για το θέμα αυτό.

Σύμφωνα με τον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα, υπάρχουν ορισμένες αποφάσεις που είναι εκτελεστές και αναγνωρίζονται σε άλλα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται η κήρυξη εκτελεστότητας.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Αν τα δικαστήρια της Σκωτίας κρίνουν ότι έχουν δικαιοδοσία, εφαρμόζουν γενικά το δίκαιο της Σκωτίας. Αν κριθεί ότι ορισμένο ζήτημα διέπεται από συναφές αλλοδαπό δίκαιο το οποίο διαφέρει από το δίκαιο της Σκωτίας, πρέπει να γίνει επίκληση του δικαίου αυτού και να αποδειχθεί το περιεχόμενό του. Σε σπάνιες περιπτώσεις, οι διάδοχοι ενδέχεται να επικαλεστούν αλλοδαπό δίκαιο, οπότε το δικαστήριο της Σκωτίας ενδέχεται να λάβει το γεγονός αυτό υπόψη.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου Η Ευρώπη σου.

Θα μας βοηθούσαν πολύ τα σχόλιά σας σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 09/08/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας - Γιβραλτάρ

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Για τους σκοπούς του δικαίου του Γιβραλτάρ, ως γονική μέριμνα νοείται η επιμέλεια, πρόνοια και εποπτεία τέκνου, η οποία ασκείται κατά κανόνα από τον έναν ή και τους δύο γονείς ή από διορισμένο επίτροπο. Γενικά, ο γονέας ή ο επίτροπος είναι υπεύθυνος για την επιμέλεια και την ανατροφή του τέκνου και για τη διοίκηση της περιουσίας που ανήκει στο τέκνο ή σε καταπίστευμα υπέρ του τέκνου.

Ο όρος γονική μέριμνα καταλαμβάνει τον πατέρα, τη μητέρα ή οποιονδήποτε διορισμένο επίτροπο που ασκεί τη γονική μέριμνα του επί ορισμένου τέκνου. Επίσης, η γονική μέριμνα καταλαμβάνει και την εποπτεία είτε άμεσα είτε μέσω της παροχής καθοδήγησης, κατά τρόπο κατάλληλο για το στάδιο της ανάπτυξης του τέκνου. Καταλαμβάνει επίσης την ανατροφή του τέκνου, εάν το τέκνο δεν συνοικεί με τον γονέα, την προσωπική επικοινωνία και την άμεση επαφή σε τακτική βάση· καθώς και την άσκηση καθηκόντων νομίμου εκπροσώπου του τέκνου, εφόσον απαιτείται.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Γενικά, όσον αφορά την επιμέλεια και την ανατροφή του τέκνου, καθώς και τη διοίκηση τυχόν περιουσίας, η μητέρα έχει τα ίδια δικαιώματα και εξουσίες με τον πατέρα. Τα εν λόγω δικαιώματα και εξουσίες της μητέρας και του πατέρα είναι ίσα και μπορούν να ασκηθούν από κάθε γονέα χωριστά, χωρίς τη σύμπραξη του άλλου γονέα. Τα γενικά αυτά δικαιώματα υπόκεινται σε τυχόν ρυθμίσεις που επιβάλλονται με αποφάσεις των δικαστηρίων του Γιβραλτάρ. Όταν ο πατέρας και η μητέρα του τέκνου ήταν παντρεμένοι μεταξύ τους κατά τον χρόνο της γέννησής του, σύμφωνα με το δίκαιο του Γιβραλτάρ, κάθε γονέας ασκεί τη γονική μέριμνα επί του τέκνου. Ωστόσο, εάν δεν ήταν παντρεμένοι, μόνο η μητέρα ασκεί τη γονική μέριμνα κατά τη γέννηση. Δεν πρόκειται για αυστηρό ή απόλυτο κανόνα, καθώς το δίκαιο του Γιβραλτάρ αναγνωρίζει ότι ο πατέρας ασκεί τη γονική μέριμνα επί του τέκνου, εάν καταχωριστεί ως «πατέρας» από τη μητέρα. Επίσης, ασκεί τη γονική μέριμνα κατόπιν σχετικής δικαστικής απόφασης.

Ωστόσο, τη γονική μέριμνα επί του τέκνου θα μπορούσαν επίσης να ασκούν ένα, δύο ή περισσότερα πρόσωπα. Δεν μπορούν, ωστόσο, να ασκήσουν το δικαίωμα αυτό χωρίς τη συγκατάθεση του άλλου ή, ενδεχομένως, των άλλων προσώπων, εκτός αν αυτό προβλέπεται από δικαστική απόφαση, πράξη ή συμφωνία.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Μετά τον θάνατο του ενός γονέα, ο επιζών γονέας ασκεί πλέον τη γονική μέριμνα είτε μόνος είτε από κοινού με τυχόν επίτροπο που έχει διορίσει ο αποβιώσας γονέας. Αν ο αποβιώσας γονέας δεν έχει διορίσει επίτροπο ή ο διορισθείς επίτροπος είτε έχει αποβιώσει είτε αρνείται να ασκήσει τα καθήκοντά του, το δικαστήριο μπορεί να διορίσει επίτροπο, εφόσον το κρίνει σκόπιμο.

Το δικαστήριο, μετά από αίτηση του πατέρα ή της μητέρας, εκδίδει απόφαση για την κατοικία του τέκνου και το δικαίωμα επικοινωνίας του πατέρα ή της μητέρας με αυτό. Το δικαστήριο έχει επίσης την εξουσία να καθορίσει το πρόσωπο με το οποίο θα συνοικεί το τέκνο (που μπορεί να είναι ένας από τους γονείς ή τρίτος). Εντούτοις, η ανάθεση της συνοίκησης στον έναν μόνο γονέα είναι πρακτικά αδύνατη όσο οι γονείς ζουν μαζί.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Στην περίπτωση διαζυγίου, το Ανώτατο Δικαστήριο του Γιβραλτάρ (Supreme Court of Gibraltar) έχει την εξουσία να ρυθμίσει, είτε πριν είτε μετά την έκδοση οριστικής απόφασης, την επιμέλεια, τη διατροφή και την εκπαίδευση των τέκνων που έχουν γεννηθεί εντός του γάμου ή ακόμα και να διατάξει την κίνηση διαδικασίας ώστε να τεθούν τα τέκνα υπό την προστασία του δικαστηρίου. Το Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court) δεν μπορεί να εκδώσει οριστική απόφαση διαζυγίου πριν πεισθεί ότι έχουν προβλεφθεί ικανοποιητικές ρυθμίσεις για τυχόν τέκνα.

Αν οι γονείς χωρίσουν, μπορούν να συνάψουν συμφωνία με την οποία ο ένας τους παραιτείται από όλα ή ορισμένα τα δικαιώματα γονικής μέριμνας. Το δικαστήριο, εντούτοις, δεν θα επικυρώσει μια τέτοια συμφωνία αν είναι της γνώμης ότι κάτι τέτοιο δεν θα είναι προς το συμφέρον του τέκνου.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Όπως προαναφέρθηκε στην ερώτηση 4 ανωτέρω, αν ένας γονέας συνάψει συμφωνία δικαστικού χωρισμού με την οποία παραιτείται από όλα ή ορισμένα από τα δικαιώματα γονικής μέριμνας, το δικαστήριο θα επικυρώσει μια τέτοια συμφωνία μόνον αν είναι της γνώμης ότι αυτό επιτάσσει το συμφέρον του τέκνου.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Αν το ζήτημα της γονικής μέριμνας τεθεί στο πλαίσιο διαδικασίας διαζυγίου, αρμόδιο για την επίλυσή του είναι το Ανώτατο Δικαστήριο του Γιβραλτάρ (Supreme Court of Gibraltar). Εντούτοις, μπορεί να παρασχεθεί κοινωνική αρωγή μέσω οικογενειακής συμβουλευτικής. Συμβουλευτικές υπηρεσίες για οικογενειακά θέματα παρέχει στο Γιβραλτάρ η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. Επίσης, ορισμένα ζητήματα μπορούν να επιλυθούν με διαμεσολάβηση.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής μπορεί να ρυθμίσει οποιοδήποτε ζήτημα θεωρεί ότι μπορεί να επηρεάσει τη ζωή του τέκνου.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγούμενης να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Αφής στιγμής η επιμέλεια ανατεθεί αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτός μπορεί να αποφασίζει για όλα τα ζητήματα που αφορούν το τέκνο χωρίς να ζητά προηγούμενης τη γνώμη του άλλου γονέα, εκτός αν έτσι παραβιάζει ισχύουσα δικαστική απόφαση για παράδειγμα, απόφαση σχετικά με την επικοινωνία με το τέκνο.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Κοινή επιμέλεια τέκνου σημαίνει ότι και οι δύο γονείς έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις σε σχέση με το τέκνο. Τα δικαιώματα αυτά μπορούν να ασκούνται από κοινού ή χωριστά.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Αν η αίτηση σχετικά με τη γονική μέριμνα υποβάλλεται σε συνδυασμό με διαδικασία διαζυγίου ή ως συνέπεια αυτής, πρέπει να υποβληθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο του Γιβραλτάρ (Supreme Court of Gibraltar). Η αίτηση υποβάλλεται με δικόγραφο κλήσης (summons) συνοδευόμενο από ένορκες βεβαιώσεις. Μετά την κατάθεση των εν λόγω εγγράφων, η γραμματεία του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Supreme Court Registry) ορίζει δικάσιμο για τη συζήτηση της αίτησης. Οι αιτήσεις με αντικείμενο να τεθεί το τέκνο που χρήζει πρόνοιας υπό την εποπτεία του κράτους υποβάλλονται επίσης στο Ανώτατο Δικαστήριο του Γιβραλτάρ (Supreme Court of Gibraltar).

Αν το ζήτημα της γονικής μέριμνας δεν ανακύπτει στο πλαίσιο διαδικασίας διαζυγίου, η αίτηση μπορεί να υποβληθεί στο Ειρηνοδικείο του Γιβραλτάρ (Magistrates' Court of Gibraltar). Η αίτηση θα πρέπει να έχει τη μορφή γραπτής καταγγελίας στην οποία εκτίθενται τα αιτήματα και οι λόγοι στους οποίους στηρίζονται. Μαζί με την αίτηση θα πρέπει επίσης να υποβάλλεται αντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης γέννησης του παιδιού, καθώς και αντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης γάμου, κατά περίπτωση. Μετά την κατάθεση της αίτησης, το Δικαστήριο την καταχωρίζει για προσδιορισμό και γνωστοποίηση στους διαδίκους την ημερομηνία δικάσιμου.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Σε όλες τις περιπτώσεις, το Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court) ή το Ειρηνοδικείο (Magistrates' Court) προσδιορίζει δικάσιμο για τη συζήτηση της αίτησης και τη γνωστοποιεί στους διαδίκους. Οι διάδικοι πρέπει να εμφανιστούν στο δικαστήριο κατά την ορισθείσα ημερομηνία μαζί με τους δικαστικούς πληρεξουσίους τους, εφόσον απαιτούνται.

Προβλέπονται επείγουσες διαδικασίες όταν προκύπτει ότι πρέπει να ληφθεί πρόνοια για τον ανήλικο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Τόσο στο Ειρηνοδικείο (Magistrates' Court) όσο και στο Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court), μπορεί να παρασχεθεί το ευεργέτημα της πενίας εφόσον πληρούνται οι οικονομικές προϋποθέσεις. Οι αιτήσεις παροχής του ευεργετήματος της πενίας και για τα δύο δικαστήρια υποβάλλονται στο Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court), σε έντυπο που διατίθεται από τη γραμματεία του εν λόγω δικαστηρίου.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα που εκδίδεται από το Ειρηνοδικείο (Magistrates' Court) μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Supreme Court). Απόφαση που εκδίδεται από το Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court) ενδέχεται να μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του Εφετείου (Court of Appeal).

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Πρέπει να υποβληθεί αίτηση στο δικαστήριο που εξέδωσε την αρχική απόφαση για τη γονική μέριμνα. Αν η απόφαση έχει εκδοθεί από το Ειρηνοδικείο (Magistrates' Court), πρέπει να κατατεθεί αίτηση (complaint) που να εκθέτει τους λόγους στους οποίους στηρίζεται. Ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Supreme Court), κατατίθεται κλήση (Summons) συνοδευόμενη από ένορκες βεβαιώσεις, κατά περίπτωση.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί σε κράτος μέλος στο πλαίσιο διαδικασίας διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης μπορεί να αναγνωριστεί στο Γιβραλτάρ. Για να εκτελεστεί μια τέτοια απόφαση, πρέπει να κατατεθεί στο Ειρηνοδικείο (Magistrates' Court) αίτηση με την οποία να ζητείται η κήρυξη της εκτελεστότητας.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Κατά της απόφασης που εκδίδεται επί της αίτησης κήρυξης εκτελεστότητας μπορεί να ασκήσει ένδικα μέσα οποιοσδήποτε διάδικος. Η έφεση ασκείται ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Supreme Court), εάν η απόφαση εκδόθηκε από το Ειρηνοδικείο (Magistrates' Court).

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Τα δικαστήρια του Γιβραλτάρ εφαρμόζουν το δίκαιο του Γιβραλτάρ, το οποίο περιλαμβάνει την τοπική νομοθεσία, καθώς και όλους τους νόμους και άλλες πράξεις των οποίων η ισχύς επεκτείνεται στο Γιβραλτάρ κατά καιρούς.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 09/08/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.